

Jaarstukken 2025

"Trochgean mei wiermeitsjen"

Gemeente Smallingerland

Inhoudsopgave

Bestjoerlike haadline jierstikken	3
Bestuurlijke hoofdlijn jaarstukken	10
Inleiding.....	17
Programmaverantwoording	18
Programma Dienstverlening	18
Programma Sociaal domein	30
Programma Fysiek domein	51
Programma Economie.....	84
Algemene dekkingsmiddelen.....	95
Overhead.....	96
Vennootschapsbelasting.....	97
Onvoorzien.....	98
Paragrafen	99
Lokale heffingen.....	99
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	105
Onderhoud kapitaalgoederen.....	124
Financiering.....	130
Bedrijfsvoering.....	137
Grondbeleid	158
Verbonden partijen.....	165
Wet Open Overheid	179
Jaarrekening.....	181
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	181
Balans	188
Overzicht van baten en lasten	213
Wet Normering Topinkomens	255
SISA	257
Incidentele baten en lasten	258
Baten en lasten per taakveld	268
Overige gegevens.....	270
Rechtmatigheidsverantwoording	271
Vaststellingsbesluit	273
Bijlagen.....	274
Projecten in uitvoering.....	275
Afgesloten projecten.....	280
PDF versie.....	282

Bestjoerlike haadline jierstikken

Achte ynwenners fan Smellingerlân, leden fan de gemeenteried,

Smellingerlân is folop yn ûntwikkeling. Yn 'e mande mei ynwenners, bedriuwen en maatskiplike partners bouwe wy oan in gemeente mei plak foar in elk. In oantreklike omjouwing om yn te wenjen, mei in goede wurkgelegenheid, goede foarsjennings, en mei in leefomjouwing dêr't grien, wetter, wenjen en wurkjen yn balâns binne mei de natuer.

Yn dizze jierstikken lêze jo wat wy yn 2025 berikt hawwe, hoe't wy wurke hawwe oan de doelen út de begutting 2025 "*Trochgean mei wiermeitsjen*" en hokker middels wy dêrfoar ynset hawwe. Ek jouwe wy ynsjoch yn it finansjele resultaat fan it ôfrûne jier.

Ambysje en doelstellings

De begutting 2025 stie ynhâldlik yn it teken fan in tal wichtige maatskiplike opjeften. Dizze maatskiplike opjeften binne hjirûnder per programma fierder útwurke.

Sosjaal domein

Wy fine it wichtich dat ynwenners meidwaan kinne en wolle yn de mienskip. De tema's besteanswissigens, derta dwaan, goed fiele en derby hearre foarmje dêrby in wichtige basis. Wy stypje ynwenners hjirby.

Wy rjochtsje ús op it foarkommen fan swierrichheden yn it deistich libben fan ynwenners, troch op 'e tiid stipe te bieden en te soargjen foar goede en tagonklike help tichtby. Ynspannings binne benammen rjochte op gearwurking oangeande besteanswissigens, previnsje, soarch, jeugdsoarch en ûnderwiis. Dêrneist wurkje wy oan maatskiplik fêstgoed en ûnderwiishúsfêsting. Ek sette wy yn op hâldbere en betelbere soarch en de organisaasje fan tagong ta soarch.

Fysyk domein

Wy wurkje oan it fersterkjen fan de posysje fan Drachten as regionaal fersoargingsgebiet en as stêd foar de ynnovative makyndustry. Wy soargje foar de ûntwikkeling fan libbene, oantreklike wiken en doarpen, wêrby't wy de kwaliteit fan it bûtengebied ek fierder fersterkje wolle. Wy rjochtsje ús dêrby op de ferbinende opjefte fan berikberens. Op it mêd fan duorsumens sette wy yn op klimaatadaptaasje, enerzjytransysje, sirkulariteit en in duorsume bedriuwsfiering.

Ekonomy

Wy ynvestearje yn in oantreklik en takomstbestindich ûndernimmersklimaat. Dat dogge wy troch de fierdere ûntwikkeling fan it sintrum, it fersterkjen fan it fêstigingsklimaat foar ûndernimmers en it

takomstbestindich meitsjen fan it bedriuweterrein De Haven. Dêrby sette wy yn op duorsumens, stimulearje wy sirkulêr bouwe en wurkje wy gear mei regionale partners oan in sterke en duorsume ekonomy.

Tsjinstferliening

Wy wurkje oan tagonklike en betroubere tsjinstferliening foar alle ynwenners. Wy soargje foar heldere en berikbere kommunikaasje, mei ekstra omtinken foar ynwenners dy't minder digitaal feardich binne. Wy biede ek leechdrompelige tagong ta stipe en gemeentlike loketten. Dêrneist sette wy ús yn foar it ferbetterjen fan de feiligens en it belibjen dêrfan, sawol troch previnsje as troch hanthaving.

Wichtichste resultaten

Yn it ramt fan boppesteande ambysje en doelstellings binne wy mei ynwenners, bedriuwen en partners oan 'e slach gien. De wichtichste saken dy't wy berikt hawwe, binne hjirûnder útwurke.

Sosjaal domein

It programma Sosjale Koers is op 'e nij besjoen. De gearwurking mei partners is ferstevige, de stjoering op projekten is ynrjochte en út de fjouwer opjeften wei is de fokus lein op acht wichtige ûnderwerpen yn it sosjaal domein. Dizze acht ûnderwerpen geane yn 2026 fia startnotysjes nei de gemeenteried.

Tagelyk binne der stappen set op it mêd fan beliedsûntwikkeling, en - útfiering: op it mêd fan besteanswissigens is "It finansjeel plein" iepene en is it inisjatyf Kânsryk Smellingerlân úteinset. Mei de plus op de M.O.S. Weiwizers is de ynset op previnsje en goede tagong fersterke. De fyze op wenjen, soarch en wolwêzen is fêststeld en al foar in part lâne yn it programma Folkshúsfêsting. Op de transformaasje fan de jeugdsoarch is ynvestearre yn de regio en wy binne foaroprinner yn de ûntwikkelings. Gearwurking mei it fysike domein is ferstevige yn it programma wykferbettering.

Fysyk domein

Der is in soad ferlet fan betelbere en passende wennings. Sadwaande binne der op ferskate útwreidingslokaasjes en yn nije wenwiken ekstra wenningen boud. Foar it gebietsprogramma Sintrum hawwe wy ferskate oankeapen dien yn it sintrum fan Drachten. Dy oankeapen binne nedich om de takomstige ûntwikkeling mei wenten, winkels, foarsjennings en parkearen mooglik te meitsjen. It winnende ûntwerp foar it Riedhûsplein is middels in publyksferkiezing fêststeld. Yn jannewaris 2025 is swimsintrum De Welle offisjeel iepene. It swimsintrum leveret in bydrage oan de gemeentlike ambysjes foar sport en hat in regionale fersoargingsfunksje.

Foar de ferfanging fan de rioelearring yn meardere wiken yn Drachten is der nei sjoen hoe't wy dizze wurken safolle as mooglik tagelyk mei wykferbettering útfiere kinne. Om Drachten op de kaart te

setten as eastlike poarte fan de Fryske Marren is der fierder wurke oan it Wetterfront Drachten en de mar by Aldegea.

Ekonomy

Yn 2025 is úteinset mei de útjefte fan 10 bunder bedriuweterrein op Azeven-Noard. Dêrneist is úteinset mei de proseduere foar útwreiding fan Nijtap. Fierder hawwe wy it gebietsprogramma De Haven fêststeld mei in takomstbestindige haven as doel. Foar de netkongestje wie in wichtich resultaat de realisasje fan in groepskontrakt troch in groep fan bedriuwen op Azeven-Noard. Dêrtroch is der mear romte ûntstien op it elektrisiteitsnet en dêrmei ek romte foar ekonomyske ûntwikkeling yn dit gebiet.

Ek hawwe wy yn 2025 ynset op it fierder útbouwen fan de posysje fan Drachten as sintrum fan heechwaardige en ynnovative makyndustry yn Noard-Nederlân. Dat diene wy bygelyks mei de kampusûntwikkeling en mei de oansluting by it programma Beethoven troch de partners. Sa is der ûnder oaren úteinset mei meardere opliedings, dy't passe yn it High Tech profyl fan Smellingerlân.

Tsjinstferliening

Yn 2025 hat de gemeente de tsjinstferliening fierder ferbettere. Sa koene ynwenners en ûndernimmers better, flugger en ienfâldiger holpen wurde. Kontakt mei de gemeente ferrint soepel fia de baly, de telefoan en digitale kanalen. Basissaken lykas paspoarten, ferhuzings en registraasjes binne betrouber en sûnder fersteurings útfierd. Konkrete foarbylden fan resultaten binne: it digitaal meitsjen fan ús webside en it fêststellen fan de partisipaasjefisy.

Op it mêd fan feiligens is de gearwurking mei partners fersterke. Ynwenners fernimme soks troch doelberet omtinken foar oerlêstlokaasjes en in goed tarette oanpak by ynsidinten en krisissen. Finansjeel is de gemeente better by steat om foarút te sjen en keuzes te meitsjen. De gemeenteried waard better fasilitearre by it meitsjen fan ôfwagings oer de takomst. Soks draacht by oan in stabyl en foarsisber belied.

Underweis nei in resultaat:

Wy hawwe lykwols net alle doelstellings folslein realisearje kinnen. We beneame koart de wichtichste ûnderwerpen wêrby't it oars rûn as by it oanbieden fan de begutting 2025 tocht waard.

Sosjaal domein

It op 'e nij besjen fan de gearwurking fan partijen as M.O.S., Carins en gemeente rûnom tagong ta, en útgong út, de soarch. Dat komt om't bliken docht dat dizze opjefte kompleks is as tocht. Yn 2026 jouwe wy hjir út de startnotysjes wei, projekten en de ûntwikkelings oangeande sterke lokale teams fierder útfiering oan.

Fysyk domein

In oantal gruttere opjeften kostje mear tiid as yn 't foar ynskat wie. De riolearringsferfanging mei wykferbettering rint om meardere redenen noch net yn it tempo lykas winsklik. By it Romtlik Ontwikkelperspektyf (ROP) wie der mear tiid nedich foar it partisipaasjeproses en ûndersyk, en by it fleanfjild wie der mear tiid nedich foar de juridyske saken.

Realisearre finansjeel resultaat

It jier 2025 is finansjeel ôfsletten mei in posityf resultaat fan goed € 8,8 miljoen. Dat positive resultaat leit € 0,7 miljoen heger as yn de begutting nei wijziging. It saldo fan baten en lêsten (foar ynset fan reserves) komt oer 2025 út op in posityf resultaat fan € 7,4 miljoen. Rekken hâldend mei tafoegings oan en it ûntlûken út reserves komt it resultaat del op € 8,8 miljoen posityf.

	Lasten	Baten	Saldo
Saldo baten en lasten	274,2	281,5	7,4
Inzet reserves	17,7	19,1	1,4
Gerealiseerd resultaat	291,9	300,6	8,8
Begroting na wijziging	308,0	316,1	8,1
Afwijking tov begroting	16,1	-15,4	0,70

Wichtichste ôfwikings neffens de begutting

It positive resultaat leit € 0,7 miljoen heger as begutte. Dat komt troch € 16,1 miljoen legere lêsten as begutte en € 15,4 miljoen minder baten as begutte. Understeande grafyk lit sjen hoe't dy ôfwikings yn baten en lêsten ferdielt binne per ûnderdiel fan de begutting. Under de grafyk folget in taljochting op de wichtichste ôfwikings.

Sosjaal domein:

De lêsten litte in neidiel fan € 0,7 miljoen sjen. Dat komt benammen troch de hegere lêsten op jeugd fan € 2 miljoen en de hegere útjeften yn de bystân fan € 0,8 miljoen as foarsjoen by de 2e bestjoersrapportaazje. Dy tekoarten wurde lykwols wer dimpt troch ûnderbestegings op oare beliedsmêden, de grutste twa dêrfan it partisipaasjebudget (€ 0,8 miljoen) en Carins (€ 0,5 miljoen).

Fysyk domein:

- De lêsten fan dit programma litte in foardiel sjen fan € 17,0 miljoen. De wichtichste redenen dêrfoar binne:
Fertragings yn it projekt Aldegea oan it Wetter (€ 4,0 miljoen)
- legere ôfskriuwingslêsten fan Swimbád De Welle (€ 1,3 miljoen)
- It oerheveljen fan de bydrage oan de trochfytsrûte Drachten – It Hearrenfean, dêr't útfiering ein 2026 / begjin 2027 fan foarsjoen wurdt (€ 1,2 miljoen)
- It trochskowen fan grut ûnderhâld oan de kaden troch kompleksiteit oangeande it eigendom en de typology fan de kaden (€ 2,0 miljoen)
- Ekstra lêsten op grûneexploitaasje (2,5 miljoen), troch ekstra winstnimming, lettere oerdracht fan strategyske grûn en ferliesfoarsjenning dy't no noch net nedich wie

It byld fan de legere lêsten neffens begrutte yn it fysike domein slút oan by in legere ûntlûking út de reserve projekten yn útfiering.

De baten litte in neidiel fan € 0,9 miljoen sjen. Dat komt benammen troch in legere winstnimming by de grûneexploitaasjes fan € 0,8 miljoen en in legere opbringst grûnferkeapen fan € 0,6 miljoen fanwegen fertraging yn de ferkeapen. Dêrtsjinoer binne der foar € 0,5 miljoen mear opbringsten oan leezjes omjouwingsfergunnings as begrutte fanwegen in tal ynsidintele grutte en komplekse fergunningsanfragen.

Reserves:

De ferskillen foar wat it ûntlûke oan de reserves oanbelanget, wurde benammen feroarsake troch de algemiene reserve en de reserve projekten.

By de ûntlûkings sjogge wy dat dit benammen sit yn it ûnderdiel reserve projekten. Sa wurdt by ûnder oaren Aldegea oan it wetter, trochfytsrûte en grut ûnderhâld kaden minder ûntlutsen (7,2 miljoen), omdat de fuortgong minder hurd rint. De legere ûntlûkings slute oan by it byld fan it fysike domein, dêr't de lêsten leger útfallen binne as begrutte.

Boppesteande jout yn haadlinen sicht op de wichtichste ôfwikings yn baten en lêsten dy't yn dizze jierstikken opnommen binne. De gemeentlike begrutting omfiemet in soad. Dêrom fine jo yn de

jierrekken in detaillearre analyze fan de ferskillen per programma. Dêryn binne alle ferskillen grutter as € 50.000 opnommen en taljochte.

Untwikkeling risikoprofyl en finansjele posysje

Neffens de begrutting is it risikoprofyl aktualisearre. Dêrút docht bliken dat wy op grûn fan ús risikoynventarisaasje in wat gruttere buffer oanhâlde moatte as earder foarsjoen. Nettsjinsteande dat is ús finansjele posysje op dit stuit foldwaande. De paragraaf wjerstânsfermogen lit sjen dat wy útkomme op in wjerstânsratio fan 3,69, wat noch altyd treflik is. De solvabiliteit is per jier ultimo positiver as foarsjoen en komt út op 28% yn stee fan 19%. Ek de netto skuldkwote komt mei 68% (yn stee fan 101%) positiver út as foarsjoen. Wichtichste oarsaak fan dy ferbettering is dat ús resultaat positiver is as ferwachte, wy minder ûntlutsen hawwe oan de reserves (trochdat guon ynvestearrings minder gau realisearre wurde kinne), en dat wy dêrom minder hoegden te lienen oer 2025 as begrutte.

Dat ús finansjele posysje op dit stuit foldwaande is, moat lykwols wol yn perspektyf set wurde mei ús mearjierrige (ynvestearrings)ambysjes. Dêr docht út bliken dat wy mearjierrich noch keuzes meitsje moatte om ús begrutting slutend te krijen en dat ús solvabiliteit en netto skuldkwote har negatyf ûntwikkelje sille.

Rjochtmjittigens

Mei de jierstikken leit it kolleezje ferantwurding ôf oer de rjochtmjittigens. Neffens 2024 geane de ûnrjochtmjittichheden omleech (fan € 13,6 miljoen nei € 8,1 miljoen), mar de konstataarre ûnrjochtmjittichheden lizze boppe de nije (legere) ferantwurdingsgrins fan 2 persint. Yn it jier 2026 wurdt der hieltyd trochwurke oan it ferminderjen fan de ûnrjochtmjittichheden, ûnder mear troch it projekt rjochtmjittigens.

Ofsluting kolleezjeperioade

Dit binne de lêste jierstikken fan ús kolleezjeperioade. Yn dy perioade is it finansjeel ynsjoch op in soad mêden fersterke en is nettsjinsteande it treffen fan in oanmerklike bestimmingsreserve foar it sintrum ús algemiene reserve omheech gien. Nettsjinsteande dizze ûntwikkeling sil der de kommende tiid goed sjoen wurde moatte hokker keuzes fanneden binne om ta in slutende mearjierrebegrutting te kommen.

Foar mear detail op alle aspekten fan dizze bestjoerlike haadline ferwize wy nei de folsleine útwurking fan de jierstikken. Dy jouwe ynsjoch yn it totaal fan de resultaten dy't behelle binne en yn de mjitte wêryn't wy deryn slagge binne ús ynhâldlike ambysjes te ferbinen oan in finansjeel ferantwurde en duorsum belied.

Drachten, 30 juny 2026

Boargemaster en wethâlders fan Smellingerlân,

sekretaris boargemaster

Siebren van der Berg Fred Veenstra

Bestuurlijke hoofdlijn jaarstukken

Geachte inwoners van Smallerland, leden van de gemeenteraad,

Smallerland is volop in ontwikkeling. Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners bouwen we aan een gemeente waarin iedereen een plek heeft. Een aantrekkelijke omgeving om in te wonen, met een goede werkgelegenheid, goede voorzieningen, en met een leefomgeving waarin groen, water, wonen en werken in balans zijn met de natuur.

In deze jaarstukken leest u wat we in 2025 hebben bereikt, hoe we hebben gewerkt aan de doelen uit de begroting 2025 "*Trochgean mei wiermeitsjen*" en welke middelen we daarvoor hebben ingezet. Ook geven we inzicht in het financiële resultaat van het afgelopen jaar.

Ambitie en doelstellingen

De begroting 2025 stond inhoudelijk in het teken van een aantal belangrijke maatschappelijke opgaven. Deze maatschappelijke opgaven zijn hieronder per programma uitgewerkt.

Sociaal domein

We vinden het belangrijk dat inwoners kunnen en willen meedoen in de samenleving. De thema's bestaanszekerheid, ertoe doen, goed voelen en erbij horen vormen daarbij een belangrijke basis. We ondersteunen inwoners hierbij.

We richten ons op het voorkomen van problemen in het dagelijks leven van inwoners, door tijdig ondersteuning te bieden en te zorgen voor goede en toegankelijke hulp dichtbij. Inspanningen zijn vooral gericht op samenwerking rond bestaanszekerheid, preventie, zorg, jeugdzorg en onderwijs. Daarnaast werken we aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting. Ook zetten we in op houdbare en betaalbare zorg en de organisatie van de toegang tot zorg.

Fysiek domein

We werken aan het versterken van de positie van Drachten als regionaal verzorgingsgebied en als stad voor de innovatieve maakindustrie. We zorgen voor de ontwikkeling van levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen, waarbij we de kwaliteit van het buitengebied ook verder willen versterken. We richten ons hierbij op de verbindende opgave van bereikbaarheid. Op het gebied van duurzaamheid zetten we in op klimaatadaptatie, energietransitie, circulariteit en een duurzame bedrijfsvoering.

Economie

We investeren in een aantrekkelijk en toekomstbestendig ondernemersklimaat. Dit doen we door de verdere ontwikkeling van het centrum, het versterken van het vestigingsklimaat voor ondernemers en het toekomstbestendig maken van het bedrijventerrein De Haven. Daarbij zetten we in op duurzaamheid, stimuleren we circulair bouwen en werken we samen met regionale partners aan een sterke en duurzame economie.

Dienstverlening

We werken aan toegankelijke en betrouwbare dienstverlening voor alle inwoners. We zorgen voor heldere en bereikbare communicatie, met extra aandacht voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn. Ook bieden we laagdrempelige toegang tot ondersteuning en gemeentelijke loketten. Daarnaast zetten we ons in voor het verbeteren van de veiligheid en veiligheidsbeleving, zowel door preventie als door handhaving.

Belangrijkste resultaten

Vanuit bovenstaande ambitie en doelstellingen zijn wij samen met inwoners, bedrijven en partners aan de slag gegaan. De belangrijkste zaken die wij hebben bereikt staan hieronder uitgewerkt.

Sociaal domein

Het programma Sociale Koers is herijkt. De samenwerking met partners is verstevigd, de sturing op projecten is ingericht en vanuit de vier opgaven is de focus gelegd op acht belangrijke onderwerpen binnen het sociaal domein. Deze acht onderwerpen gaan in 2026 via startnotities naar de gemeenteraad.

Tegelijkertijd zijn stappen gezet in beleidsontwikkeling, en -uitvoering: op het gebied van bestaanszekerheid is Het financieel plein geopend en is het initiatief Kansrijk Smalingerland gestart. Met de plus op de M.O.S. Wegwijzers is de inzet op preventie en goede toegang versterkt. De visie op wonen, zorg en welzijn is vastgesteld en al deels geland in het programma Volkshuisvesting. Op de transformatie van de jeugdzorg is geïnvesteerd in de regio en zijn we voorloper in de ontwikkelingen. Samenwerking met het fysieke domein is verstevigd in het programma wijkverbetering.

Fysiek domein

Er is een grote behoefte aan betaalbare en passende woningen. Daarom zijn er op diverse uitbreidingslocaties en in nieuwe woonwijken extra woningen gebouwd. Voor het gebiedsprogramma Centrum hebben we diverse aankopen gedaan in het centrum van Drachten. Deze aankopen zijn nodig om de toekomstige ontwikkeling met woningen, winkels, voorzieningen en

parkeren mogelijk te maken. Het winnende ontwerp voor het Raadhuisplein is via een publieksverkiezing vastgesteld. In januari 2025 is zwemcentrum De Welle officieel geopend. Het zwemcentrum levert een bijdrage aan de gemeentelijke ambities voor sport en heeft een regionale verzorgingsfunctie.

Voor de vervanging van de riolering in meerdere wijken in Drachten is gekeken naar hoe we dit zo veel mogelijk gelijktijdig met wijkverbetering kunnen uitvoeren. Om Drachten op de kaart te zetten als oostelijke poort van de Friese Meren is verder gewerkt aan het Waterfront Drachten en het meer bij Oudega.

Economie

In 2025 is gestart met de uitgifte van 10 hectare bedrijventerrein op Azeven-Noord. Daarnaast is gestart met de procedure voor uitbreiding van Nijtap. Verder hebben we het gebiedsprogramma De Haven vastgesteld met een toekomstbestendige haven als doel. Voor de netcongestie was een belangrijk resultaat de realisatie van een groepscontract door een groep van bedrijven op Azeven-Noord. Hierdoor is er meer ruimte ontstaan op het elektriciteitsnet en daarmee ook ruimte voor economische ontwikkeling in dit gebied.

Ook hebben we in 2025 ingezet op het verder uitbouwen van de positie van Drachten als centrum van hoogwaardige en innovatieve maakindustrie in Noord-Nederland. Dat deden we bijvoorbeeld met de campusontwikkeling en met de aansluiting bij het programma Beethoven door de partners. Zo is er onder andere gestart met meerdere opleidingen die passen binnen het High Tech profiel van Smallingerland.

Dienstverlening

In 2025 heeft de gemeente de dienstverlening verder verbeterd, waardoor inwoners en ondernemers beter, sneller en eenvoudiger geholpen worden. Contact met de gemeente verloopt soepel via de balie, de telefoon en digitale kanalen. Basiszaken zoals paspoorten, verhuizingen en registraties zijn betrouwbaar en zonder verstoringen uitgevoerd. Concrete voorbeelden van resultaten zijn: het digi-toegankelijk maken van onze website en het vaststellen van de participatievisie.

Op het gebied van veiligheid is de samenwerking met partners versterkt. Inwoners merken dit door gerichte aandacht voor overlastlocaties en een goed voorbereide aanpak bij incidenten en crises. Financieel is de gemeente beter in staat om vooruit te kijken en keuzes te maken. De gemeenteraad is beter gefaciliteerd in het maken van afwegingen over de toekomst, wat bijdraagt aan een stabiel en voorspelbaar beleid.

Onderweg naar een resultaat:

We hebben echter niet alle doelstellingen volledig kunnen realiseren. We benoemen kort de belangrijkste onderwerpen die anders liepen dan bij het aanbieden van de begroting 2025 werd gedacht.

Sociaal domein

Om grip te krijgen op zorg is het systeem rondom toegang tot, en uitgang uit, de zorg van groot belang. We waren voornemens te investeren op de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen die tezamen deze functie vormgeven. Hiervoor zou een project gestart worden en zou in 2025 een startnotitie aangeboden worden aan de gemeenteraad. Dit onderwerp bleek echter complexer dan gedacht waardoor dit proces vertraging heeft opgeleverd.

Tegelijkertijd hebben de interventies op jeugdzorg nog niet geleid tot een afname van, of stabilisatie van, de kosten op jeugdzorg. Dat leidt dit jaar nog tot een overschrijding van de begroting. Tot slot waren we voornemens om in 2025 een aantal doelgroepenwoningen te realiseren onder de noemer onconventioneel wonen. Doordat de locatieonderzoeken steeds nieuwe complexiteit opleverden heeft dit proces vertraging opgeleverd.

Fysiek domein

Een aantal grotere opgaven kosten meer tijd dan vooraf ingeschat. De rioleringsvervanging met wijkverbetering loopt om meerdere redenen nog niet in het tempo zoals gewenst. Bij het Ruimtelijk Ontwikkelperspectief (ROP) was er meer tijd nodig voor het participatieproces en onderzoek, en bij het vliegveld was meer tijd nodig voor de juridische zaken.

Gerealiseerd financieel resultaat

Het jaar 2025 is financieel afgesloten met een positief resultaat van ruim € 8,8 miljoen. Dit positieve resultaat ligt € 0,7 miljoen hoger dan in de begroting na wijziging. Het saldo van baten en lasten (voor inzet van reserves) komt over 2025 uit op een positief resultaat van € 7,4 miljoen. Rekening houdend met toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves komt het gerealiseerd resultaat uit op € 8,8 miljoen positief.

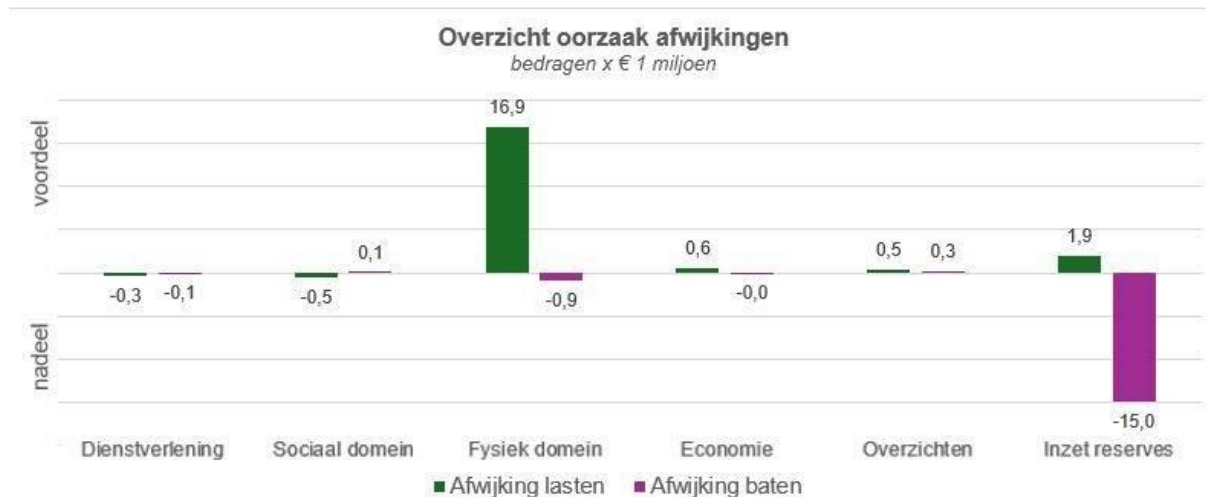

Overzicht rekeningresultaat
bedragen x € 1 mln

	Lasten	Baten	Saldo
Saldo baten en lasten	274,2	281,5	7,4
Inzet reserves	17,7	19,1	1,4
Gerealiseerd resultaat	291,9	300,6	8,8
Begroting na wijziging	308,0	316,1	8,1
Afwijking tov begroting	16,1	-15,4	0,70

Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting

Het positieve resultaat ligt € 0,7 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door € 16,1 miljoen lagere lasten dan begroot en € 15,4 miljoen minder baten dan begroot. Onderstaande grafiek toont hoe deze afwijkingen in baten en lasten verdeeld zijn per onderdeel van de begroting. Onder de grafiek volgt een toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Sociaal domein:

De lasten laten een nadeel van € 0,7 miljoen zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere lasten op jeugd van € 2 miljoen en de hogere uitgaven in de bijstand van € 0,8 miljoen dan bij de 2e bestuursrapportage voorzien. Deze tekorten worden echter weer gedempt door overschrijdingen op andere beleidsterreinen, waarvan de grootste twee het participatiebudget (€ 0,8 miljoen) en Carins (€ 0,5 miljoen)

Fysiek domein:

De lasten van dit programma laten een voordeel zien van € 17,0 miljoen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- vertraging in het project Oudega aan het Water (€ 4,0 miljoen),
- lagere afschrijvingslasten van Zwemcentrum De Welle (€ 1,3 miljoen),
- het overhevelen van de bijdrage aan de doorfietsroute Drachten – Heerenveen waarvan uitvoering eind 2026 / begin 2027 wordt voorzien (€ 1,2 miljoen)
- het doorschuiven van groot onderhoud aan de kaden door complexiteit ten aanzien van het eigendom en de typologie van de kaden (€ 2,0 miljoen)
- extra lasten op grondexploitatie (2,5 mio), door extra winstneming, latere overdracht van strategische gronden en verliesvoorziening die nu nog niet nodig was

Het beeld van de lagere lasten ten opzichte van begroot in het fysieke domein sluit aan bij een lagere onttrekking uit de reserve projecten in uitvoering.

De baten laten een nadeel van € 0,9 miljoen zien. Dit komt vooral doordat de verwachte opbrengsten uit de grondexploitaties lager uitvallen dan eerder geraamd. De winstneming op lopende projecten blijft achter (€ 0,8 miljoen) en de verkoop van gronden verloopt trager dan gepland (€ 0,6 miljoen), waardoor inkomsten doorschuiven naar een later jaar. Daartegenover staan hogere opbrengsten uit leges voor omgevingsvergunningen, met een voordeel van € 0,5 miljoen. Dit komt door enkele incidenteel grote en complexe aanvragen die in dit jaar zijn ingediend. Per saldo leidt dit tot een nadeel aan de batenzijde van € 0,9 miljoen.

Reserves:

De verschillen qua onttrekkingen aan de reserves wordt vooral veroorzaakt door de algemene reserve en de reserve projecten.

Bij de onttrekkingen zien we dat dit vooral zit in het onderdeel reserve projecten. Zo wordt bij o.a. Oudega aan het water, doorfietsroute en groot onderhoud kader minder onttrokken (7,2 miljoen). Omdat de voortgang minder snel loopt. De lagere onttrekkingen sluiten aan bij het beeld van het fysieke domein waar de lasten lager zijn uitgevallen dan begroot.

Bovenstaande geeft in hoofdlijnen zicht op de belangrijkste afwijkingen in baten en lasten welke in deze jaarstukken zijn opgenomen. De gemeentelijke begroting is veelomvattend. Daarom vindt u in de jaarrekening een gedetailleerde verschillenanalyse per programma. Daarin zijn alle verschillen groter dan € 50.000 opgenomen en toegelicht.

Ontwikkeling risicoprofiel en financiële positie

Ten opzichte van de begroting is het risicoprofiel geactualiseerd. Daaruit blijkt dat we op basis van onze risico-inventarisatie een iets grotere buffer aan moeten houden dan eerder voorzien. Ondanks dat is onze financiële positie op dit moment voldoende. De paragraaf weerstandsvermogen laat zien dat we uitkomen op een weerstandsratio van 3,69, wat nog steeds uitstekend is. De solvabiliteit is per jaar ultimo positiever dan voorzien en komt uit op 28% i.p.v. 19%. Ook de netto schuldquote komt met 68% (i.p.v. 101%) positiever uit dan voorzien. Belangrijkste oorzaak van deze verbetering is dat ons resultaat positiever is dan verwacht, we minder onttrokken hebben aan de reserves (doordat sommige investeringen minder snel gerealiseerd kunnen worden), en dat we daarom minder hoefden te lenen over 2025 dan begroot.

Dat onze financiële positie op dit moment voldoende is, moet echter wel in perspectief gezet worden met onze meerjarige (investerings)ambities. Hieruit blijkt dat we meerjarig nog keuzes moeten maken om onze begroting sluitend te krijgen en dat onze solvabiliteit en netto schuldquote zich negatief zullen ontwikkelen.

Rechtmatigheid

Met de jaarstukken legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid. Ten opzichte van 2024 dalen de onrechtmatigheden (van € 13,6 miljoen naar € 8,1 miljoen), maar de geconstateerde onrechtmatigheden liggen boven de nieuwe (lagere) verantwoordingsgrens van 2 procent. In het jaar 2026 wordt er continu doorgewerkt aan het verminderen van de onrechtmatigheden, o.a. door het project rechtmatigheid.

Afsluiting collegeperiode

Het betreft de laatste jaarstukken van onze collegeperiode. In die periode is het financieel inzicht op vele vlakken versterkt en is ondanks het treffen van een forse bestemmingsreserve voor het centrum onze algemene reserve gestegen. Ondanks deze ontwikkeling zal er de komende tijd goed gekeken moeten worden welke keuzes nodig zijn om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen.

Voor meer detail op alle aspecten van deze bestuurlijke hoofdlijn verwijzen wij naar de volledige uitwerking van de jaarstukken. Die geven inzicht in het totaal van de resultaten die zijn behaald en in de mate waarin wij erin zijn geslaagd onze inhoudelijke ambities te verbinden aan een financieel verantwoord en duurzaam beleid.

Drachten, 30 juni 2026

Burgemeester en wethouders van Smallingerland,

secretaris

burgemeester

Siebren van der Berg

Fred Veenstra

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken over het jaar 2025 aan. In deze jaarstukken leest u wat we in 2025 hebben bereikt, hoe we hebben gewerkt aan de doelen uit de begroting 2025 en welke middelen we daarvoor hebben ingezet. Ook geven we inzicht in het financiële resultaat van het afgelopen jaar. Het is onze verantwoording over het afgelopen jaar.

De jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag & de jaarrekening

Jaarverslag:

In het jaarverslag vindt u de verantwoording over de ontwikkelingen en uitvoering van het beleid per programma zoals deze in de begroting waren opgenomen. Per programma is een financieel totaaloverzicht opgenomen en wordt een toelichting op de financiële afwijkingen gegeven. Naast de programmaverantwoording zijn in het jaarverslag de (verplichte) paragrafen opgenomen. De paragrafen geven een overkoepelend beeld van het jaarverslag en leggen relaties tussen de programma's.

Jaarrekening:

Na de paragrafen volgt de jaarrekening waarin de balans en exploitatie worden toegelicht. Hierin is zichtbaar wat de bezittingen en schulden zijn van de gemeente en wordt zichtbaar waar de opbrengsten vandaan komen en waar de kosten aan zijn besteed.

Leeswijzer

Na de vaststelling van de begroting, vindt er gedurende het jaar tweemaal een bijstelling van de begroting plaats (bestuursrapportages). Hiermee wordt er een aangepaste begroting door de gemeenteraad vastgesteld. De jaarrekening is het afsluitende document in de cyclus van jaarstukken.

In de jaarstukken is het belangrijk om te weten dat de verschillen die verklaard worden, de verschillen zijn tussen de actuele en de aangepaste begroting. Het toont aan in welke mate er gewerkt is binnen de vastgestelde (aangepaste) kaders.

Programmaverantwoording

Programma Dienstverlening

Algemene toelichting

In Smallingerland staat de mens centraal. Samen met onze inwoners, bedrijven en instellingen werken we aan een sociale en welvarende toekomst voor de hele gemeenschap. Dit doen we vanuit drie kernwaarden: persoonlijk, samen en doen. Ze vormen de basis voor onze manier van samen leven, samen werken en samen leren. Dat is de kracht van Smallingerland.

Vertrouwen boven bureaucratie

We zijn een betrouwbare gemeente die inwoners benadert vanuit vertrouwen. Regels zijn een middel, geen doel. Hoewel regels zekerheid bieden, waken we voor onnodige bureaucratie. We wegen algemene en individuele belangen voortdurend af. Onze inwoners staan voorop: we denken met hen mee en zijn helder over wat ze van ons mogen verwachten.

Inwoners en ondernemers bepalen mee

Als gemeente bepalen we niet alles zelf. We geven ruimte aan maatschappelijk initiatief en betrekken inwoners en ondernemers actief bij beslissingen. Hun kennis en ervaring gebruiken we om beleid te maken dat werkt in de praktijk.

Digitalisering: kansen en risico's

Digitaal werken maakt onze dienstverlening beter en sneller, en de beschikbare data stelt ons in staat beleid beter te onderbouwen en evalueren. Het werken met digitale systemen brengt echter ook risico's met zich mee voor privacy en informatiebeveiliging. Daarom nemen wij maatregelen om gegevens zorgvuldig te beschermen en medewerkers bewust te maken van veilig omgaan met informatie.

Veiligheid als basis

We willen dat Smallingerland een gemeente is waar mensen prettig wonen, werken, ondernemen en recreëren. Veiligheid is daarvoor een belangrijke voorwaarde. We richten onze aandacht daarom op veiligheid, criminaliteit, overlast en leefbaarheid. We houden daarbij rekening met wat er speelt in de gemeente en welke problemen inwoners ervaren.

Wat heeft het gekost

Baten en lasten 2025 programma dienstverlening

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-12.171	-12.740	-13.131	391
Baten	1.122	1.574	1.503	71
Lasten	-13.293	-14.314	-14.634	320
Mutaties reserves	1.543	1.655	1.522	133
Onttrekking aan de reserves	1.543	3.818	3.685	133
Toevoeging aan de reserves	0	-2.163	-2.163	0
Totaal	-10.628	-11.085	-11.609	524

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder de verplichte beleidsindicatoren voor dit programma.

Indicator	Jaar	Smallingerland	Nederland	Bron
Verwijzingen Halt [per 1.000 jongeren]	2025	11	10	Stichting Halt
Misdrijven - Geweldd misdrijven [per 1.000 inwoners]	2025	5,2	4,6	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag [per 1.000 inwoners]	2025	6,3	5,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Misdrijven - Diefstallen uit woning [per 1.000 inwoners]	2025	0,4	1,2	CBS - Geregistreerde diefstallen
Misdrijven - Winkeldiefstallen [per 1.000]	2025	3,6	2,1	CBS - Geregistreerde diefstallen
Jongeren met een delict voor de rechter [%]	2023	1	1	CBS - Jeugdmonitor

Aanvullende beleidsindicatoren

Hieronder de aanvullende beleidsindicatoren voor dit programma.

Wat willen we bereiken	Hoe meten we dat?	Realisatie 2024	Doel 2025	Realisatie 2025
Beperkte wachttijden aan de telefoon	Gemiddelde antwoordtijd (in seconden)	194	180	169
Beperkte reactietijd op de chat	Gemiddelde eerste reactietijd (in seconden)	58	30	58
Korte wachttijd in het gemeentehuis	We meten het gemiddelde aantal minuten wachttijd tov de oorspronkelijke afspraak	1,21	<2	1,6

Verbonden partijen

De onderstaande verbonden partijen zijn verbonden aan dit programma.

Naam	Publiek belang
Veiligheidsregio Fryslân	Regionaal organiseren van brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.
Data Fryslân	Coöperatie van publieke en private organisaties, platform voor stimuleren datagedreven beleid en daardoor effectieve dienstverlening voor inwoners van Friesland.
Vereniging Friese Gemeenten (VFG)	Belangenbehartiger, advisering en platform voor Friese gemeenten.
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Bank voor de Nederlandse gemeenten.
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	Belangenbehartiger van alle gemeenten en biedt een platform voor opinievorming en vernieuwing.

1.1 Publieke dienstverlening

Wat wilden we bereiken?

Verbeteren publieke dienstverlening

Met het programma GOED wilden we de ontwikkeling in de publieke dienstverlening verder versterken en borgen. We werkten aan een dienstverlening die gastvrij, ondernemend, eenvoudig en deskundig is. Dit vraagt om een organisatieontwikkeling gericht op eigenaarschap, samenwerking, het nakomen van afspraken en doelgericht werken. Daarnaast wilden we de kwaliteit van de dienstverlening beter meetbaar maken, zodat we gericht kunnen sturen op verbetering en continu kunnen blijven leren binnen de organisatie.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Voortgang en ontwikkelingen dienstverlening

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De adviseur dienstverlening ging met alle teammanagers in gesprek om per team de benodigde ontwikkeling en aandachtspunten af te stemmen. Binnen het management zijn er sessies georganiseerd om structureel aandacht te hebben voor prestaties en om vervolgcacties te bepalen om het uiteindelijke doel te behalen: de vastgestelde klantbeloftes nakomen en beter meetbaar maken via het interne meetinstrument Servicenormen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Een klanttevredenheidsonderzoek laat zien dat de klanttevredenheid is verbeterd. Ook op de servicenormen is goed gepresteerd: vijf van de zes normen scoren binnen de gestelde doelstellingen.

Verbeteren van de interne en externe communicatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden actief informeren over gemeentelijke ontwikkelingen en besluitvorming. Onderwerpen waren onder meer: het Raadhuisplein, het ruimtelijk ontwikkelperspectief, de participatievisie, zwemcentrum De Welle, centrumontwikkeling, het armoedepact, woningbouwprojecten en duurzaamheid. De informatievoorziening verliep via verschillende kanalen, zoals persberichten, wekelijkse persgesprekken met het college van B&W, dagelijkse berichtgeving via social media en wekelijkse publicatie van gemeenteberichten in weekblad Actief. Ook wilden we vaker in het Fries communiceren en participatie ondersteunen via extra bijeenkomsten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Inwoners en ondernemers zijn goed geïnformeerd over de ontwikkelingen in Smallingerland en zijn beter in staat om hierover in gesprek te gaan met de gemeente. Het klanttevredenheidsonderzoek laat een stijging zien in de tevredenheid over de gemeentelijke communicatie.

Nieuw participatiebeleid

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We hebben kaders opgesteld voor een eenduidige en samenhangende aanpak van participatie in beleid en uitvoering.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het resultaat is een participatievisie en bijbehorende verordening, vastgesteld door het college. Begin 2026 zijn deze stukken ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Na goedkeuring start het vervolgproject Implementatie Participatievisie, waarin de kaders worden vertaald naar concrete werkwijzen.

Kwaliteitsverhoging Burgerzaken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We investeerden in personele versterking door een coördinator met ruime ervaring binnen het gemeentelijk domein aan te trekken. Deze coördinator werkte aan procesverbetering, efficiëntere en betere interne samenwerking en de organisatie van de verkiezingen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De personele investering heeft geleid tot een aantoonbare verbetering van de kwaliteit van de werkzaamheden. Deze kwaliteitsverbetering is in jaarlijkse zelfevaluatie meetbaar verbeterd. Door het aanbrengen van meer structuur in de werkzaamheden is zowel de kwaliteit verhoogd als de efficiëntie van de uitvoering verbeterd.

1.2 Digitale en datagedreven samenleving

Wat wilden we bereiken?

Het verbeteren de datamanagement

Het was ons doel om meer maatschappelijke waarde creëren door data en informatie gericht in te zetten: om de kennis van medewerkers bij de dienstverlening te vergroten, voor ondersteuning van beleidsontwikkeling en als onderbouwing van bestuurlijke en ambtelijke besluitvorming. We werkten samen met Planbureau Fryslân en namen deel aan DataFryslân voor onafhankelijke en betrouwbare kennis.

Daarnaast wilden we de digitale dienstverlening vereenvoudigen voor inwoners en ondernemers en gemeentelijke informatie open en transparant beschikbaar stellen. Tot slot wilden we de datavisie concretiseren in een datastrategie die richting geeft aan de inzet van data voor dienstverlening en bedrijfsvoering.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Concretiseren van de Datavisie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De datavisie is in 2024 geconcretiseerd in een datastrategie. Dit onderdeel was daarmee afgerond. In 2025 zijn geen aanvullende activiteiten uitgevoerd.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Met de vastgestelde datastrategie heeft de organisatie een duidelijke leidraad om datagedreven werken de komende jaren verder te verankeren in onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Informatieconsultancy

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden aantoonbare verbeteringen realiseren in het zaakgericht werken binnen het fysiek domein.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Door het vroegtijdig vertrek van de ingehuurd adviseur en de krappe arbeidsmarkt is de voortgang van de werkzaamheden onder druk komen te staan. De functie is heroverwogen en aangepast, zodat deze beter aansluit bij de behoefte van de organisatie. De werving van deze persoon is gestart en vormt de basis voor vervolgstappen in een volgende periode.

Het verbeteren van de digitale toegankelijkheid

We wilden de dienstverlening toegankelijk houden door inwoners en ondernemers keuzevrijheid te bieden in communicatiekanalen. Daarnaast wilden we de veiligheidsrisico's binnen de ICT-omgeving verkleinen en gevoelige informatie zoals persoonsgegevens beter beschermen. Ook zetten we in op het vergroten van de digitale weerbaarheid van medewerkers – via trainingen en bewustwordingsactiviteiten zoals phishing-tests – om cyberaanvallen en datalekken te voorkomen.

Volledig toegankelijke gemeentelijke website

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We hebben de website verbeterd, zodat informatie op de website toegankelijk is voor iedereen, ook voor inwoners met een beperking. Dit hebben we laten toetsen, zodat we weten waar we staan en wat nog beter kan.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De digitale toegankelijkheid van de website is sterk verbeterd en voldoet in principe aan de normen. Voor pdf-bestanden geldt dit nog niet: dit wordt opgepakt.

1.3 Openbare orde en veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Het verbeteren en borgen van de veiligheid en veiligheidsbeleving.

We wilden de veiligheid en de veiligheidsbeleving verbeteren om het woon- en leefplezier en het vertrouwen van inwoners te vergroten. Dit deden we in nauwe samenwerking met veiligheidspartners, zowel preventief als in de handhaving. We gaven uitvoering aan het door de raad vastgestelde Kernbeleid Veiligheid 2023–2026, met aandacht voor sociale overlast, jeugd(groepen)overlast en ondermijnende criminaliteit, met specifieke aandacht voor cyberveiligheid. Daarnaast waren woninginbraken, veilige evenementen, jeugd, alcohol en drugs, rampen- en crisisbeheersing en bestuurlijke integriteit strategische thema's.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Uitrollen werkwijze Lokale Informatie Overleg

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden de werkwijze van het Lokale Informatie Overleg (LIO) verder uitrollen: grootschalige controles uitvoeren waar nodig en signalen binnen het LIO structureel bespreken en opvolgen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De controles hebben niet geleid tot het ontdekken van illegale activiteiten, maar gaven wel een duidelijk signaal af dat de gemeente actief inzet op het tegengaan van ondermijning. We hebben de reguliere werkzaamheden van het LIO uitgevoerd. Twee casussen zijn opgeschaald naar het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum en zijn op dit moment nog in behandeling.

'De Friese Norm' verder uitrollen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden aansluiten bij de Friese norm ondermijning en hier actief uitvoering aan te geven, door het LIO structureel te voeren, het Bibob-beleid toe te passen en de interne bewustwording te vergroten. Daarnaast wilden we teams ondersteunen in het herkennen en tegengaan van ondermijnende activiteiten via gerichte bewustwordingssessies.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

We hebben ingezet op het steviger verankeren van Bibob in de reguliere werkzaamheden, onder meer door de mogelijkheid van een Bibob-onderzoek op te nemen in de algemene voorwaarden van contracten. Dit versterkt het preventieve karakter van het instrument en helpt ondermijning eerder te signaleren.

Het verminderen van radicalisering

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Via een provinciale werkgroep wilden we medewerkers en samenwerkingspartners trainen in het herkennen van signalen van radicalisering en de samenwerking binnen Friesland verder versterken. De kosten zijn gedekt uit landelijke middelen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Een grotere groep collega's en samenwerkingspartners is getraind, waardoor signalen eerder worden herkend. Het doel is hiermee bereikt. Tegelijkertijd blijft structurele herhaling van trainingen noodzakelijk.

De cursussen en trainingen zijn ook aan het bestuur aangeboden, net als aan diverse eerstelijnsmedewerkers.

Vergroten van de kennis over mensenhandel

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden trainingen aanbieden aan collega's en samenwerkingspartners, gericht op het herkennen van signalen van mensenhandel. Ook wilden we een aandachtsfunctionaris mensenhandel aanstellen, zodat signalen beter worden opgepakt binnen de organisatie.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Handhavers hebben dankzij de trainingen meer kennis en vaardigheden voor het signaleren van mensenhandel. Door herhaling van de trainingen zijn zij beter in staat signalen tijdig te herkennen en hun werkzaamheden effectiever uit te voeren. Het doel van dit jaar is hiermee bereikt. Net als bij radicalisering is structurele herhaling van trainingen noodzakelijk om kennis en alertheid op peil te houden.

Verminderen van woonoverlast

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden beter inzicht krijgen in de aanpak van woonoverlast en de regierol verder ontwikkelen. In 2025 is een regievoerder woonoverlast benoemd die overstijgende regie voert, ketenpartners aanstuurt en onnodige escalatie voorkomt. Daarmee is ook duidelijkheid aangebracht over verantwoordelijkheden: woonoverlast is niet automatisch uitsluitend een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

We hebben ingezet op effectievere aanpak van woonoverlast door betere samenwerking en informatie-uitwisseling. De regievoerder had hierin een sturende rol: eerder signaleren, tijdig ingrijpen en onnodige escalatie voorkomen en daarmee de leefomgeving voor inwoners verbeteren. Ondanks personeelwisselingen is goede voortgang geboekt.

Verminderen van jeugdoverlast

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden jeugdoverlast binnen onze gemeente tegengaan. Dit deden we via bestaande overlegstructuren en een groepsgerichte aanpak. Nieuw was de inzet op de eigen online omgeving van jongeren, onder meer via een online jongerenwerker.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Door intensieve samenwerking met politie, maatschappelijke organisaties en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) is structureel gewerkt aan het beperken van jeugdoverlast en het tijdig afstemmen van maatregelen.

Verbeteren interne crisisorganisatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden crisisfunctionarissen beter toerusten door jaarlijks te oefenen op uiteenlopende incidenten. Gezien maatschappelijke ontwikkelingen zoals geopolitieke spanningen en klimaatverandering wilden we ook de betrokkenheid van inwoners bij crisisbeheersing vergroten, als onderdeel van een toekomstgerichte en veerkrachtige crisisaanpak.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Door regelmatig oefenen zijn crisisfunctionarissen beter voorbereid om snel en zorgvuldig te handelen bij incidenten. Het doel is daarmee bereikt.

1.4 Gemeenteraad

Wat wilden we bereiken?

Versterken van de rollen van de gemeenteraad

Beoogd werd om ook in 2025 verder te werken aan het versterken van de drie kernrollen van de gemeenteraad van Smallingerland: de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Het doel was deze rollen in samenhang te blijven ontwikkelen, zodat de raad zijn positie en functioneren binnen het gemeentelijk bestel effectief en toekomstgericht kan invullen.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Doorontwikkeling gemeenteraad

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De Werkgroep 8 maart was actief betrokken bij de totstandkoming van de participatievisie en de algemene participatieverordening, als klankbord voor het college en de ambtelijke organisatie. Studenten Juridische Bestuurskunde van de Rijksuniversiteit Groningen deden in opdracht van de werkgroep onderzoek naar de evaluatie van de informatiecarrousel en de kaderstellende rol van de raad. De resultaten zijn op 6 november 2025 met de raad gedeeld en worden meegenomen in het overdrachtsdocument voor de nieuwe gemeenteraad 2026–2030. Ook deed de werkgroep onderzoek naar het instrument Vragenuur. Op basis van de resultaten is besloten de huidige werkwijze te handhaven.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Naar aanleiding van de motie *Financiële herijking* heeft een raads werkgroep, onder leiding van een externe begeleider en met ondersteuning van Team Financiën en de griffie, gewerkt aan voorstellen voor een sluitend meerjarenperspectief. Dit resulteerde in een notitie met ombuigingsscenario's voor de Begroting 2026–2029. De raad besloot de maatregelen uit het scenario Slimmer organiseren en beter begroten toe te passen bij het opstellen van de begroting.

Uitvoeren raadscommunicatieplan

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden zichtbaarheid van de gemeenteraad te vergroten. In het huis-aan-huisblad Actief startte de tweewekelijkse rubriek Raadslid aan het woord. Daarnaast is de gemeenteraad actief geworden op Facebook en Instagram.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Twaalf klassen uit groep 7 en 8 van basisscholen in Smallingerland namen deel aan het programma Democracy. Met dit educatieve programma zijn leerlingen op een laagdrempelige en interactieve manier bekendgemaakt met de werking van het lokale bestuur. Daarnaast is voor twee groepen uit het voortgezet onderwijs het educatieve programma Klassenbezoek@gemeentehuis aangeboden. De Tienskip-dag voor mbo-studenten kon om organisatorische redenen niet doorgaan. In het voorjaar van 2026 staat een Tienskip-dag XL gepland. De cursus Politiek Actief, bedoeld voor inwoners die politiek actief willen worden of inzicht willen krijgen in het besluitvormingsproces, werd gevolgd door twintig inwoners.

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden raadsleden en fractievertegenwoordigers tijdig en correct vergoeden voor hun werkzaamheden en deelname aan vergaderingen, met inachtneming van de jaarlijkse indexering.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Raadsleden en fractievertegenwoordigers zijn in 2025 conform wet- en regelgeving gecompenseerd. Hiermee is de rechtspositie van politieke ambtsdragers correct en zorgvuldig uitgevoerd.

Uitvoeren griffieplan 2023-2026

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Op 15 oktober 2025 stelde de werkgeverscommissie het nieuwe griffieplan 2025-2027 *Sterke raad, sterke raadgevers* vast. Dit griffieplan is tot stand gekomen na de heidag van de griffie en in afstemming met de gemeenteraad. De focus ligt op de gemeenteraadsverkiezingen 2026, zichtbaarheid van de raad, participatie, informatieontsluiting en regionale samenwerking.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Naast de reguliere werkzaamheden zijn extra werkzaamheden verricht voor de tijdelijke huisvesting van de gemeenteraad. Sinds 26 augustus 2025 vergadert de raad in de Kleine Zaal van schouwburg De Lawei. De bijeenkomsten over de informatiecarrousel vinden plaats in De Oude Welle.

Programma Sociaal domein

Algemene toelichting

Smallingerland staat, net als veel andere gemeenten, voor uitdagingen zoals groeiende druk op zorg en ondersteuning, verschillen in kansen voor inwoners en de noodzaak om gezondheid en welzijn meer preventief te versterken.

In juni 2021 stelde de gemeenteraad de visie 'De Kracht van Smallingerland – onze Sociale Koers' vast. Deze visie verbindt beleid en uitvoering binnen en buiten de organisatie en is mede gedragen door onze maatschappelijke partners. De visie geeft richting aan alle activiteiten en inspanningen die nodig zijn om het sociaal domein verder te ontwikkelen. De Sociale Koers werkt vanuit vier ambities: Zeker bestaan, Ertoe doen, Goed voelen en Erbij horen.

De ambities zijn met inwoners, ondernemers, vrijwilligers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeente verder uitgewerkt en vertaald naar maatschappelijke resultaten in het Koersplan, die in oktober 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2024 stelde het college het Uitvoeringsprogramma vast met vijf opgaven om de maatschappelijke resultaten van het Koersplan te behalen. De visie geeft richting, het Koersplan vertaalt deze richting naar maatschappelijke resultaten en het Uitvoeringsprogramma bundelt de vijf concrete opgaven waarmee we hieraan werken:

1. Toegankelijke dienstverlening aan inwoners
2. Kansrijke omgeving voor het gezin
3. Op de werkvloer
4. Stad Drachten, wijken en dorpen: woonomgeving voor het leven
5. Krachtige Mienskip in wijken en buurten

Deze programmatische werkwijze zorgt voor samenhang in beleid, meer financiële grip en gerichte sturing op effectiviteit en efficiëntie. De focus ligt op de onderliggende oorzaken van problemen, waarbij we samenhang aanbrengen in de belangrijke maatschappelijke en wettelijke taken die er zijn: bestaanszekerheid herstellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven gemakkelijker maken.

Het begrotingsprogramma Sociaal Domein – inclusief Cultuur, Sport (met uitzondering van sportaccommodaties) en Onderwijs – is opgesteld aan de hand van de vier ambities van de Sociale Koers en de vijf opgaven van het Koersplan. Voor een aantal onderdelen geldt dat er een sterke samenhang is met andere begrotingsprogramma's. Waar dat van toepassing is, wordt dit benoemd.

Kosten Uitvoeringsprogramma Sociale Koers

De gemaakte kosten voor het Uitvoeringsprogramma bevatten onder andere:

- Personele inzet van de programmamanager;
- Uren voor projectleiders en adviseurs binnen de ambtelijke organisatie op actuele vraagstukken;
- (Tijdelijke) inzet van externe partijen en lokale samenwerkingspartners voor projecten die zij uitvoeren als onderdeel van de Sociale Koers;
- (Deels externe) projectondersteuning op het gebied van onder andere communicatie, ontwikkeling en sturing.

Samen leren en ontwikkelen

In 2025 is de werkwijze en zijn de resultaten van het programma geëvalueerd. Dit leverde drie conclusies en passende vervolgstappen op.

1. Focus aanbrengen: vanuit het Uitvoeringsprogramma en de samenwerking tussen beleid en uitvoering (incl. externen) werd duidelijk dat er keuzes gemaakt moesten worden op de onderwerpen waar de gemeente urgentie en prioriteit aan geeft. Vanuit de vier ambities van de Sociale Koers werken we daarom vanaf 2026 aan acht concrete onderwerpen.
2. Projectmatig werken: we pakken de acht onderwerpen projectmatig aan. Er volgen een aantal startnotities naar het college en de gemeenteraad, om in gesprek te gaan over of de koers die we in gaan, aansluit bij de verwachtingen. Na behandeling in de gemeenteraad, volgt een projectopdracht en later een projectplan per project.
3. Sturing: intern en extern is er behoefte aan helderheid over rollen en verantwoordelijkheden. In een nieuw sturingsmodel is vastgelegd wie waarop aanspreekbaar is. De teammanagers zijn als (gemandateerd) opdrachtgever verantwoordelijk voor integrale sturing op projecten.

Deze evaluatie heeft meer focus, structuur en sturing gebracht. Hiermee versterken we de beweging van zorg naar gezondheid, welzijn en het gewone leven voor inwoners van Smallingerland.

Wat heeft het gekost

Baten en lasten 2025 programma sociaal domein

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-112.404	-116.244	-116.897	653
Baten	43.887	56.508	56.569	-61
Lasten	-156.291	-172.752	-173.466	714
Mutaties reserves	-144	63	-1.618	1.681
Onttrekking aan de reserves	2.686	4.826	3.581	1.245
Toevoeging aan de reserves	-2.830	-4.763	-5.199	436
Totaal	-112.548	-116.181	-118.515	2.334

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder de verplichte beleidsindicatoren voor het programma sociaal domein.

Indicator	Jaar	Smallingerland	Nederland	Bron
Onderwijs: absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	2024	7,7	6,7	DUO/Ingrado
Onderwijs:relatief verzuim per 1.000 leerlingen	2024	30	28	DUO/Ingrado
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie [vsv-ers] [%]	2024	2,9	2,3	DUO/Ingrado
Niet-sporters [%]	2024	46,2	42,5	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin [%]	2024	7	6	CBS - Jeugdmonitor
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren [%]	2024	4	2	CBS - Jeugdmonitor
Netto arbeidsparticipatie [%]	2025	71,3	73,2	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	2025	343,3	281,2	CBS - Bijstandsuitkeringen
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners]	2024	227,1	203,1	CBS - Re-integratie
Jongeren met jeugdhulp [%] van alle jongeren tot 18 jaar	2025	15	13,7	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdbescherming [%]	2025	1,9	1	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdreclassering [%]	2025	0,6	0,4	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo [per 10.000 inwoners]	2025	860	720	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo

Aanvullende beleidsindicatoren

Hieronder de aanvullende beleidsindicatoren voor het programma sociaal domein.

Wat willen we bereiken	Hoe meten we dat?	Realisatie 2024	Doel 2025	Realisatie 2025
Durven meer inwoners die moeite hebben met rondkomen, eerder hulp te vragen en ontvangen vroegtijdig passende ondersteuning	Aantal meldingen bij vroegsignalering	2888	2900	2909
Hebben minder inwoners geldzorgen en financiële problemen	Aantal inwoners dat gebruik maakt van bijzondere bijstand	2055	1900	2026
Worden er meer kinderen geboren in, en groeien op in, een gezonde en veilige omgeving	Aantal themacertificaten waar scholen op inzetten via Gezonde School-aanpak	Alle scholen zetten in op gezondheidsbevordering	Alle scholen zetten in op gezondheidsbevordering	14
Worden er meer kinderen geboren in, en groeien op in, een gezonde en veilige omgeving	Percentage jeugdigen met jeugdhulp ten opzichte van het aantal jeugdigen in Smallerland	12,40%	11,80%	13,00%
Ronden meer jongeren een opleiding af (mbo 2, havo, vwo en hoger)	Percentage vroegtijdige schoolverlaters	2,77%	2,60%	2,98%
Kunnen inwoners naar behoefte zonder belemmeringen meedoen	Aantal inwoners met een WMO indicatie	4530	4500	4969

Verbonden partijen

Hieronder de verbonden partijen aan het programma sociaal domein.

Naam	Publiek belang
Caparis NV	Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening.
Carins B.V.	Ondersteunen van de inwoners van Smallingerland op basis van de Wmo en jeugdwet.
Hûs en Hiem	Welstandsadvisering en monumentenzorg.
Sociale werkvoorziening Fryslân	Gemeenschappelijke regeling in het kader van de gemeentelijke taak van de Wet sociale werkvoorziening en opdrachtgever voor Caparis NV.
Sociaal Domein Fryslân	Inkoop, contractmanagement en verwerking van diverse (wettelijke) taken op de terreinen Participatie, Wmo en Jeugd, voor alle gemeenten in Fryslân uit te voeren.

2.1 Zeker bestaan

Wat wilden we bereiken?

Toegankelijke dienstverlening aan inwoners

Vanuit de opgave 'Toegankelijke dienstverlening aan inwoners' zijn in 2025 voorbereidingen getroffen voor de opening van het Financieel Plein en zijn de Wegwijzers gelanceerd. Beide bieden een laagdrempelige toegang tot ondersteuning, waarbij het Financieel Plein fungeert als centrale fysieke plek waar inwoners zonder oordeel en vanuit gelijkwaardigheid in gesprek kunnen over rondkomen. Hierbij onder andere is aandacht voor stress, leefwereld en (culturele) achtergrond. Binnen het Armoedepact is de samenwerking met partners versterkt en zijn ervaringsdeskundigen ingezet, zodat inwoners eerder en beter passende ondersteuning krijgen. Ook zijn belangrijke stappen gezet in het ontwikkelen van de (digitale) dienstverlening van de gemeente.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Minimapas/Drachtenpas

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden verkennen of een minimapas of Drachtenpas een geschikt instrument is om het bereik van inkomensondersteunende regelingen te vergroten en de deelname aan sport en cultuur, met name onder jongeren, te stimuleren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De invoering van de minimapas was een ambitie uit het koersplan Sociale Koers en vroeg om een investering voor de bijbehorende uitvoeringskosten. Na behandeling van de kadernota 2025–2028 bleek dat hiervoor geen financiële middelen beschikbaar waren. Dit punt had daarom niet in de begroting 2025 opgenomen moeten worden. In de eerste bestuursrapportage 2025 is gemeld dat de invoering van de minimapas om die reden niet gerealiseerd kon worden.

Borging Armoedepact

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden de inzet van de aanjager Armoedepact voortzetten om de samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke partners nog meer te versterken. De aanjager zorgt voor verbinding, begeleidt ervaringsdeskundigen en stuurt op opgavegericht werken. Daarnaast wilden we vrij besteedbaar budget inzetten voor concrete interventies voor kwetsbare inwoners.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De samenwerking binnen het Armoedepact is sterker geworden. Partners maken het eigen organisatiebelang ondergeschikt, zijn kritischer op hun dienstverlening en hebben zich actief ingezet voor het pact. De Samen Sterk-sessies en een het digitale platform worden positief gewaardeerd. De ervaringsdeskundigen maakten een concreet verschil: twee ervaringsdeskundigen hebben het buddyproject verder ontwikkeld. Het project is klaar voor structurele inbedding in de organisatie, met een heldere rolverdeling en een concreet plan voor de start van een buddyacademie. Deze start in het eerste kwartaal van 2026, waarmee de ondersteuning aan inwoners duurzaam wordt uitgebreid. Een derde ervaringsdeskundige is laagdrempelig aanwezig in wijken en dorpen. Dit vergroot de toegankelijkheid van hulp, versterkt de bekendheid van het ondersteuningsaanbod en zorgt voor directe terugkoppeling aan de gemeente.

Het vrije budget is niet ingezet. De effectieve samenwerking leidt ook zonder aanvullende middelen tot waardevolle initiatieven. De beschikbare middelen zijn volledig ingezet voor de verlenging van de inzet van ervaringsdeskundigen.

Centraal punt financiële vragen koppelen aan huiskamers

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden per wijk en dorp in kaart brengen welke 'huiskamers' in Smallingerland beschikbaar zijn en deze koppelen aan preventieve ondersteuning en (waar nodig) hulpverlening.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De toegankelijkheid van ondersteuning voor inwoners via huiskamers in de wijken en dorpen is verbeterd. Een volledig overzicht van huiskamers is nog niet beschikbaar, maar het bestaande netwerk wordt structureel bediend vanuit samenwerking tussen ervaringsdeskundigen, wijk- en dorpenmanagers, jongerenwerk, sociaal werk en hulpverlening. Gemeente, Carins, M.O.S. en andere partijen vinden elkaar op deze locaties. Sinds december 2025 wordt een deel van de dienstverlening centraal aangeboden vanuit het Financieel Plein, waardoor ondersteuning eerder en sneller ingezet kan worden.

Borgen overgang 18-/18+

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden extra aandacht geven aan de overgang van 18- naar 18+ en de veranderingen die jongeren daarbij ervaren, via de dienstverlening van Carins, het Financieel Plein en de Wegwijzers van M.O.S.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is gewerkt aan de budgetgids 2026. Deze gids is bedoeld voor inwoners die gebruik (willen) maken van regelingen binnen het Sociaal Domein. In de budgetgids voor 2026 is een extra hoofdstuk toegevoegd over (ondersteuning bij) de overgang 18-/18+. Aanvullend op de reguliere werkzaamheden is onder andere op het Financieel Plein extra aandacht besteed aan de gevolgen van levensgebeurtenissen zoals de 18e verjaardag.

Digitalisering klantprocessen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden digitalisering van klantprocessen niet als afzonderlijk programma uitvoeren, maar integraal aanpakken binnen bestaande opgaven.

Concreet wilden we in 2025:

- Digitalisering van klantprocessen niet als afzonderlijk programma uitvoeren, maar integraal benaderen binnen bestaande opgaven.
- Stapsgewijs klantprocessen optimaliseren en waar mogelijk digitaliseren, met nadruk op processen met hoge klantimpact.
- Praktische verbeteringen realiseren in de uitvoering, vooruitlopend op een formele projectopdracht, die op termijn wordt uitgewerkt.
- Experimenteren met nieuwe digitale en ondersteunende middelen (zoals AI- en rekentools) om medewerkers te ondersteunen en de dienstverlening te verbeteren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er zijn aantoonbare stappen gezet richting een efficiëntere, toegankelijker en toekomstbestendige dienstverlening. Voorbeelden hiervan zijn dat bij Team Geldzaken processen zijn geoptimaliseerd en geautomatiseerd, wat leidt tot efficiëntere afhandeling. Bij Team Naar Werk en Team Naar Inkomen zijn AI- en rekentools ingezet ter ondersteuning van de dienstverlening. Contractmanagement en -beheer werkt met het systeem Inproces, wat meer overzicht en uniformiteit biedt. Toezichthouders werken bij huisbezoeken met tablets, wat registratie en verwerking versnelt.

Hoewel de formele projectopdracht 'digitalisering klantprocessen' in 2025 niet is vastgesteld, zijn wel aantoonbare en concrete stappen gezet die bijdragen aan de doelstelling. Daarmee is in de praktijk al invulling gegeven aan digitalisering van klantprocessen en is een stevige basis gelegd voor verdere uitwerking in de komende jaren.

2.2 Ertoe doen

Wat wilden we bereiken?

A. Kansrijke omgeving voor het gezin

Vanuit de opgave 'Kansrijke omgeving voor het gezin' is een stevig fundament gebouwd op basis van het gedachtegoed Positieve gezondheid. Vanuit de lijnen onderwijs, preventie en jeugdzorg, is gewerkt aan de startnotitie Opgroeien en ontwikkelen. De onderlinge verbinding is daarmee verzekerd en gezamenlijke stappen met belangrijke partners zijn gezet.

Het project Gezinshulp, samenwerking met het onderwijs, werken vanuit Positieve Gezondheid en het versterken van de sociale basis zijn uitgangspunten geweest om naar een kansrijke omgeving voor het gezin toe te werken.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Evaluatie gezinshulp

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Er heeft in 2025 een evaluatie Gezinshulp plaatsgevonden. Dit is door bureau EhdK uitgewerkt in samenwerking met verschillende medewerkers van verschillende organisaties. Vanuit gemeentelijk perspectief wilden we evalueren op het proces en de samenwerking met betrekking op de indicaties. Dit met als doel om meer zicht te krijgen op het proces en route van de indicaties vanaf Gezinshulp en penvoeder Accare naar de backoffice van de gemeente. De resultaten geven inzicht in of er nog meer gestuurd kan worden op verandering om te onderzoeken hoe dit ook domein overstijgend vormgegeven kan worden en wat er voor nodig is.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De pilot is uitgevoerd in een nieuw samenwerkingsverband. Daarmee hebben we geleerd welke elementen domein overstijgend werken en wat we kunnen meenemen in de verdere ontwikkeling van het jeugdlandschap. Ook zijn de uitdagingen binnen de huidige systemen duidelijk geworden. De financiële effecten van de pilot op het zorggebruik zijn nog niet meetbaar. Wel hebben we gemeten dat de klanttevredenheid van de gezinnen hoog is.

Preventienetwerk

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 was het doel verder te werken aan de uitwerking van het preventienetwerk, een opdracht van het programma Opgroeien en ontwikkelen (voorheen LEJA). De aanpak richt zich op samenwerking tussen gemeente, het onderwijs en andere samenwerkingspartners.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er is een vervolg gegeven aan het beleidsdocument Contouren schoolnetwerk, en er is een projectplan opgesteld met de input van het onderwijs, de gemeente en andere samenwerkingspartners. In november 2025 heeft het bestuurlijk LEJA ingestemd met het plan. De naam Preventienetwerk is daarbij formeel gewijzigd naar Schoolnetwerk. De voorbereidingen voor de uitvoering is gestart. Eind 2025 is ook gestart met de werving van een projectleider.

Vervolg strategische aanpak vermindering inzet Jeugdwet

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Alle landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op het gebied van preventie, onderwijs en jeugdhulp zijn bij elkaar gebracht. We wilden sturen op het vergroten van de Sociale basis, het versterken van preventie en het effectiever inzetten en verminderen van jeugdhulp.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De strategische aanpak vanuit de verschillende aandachtsgebieden is vertaald in de startnotitie Opgroeien en ontwikkelen en geborgd in het opgaveteam Ertoe doen. Van hieruit wordt onder andere gestuurd op de regionale ontwikkelen met betrekking tot de inkoop van jeugdhulp.

Indexeringen Jeugd en Hulpmiddelen Wmo

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Om het zorgaanbod binnen Jeugd en Wmo (hulpmiddelen) beschikbaar te houden, was het nodig de gestegen kosten van zorg en personeel door te vertalen naar aanbestedingen en budgetten. Daarvoor is een indexatie van 2,7% doorgevoerd. De begroting is hierop aangepast.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Door de indexatie blijven hulpmiddelen en (jeugd)zorg beschikbaar en betaalbaar voor inwoners. De aangepast budgetten zorgen ervoor dat dit binnen de beschikbare begroting mogelijk blijft, terwijl we rechtmatig handelen.

Doorontwikkelen HOPPA!

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we ons focussen op het doorontwikkelen van de samenwerking binnen Hoppa! We werken hierbij nauw samen met onze preventiepartners, waarbij we één gezamenlijke boodschap uitdragen: het bevorderen van gelukkige en gezonde jongeren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De OKO (opgroeien in een kansrijke omgeving)/HOPPA! aanpak is gebruikt als basis voor de startnotitie Opgroeien & Ontwikkelen. Hiermee is de verbinding verstevigd tussen preventie, onderwijs en jeugdhulp. Ook het samenvoegen van het bestuurlijk LEJA (Lokale Educatie en Jeugd Agenda) en bestuurlijk Hoppa! tot één bestuurlijk overleg "Opgroeien & Ontwikkelen" draagt hieraan bij. De OKO monitor is eind 2025 afgenomen en de input daaruit wordt gebruikt als input voor de verschillende werkgroepen in 2026.

Vorming Integraal Kind Centrum (IKC)

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Op basis van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs willen we ervoor zorgen dat bij nieuwbouwprojecten kinderopvang een plek krijgt in het schoolgebouw.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Tijdens het bouwproces vanuit het IHP wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een visie op samenwerking en doorlopende ontwikkelingslijnen. Voorbeeld hiervan is de bouw van het multifunctioneel centrum in de Swetten, waar IKC-vorming een onderdeel is. De organisaties die in het nieuwe gebouw in de Swetten komen (Adenium, de kinderopvang en M.O.S.) hebben samen gewerkt aan een plan voor inhoudelijke samenwerking. Daarin is ook bepaald hoe de ruimtes worden ingedeeld, ingericht en gezamenlijk worden gebruikt. De afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Seminar basisvaardigheden

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Om aandacht te creëren voor het onderwerp basisvaardigheden wilden we samen met verschillende partners uit het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, de bibliotheek en kinderopvang een seminar basisvaardigheden organiseren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In april 2025 vond in de Lawei het seminar Letterlijk - bewust van taal plaats. Er is een afwisselend en inspirerend programma neergezet voor ongeveer 500 deelnemers. Het seminar heeft zijn doel bereikt: deelnemers gaven aan nieuwe inzichten te hebben opgedaan over hun rol in de taalontwikkeling van kinderen en jongeren. Het grote aantal bezoekers bevestigt dat er duidelijk behoefte was aan dit soort bijeenkomsten. De partners hebben afgesproken een vervolg voor te bereiden, met taalbevordering als speerpunt.

Aanjager laaggeletterdheid

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden de functie van aanjager laaggeletterdheid structureel beleggen bij de bibliotheek. Zo wordt blijvend gewerkt aan het bereiken van de doelgroep en de betrokken partijen, zoals de gemeente, werkgevers, het onderwijs en de zorgpartijen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De aanpak is in 2025 structureel verankerd, waardoor we samen met samenwerkingspartners binnen het sociaal domein kunnen bouwen aan een goede aanpak van beperkte basisvaardigheden. Lopende activiteiten zijn bijvoorbeeld trainingen voor het herkennen en doorverwijzen van laaggeletterden, contacten met werkgevers, afstemming met de accountmanagers van bedrijven, voorlichting en de inzet van ervaringsdeskundigen.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In oktober 2024 is het integraal huisvestingsplan 2024 -2039 vastgesteld. In 2025 zijn de volgende projecten gestart of voortgezet:

- Nieuwbouw St. Lukas in het centrum, Drachten
- Nieuwbouw De Zwaai in de Venen, Drachten
- Nieuwbouw MFC 't Swin in de Swetten, Drachten
- Uitbreiding 't Werflân in Rottevalle

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Nieuwbouw St. Lukas in het centrum, Drachten: de realisatiefase is van start gegaan. Het oude schoolgebouw is gesloopt en een aannemer voor de nieuwbouw is geselecteerd. Het project loopt op schema.

Nieuwbouw De Zwaai in de Venen, Drachten: de voorbereiding heeft geleid tot een ruimtelijk-functioneel programma van eisen. Halverwege 2025 hebben bestuurlijke gesprekken nieuwe inzichten opgeleverd, ook met het voortgezet onderwijs op het leerpark. De betrokken partners onderzoeken en werken samen aan een gezamenlijke visie en een duurzaam inclusief onderwijsprogramma. Het project is een jaar uitgesteld, in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek.

Nieuwbouw MFC 't Swin in de Swetten, Drachten: de planvoorbereiding is voortgezet en de ontwerpfasen is gestart. Er is een bouwprojectmanager aangesteld en een architect geselecteerd. Het project loopt op schema.

Uitbreiding 't Werflân in Rottevalle: onderzoek naar uitbreidingsmogelijkheden heeft geleid tot een interne aanpassing, waarmee de huidige krapte deels wordt opgevangen. Schoolbestuur Adenium heeft een beschikking ontvangen om de werkzaamheden uit te laten voeren. De architect van het gebouw is dit jaar ingeschakeld om voor de langere termijn te kijken naar verdere uitbreidingsmogelijkheden.

Uitvoering Wet van school naar duurzaam werk

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De Wet van school naar duurzaam werk bestaat uit vier maatregelen, die uitgewerkt moet worden in een regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten en duurzaam werk voor de periode 2026-2029. Dit programma beschrijft afspraken tussen onderwijs, gemeenten (Werk en Inkomen) en het doorstroompunt in regio De Friese Wouden. Ook bevat het aanvullende maatregelen om het aantal jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie en zonder werk terug te dringen. Het doel voor 2025 was om een concept klaar te hebben voor een beoordeling van het ministerie, zodat het begin 2026 aan betrokken bestuurders kon worden voorgelegd.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er ligt een regionaal programma dat, na akkoord in een bestuurlijk overleg, uiterlijk eind januari 2026 ingediend kan worden.

Project aanpak schoolaanwezigheid

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Voor de aanpak van schoolaanwezigheid wilden we een projectopdracht opstellen, draagvlak creëren onder medewerkers en een training ontwikkelen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De projectopdracht is vastgesteld. Uitvoerende medewerkers zijn meermaals geïnformeerd en geënthousiasmeerd, onder andere tijdens een bijeenkomst op 12 februari 2025 die werd bezocht door ongeveer 250 mensen. De training ligt klaar en kan vanaf 2026 op scholen gegeven worden.

B. Op de werkvloer

Vanuit de opgave 'Op de werkvloer' is gekozen voor een intensieve en langdurige aanpak gericht op uitstroom naar werk. De focus ligt op persoonlijk contact, op de uitstroom van jongeren tot 27 jaar en statushouders, met behulp van jobcoaches en taalcoaches.

Door sterk in te zetten op inclusief ondernemen en het bieden van passende ondersteuning aan werkgevers en uitkeringsgerechtigden, is de stap naar werk verkleind. Door na plaatsing ondersteuning te bieden, hebben inwoners meer mogelijkheden om talenten en vaardigheden te ontwikkelen. Dit draagt bij aan duurzame inzetbaarheid. Mede dankzij het Smallingerland Inclusief Collectief is dit mogelijk gemaakt.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Duurzame arbeidsmarkttoeleiding

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we inzetten op vier onderdelen:

- Het inhuren van jobcoaches ter ondersteuning van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Het inhuren van taalcoaches, die focussen op taalstages en begeleiding van werkgevers;
- Het creëren van taalstageplekken, waar inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt vanwege onvoldoende taalbeheersing ondersteuning krijgen;
- Het werkfit traject kantelen en nazorg bieden aan inwoners die een baan hebben gevonden via een re-integratietraject.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Voor jobcoaching is een protocol opgesteld met vaste tarieven en kwaliteitscriteria, waardoor inwoners goed ondersteund konden worden.

Meer dan 100 nieuwkomers ontvingen een MAP-certificaat (module arbeidsmarkt en participatie). De training richtte zich op taalvaardigheid, werkhouding en voorbereiding op participatie in de Nederlandse samenleving. De afsluitende bijeenkomsten werden gecombineerd met een banenmarkt, waar lokale werkgevers vacatures aanboden en deelnemers sollicitatieadvies en netwerkhelp kregen.

Taalcoaches hebben samen met werkgevers taalstageplekken gerealiseerd, voor inwoners met onvoldoende taalbeheersing, waaronder twee plekken bij de gemeente Smallingerland zelf. Inwoners met de kortste afstand tot de arbeidsmarkt worden rechtstreeks begeleid door accountmanagers en consultants van Team Naar Werk. Er werd gebruik gemaakt van het netwerk van Smallingerland Inclusief. Dit heeft geleid tot minder inkoop bij externe partijen waardoor we binnen budget bleven.

Borging Human Capital Agenda

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden het Smallerland Inclusief Collectief uitbreiden met nieuwe ondernemers die inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een baan willen bieden, zodat zij bijstandsonafhankelijk kunnen worden. Ook wilden we basisbanen creëren voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het collectief is uitgebreid met elf ondernemers. Ondernemers die inwoners aan werk hebben geholpen zijn publiekelijk in het zonnetje gezet, om het netwerk te behouden en te versterken. De basisbanen zijn in 2025 niet gecreëerd: het daarvoor bestemde budget heeft bij de eerste bestuursrapportage een andere bestemming gekregen.

Versterken Cliëntenadministratie/Financiële administratie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Door personele wisselingen binnen de backoffice van het sociaal domein ontstond de noodzaak om taken op het gebied van debiteurenbeheer, budgetbeheer en schuldhulpverlening opnieuw te verdelen. Het doel was de continuïteit en kwaliteit van de cliënten- en financiële administratie te waarborgen en toe te werken naar een toekomstbestendige organisatie.

Concreet wilden we hiervoor:

- Inzicht krijgen in taken en verantwoordelijkheden van de backoffice;
- Taken en werkzaamheden opnieuw verdelen om de beschikbare capaciteit efficiënter en effectiever in te zetten;
- Aansluiting tussen werkzaamheden en de actuele behoeften binnen het team verbeteren;
- De eerder voorziene formatie-uitbreiding tijdelijk uitstellen, totdat duidelijk is waar structurele versterking daadwerkelijk nodig is.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er zijn belangrijke stappen gezet. Taken zijn opnieuw bekeken en waar nodig anders ingedeeld, de beschikbare capaciteit is effectiever ingezet en er is beter zicht op waar structurele versterking nodig is. Op basis daarvan is besloten de geplande formatie-uitbreiding voorlopig uit te stellen, totdat duidelijk is waar extra capaciteit het meeste effect heeft.

De structurele versterking is nog niet volledig afgerond, maar de benodigde inzichten zijn er wel. Daarmee is een goede basis gelegd voor vervolgstappen.

Versterken Bedrijfsontwikkeling

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden het cluster Bedrijfsontwikkeling van de gemeente versterken, zodat we meer grip krijgen op de uitvoering van taken binnen het sociaal domein. Concreet betekende dit:

- Extra capaciteit inzetten om beter te controleren of taken binnen het sociaal domein goed en rechtmatig worden uitgevoerd;
- Datavraagstukken structureel bijhouden, zodat we ontwikkelingen kunnen volgen, vooruitkijken en tijdig kunnen bijsturen;
- De informatievoorziening verbeteren om beter te kunnen sturen op kwaliteit, financiën en prestaties richting management en bestuur;

- Het beheer van privacy en gegevensbescherming structureel vastleggen in de werkprocessen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er is een extra medewerker ingezet, met een focus op interne controle. Datavraagstukken staan nu centraal en worden samenhangend opgepakt, wat heeft bijgedragen aan betere monitoring en sturing. Privacybeheer is minder incidenteel geworden en structureel vastgelegd in de organisatie. Verdere ontwikkeling blijft nodig, maar in 2025 is een duidelijke stap gezet naar een professionelere inrichting van het cluster Bedrijfsontwikkeling.

2.3 Goed voelen

Wat wilden we bereiken?

Stad Drachten, wijken en dorpen: woonomgeving voor het leven

In de opgave 'Stad Drachten, wijken en dorpen: woonomgeving voor het leven' is gewerkt aan de verbetering van wijken en dorpen in Drachten. De benodigde vervanging van riolering willen we tegelijk gebruiken om ook andere verbeteringen in de wijk door te voeren, waarbij we fysieke en sociale opgaven combineren. Sinds de tweede helft van 2025 is de organisatie die de wijkverbetering gaat aansturen in opbouw. Om goed beeld te krijgen wat er nodig is, is gezamenlijk gewerkt aan een wijkscan voor de eerste wijk van het programma wijkverbetering. Daarnaast is doorgewerkt aan het project voor thuisloze jongeren en is samen met de regio de visie voor wonen, zorg en welzijn opgesteld, die door betrokken gemeenteraden is vastgesteld.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Koppeling met wijkvernieuwing

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we werken aan een betere verbinding tussen de aanpak van de fysieke verbetering van wijken en de sociale aanpak. Voor wijk De Venen wilden we een wijkscan uitvoeren waarbij zowel het sociale als het fysieke domein nauw betrokken waren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Doordat in het programma Wijkverbetering een programmaliijn Sociaal is opgenomen is er een sterke verbinding gelegd tussen beide domeinen voor wijkvernieuwing. In wijk De Venen is de wijkscan uitgevoerd waarbij veel aandacht is geweest voor de sociale kant van de wijkvernieuwing. Er ligt een basis om de vervolgaanpak samen met de bewoners van de wijk vorm te geven.

Woonzorgvisie operationaliseren

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We hadden als doel de regionale visie voor wonen, zorg en welzijn vast te stellen. Daarnaast wilden we in 2025 ook het uitvoeringsprogramma rondom dit onderwerp vaststellen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De regionale visie voor wonen, zorg en welzijn is vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is nog in ontwikkeling. Bestuurders in de regio hebben besloten dat voor een gedegen uitwerking en goede afstemming met samenwerkingspartners meer tijd nodig is. Wel is er een concrete stap gezet: de bestuurders van wonen-, zorg- en welzijnsorganisaties hebben in december 2025 ingestemd met het verkennen van het concept Lang Leven Thuis. Dit project heeft als doel mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, met ondersteuning van één zorg- en één welzijnorganisatie.

Dak- en Thuisloze jongeren

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Eind 2024 is een project gestart voor thuisloze jongeren tussen de 18 en 27 jaar, zonder vaste woon- of verblijfplaats. Het project richtte zich op jongeren die al dak- of thuisloos waren en op jongeren die binnen een jaar zouden uitstromen uit een jeugdzorginstelling. Het doel was deze groep beter in beeld te brengen en hen te helpen aan een stabiele woonsituatie. Het project eindigde op 1 augustus 2025, waarna de periode tot 1 januari 2026 is gebruikt voor de eindevaluatie.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Uit eerder onderzoek is gebleken dat het om ongeveer 40 tot 60 dak- en thuisloze jongeren zou gaan. De projectgroep heeft 59 jongeren in kaart gebracht en met hen allemaal een gesprek gevoerd. Voor een deel is een passende oplossing gevonden. Voor anderen lukte dit niet direct, door een tekort aan betaalbare woningen in de gemeente.

In november 2025 is de eindrapportage opgeleverd. De belangrijkste aanbevelingen: maak de projectgroep een vast onderdeel van Carins en investeer in geschikte woningen voor jongeren.

Vluchtelingen Oekraïne

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 nam de druk op de opvang van Oekraïense vluchtelingen verder toe. Om voldoende opvangplekken te bieden, is gewerkt aan de opening van een nieuwe opvanglocatie in voormalig behandelcentrum Woodbrookers in Kortehebben. In maart 2025 is de opvanglocatie aan de Wetterwille gesloten. Doel was om deze sluiting soepel te laten verlopen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er zijn 175 Oekraïense vluchtelingen vanuit de Wetterwille verhuisd naar Kortehebben. De verhuizing is soepel verlopen. Met de nieuwe locatie hebben 200 mensen een vaste plek geboden gekregen voor de komende vier jaar. Het vinden van nieuwe locaties zal onverminderd doorgaan.

2.4 Erbij horen

Wat wilden we bereiken?

Krachtige Mienskip in wijken en buurten

Vanuit de opgave 'Krachtige Mienskip in wijken en buurten' is in 2025 onder andere gewerkt aan meer onderlinge verbondenheid binnen de wijken. Door ontmoeting en contact te stimuleren, helpen inwoners elkaar beter. Dit maakt onderdeel uit van de opgestarte wijkverbetering in De Venen. Ook is gewerkt aan het Vrijwilligersnetwerk verstevigen door de start van de Wegwijzers en de gestarte samenwerking met Zwemhub Noord. Het project Kleurrijk Smalingerland is opgestart, dit project is gericht op een meer inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Iedere wijk heeft een Treft't-overleg

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We hebben de al bestaande Treft't teams voortgezet. De samenstelling van elk team verschilt per wijk of dorp, afhankelijk van de lokale wensen en mogelijkheden. In 2025 is gekeken of er behoefte is aan nieuwe teams.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De bestaande Treft't-teams zijn actief gebleven. Waar nodig is bekeken of uitbreiding met nieuwe teams wenselijk was. Het oprichten van Treft't-teams is geen doel op zich, maar moet een duidelijke meerwaarde hebben ten opzichte van de samenwerkingen die er al zijn. In 2025 zijn er geen nieuwe Treft't-teams opgericht.

Uitbreiding wijkgericht werken met 2 gebieden

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 was het doel om het wijk- en dorpsgericht werken uit te breiden naar nieuwe wijken.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Via het provinciale transformatieplan 'SAMEN - Versterken Sociale Basis' is gewerkt aan De Gezonde wijkaanpak en het inrichten van de dorps/wijkondersteuning. Bij de Gezonde wijkaanpak werken inwoners, professionals en organisaties samen aan betere gezondheid en meer welzijn in buurten, wijken en dorpen. Lokaal wordt de Gezonde wijkaanpak en de dorps/wijkondersteuning gekoppeld aan de wijkvernieuwing waarin we in een viertal wijken waar fysieke aanpassingen nodig zijn, het sociale component koppelen. Hiermee is in 2025 gestart met als eerste wijk De Venen.

Vrijwilligersvergoeding/minimapas onderzoeken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden onderzoeken hoe vrijwillige inzet gestimuleerd kan worden met een blijk van waardering. Persoonlijk, of door het uitwisselen van kennis en ervaring tussen vrijwilligers.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er is meer aansluiting gezocht en gevonden bij vrijwilligers door inhoudelijke thema- en netwerkbijeenkomsten te organiseren. Een aantal vrijwilligers is via een bewustwordingscampagne in het zonnetje gezet. Waardering van vrijwilligers is vast onderdeel geworden van de afspraken met de vrijwilligerscentrale van M.O.S.

Opleidingsacademie vrijwilligers

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 hebben we onderzocht of het haalbaar is om vrijwillige inzet te stimuleren door een klein gebaar van waardering te geven, persoonlijk of meer inhoudelijk, zoals door het mogelijk maken van het uitwisselen van kennis en kunde tussen vrijwilligers.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Kennis en kunde over vrijwilligerswerk is beschikbaar en toegankelijk voor vrijwilligers. Dit onderwerp heeft een plaats gekregen binnen de themabijeenkomsten en de werkgroep voor vrijwilligersorganisaties. Daarnaast wordt twee keer per jaar een nieuwsbrief verstuurd naar vrijwilligers, waarin aandacht wordt besteed aan opleiding en training.

Effectiviteit vrijwilligersnetwerk verstevigen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we met de aanpak 'Vrijwilligersnetwerk verstevigen' werken aan verbinding, bewustwording en zichtbaarheid van vrijwillige inzet. Het doel was organisaties van elkaar laten leren, en de organisaties samen activiteiten laten ontwikkelen voor inwoners. De aanpak richtte zich op drie dingen: lokale samenwerking versterken, betrokkenheid van inwoners vergroten en nieuwe vormen van vrijwilligerswerk ontwikkelen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

M.O.S. heeft een bewustwordingscampagne ingezet om inwoners te stimuleren iets te betekenen voor een ander, vooral voor mensen die extra hulp nodig hebben. Er is een flexpool opgezet met kortere en eenmalige klussen, om meer aan te sluiten op behoeften van vrijwilligers. Het netwerk van vrijwilligersorganisaties is versterkt door regelmatig contact en kennisdeling tussen coördinatoren. Een actieve werkgroep stemt af en bereid gezamenlijke acties voor. Een klankbordgroep van vrijwilligers denkt mee over beleid en uitvoering. De communicatie is verbeterd via twee nieuwsbrieven per jaar, actieve inzet op social media en PR, en de organisatie van thema-avonden, netwerkbijeenkomsten en de week van de vrijwillige inzet. Tot slot is een mooi resultaat nog de werkwijze die Zuidoost Zorg heeft ontwikkeld: mensen met dementie, cognitieve of lichamelijke beperkingen worden actief betrokken als vrijwilliger. Zo leveren zij een waardevolle bijdrage aan de samenleving, terwijl hun zelfredzaamheid, gevoel van eigenwaarde en verbinding met de menskip worden versterkt.

GEM start

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we in samenwerking met een groot aantal partijen in Friesland werken aan het transformatieplan Mentale Gezondheid en Veerkracht. Met het transformatieplan willen we de mentale gezondheidszorg in Friesland transformeren en toekomstbestendig maken. Er is gestart met twee onderdelen uit het transformatieplan: de EPA-aanpak (aanpak voor mensen met een Ernstige Psychiatrische Aandoening) en Gezinshulp. De eerste gesprekken met onze maatschappelijke partners zijn opgestart om toegankelijke mentale steunpunten in te richten. Deze gesprekken lopen door in 2026.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Eind augustus 2025 is het Transformatieplan Mentale Gezondheid en Veerkracht goedgekeurd door de zorgverzekeraars. Onderdeel van dit Transformatieplan is de Wijkgerichte Aanpak Mentale Gezondheid. Vanaf het vierde kwartaal 2025 zijn de eerste werkgroepen van start gegaan. Als gemeente hebben wij ons gecommitteerd aan het Transformatieplan Mentale Gezondheid en Veerkracht en hiermee vervangt dit plan de aanpak GEM.

Sport Plus bestemming

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Om multifunctioneel gebruik van gebouwen mogelijk te maken, is het soms nodig om bestemmingen in een omgevingsplan te wijzigen. Door aanpassing van de bestemming wordt de mogelijkheid tot het creëren van laagdrempelige ontmoetingsplekken in wijken en dorpen vergroot. Hier moest een proces voor worden ingericht.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Voor het omgevingsplan Drachtstercompagnie is de bestemming succesvol gewijzigd naar maatschappelijk. Dit wordt als voorbeeld gebruikt voor andere omgevingsplannen.

Zwem Hub Noord Topsport Inspireert

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we Zwemhub Noord vorm (laten) krijgen. Met Zwemhub Noord willen we een consistent aanbod vanuit topsport realiseren om vrijwilligers te binden en te boeien. Dat is belangrijk, omdat vrijwilligers onmisbaar zijn voor het behoud van maatschappelijk waardevolle activiteiten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Met subsidie van de gemeente hebben KNZB, Topsport Noord en Sportbedrijf Drachten samen invulling en uitvoering gegeven aan Zwemhub Noord. Door het aanbod van Zwemhub Noord zijn vrijwilligers geïnspireerd. Daarmee is uitvoering gegeven aan het doel vrijwilligers te binden en te boeien.

Automatische berekening sportvelden

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Doel was om automatische berekening van sportvelden in te zetten. Dit om buitensportverenigingen te ondersteunen omdat het steeds moeilijker wordt om vrijwilligers te werven en te behouden. Deze maatregel draagt daarnaast bij aan de kwaliteit van de velden en de duurzaamheidsdoelen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De beregeningsinstallaties zijn aangelegd. Buitensportverenigingen worden hiermee ontlast en de velden blijven beter op kwaliteit. Tegelijk is dit een stap in de verduurzaming van de buitensportvelden.

Simmerdeis

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Ook in 2025 wilde de gemeente een vrijwel gratis festival organiseren voor de inwoners van Smalingerland en omgeving.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In juni heeft Simmerdeis plaatsgevonden: een goed bezocht, grotendeels gratis festival. Een festival had een gevarieerd programma en regionale uitstraling. Het is georganiseerd door de Lawei, met subsidie van de gemeente en de inzet van vele partijen en vrijwilligers.

80 Jaar bevrijding

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Door extra budget kon de viering van 80 jaar bevrijding op 5 mei groots worden gevierd in Drachten in de dorpen. Door de verplaatsing van de oorlogsmonumenten naar het Kyriat Onoplein en de 4 mei herdenking aldaar en de feestelijkheden op het plein op 5 mei wordt de samenhang dit jaar benadrukt.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het is gelukt om een gedenkwaardig, waardige en feestelijke viering te organiseren voor en met de inwoners én met de inzet van veel organisaties en vrijwilligers.

Programma Fysiek domein

Algemene toelichting

Omgevingsvisie

In maart 2022 stelde de gemeenteraad de omgevingsvisie vast voor de fysieke leefomgeving van Smallingerland. Deze visie geeft richting aan gemeentelijke keuzes en inzet op het gebied van economie, wonen, duurzaamheid, voorzieningen, mobiliteit, landschap, gezondheid en inclusiviteit. Het is daarnaast een belangrijk toetsinstrument voor plannen vanuit de samenleving.

Een gezond, aantrekkelijk, economisch vitaal en veilig Smallingerland in 2040

Met de omgevingsvisie streeft Smallingerland naar een gemeente waar inwoners gezond leven, zich veilig voelen en waar voldoende werk is voor iedereen. Om dit te bereiken werken we binnen het fysiek domein met het programma Omgeving programmatisch: visies, projecten en activiteiten zijn gericht op de opgaven uit de omgevingsvisie. De focus ligt op een integrale en doelgerichte samenhang. De programmabegroting is daarop ingedeeld. Met de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 inging, is de omgevingsvisie het centrale document waarmee de gemeente haar beleid voor de fysieke leefomgeving vormgeeft.

De programmabegroting fysiek domein is ingedeeld op basis van de vier opgaven en een voor alle vier de opgaven verbindende opgave van bereikbaarheid. Naast deze opgaven is in dit domein het leidende principe van duurzaamheid uitgewerkt.

Leidende principes

De omgevingsvisie bevat drie leidende principes. Het leidende principe van duurzaamheid is in dit programma verder uitgewerkt, en de ontwikkelingen binnen het fysiek domein worden getoetst aan alle drie principes:

1. Duurzaam Smallingerland: uitgewerkt in paragraaf duurzaamheid van het fysiek domein.
2. Inclusief Smallingerland: uitgewerkt in het programma sociaal domein.
3. Identiteit Smallingerland: bij alle ontwikkelingen houden we rekening met de kenmerken van Smallingerland: het landschap, cultuurhistorie, groen- en waterstructuren, historische bebouwing en relatief veel beschikbare leefruimte. Dit principe is ook verwerkt in de Sociale Koers.

Opgaven

Vanuit de leidende principes werken we aan vijf opgaven:

1. het versterken van de positie van Drachten als regionaal verzorgingsgebied;
2. het versterken van Drachten als stad voor innovatieve maakindustrie;
3. het versterken van levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen;
4. het versterken van de kwaliteit van het buitengebied;
5. de verbindende opgaven van bereikbaarheid.

Kosten uitvoering Omgevingsvisie

In 2022 stelde het college het programmaplan vast. Met het programmaplan geeft het college uitvoering aan de omgevingsvisie. De programmatische aanpak stuurt op voortgang, samenhang en het afronden van projecten.

De omgevingsvisie legt een stevige ambitie neer. In de praktijk blijkt dat er voor verschillende opgaven ontwikkelbudget nodig is: voor onderzoeken, gerichte adviesopdrachten en samenwerkingsprocessen waarbij specifieke expertise niet intern beschikbaar is. Dit budget stelt ons in staat om flexibel in te spelen op kansen die bijdragen aan de doelen uit de omgevingsvisie.

Wat heeft het gekost
Baten en lasten 2025 programma fysiek domein

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-27.298	-35.308	-18.985	-16.323
Baten	33.321	38.631	37.954	677
Lasten	-60.619	-73.939	-56.939	-17.000
Mutaties reserves	2.014	12.458	-288	12.746
Onttrekking aan de reserves	2.014	20.373	7.967	12.406
Toevoeging aan de reserves	0	-7.915	-8.255	340
	-25.284	-22.850	-19.273	-3.577

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder de verplichte beleidsindicatoren voor het programma fysiek domein.

Indicator	Jaar	Smallingerland	Nederland	Bron
Omvang huishoudelijk restafval [kg per inwoner]	2024	132	148	CBS - Huishoudelijk afval
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit [%]	2023	29	40	berekening
Nieuw gebouwde woningen [per 1.000 woningen]	2024	5,1	8,4	Basisregistratie s adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Demografische druk [%]	2025	79	70,7	CBS - Bevolkingsstatistiek - bewerking ABF

Aanvullende beleidsindicatoren

Hieronder de aanvullende beleidsindicatoren voor het programma fysiek domein.

Wat willen we bereiken	Hoe meten we dat?	Realisatie 2024	Doel 2025	Realisatie 2025
Toevoegen 1.500 woningen in de periode 2021-2030	Aantal gerealiseerde woningen	471	861	799
Het verbeteren van de isolatie van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ waarde	Aantal subsidieaanvragen en uitgevoerde maatregelen worden bijgehouden	20	650 aanvragen en 500 uitgevoerd	980 aanvragen en 370 uitgevoerd
Subsidie regenwaterbenutting	Aantal huishoudens die subsidie voor een systeem voor regenwaterbenutting aanvragen	0	10	3
Subsidie groene tuinen	aantal m2 tuinvergroening	1500	1500	1600
Subsidie groene daken	aantal m2 groene daken	700	1000	1100
Vergroening schoolpleinen	Aantal groene schoolpleinen	2	2	2
Operatie Steenbreek	Aantal groenmarkten	2	2	2
	Tuinadviezen van tuinambassadeurs	25	25	25
	Buurtvergroeningsprojecten	2	2	2

Verbonden partijen

Hieronder de verbonden partijen aan het programma fysiek domein.

Naam	Publiek belang
Caparis NV	Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening.
HuisVuilCentrale (HVC)	Overslag, transport, bewerken en verwerken van afval (duurzaam afvalbeheer).
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	Milieutoezicht en handhaving bij grote bedrijven.
Stichting Vliegveld Drachten	Exploitatie van vliegveld Drachten.
Afvalsturing Friesland (OMRIN)	OMRIN voert geen activiteiten meer uit voor de gemeente Smallingerland.
Recreatieschap Marrekrite	Beheer en onderhoud van aanlegvoorzieningen in het buitengebied.
Sociale werkvoorziening Fryslân	Gemeenschappelijke regeling in het kader van de gemeentelijke taak van de Wet sociale werkvoorziening en opdrachtgever voor Caparis NV.
Bedrijvenpark Drachten Azeven	Beheren en exploiteren van Bedrijvenpark Drachten Azeven.

3.1 Stad Drachten

Wat wilden we bereiken?

A. Versterken van de regiopositie van Drachten

Samen met onze partners werken we eraan om Drachten beter bekend te maken: als stad met aantrekkelijke en ruim opgezette woonwijken, en als innovatieve en ambitieuze regio. Zo hopen we meer nieuwe inwoners en bezoekers aan te trekken.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Gebiedsprogramma centrum

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2022 heeft de raad de centrumvisie vastgesteld, die in 2022–2024 is uitgewerkt in het Gebiedsprogramma Centrum Drachten (deel I en II). In 2024 is het gebiedsprogramma vastgesteld als richtinggevend kader. Het programma bevat 12 deelprojecten en 4 aandachtsvelden voor de periode 2023–2037. We willen in het centrum meer diversiteit in functies, waaronder meer wonen en werken. Ook wordt het centrum steeds meer de plek waar mensen elkaar ontmoeten. Betere werking van pleinen en versterking van cultuur (bijvoorbeeld het museum), leisure en daghoreca dragen hieraan bij. Een aantal deelprojecten uit het gebiedsprogramma wilden we in 2025 oppakken waaronder de gebiedsontwikkeling Vogelzang.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Binnen de beschikbare capaciteit en met oog voor fasering en flexibiliteit, is ingezet op deelprojecten met prioriteit:

- de gebiedsontwikkeling Vogelzang;
- de herinrichting van het Raadhuisplein en Museumplein;
- de verkenning van het Sander Israëlplein;
- het Hoofdwinkelgebied (Noorderbuurt);
- museum Dr8888.

Daarnaast zijn snelle verbeteringen uitgevoerd, met een nadruk op vergroening van het centrum. Het winnende ontwerp voor het Raadhuisplein is via een publieksverkiezing vastgesteld. De verdere uitwerking vindt plaats in 2026; de uitvoering van de plannen start in 2027.

In 2025 heeft de gemeente diverse panden aangekocht voor de ontwikkeling van het centrum van Drachten. Er lopen nog onderhandelingen voor andere panden. Met deze aankopen maakt de gemeente ruimte voor toekomstige ontwikkeling: nieuwe woningen, winkels, voorzieningen en parkeerplaatsen.

Gebiedsontwikkeling Leerpark

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Gemeente Smallingerland werkt samen met de onderwijsinstellingen CSG Liudger en Firda, en het Sportcentrum Smallingerland aan *Leerpark Drachten*. We willen het campusterrein verder verbeteren. Daarvoor maken we een gebiedsontwikkelingsplan dat het terrein omvormt tot een toegankelijk gebied waar beleving, leren, bewegen en ontmoeten centraal staan.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 lag de focus op de nieuwbouw van gebouw D van Firda. De directe omgeving gaat veranderen na realisatie van dit gebouw. Met de andere onderwijsinstellingen is gekeken naar een nieuwe invulling en betere toegankelijkheid van het Leerpark. Er zijn verschillende mogelijkheden besproken, maar op basis van huidige inzichten over investeringen en capaciteit is besloten om de gebiedsontwikkeling van het Leerpark voorlopig stil te leggen. We wachten eerst de lopende verkenning van de onderwijshuisvesting op het Leerpark af.

Lelylijn

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In het jaar 2025 wilden we bijdragen aan het proces van de Lelylijn. Een extra financieringsvraag richting de raad voor 2025 of 2026 was niet aan de orde in de afgelopen periode.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er is een Masterplan Lelylijn opgestart. Gedurende het proces heeft de gemeente Smallingerland actief bijgedragen aan de inhoud van het masterplan. Vooral in de Integrale Gebiedsverdieping Drachten, onderdeel van het eindrapport Masterplan Lelylijn (gepubliceerd op 30 januari 2026). Hoewel er geen MIRT-verkenning is gestart, heeft Smallingerland naar verwachting en mogelijkheden bijgedragen aan de Lelylijn.

Jurist handhaving en vergunningverlening VTH

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Voor team VTH nemen de juridische werkzaamheden op het gebied van vergunningen en handhaving toe. Voorbeelden zijn Bibob toetsing, afhandeling Wet Open Overheid verzoeken (WOO), procesvertegenwoordiging in bezwaarprocedures en passend contact gesprekken. Wanneer deze juridische werkzaamheden niet worden uitgevoerd, leidt dit tot langere doorlooptijden, aansprakelijkheid, meer klachten en (gegronde) bezwaren. Dit leidt tot hogere kosten. Aangezien de nieuwe werkzaamheden structureel zijn, is uitbreiding van de huidige formatie nodig.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De werkzaamheden zijn met de bestaande, volledig ingehuurde, capaciteit gedaan. Aan het eind van het jaar is de capaciteit dankzij succesvolle werving uitgebreid met twee collega's. Hiermee is in 2026 de gevraagde uitbreiding van capaciteit gerealiseerd.

B. Drachten als stad met een eigentijds hart verbonden met de Friese Meren

We werken aan een uitnodigend centrum en een levendig stadshart, met meer voorzieningen en woningen. Tegelijk positioneren we Drachten als Oostelijke Poort naar de Friese Meren (OPFM) en als vertrekpunt naar de Friese Wouden en andere waardevolle gebieden in de regio.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Waterfront Drachten

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De ontwikkeling van het Waterfront Drachten is erop gericht om het water bij Drachten beter zichtbaar, beleefbaar en bereikbaar te maken voor bezoekers en eigen inwoners, zowel de water- als de landrecreant. De belangrijkste maatregelen zijn:

1. Het realiseren van meer vaarwater bij Drachten, waarbij het Gaastereiland en het Buitenstvallaat (Skûtsjewerf) een aantrekkelijk gezicht van Drachten aan het water vormt.
2. Het realiseren van een fiets-veerpontverbinding Drachten-west.
3. Het ontwikkelen van een hoogwaardige Parkhaven aan de Drachtstervaart die aansluit op het Slingepark (Piipbrêge) nabij het centrum.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Met het Waterfront Drachten versterken we de positie van Drachten als Oostelijke Poort naar de Friese Meren. Dit draagt bij aan de economische en recreatieve ontwikkeling van Drachten | Smallingerland.

In 2025 is de voorbereiding van plannen afgerond en zijn bijna alle vergunningen verleend. De passantenhaven, de fietsstraat, de camperplaatsen en het park in Parkhaven zijn opgeleverd en in gebruik. De veerpont voor het zuidelijke tracé van de fiets-veerverbinding Drachten-west over het Geasterdjip is gereed. Het noordelijke tracé is aanbesteed. De infrastructuur richting de Parkhaven is afgerond, met uitzondering van de aansluiting op de Lauwers.

De voorbereiding voor de ontwikkeling van het Skûtsjecentrum Drachten is afgerond en de stichting heeft subsidie ontvangen voor haar activiteiten. De verbouw van het Skûtsjecentrum is gestart.

Oudega aan het Water

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Oudega aan het Water bestaat uit de deelprojecten Zuivelfabriek terrein, Waterfront Oudega en het meer bij Oudega. Dit jaar stonden de volgende onderwerpen in de planning:

- Oplevering zuivelfabriekterrein
- De afbouw van 5 arken en start bouw recreatieve woningen als onderdeel van het Waterfront Oudega
- Start werkzaamheden aan het meer

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het zuivelfabriekterrein en Waterfront Oudega zijn bijna gereed. De afronding vindt plaats in het eerste kwartaal van 2026. De werkzaamheden aan het meer verlopen goed.

Realiseren van een fiets-veerpontverbinding en belevingsplekken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De fiets-veerpontverbinding Drachten-west vormt een belangrijk onderdeel van de realisatie en verdere ontwikkeling van het Waterfront Drachten. Door de ligging van de route langs openbare oevers wordt de stadsrand ontsloten en wordt het water beleefbaar. De route verbindt niet alleen de noord- en de zuidoever aan weerszijden van het Gaasterdiep, maar ook verschillende belevingsplekken met elkaar.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Deze verbinding vormt een uitbreiding op de bestaande pontjesroute in het Veenweidegebied van Zuidoost-Fryslân. Het is een aantrekkelijke fiets-veerpontverbinding met beleefplekken aan het water aan de westzijde van Drachten. De aangevraagde vergunningen voor de fiets-veerverbinding Drachten-West zijn grotendeels verleend. Voor het noordelijke tracé zijn alle vergunningen onherroepelijk. De aanbesteding is afgerond en gegund. De uitvoering van tracé Noord kan daarom in 2026 starten.

Aanleggen van passantenhaven Parkhaven aan de Drachtstervaart

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De aanleg van Parkhaven aan de Drachtstervaart vindt plaats op een zichtlocatie langs de Zuiderhogeweg. De Parkhaven wordt een uitnodigende passantenhaven op een knooppunt van wandel-, fiets- en vaarwegen. De haven biedt ruimte voor boten met een staande mast, die het centrum van Drachten niet kunnen bereiken.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn de passantenhaven, de camperplaatsen, de fietsstraat en het park in Parkhaven opgeleverd. In mei zijn ze officieel in gebruik genomen. In het najaar van 2025 zou in Parkhaven een speelpark worden aangelegd. Vanwege de terreinomstandigheden is de uitvoering verschoven naar voorjaar 2026. Met de aanleg van Parkhaven is er een aantrekkelijk havengebied gerealiseerd, met directe toegang tot de Friese meren.

C. Drachten als plek voor aantrekkelijke en moderne werklocaties met daarbij behorende voorzieningen

Drachten groeit uit tot een belangrijke stad in Noord-Nederland. De werklocaties en voorzieningen in Smallingerland versterken de regio en maken de gemeente aantrekkelijker voor een groter gebied. Om deze groei door te zetten, zet Smallingerland in op drie sterke economische speerpunten: de (hightech) industrie, bedrijvigheid rondom de haven en de vrijetijdseconomie. Tegelijk spelen we in op de toenemende vraag naar goede werklocaties. Deze opgave wordt uitgevoerd vanuit het programma Economie en de bijbehorende actieagenda. De concrete activiteiten voor 2025 zijn uitgewerkt in het programma Economie.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Toekomst Vliegveld Drachten

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het streven was om in 2025 drie hoofdzaken aan de raad voor te leggen:

- de erfpachtovereenkomsten;
- de financiële zaken van Stichting Vliegveld Drachten (SVD);
- het gewijzigde omgevingsplan.

Deze moeten geregeld worden voor de overdracht van het vliegveld.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Voor de drie hoofdzaken zijn de belangen tussen gemeente en SVD goed op elkaar afgestemd. Voor de uitvoering is meer tijd nodig om tot overeenstemming te komen. Hierdoor is de planning verplaatst naar 2026.

Wel zijn er grote stappen gemaakt in de voortgang van dit dossier. Het concept *Gewijzigd omgevingsplan* is gereed. Alle benodigde onderzoeken zijn hiervoor uitgevoerd. Ook is het beeldkwaliteitsplan voor de hangarwoningen en de bedrijfsgebouwen in concept gereed. Het participatietraject is opgestart, waarna het gewijzigd omgevingsplan op route kan voor besluitvorming door de raad. Ook zijn de financiële behoeftes van de SVD kenbaar gemaakt en inhoudelijk besproken. De concept erfpachtovereenkomsten tussen SVD en gemeente en SVD en onder-erfpachters zijn in concept gereed.

De laatste twee hoofdzaken zullen in één voorstel worden voorgelegd aan de raad.

D. Drachten als stad die zich op regionaal niveau onderscheidt met kunst, cultuur en sport

We willen dat Drachten in de regio bekend is om haar kunst, cultuur en sport. Daarom zorgen we er samen met onze partners voor dat daar ruimte voor is, en dat initiatiefnemers en instellingen met elkaar in contact zijn. Ook zorgen we ervoor dat de openbare ruimte wordt ingericht op sport en beweging, en dat initiatieven voor sportvoorzieningen worden ondersteund.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Nieuwbouw zwembad De Welle

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In het jaar 2025 was de afronding van het nieuwe zwembad gepland.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Op donderdag 23 januari 2025 is het Zwembad De Welle officieel geopend door staatssecretaris Vincent Karremans en burgemeester Fred Veenstra. Het zwembad levert een bijdrage aan de gemeentelijke ambities voor sport en heeft een regionale verzorgingsfunctie. De Welle draait succesvol, maar enkele projectonderdelen zijn nog niet opgeleverd. De extra verduurzaming is technisch grotendeels gereed. De afronding staat gepland voor het eerste kwartaal 2026. Het terrein is afgerond, met uitzondering van het spraypark. De realisatie daarvan is gestart en oplevering wordt verwacht vóór het seizoen 2026, inclusief juridische afwikkeling van de vertraging.

Meerwaardetraject Sportlaan

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De komst van het zwembad naar de Sportlaan heeft directe gevolgen voor de omgeving van deze locatie. Bestuurlijk is de wens geuit om de ontwikkelingen aan de Sportlaan aan te grijpen om te verkennen welke kansen er zijn om meerwaarde te creëren voor alle gebruikers op de Sportlaan. De ideeën vanuit de betrokken partijen zijn inmiddels verzameld en worden uitgewerkt in een inrichtingsplan.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Samen met de verenigingen en bedrijven is er een meerwaardepakket Sportlaan opgesteld. De onderwerpen raken met name de inrichting van de openbare ruimte en hebben een verbindend karakter. De belangrijkste thema's zijn verkeer, sociale veiligheid, duurzaamheid, bewegen en groen. De kosten waren in de kadernota 2025 op € 1,85 miljoen gesteld. Naar aanleiding van de bespreking van de kadernota in de raad is hier nogmaals naar gekeken. Daarbij is gebleken dat het plan in een versoberde variant in de begroting opgenomen kon worden. Het plan wordt voor € 1,5 miljoen uitgevoerd. In 2025 zijn de voorbereidingen gestart. De realisatie van de verschillende maatregelen zal gefaseerd worden uitgevoerd in de periode 2026 en 2027.

3.2 Maakindustrie

Wat wilden we bereiken?

Vernieuwende, innovatieve en schone maakindustrie

De technische industrie is belangrijk voor de economie en werkgelegenheid in Smalingerland. Deze positie wordt door steeds meer mensen in Noord-Nederland gezien. We vinden het belangrijk dat Drachten deze sterke plek behoudt en verder uitbouwt, zodat Drachten ook in de toekomst het centrum blijft van het noordelijke technische netwerk. Als deze sector blijft groeien, helpt dat de inwoners van Drachten én de dorpen in Smalingerland. Naast werkgelegenheid, zorgt het namelijk ook voor betere voorzieningen, onderwijs, woningen en vervoer.

Programma Economie

We profileren Drachten als stad voor de innovatieve maakindustrie en we willen de maakindustrie verder uitbreiden.

Het versterken van de innovatieve maakindustrie wordt uitgevoerd vanuit de Actieagenda Economie. De resultaten staan in het Programma Economie onder 4.2 en 4.4.

3.3 Wijken en dorpen

Wat wilden we bereiken?

A. Woningen voor iedereen

We zorgen ervoor dat in Drachten en de omliggende dorpen huizen gebouwd worden, zodat iedereen een mooie en geschikte plek heeft om te wonen.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Opstellen van een volkshuisvestingsprogramma

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden een volkshuisvestingsprogramma opstellen voor alle doelgroepen in de gemeente, en de woondeal en convenant met de woningcorporaties uitbreiden. Hiermee wilden we een verdere impuls geven aan de woningbouw in Smallingerland.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In de periode 2022 - 2030 zet Smallingerland zich in voor de realisatie van 1780 woningen. Deze woondeal is in juli 2025, net als de opgave voor Smallingerland, uitgebreid.

In juni is de kaderstellende notitie voor het volkshuisvestingsprogramma in de raad besproken. Op basis daarvan is het ontwerp volkshuisvestingsprogramma opgesteld. Eind 2025 is deze ter inzage gelegd. In maart 2026 wil de gemeente het definitieve volkshuisvestingsprogramma vaststellen, na bespreking in de raad.

De uitbreiding van het convenant met de woningcorporaties wordt meegenomen in het traject voor de meerjarige prestatieafspraken met de corporaties en huurdersbelang. Deze geven hiermee ook uitwerking aan het nieuwe volkshuisvestingsprogramma.

Uitvoeren van het woningbouwprogramma

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De gemeente bereidt woningbouwprojecten voor en zorgt voor de uitvoer hiervan. Dit doen we zowel in de kernen en wijken als op uitleglocaties. Dit doen we van grote woningbouwprojecten tot begeleiding van kleine particuliere initiatieven. We werken aan de grote woningbouwlocaties Vrijburgh 2 en 3 en aan de ontwikkelstrategie.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn 182 woningen toegevoegd in de gemeente Smallingerland. Ongeveer de helft hiervan is gerealiseerd in Vrijburgh 2. Verder zijn woningen opgeleverd aan de Burgemeester Wuiteweg, Morra, de Warren, Kletsterlaan in Drachten en in Houtgehage-West. De nieuwe speeltuin in Vrijburgh is in de zomer feestelijk geopend en wordt volop gebruikt. De tijdelijke speeltuin in Vrijburgh 1 aan de Kamille wordt opgeruimd en staat te koop als bouwkaavel. Voor de Pinksterbloem is het bestek van het bouwrijp maken voorbereid. De overeenkomst met Accolade voor 19 sociale huurwoningen is gesloten en de vergunningaanvraag wordt voorbereid. Voor de uitgifte van de 26 projectwoningen zijn inmiddels 2 tenders gepubliceerd en de 8 vrije kavels zal de gemeente zelf uitgeven.

In 2025 is het bestemmingsplan voor Vrijburgh 3 onherroepelijk geworden. Daarna hebben we ons gericht op de voorbereiding van het bouwrijp maken en de voorbereiding van de uitgiftes van de eerste deelgebieden. Eind 2025 is begonnen met de uitvoering van de eerste werkzaamheden van het bouwrijp maken. In de deelgebieden hebben we het volgende gedaan:

- In het najaar is de overeenkomst met Buurblok ondertekend. Buurblok is een vernieuwend woonconcept. Wonen als dienst: de woningcorporatie leest duurzame woningen inclusief energie en onderhoud. Daardoor houdt de corporatie extra investeringsruimte over voor nieuwe woningen en renovatie. Er is gestart met het ontwerp en de voorbereiding van de aanvraag vergunning.
- Een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) begeleider is gecontracteerd voor de CPO locatie. Er was veel animo, en er is een groep bewoners samengesteld die samen met de architect begonnen is aan de uitwerking van het stedenbouwkundig plan.
- Tenders voor uitgiftes van de locaties Wonen in de Wig en 6 vrijstaande woningen zijn opgestart.
- Uitgifte van Klein wonen is opgestart.

Er is gewerkt aan het ontwikkelen en realiseren van projecten binnen de ontwikkelstrategie. De woningen voor De Warren en Fennereed zijn gerealiseerd en deels opgeleverd. Bij de Titelroas en de Wetterwille 68-70 | Blue Banner is gestart met de bouw. Voor de Donia en De Frissel zijn de plannen gereed. Op de locaties De Hunze, De Landerijen, De Weeme en Zuidkade zijn de plannen op hoofdlijnen gereed en is de participatie afgerond. Dit laatste geldt ook voor de locatie Wetterwille, waar in overleg met Accolade is besloten dat de gemeente de regie van het project overneemt. Voor de Oude Welle is de selectieprocedure in 2025 verder voorbereid, waarvoor een ambitiedocument is opgesteld en de participatie is afgerond. Voor het Eikekwartier zijn de plannen uitgewerkt en is de sloopvergunning aangevraagd. Voor de locatie Vuurboom heeft de ontwikkelaar in 2025 plannen op hoofdlijnen gemaakt en voor locatie Sjalom is de samenwerking met Stichting Knarrenhof gestart.

Meerjarige prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersvereniging

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Met de komst van het volkshuisvestingsprogramma wilden we de stap naar nieuwe meerjarige prestatieafspraken zetten. Met meerjarige prestatieafspraken kijken we vooruit en leggen we afspraken met de woningcorporaties vast voor de lange termijn. Hierdoor hebben we meer grip op de sociale huursector binnen de gemeente Smalingerland.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het proces om tot meerjarige prestatieafspraken te komen is in 2025 opgestart en verloopt volgens planning. De eerste stappen richting gezamenlijke afspraken zijn inmiddels gezet, samen met de woningcorporaties en huurdersbelang.

Ontwikkeling de Swetten

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2024 is, na een intensief participatietraject, voor de wijk De Swetten het eindadvies van de Ruimtelijke Verkenning opgeleverd. In datzelfde jaar heeft de gemeenteraad besloten het college opdracht te geven om de transformatie van de ontwikkellocaties (diverse woningbouwlocaties en het MFC op 't Heechhof) en de openbare ruimte voort te zetten volgens het voorkeursscenario uit het eindadvies. We willen hiervoor onder andere een groot speelveld aan de oostzijde van de wijk. Ook heeft de gemeenteraad in dat jaar 2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de openbare ruimte.

In lijn met het verbeteren van de openbare ruimte zou vanaf 2025 voor elke locatie zo spoedig mogelijk, maar afhankelijk van de oplevering van het MFC op de locatie It Heechhof, de omgevingsplanprocedure (BOPA-procedure) worden doorlopen. Voor de afzonderlijke woningbouwlocaties worden grondexploitaties opgesteld. Hierbij loopt dekking van het tekort via de Woningbouw Impuls subsidie die de gemeente van het Rijk heeft ontvangen. De investeringen in de openbare ruimte zijn tot nu toe niet voorzien in andere budgetten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn volgens planning bouwenvelopen opgesteld voor de locaties De Zanding, De Geeuw, De Brekken en De Utwyk. Voor De Zanding is de BOPA-procedure afgerond en is begonnen met het bouwrijp maken van de grond. Voor De Utwyk – oostkant is de BOPA-procedure in voorbereiding. Dit geldt ook voor de wijzigingen van het omgevingsplan voor De Geeuw en De Brekken. Er zijn voor alle locaties grondexploitaties opgesteld. Voor elke locatie heeft participatie plaatsgevonden, ook gekoppeld aan de ontwikkeling van het MFC. Voor de Groene Ruggengraat is een schetsontwerp gemaakt. Dit ontwerp is samen met een klankbordgroep tot stand gekomen.

B. Verbeteren omgevingskwaliteit gebouwde omgeving en openbare ruimte

We willen dat de gebouwde omgeving en de openbare ruimte in de dorpen en wijken in ieder geval de bestaande kwaliteit behouden. In bepaalde gebieden zetten we in op verbeteringen voor meer kwaliteit.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Opstellen nieuw beleid omgevingskwaliteit

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het welstandbeleid is verouderd en past niet meer bij de huidige opgave in Smallingerland. Ook moet het beleid vernieuwd worden vanwege de Omgevingswet. De gemeente stelt daarom een nieuwe Nota Omgevingskwaliteit op. Dit zorgt ervoor dat ruimtelijke procedures en vergunningstrajecten sneller kunnen worden afgerond.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De Nota omgevingskwaliteit is op 2 december 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Er is een website voor gemaakt, namelijk [Nota omgevingskwaliteit Smallingerland](#)

Opstellen van ontwerpkaders openbare ruimte

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De woonwijken van Drachten en de dorpen hebben een kwalitatief mooie openbare ruimte. Het wonen wordt erg gewaardeerd en de woon- en leefomgeving moet hier bij passen. In de omgevingsvisie is als doel opgenomen om de aantrekkelijkheid te vergroten. Ruimte voor ontmoeting en sociale binding, goede bereikbaarheid, klimaatadaptief en met een goede ruimtelijke kwaliteit.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is gewerkt aan het opstellen van een Ontwerpkader openbare ruimte. Dit ontwerpkader is bedoeld voor het plannen en verzorgen van de openbare ruimte. Het biedt richtlijnen en praktische handvatten voor ontwerp en beheer, met een focus op duurzaamheid, klimaatadaptatie en sociale cohesie. Voor een groot deel van dit ontwerpkader was financiële dekking beschikbaar binnen de

begroting. Bij het verhogen van het ambitieniveau van delen van de gemeente, zoals het centrum, een aantal wijkcentra en toegangswegen nemen de beheerskosten echter toe. Het gaat om een toename van 4,2% van het bestaande budget. Dit komt neer op een structurele verhoging van € 295.000 euro. Bij de bespreking van de kadernota 2026 was de raad hiermee akkoord. Daarna is het opgenomen in de begroting 2026. Naar verwachting wordt het Ontwerpkader openbare ruimte in april 2026 door het college vastgesteld.

Wijkgerichte rioolvervangings

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Met de wijkgerichte vervanging van het riool moeten de vervangingsprojecten flink worden opgeschroefd.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is gestart met de voorbereiding van de grote vervangingsopgave van het riool, zij het in beperkte mate. Dit hangt samen met de beschikbare personele capaciteit en de benodigde voorbereidingstijd van deze omvangrijke operatie. Een deel van de vervangingsopgave is gekoppeld aan wijkverbetering. Dit traject is gestart maar loopt om meerdere redenen nog niet in het tempo zoals gewenst. De uitvoering is voorzien vanaf 2026.

Herinrichting openbare ruimte bij wijkgerichte rioolvervangings

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In september is het programmavoorstel Wijkvernieuwing door het college vastgesteld. Daarbij is de scope van de wijkvernieuwing begrensd tot vier woonwijken: De Venen, De Wiken, De Drait en De Singels. Met het vaststellen van het programmavoorstel is de wijkvernieuwing in de eerste wijk, De Venen, gestart.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De interne organisatie is ingericht en er is een start gemaakt met het opstellen van een wijkscan. In dat kader zijn gesprekken gevoerd met inwoners van de wijk. De wijkscan geeft een integraal beeld van de huidige situatie in De Venen, gebaseerd op ervaringen van professionals en inwoners, aangevuld met beschikbare data. De wijkscan is een belangrijke basis voor de wijkvisie.

Beheer kapitaalgoederen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het onderhoud en vervanging van de gemeentelijke kapitaalgoederen in de openbare ruimte loopt volgens planning en beschikbare middelen zoals omschreven in de Notitie Beheer Kapitaalgoederen 2023-2026.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De inhoudelijke kengetallen en resultaten leest u in de paragraaf Kapitaalgoederen.

Areaaluitbreiding openbare ruimte jaar 2025

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden nieuw aangelegde openbare ruimte opnemen in het gemeentelijk beheer. Hiervoor is € 175.000,- beschikbaar en deze wordt verdeeld over de verschillende kapitaalgoederen; wegen, groen, openbare verlichting, water en inrichtingselementen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De nieuw toegevoegde openbare ruimte is opgenomen in het gemeentelijk beheer en onderhoud, overeenkomstig met de notitie *Beheer Kapitaalgoederen*. De beschikbare middelen zijn verdeeld over de verschillende kapitaalgoederen; wegen, groen, openbare verlichting, water en inrichtingselementen.

Verhogen onderhoudsbudget openbare ruimte

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we de structurele middelen van € 300.000 verwerken in de onderhoudsbudgetten, voor het onderhoud van de openbare ruimte.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De extra structurele middelen zijn toegevoegd aan de onderhoudsbudgetten, zodat in 2025 de openbare ruimte kan worden onderhouden zoals vastgelegd in de notitie *Beheer Kapitaalgoederen*.

Verbeteren van recyclen afval

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA 2021- 2025 heeft als doel om in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen, de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen te verhogen en daarmee de recycling te verbeteren. Belangrijkste doelstellingen voor de gemeente zijn:

- het nog beter scheiden van restafval. Twee derde van het huishoudelijk afval bestaat uit waardevol, recyclebaar materiaal. Te grote hoeveelheden hiervan belanden in de verbrandingsoven;
- het verbeteren van de kwaliteit van de deelstromen. Vervuiling en de aanwezigheid van stoffen zorgen ervoor dat de deelstromen die gescheiden worden ingezameld niet optimaal zijn;
- het vergroten van de bewustwording bij huishoudens van hun afvalproductie en wat met het afval gebeurt in de keten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is in de gemeente Smalingerland meer restafval ingezameld dan in 2024. Het gaat om een beperkte stijging van enkele kilogrammen per inwoner. Deze toename kan onder meer worden verklaard door een lichte bevolkingsgroei, veranderingen in consumptiepatronen, minder herbruikbare verpakkingen en een tijdelijke afname van de bron-gescheiden scheidingskwaliteit van huishoudelijk afval.

De gemeente blijft inzetten op afvalscheiding en preventie om de hoeveelheid restafval in de komende jaren nog verder te beperken. Dit wordt gerealiseerd door het actief informeren en stimuleren van inwoners om het restafval beter te scheiden door deelname aan duurzaamheidsbeurzen, de inzet van een afvalcoach, het verder scheiden van afval op ecostations, voorlichting door inzamelaars, informatie verstrekt door het Klant Contact Centrum (KCC) op de Tussendiepen en communicatie via o.a. Mijn Afvalwijzer.

In 2035 moet 65% van al ons afval gerecycled worden. In 2025 was het streven om het recycle-percentage van 65% te realiseren. Op grond van de beschikbare cijfers is het recycle-percentage in 2025 net niet behaald.

Beleidsstukken

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

6. Kaderstellende notitie Volkshuisvestingsprogramma Smallingerland.pdf
7. Ontwerp Volkshuisvestingsprogramma Smallingerland.pdf
8. Ontwerp Volkshuisvestingsprogramma Smallingerland.pdf
9. Programmavoorstel Wijkvernieuwing.pdf

3.4 Buitengebied

Wat wilden we bereiken?

Het realiseren van een gezond, aantrekkelijk, veilig en economisch vitaal buitengebied

Het buitengebied van Smallingerland is heel waardevol. De geschiedenis is terug te zien in het landschap en het gebied is belangrijk voor iedereen die in de gemeente wil wonen, werken en recreëren. We zorgen ervoor dat het buitengebied gezond, mooi, veilig en economisch vitaal blijft, met ruimte voor ondernemers in bijvoorbeeld de agrarische en recreatieve sector. Dat doen we door te investeren in een gezonde bodem, schone lucht, een goede waterkwaliteit, dierenwelzijn en biodiversiteit, alles binnen een afwisselend en toegankelijk landschap.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Opstellen van een Ruimtelijk Ontwikkelperspectief

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het jaar 2025 stond in het teken van het participatieproces. In de raadsvergadering van 7 januari 2025 heeft de gemeenteraad besloten dat het gesprek met inwoners en andere belanghebbenden over het concept-Ruimtelijk Ontwikkelperspectief (ROP) kon worden gestart. In de periode april tot en met september zijn in Drachten en de omliggende dorpen in totaal 13 bijeenkomsten georganiseerd.

Deze bijeenkomsten richtten zich op het informeren van inwoners en overige belanghebbenden over wat het ROP is. Ook waren de bijeenkomsten bedoeld om vragen, wensen en bedenkingen bij het concept-ROP te inventariseren. Alle bevindingen uit het participatietraject zijn verwerkt in een reactienota die duidelijkheid geeft over wat de gemeente gaat doen. Ook is een vervolgproces uitgewerkt voor de onderzoeksfase (het onderzoek naar omgevingseffecten, het MER/OER). Daarnaast is een bureau ingeschakeld dat mede op basis van de bevindingen uit het participatietraject een notitie *Reikwijdte en Detailniveau* heeft opgesteld. Deze notitie is het plan van aanpak voor het MER/OER.

Raadsleden zijn op een informatiebijeenkomst bijgepraat over dit vervolgproces. Al deze stappen zijn wettelijk vereist om tegemoet te komen aan de toezegging om het ROP later als omgevingsprogramma vast te laten stellen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De werkzaamheden zouden deelgebieden met specifieke kenmerken moeten opleveren. Per deelgebied zouden ontwikkelprincipes worden geformuleerd die richting geven aan toekomstige ruimtelijke keuzes. Deze ontwikkelprincipes zouden aangevuld worden met globale kaartbeelden. Het gepubliceerde concept-ROP bevat al deze elementen.

In de begroting 2025 stond ook dat het ROP uitgewerkt zal worden in een programma. Dit is niet gelukt, omdat zowel het participatieproces als het onderzoek naar de omgevingseffecten meer tijd in beslag heeft genomen dan aanvankelijk gedacht. Het doel om van het ROP een omgevingsprogramma te maken blijft desondanks onveranderd. We werken in stappen aan gemeentelijk beleid voor het buitengebied. Daarom wordt nu eerst een Uitgangspuntennota voor ruimtelijk beleid in het buitengebied opgesteld. Deze nota kan, na participatie met de omgeving, de basis vormen voor de herziening van het inmiddels verouderde bestemmingsplan Buitengebied.

Verbeteren van het gebied de Hegewarren

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Sinds 2018 wordt in de polder Hegewarren gewerkt aan het realiseren van natuur- en klimaatdoelen. In een co-creatieproces met een brede groep stakeholders zijn vier inrichtingsvarianten ontwikkeld. Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en de gemeente Smallingerland hebben gezamenlijk de variant *Open en Natuurlijk* als voorkeursvariant vastgesteld. Een gezamenlijk projectteam werkt het ontwerp en de toetsing van de realiseerbaarheid verder uit.

Vanwege de gestapelde problematiek in de polder hebben de agrariërs aangegeven vrijwillig te willen verplaatsen. Om voortgang te houden in het behalen van de klimaat- en natuurdoelen, waaronder CO₂-vastlegging en vermindering van stikstofuitstoot, is gestart met de verwerving van agrarische percelen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Eind 2025 is ruim de helft van de polder verkregen. De gewenste functiewijziging van landbouw naar natuur en water draagt bij aan een toekomstbestendige en klimaatadaptieve inrichting van het gebied.

De verkregen gronden worden deels ingezet voor innovatiebedrijven, gericht op het ontwikkelen van duurzame landbouwsystemen met een sterk gereduceerde uitstoot van CO₂ en stikstof, waaronder natte teelten en melkveehouderij op natte veengronden. De verdere planuitwerking loopt vertraging op, als gevolg van de stikstofproblematiek.

Regiodeal Zuidoost-Friesland

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Doelstelling was om de nog niet afgeronde projecten binnen de Regiodeal Zuidoost-Friesland voor 1 oktober 2025 af te ronden.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De projecten zijn afgerond. Hiermee is de Regiodeal Zuidoost-Friesland op tijd afgerond. In 2025 is mede met de inzet van middelen vanuit de Regiodeal de Headammen/Wolwarren fietsvriendelijker gemaakt, is de parkeerplek bij de Hoodamsbrug opgewaardeerd en is de fietsbrug bij de Geau/Hoodamssloot vernieuwd. De Regiodeal heeft ook de realisatie van Parkhaven en de bouw van een Skûtsjecentrum aan het Buitenstvallaat, een uitkijktoren bij Oudega en de plaatsing van een TOP-zuil Drachten mogelijk gemaakt.

Doarpen yn't Grien

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Samen met Plaatselijk Belang De Wilgen, Smalle Ee en Buitenstvallaat en Dorpsbelangen Opeinde voeren we projecten uit vanuit het concept *Doarpen yn't Grien*. Hierbij worden dorpen groener gemaakt met streekeigen beplanting en ontstaan er dorps-ommetjes.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De dorpsgemeenschap van De Wilgen, Buitenstvallaat en Smalle Ee heeft in samenwerking met Landschapsbeheer Friesland de afgelopen jaren geïnvesteerd in hun groene leefomgeving. Daarvoor is vlakbij de Broekfinne een pluktuin gerealiseerd. Bij 25 woningen en boeren erven zijn de voortuinen met streekeigen beplanting opgewaardeerd. Daarnaast zijn boomsingels versterkt. Met

de nog resterende middelen wordt bekeken of het oude avonturenpad langs het Gaesterddjip, in de buurt van de Biskopswei, kan worden hersteld.

Beleidsstukken

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

10. Notitie Reikwijdte en detailniveau ROP Smalingerland.pdf
11. Reactienota ROP Smalingerland.pdf

3.5 Verbindende opgave van bereikbaarheid

Wat wilden we bereiken?

A. De fiets en voetganger krijgen prioriteit

Het stimuleren van lopen en het gebruik van de (elektrische) fiets speelt een belangrijke rol in het verduurzamen van de mobiliteit. Fietsen en lopen nemen weinig ruimte in, zijn gezond en zijn duurzaam. Ook hebben lopen en fietsen een belangrijke recreatieve functie. De afstanden binnen Drachten en tussen Drachten en de omliggende dorpen zijn dusdanig, dat de fiets voor veel mensen een prima alternatief is voor de auto.

Binnen verblijfsgebieden staan de voetganger en de fietser centraal. Bij de (her)inrichting van verblijfsgebieden waarin wordt gewoond, gewerkt, gewinkeld en wordt gerecreëerd, vormen verblijven, lopen en fietsen het uitgangspunt. Gezondheid, leefbaarheid, aantrekkelijkheid en welbevinden zijn hier minstens zo belangrijk als bereikbaarheid per auto. We hanteren hierbij het zogeheten STOMP-principe en we passen bij het ontwerp van voorzieningen voor voetgangers en fietsers ontwerpuitgangspunten toe op basis van de meest actuele landelijke ontwerprichtlijnen. We hebben daarbij oog voor een veilige en toegankelijke openbare ruimte en goede stallingsmogelijkheden voor fietsers.

We streven ernaar om werkzaamheden in het kader van beheer en onderhoud aan te grijpen, om de inrichting voor voetgangers en fietsers zo verkeersveilig en optimaal mogelijk te maken.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Verbeteren fietsoversteekplaatsen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Voor vier fietsoversteken moet de verkeersveiligheid en oversteekbaarheid verbeterd worden. Het gaat om de oversteken:

1. Overstesingel – Kuinder
2. Eikesingel – Burmanialaan
3. Eikesingel – Sportlaan
4. Ringweg – Noorderdwarsvaart

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De fietsoversteken Eikesingel – Burmanialaan en Eikesingel – Sportlaan zijn in 2024 gerealiseerd. De fietsoversteek Overstesingel – Kuinder is in 2025 gerealiseerd. Voor de fietsoversteek Ringweg – Noorderdwarsvaart is een ontwerp opgesteld.

B. Netwerk langzaam verkeer & toekomstbestendige wegencategorisering

We willen het aantal niet-duurzame verplaatsingen beperken en de bestaande mobiliteit verduurzamen. Het stimuleren van het gebruik van de (elektrische) fiets speelt hierin een belangrijke rol. De fiets neemt immers weinig ruimte in, en fietsen is gezond en duurzaam. De afstanden binnen Drachten en tussen Drachten en de omliggende dorpen zijn dusdanig, dat de fiets voor veel mensen een prima alternatief is voor de auto. Ook het recreatieve belang van fietsen is groot in de gemeente Smalingerland. We zetten daarom in op een netwerk van veilige, directe, aantrekkelijke en comfortabele fietsverbindingen.

Ook willen we verblijfskwaliteit en langzaam verkeer rondom het centrum van Drachten vergroten, door het afbouwen van de huidige dominantiepositie van het autoverkeer in de openbare ruimte. De kracht van het centrum van Drachten wordt mede gevormd door een goede bereikbaarheid per auto. We realiseren in de komende jaren geen nieuwe extra auto-infrastructuur, maar geven we voorrang aan duurzame en gezonde vormen van vervoer.

Als laatste willen we een vlotte en veilige verkeersdoorstroming op het hoofdwegennet, om een goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen in de gemeente te waarborgen. Dit doen we door het doorgaand autoverkeer in en rondom het centrum van Drachten en in de verblijfsgebieden (waaronder de woonwijken) te beperken.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Realisatie doorfietsroute Drachten - Heerenveen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Door de provincie is de snelfietsverbinding tussen Drachten en Heerenveen aangemerkt als een van de vijf kansrijke routes, waarvoor we provinciale subsidie hebben gekregen. Het project draagt bij aan drie opgaves uit de omgevingsvisie: *levendige, aantrekkelijke wijken en dorpen, versterken van de positie van Drachten als regionaal verzorgingsgebied* en *versterken van de kwaliteit van het buitengebied*. Het sluit ook naadloos aan op de duurzaamheidsambities en beleidskader mobiliteit waarbij voetganger en fiets voorop staan (STOMP).

De doorfietsroute is een gezamenlijk project met de gemeenten Opsterland en Heerenveen. De planvoorbereiding is verder opgepakt waarbij keuzes moeten worden gemaakt welke routedelen we gaan realiseren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Voor onze gemeente hebben we bepaald welke routedelen we aan gaan pakken. Het gaat om het kruispunt bij de Eems, de rotonde Lauwers - Postlaan en de aanpak nabij Boornbergum. Daarnaast gaan we een deel van de route verbreden in combinatie met onderhoud. Er is bij dit project ook nauw intern overleg met andere projecten zoals ontwikkellocatie De Hunze en het Masterplan Boornbergum.

Verkeersmonitoring

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Verkeersmonitoring is een wettelijke taak om intensiteiten te registreren op gemeentelijke wegen en onder andere input te leveren voor de BGE (basiskaart geluidsemisies).

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Er zijn op verzoek diverse verkeerstellingen gedaan, als voorbereiding voor nieuwe ontwikkellocaties. Er is input geleverd voor de Basisgeluidemissie. Deze wordt voorjaar 2026 opgeleverd.

Toekomstbestendige wegcategorisering

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Om een toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk binnen Smallingerland te kunnen garanderen, heroverwegen we de huidige functie van de autostructuur en de inrichting van wegen binnen de gemeente. Hierin betrekken we ook de landelijke invoering van de norm 30 km binnen de bebouwde kom en de wijze waarop we daar in Smallingerland vorm aan geven.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het onderzoek zit in de opstartfase. Het aanpassen van de autostructuur moet leiden tot minder doorgaand autoverkeer rond het centrum en in de woonwijken. Dit komt de leefbaarheid en verkeersveiligheid ten goede.

C. Aanpak verkeersonveiligheid

In lijn met het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid streven we naar 0 verkeersdoden en ernstige verkeersslachtoffers in 2050. Het verkeerssysteem moet daarom zo ingericht zijn dat het tot veilig gedrag en veilig samengaan van de verschillende soorten verkeer en vervoer leidt. De aanpak van Smallingerland is erop gericht om ongevallen te voorkomen.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Aanpak verkeersonveiligheid o.b.v. uitvoeringsprogramma

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In het beleidskader mobiliteit staat dat de gemeente Smallingerland in lijn met het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid streeft naar 0 verkeersdoden en ernstige verkeersslachtoffers in 2050. Het verkeerssysteem moet daarom zo ingericht zijn dat het tot veilig gedrag en veilig samengaan van de verschillende soorten verkeer en vervoer leidt.

De verkeersonveiligheid in de gemeente pakken we aan op basis van de uitkomsten van de Risicoanalyse Verkeersveiligheid; we nemen maatregelen daar waar de risico's het grootst zijn én waar deze het meeste effect hebben. Hiervoor stellen we een uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid vast. Een aantal projecten is daarbij in voorbereiding (ontwerp, verkenning). Naast een veilige inrichting subsidiëren wij projecten die tot doel hebben verkeersveilig gedrag te bevorderen (verkeerseducatie) en hebben we contact met politie en Openbaar Ministerie over handhaving.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Als onderdeel van het beleidskader mobiliteit hebben wij een *Uitvoeringsprogramma verkeersveilige infrastructuur 2026 - 2029* vastgesteld. Gerealiseerde projecten zijn onder meer de fietsoversteek Overstesingel en de turborotonde Zuiderhogeweg. Afstemming met het Openbaar Ministerie heeft geleid tot de komst van een focusflitser (op gebruik mobiele telefoon).

Doelgroepenaanpak op basis Manifest Permanente Verkeerseducatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Vanuit Permanente Verkeerseducatie heeft het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Fryslân diverse projecten ontwikkeld voor alle verkeersdeelnemers. In 2025 gaat het in Smallingerland om de volgende activiteiten:

- verkeersmarkten en verkeerslessen op diverse scholen;
- cursussen scootmobiel in een groep en 1-op-1 training;
- rijvaardigheidsdag voor 50+ers;
- op de scholen voor het voortgezet onderwijs zijn diverse projecten om het verkeersgedrag van de leerlingen positief te beïnvloeden, met als doel dat zij minder betrokken zijn bij verkeersongevallen;
- programma *Doortrappen* is bedoeld om ouderen bewust te maken van fietsveiligheid. We doen dat door het onderwerp bespreekbaar te maken op de plekken waar ouderen al zijn. Vervolgens gaat het erom hen te verleiden tot aanpassingen aan de fiets of in gedrag in het verkeer;
- diverse interventies die de oudere fietser meer bewust maakt van veilig fietsen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Alle activiteiten zijn uitgevoerd zoals gepland. We hebben vanwege extra vraag nog aanvullende cursussen scootmobiel aangeboden. Er is een extra bijdrage geleverd aan een veilige schoolomgeving bij twee scholen.

D. Toekomstbestendig parkeren

We werken aan actualisatie van de gemeentelijke parkeernormering. Met deze actualisatie komen we tot een passende en meer flexibele toepassing van parkeernormen. Dat is op zowel personenauto's van bewoners als bezoekers van toepassing. We kijken hierbij naar de meest actuele landelijke parkeer-kencijfers en een aantal actuele thema's. Hieronder vallen de kwaliteit van de leefomgeving en actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan de opkomst van kleine woonvormen, deelmobiliteit en laadinfrastructuur. Een belangrijk aspect is het belang van de realisatie van de woningbouwopgave. Bij het vaststellen van actuele parkeernormen worden de betaalbaarheid en realiseerbaarheid van de woningbouwopgave er daarom bij betrokken.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Parkeer-regulerende maatregelen rondom centrum van Drachten

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het huidige parkeerbeleid moet in overeenstemming zijn met het mobiliteitsbeleid van de gemeente Smallingerland. Daarnaast vragen de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente om geactualiseerde parkeernormen. Het parkeerbeleid wordt daarom opnieuw bekeken en waar nodig bijgesteld. Hier hoort een uitvoeringsagenda bij met acties die in 2026 en verder worden opgepakt. We beperken in de komende jaren de huidige dominantiepositie van het autoverkeer in de openbare ruimte, voor meer verblijfskwaliteit en een betere positie voor het langzame verkeer. Hiervoor verminderen we in en rondom het centrum van Drachten - daar waar mogelijk - het aanbod van parkeervoorzieningen op maaiveld-niveau.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het nieuwe parkeerbeleid en de nieuwe normering moet zorgen voor meer ruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen, verblijfskwaliteit en groen. Ook moet het zorgen voor een juist gebruik van de beschikbare parkeercapaciteit. En voor minder of geen parkeerhinder door parkerende werknemers en/of bezoekers.

We zijn bezig met het opstellen van het parkeerbeleidsplan. Het is nog niet klaar, want ook de effecten van lopende pilots, zoals de verkeersafsluiting op de Kaden worden meegenomen in dit plan.

Het nieuwe stroomschema parkeernormen is als eerste stap vrijwel gereed. Vooruitlopend op de vaststelling ervan hebben wij al in lijn met het vastgestelde beleidskader mobiliteit kunnen instemmen met een aantal gewenste bouwontwikkelingen in en rond het centrum van Drachten.

Actualisatie parkeerbeleid (2024-2025)

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het huidige parkeerbeleid moet in overeenstemming zijn met het mobiliteitsbeleid van de gemeente Smallingerland. Daarnaast vragen de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente om geactualiseerde parkeernormen. Het parkeerbeleid wordt daarom opnieuw bekeken en waar nodig bijgesteld. Hier hoort een uitvoeringsagenda bij met acties die in 2026 en verder worden opgepakt.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

We zijn bezig met het opstellen van het parkeerbeleidsplan. Het is nog niet klaar, want ook de effecten van lopende pilots, zoals de verkeersafsluiting op de Kaden, worden meegenomen in dit plan.

Het nieuwe stroomschema parkeernormen is als eerste stap vrijwel gereed.

E. Toegankelijk aanbod van openbaar vervoer & deelfervoer

Goede, betaalbare en toegankelijke mobiliteit voor álle inwoners van de gemeente is van groot maatschappelijk belang. Het openbaar vervoer, kleinschalige vervoersinitiatieven en deelfervoer vervullen hierin een belangrijke rol. Openbaar vervoer en deelmobiliteit vormen ook belangrijke pijlers om de doelstellingen op het gebied van CO2-reductie te behalen. We hebben daarbij oog voor toegankelijke mobiliteit voor minder-validen en ouderen, mede gezien de vergrijzing. De provincie is primair verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in de provincie Fryslân. We blijven daarom bij de provincie Fryslân pleiten voor goede busverbindingen in de gemeente en in de regio. Het verbeteren van de bereikbaarheid van de dorpen, de woonwijken én de bedrijventerreinen per openbaar vervoer heeft daarbij onze prioriteit.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Verbeteren toegankelijkheid van openbaar vervoer en deelvervoer

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Goede, betaalbare en toegankelijke mobiliteit voor alle inwoners van de gemeente, waaronder de woonwijken in en de dorpen rondom Drachten blijft van groot belang. Op de korte termijn pleiten we bij de provincie Fryslân voor goede busverbindingen. Openbaar vervoer en deelmobiliteit zijn naast de fiets ook belangrijke pijlers om de doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie te behalen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Deelmobiliteit is voor de markt in Drachten nog niet aantrekkelijk genoeg. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), die sinds eind 2025 is overgegaan in het Omgevingsplan, hebben we een aantal vergunningscriteria benoemd. In het beleidskader mobiliteit hebben we aangegeven dat we dit nog zouden uitwerken in toetsingscriteria. Dit is nu niet meer actueel.

Het openbaar vervoer is de verantwoordelijkheid van de provincie. We hebben reguliere afstemming waarin verbetering en optimalisatie centraal staan. Zo zijn twee haltes in de Drait opnieuw in gebruik genomen en hebben we een ontwerp gemaakt van een nieuwe halte aan de Noorderhogeweg. Hiermee wordt de Haven beter bereikbaar.

Onderzoek kansen first & last-mile (deelvervoer) Drachten

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We zien de fietsers en voetganger als belangrijke schakels in de vervoersketen, in combinatie met het openbaar vervoer. Hiervoor is het van belang dat op de transferpunten voldoende goede stallingsmogelijkheden voor fietsers en wachtvoorzieningen aanwezig zijn. Ook onderzoeken we hoe de bedrijventerreinen in Drachten beter bereikbaar kunnen worden vanaf de transferpunten, bijvoorbeeld door de inzet van innovatief deelvervoer.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Via de provincie hebben we bedrijven de mogelijkheid geboden om duurzame mobiliteit te stimuleren door middel van adviesgesprekken. Voor een betere bereikbaarheid van bedrijventerrein De Haven hebben we een ontwerp gemaakt van een nieuwe bushalte aan de Noorderhogeweg. Hiermee wordt De Haven beter bereikbaar met het openbaar vervoer.

F. Dekkend netwerk laadinfrastructuur

Om de bestaande (auto)mobiliteit te verduurzamen is het noodzakelijk om voertuigen op fossiele brandstoffen uit te faseren. Naast landelijke regelgeving is daarin een belangrijke rol voor gemeentelijke overheden weggelegd. We zien hierbij de grootste kansen in de elektrificatie van de automobilititeit. We stimuleren elektrificatie van de automobilititeit door het aanbieden van een dekkend, toegankelijk, betaalbaar en veilig netwerk van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen binnen de gemeente Smalingerland. Ook waterstof zien we als alternatieve brandstof, met name voor de logistieke sector.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Uitrol openbare laadinfrastructuur door deelname regionale samenwerking

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De gemeente is verantwoordelijk voor het beoordelen en goedkeuren van locaties voor nieuwe laadpalen. Ook neemt de gemeente verkeersbesluiten voor het aanwijzen van parkeerplekken bij de laadpalen, zodat deze alleen voor het opladen van elektrische voertuigen (EV's) mogen worden gebruikt. We wilden meewerken aan experimenten zoals het plaatsen van laadpalen bij sportverenigingen op gemeentegrond, waarbij de stroom door eigen zonnepanelen wordt opgewekt.

Als lid van de kerngroep NAL Noord nemen we deel aan regelmatige overleggen met provincie, OVEF en Total Energies over de voortgang van de lopende concessie. In 2025 moest worden bepaald hoe, na afloop van de plaatsingsperiode van de concessie met Total Energies, de verder uitrol van openbare laadinfrastructuur wordt georganiseerd. Als lid van het kernteam NAL Noord hebben we actief meegedacht over zowel het gewenste model, inkoopstrategie, laadstrategie en de businesscase voor het gewenste opdrachtenmodel.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De provinciale concessie Openbare laadinfrastructuur, die sinds 2021 loopt, is in 2024 met een jaar verlengd. Daardoor mocht Total Energies tot 1 december 2025 laadpalen in de openbare ruimte plaatsen. De exclusiviteit is komen te vervallen, zodat er ook experimenten met derden mogelijk werden.

In 2025 zijn er vanuit de concessie 21 nieuwe laadpalen in Smallingerland geplaatst. In totaal zijn er 48 laadpalen (peildatum 31-12-2025). Per 31 december stonden er nog 23 laadpalen in de wacht voor plaatsing. Het uiteindelijk fysiek plaatsen en aansluiten van nieuwe laadpalen is vertraagd door een tekort aan gekwalificeerde aannemers en is een landelijk probleem. Voor drie initiatieven door derden zijn verkenningen uitgevoerd. Er was sprake van een toenemend aantal bezwaren tegen genomen Verkeersbesluiten voor het aanwijzen van parkeerplaatsen voor het alleen opladen van EV's.

In 2025 is door de deelnemende gemeenten besloten om voor het vervolg geen concessiemodel maar het opdrachtenmodel te kiezen. Onder de regie van OVEF, waar alle gemeenten al lid van zijn, en contracthouder van de eerdere concessie. Door het opdrachtenmodel krijgen de gemeenten meer regie.

G. Duurzame logistiek

In Drachten is sprake van relatief veel logistieke mobiliteit, mede door de omvang van de bedrijventerreinen. Een goede en veilige logistieke bereikbaarheid is van groot belang voor het economisch vestigingsklimaat en een breed scala aan dagelijkse voorzieningen in de gemeente. We werken aan randvoorwaarden voor goede en veilige verbindingen tussen deze bedrijventerreinen en het landelijke en regionale hoofd- en vaarwegennet.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Verkenning duurzame logistiek Smallingerland

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In Drachten is relatief veel logistieke mobiliteit. Met lokale wet- en regelgeving versnellen we de transitie naar duurzame mobiliteit in het centrumgebied. Dit doen we mede om zo de uitstoot, hinder en overlast tegen te gaan. Denk aan venstertijden centrumgebied en ZE-zones. Specifiek voor het goederenvervoer speelt de gemeente in op de mogelijkheden voor transport over water. Bij het bedrijventerrein De Haven en Tussendiepen in Drachten liggen hiervoor goede mogelijkheden.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Om het centrum van Drachten aantrekkelijker en veiliger te maken hebben we een plan gemaakt om het logistieke verkeer (laden en lossen) te beperken tot de ochtenden. Dit is een voorbereiding op het invoeren van venstertijden.

Beleidsstukken

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

12. Uitvoeringsprogramma verkeersveilige infrastructuur 2026-2029.pdf

3.6 Leidend principe duurzaamheid

Wat wilden we bereiken?

A. Energie en warmte

We willen zo min mogelijk energie verbruiken, en de energie die we wél gebruiken komt zoveel mogelijk uit duurzame bronnen. Daarbij zorgen we voor een efficiënt gebruik van het energienetwerk en werken we aan een betrouwbare energievoorziening die voor alle inwoners en bedrijven toegankelijk en beschikbaar is. Ook richten we onze leefomgeving zo in dat die uitnodigt tot duurzame en gezonde vervoerskeuzes, zodat we minder CO₂ uitstoten en het klimaat beschermen. Dit alles draagt bij aan onze langetermijndoelstelling: in 2050 gebruikt Smallingerland geen aardgas meer.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Energie besparen en verduurzamen gebouwde omgeving

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We intensiverden de gemeentebrede aanpak voor inwoners met activiteiten gericht op energiebesparing en CO₂-reductie. Met het Nationaal Isolatie Programma (NIP) boden we financiële ondersteuning aan woningeigenaren voor isolatie van hun woning. Hiervoor heeft de gemeente van het Rijk €7 miljoen ontvangen in de vorm van een specifieke uitkering. De uitvoering van het NIP doen we samen met de andere Friese gemeenten en de provincie. Door het aannemen van een adviseur woningverduurzaming hebben we invulling geven aan de doelstelling van het coalitieakkoord door het gemeentelijk duurzaamheidsloket te versterken en uit te breiden. Ook faciliteerden we onze energiecoaches die de inwoners helpen energie te besparen en de woning te verduurzamen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn 370 isolatie aanvragen uitgevoerd en 980 aanvragen in behandeling genomen. Hiermee loopt de uitvoering van het Nationaal Isolatie Programma op schema. Onze adviseur woningverduurzaming heeft 119 bezoeken/adviesgesprekken uitgevoerd en 43 maatwerk rapporten verstrekt.

Energieopwek en -beschikbaarheid

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In Smallingerland is en blijft sprake van netcongestie. Zonder congestiemanagement en andere innovatieve oplossingen is het niet mogelijk om een grotere stroomaansluiting te verkrijgen voor uitbreiding van bedrijvigheid. In 2025 hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om elektriciteit op te wekken op andere momenten dan wanneer de zon schijnt, waardoor de balans op het net wordt verbeterd. Hiervoor is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van windenergie op bedrijventerreinen. Daarnaast is een start gemaakt met het updaten van het beleid voor de opwek en opslag van (zonne-)energie.

In het Ruimtelijke Ontwikkelperspectief zijn gebieden aangewezen waar ruimte wordt gereserveerd voor de opwek van hernieuwbare energie. In deze energielandschappen wordt ook rekening gehouden met de opslag van energie.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

We hebben in 2025 door onder andere de bronnenstrategie meer inzicht gekregen in onze toekomstige energievraag. Daarnaast hebben we een beter beeld van de mogelijkheden voor de

opwek van hernieuwbare energie in onze gemeente. We weten wat er nodig is voor onze doelstelling om energieneutraal te worden in 2050. Dit is een grote opgave die de komende jaren belangrijke ruimtelijke keuzes vraagt.

Uitvoering Transitievisie Warmte

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

De gemeente werkt aan de warmtetransitie, om woningen en gebouwen aardgasvrij te maken. We werken aan wijkuitvoeringsplannen aardgasvrije wijken voor de startwijken uit de Transitievisie Warmte (TVW) en we onderzoeken hoe we de warmteketen (distributienet en warmtebedrijf) kunnen inrichten, zodat we voldoen aan de Wet collectieve warmte.

De TVW moet uiterlijk in 2026 worden geactualiseerd als verplicht warmteprogramma onder de Omgevingswet. In het warmteprogramma wordt per wijk of buurt het tijdpad van verduurzaming beschreven en worden potentieel beschikbare duurzame warmte-alternatieven in beeld gebracht voor de wijken waar de gemeente de komende tijd aan de slag gaat. We zijn in 2025 begonnen met het opstellen van een warmteprogramma. De gemeenteraad wordt hierbij periodiek betrokken en geïnformeerd.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In het voorjaar van 2025 is de startnotitie *Warmteprogramma* opgesteld. De gemeenteraad besprak deze op 3 juni. De raad diende geen wensen en bedenkingen in. Daarna is het Ontwerp-Warmteprogramma opgesteld. Hierbij is gesproken met strategische samenwerkingspartners. Inwoners en ondernemers konden een vragenlijst invullen. In september waren er vijf bijeenkomsten voor inwoners en bedrijven. Het Ontwerp-Warmteprogramma lag van 12 november tot en met 24 december ter inzage.

In 2025 is in samenwerking met HVC en Wetterskip Fryslân een verkenning uitgevoerd naar de haalbaarheid van een warmtenet op basis van de restwarmte van de RWZI op bedrijventerrein De Haven.

B. Klimaatadaptatie en biodiversiteit

Als uitwerking van de Omgevingsvisie Smallingerland en in het kader van de Visie Duurzaamheid is het Klimaatadaptatieplan Smallingerland 2024-2028 opgesteld. Het klimaatadaptatieplan is door het college en de raad vastgesteld in het voorjaar van 2024. Het richt zich op de thema's wateroverlast, droogte, hittestress en biodiversiteit en bestaat uit drie onderdelen:

1. De groenblauwe structurenkaart
2. De klimaatadaptatiestrategie
3. De uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

De groenblauwe structuren en de knelpunten in de structuren zijn geïnventariseerd. Het product is een groenblauwe structurenkaart die geldt voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en het beheer binnen onze gemeente. Deze kaart is een randvoorwaarde voor alle ruimtelijke ontwikkelingen. Het behoud en de versterking van groenblauwe structuren is van groot belang voor het oplossen van problemen die rondom de vier thema's spelen. De structuren zijn dus van groot belang voor de leefbaarheid binnen de woonwijken.

Om een helder kader voor alle ruimtelijke ontwikkelingen te beschrijven, is een klimaatadaptatiestrategie uitgewerkt. Er is een strategie per wijk beschreven en er zijn strategieën per categorie waarbij ook de consequenties voor de ruimtelijke ontwikkeling en het beheer worden uitgewerkt. De klimaatadaptatieve randvoorwaarden gelden voor alle ruimtelijke ontwikkelingen. De meeste randvoorwaarden gelden voor het openbaar terrein. Een aantal randvoorwaarden gelden voor het privaat terrein.

Er is een uitvoeringsagenda klimaatadaptatie samengesteld waarbinnen projecten worden benoemd met bijbehorende kosten, kostendekking en planning. De uitvoeringsagenda is verdeeld in drie soorten projecten: uitvoeringsprojecten, bewustwordingsprojecten en onderzoeken (kennis).

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Uitvoeringsagenda klimaatadaptatieplan

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Als uitwerking van de Omgevingsvisie Smallingerland en in het kader van de Visie Duurzaamheid heeft de gemeente Smallingerland een Klimaatadaptatieplan opgesteld. Dit plan gaat over wateroverlast, droogte, hittestress en biodiversiteit en bestaat uit drie belangrijke onderdelen:

- de groenblauwe structurenkaart,
- de klimaatadaptatiestrategie;
- de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie.

Zowel de groenblauwe structurenkaart als de klimaatadaptatiestrategie gelden als randvoorwaarde voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en het beheer binnen de gemeente Smallingerland. Binnen de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie worden projecten benoemd met bijbehorende kosten, kostendekking en planning. Er zijn drie typen projecten te onderscheiden:

1. Uitvoeringsgerichte projecten
2. Projecten om de bewustwording bij bewoners en bedrijven te vergroten
3. Projecten die bijdragen aan het verbeteren van de kennis om in de toekomst het beleid te monitoren

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

1. Uitvoeringsgerichte projecten

Er is een waterbergingsgebied bij de Noorderdwarsvaart ingericht waar ruim 2.000 m² extra waterberging is aangelegd.

2. Projecten met betrekking tot bewustwording

De volgende projecten en bijbehorende resultaten (tussen haakjes de doelen vooraf) zijn uitgevoerd:

- vergroenen schoolpleinen: 2 pleinen (2);
- subsidieregeling groene tuinen: 1.600 m² groene tuin (1.500 m²);
- subsidieregeling groene daken: 1.100 m² groene daken (1.000 m²);
- subsidieregeling regenwaterbenutting: 3 systemen (10);
- buurtvergroeningsprojecten: 2 projecten (2);
- adviezen tuinambassadeurs: 25 adviezen (25);
- groenmarkten: 2 markten (2);
- bokashi: 1 hectare plantvak (1 hectare)

Voor alle beleidsindicatoren zijn de doelen behaald, behalve voor het onderdeel subsidieregeling regenwaterbenutting. Het terugverdieneffect voor de regenwatersystemen is gering en daarom is de

aanschaf minder aantrekkelijk. Met een promotiefilmpje wordt de regeling de komende jaren meer onder de aandacht gebracht.

3. Kennisprojecten

De volgende kennisprojecten zijn uitgevoerd:

- onderzoek biodiversiteit;
- monitoring Broekbos;
- droogteonderzoek;
- grondwatermeetnet (doorlopend project).

C. Circulariteit

Gemeente Smallingerland streeft naar een circulaire samenleving waarin we zorgvuldig omgaan met de grondstoffen en materialen die beschikbaar zijn. We gebruiken wat de aarde ons geeft zodanig dat onze vraag en het aanbod van de aarde in balans zijn. We maken optimaal gebruik van onze grondstoffen en door het sluiten van kringlopen doen we meer met minder. Afval bestaat niet.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Realiseren van circulaire inkoop en circulair bouwen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 lag de focus op het verkrijgen en realiseren van kennis, ervaring en draagvlak binnen de organisatie om in 2026 circulariteit structureel te kunnen verankeren in beleid en uitvoering. Daarvoor wilden we onderzoeken of en hoe de financiële verordening kan worden aangepast, om binnen gemeentelijke vastgoedprojecten afschrijven naar restwaarde mogelijk te maken. Daarnaast wilden we via een aantal concrete pilotprojecten praktijkervaring opdoen met circulair opdrachtgeverschap binnen gebiedsontwikkeling, vastgoed en openbare ruimte. Het doel was om inzicht te krijgen in de financiële, juridische, organisatorische en uitvoeringsaspecten, zodat in 2026 onderbouwde beleidskeuzes kunnen worden gemaakt en circulaire inkoop en bouw structureel kan plaatsvinden.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is substantiële voortgang geboekt in de kennisopbouw, ervaring en beleidsvoorbereiding rond circulariteit. De toepassing van afschrijven naar restwaarde is uitgewerkt en inzichtelijk gemaakt voor vier concrete vastgoedprojecten en vertaald naar een raadsvoorstel. Dit voorstel is vastgesteld, waarmee fase 1 – gericht op besluitvorming, kennisontwikkeling en praktijkervaring – succesvol is afgerond.

Daarnaast zijn binnen meerdere gebiedsontwikkelingen en bouwprojecten, waaronder DR8888 Museum, verbouw gemeentehuis, tijdelijke huisvesting en MFC 't Swin (onderwijshuisvesting), belangrijke stappen gezet in circulair opdrachtgeverschap. Circulariteit is hierbij integraal meegenomen in ontwerpkeuzes, inkoopprocessen en gronduitgifte. Deze projecten hebben waardevolle praktijkinzichten opgeleverd die breed zijn gedeeld binnen de organisatie en bijdragen aan verdere professionalisering.

De combinatie van beleidsontwikkeling, pilotprojecten en kennisdeling heeft geleid tot vergroting van het interne draagvlak, versterking van competenties en ontwikkeling van standaard werkwijzen, waarmee een stevige basis is gelegd om in 2026 toe te werken naar structurele beleidsverankering en opschaling van circulariteit.

Het inzetten van grondstoffen en groen-reststroom

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Vanuit de Actieagenda Economie en het programma Duurzaamheid werken we de komende jaren aan het versnellen van de transitie naar een circulaire economie. Op basis van de Routekaart die we samen met de Vereniging Circulair Fryslân voor bedrijventerrein De Haven hebben opgesteld, ontwikkelen we (als onderdeel van ontwikkelplan De Haven) een aanpak om bedrijventerreinen circulair te maken.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De aanpak wordt gekoppeld met de ontwikkeling circulaire haventerreinen en in 2026 opgestart.

D. Duurzame bedrijfsvoering

Gemeente Smallingerland heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om duurzame bedrijfsvoering en daarom minimaliseren we onze CO₂-voetafdruk. Om deze voorbeeldrol te kunnen aannemen hanteren we een integrale aanpak. De belangrijkste pijlers zijn energie, klimaatadaptatie en circulariteit. Om de gemeentelijke organisatie draaiende te houden gebruiken we energie voor onze gebouwen, voor ons vervoer, produceren we afval, kopen we producten in en besteden we werkzaamheden aan. Onze activiteiten hebben een impact op de klimaatverandering, onze leefomgeving en de economie.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Metten en monitoren met de milieubarometer

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 lag de focus op het verkrijgen van organisatiebreed inzicht en het voorbereiden van vervolgstappen. Daarbij is relevante informatie binnen de organisatie opgehaald, zijn de organisatorische grenzen vastgesteld en is de CO₂-uitstoot geïnterpreteerd. Op basis hiervan is inzicht verkregen in de CO₂-voetafdruk van de organisatie en zijn mogelijke verbeter- en reductierichtingen verkend.

De activiteiten in 2025 hebben geleid tot een eerste basis voor een CO₂-managementaanpak. De verdere uitwerking van communicatie, structurele borging binnen de organisatie en het vervolg richting certificering maakt onderdeel uit van de volgende fase.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is gestart met de inzet van de [CO₂-Prestatieladder](#) als beleids- en managementinstrument. Dit is bedoeld om inzicht te krijgen in de CO₂-uitstoot van de organisatie en om duurzaamheid structureel te verankeren in de gemeentelijke bedrijfsvoering. Hiertoe is in maart 2025 een samenwerking aangegaan met De Duurzame Adviseurs. De samenwerking is gericht op certificering voor de CO₂-Prestatieladder.

Beleidsstukken

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

13. Ontwerp-Warmteprogramma Smallingerland.pdf
14. Startnotitie Warmteprogramma Smallingerland.pdf
15. Raadsvoorstel Wijziging Financiële verordening in verband met opnemen circulaire restwaarde.pdf

Programma Economie

Algemene toelichting

Met het programma Economie werkt Smallingerland aan een vitale en toekomstbestendige lokale economie. Het programma draagt bij aan de opgaven uit de omgevingsvisie en de Sociale Koers. De uitvoering is gebaseerd op de Actieagenda Economie, waarin de belangrijkste projecten en acties voor de komende bestuursperiode zijn opgenomen. Hiermee zorgen we ervoor dat beleid en uitvoering concreet bijdragen aan het versterken van de lokale economie in onze gemeente.

Alle inwoners hebben kans op passend werk en ontwikkeling. Daarom zorgen we dat opleidingen en kwaliteiten van de beroepsbevolking aansluiten op wat werkgevers nodig hebben. Ook zetten we in op een aantrekkelijk vestigingsklimaat waarbij ondernemers ondersteuning krijgen voor innovatie en groei. Zo werken we aan een positievere balans op de arbeidsmarkt, passend bij de regiofunctie van Smallingerland. Economische groei die bijdraagt aan brede welvaart – duurzaam, eerlijk en innovatief – is hierbij ons streven.

Het programma is opgebouwd langs drie sporen. Per spoor zijn de uitdagingen benoemd voor de periode 2024-2027, met bijbehorende activiteiten en projecten.

Wat heeft het gekost

Baten en lasten 2025 programma economie

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-2.312	-2.679	-2.081	-598
Baten	431	315	310	5
Lasten	-2.743	-2.994	-2.391	-603
Mutaties reserves	845	1.255	720	535
Ottrekking aan de reserves	845	2.100	1.565	535
Toevoeging aan de reserves	0	-845	-845	0
Totaal	-1.467	-1.424	-1.361	-63

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder de verplichte beleidsindicatoren voor het programma economie.

Indicator	Jaar	Smallingerland	Nederland	Bron
Funciemenging [%]	2024	56,4	54,5	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Vestigingen [van bedrijven]	2024	162,7	191,4	LISA
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	2024	972,2	850,2	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

Aanvullende beleidsindicatoren

Voor dit programma zijn geen aanvullende beleidsindicatoren.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

4.1 Optimaliseren ondernemerschapsklimaat

Wat wilden we bereiken?

Het optimaliseren van het ondernemerschapsklimaat

We zetten in op hoogwaardige werklocaties – inclusief het centrum van Drachten – en op het stimuleren van ondernemerschap en innovatie in het MKB. Daarnaast profileren we Drachten als innovatieve maakstad.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Realiseren van hoogwaardige werklocaties

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We werken aan onze werklocaties om ook op de lange termijn over voldoende kwalitatief hoogwaardige werkruimte te beschikken.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is gestart met de uitgifte van 10 hectare bedrijventerrein op Azeven-Noord: een meerderheid van de kavels is via een uitgifteprotocol al in reservering gegeven. De daadwerkelijke ontwikkeling wacht op de aanleg van stroom, die pas in 2027 plaatsvindt. Daarnaast is de procedure voor uitbreiding van Nijtap begonnen en zijn gesprekken met de provincie gestart over nieuwe programmeringsafspraken voor uitbreiding van bedrijventerreinen.

Het verbeteren van het bedrijventerrein "De Haven"

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Op basis van eerder onderzoek en de in januari 2024 vastgestelde ambities wilden we een gebiedsprogramma opstellen dat samenhang brengt in lopende activiteiten en toekomstige ontwikkelingen, gericht op een toekomstbestendige haven.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het gebiedsprogramma De Haven is opgesteld en in december vastgesteld door het college. In overleg met sociëteit De Haven zijn twee werkgroepen opgericht, gericht op duurzaamheid en veiligheid. Vervolgonderzoeken zijn gestart op het gebied van energieopwek- en opslag, veiligheid en kade-infrastructuur.

Beter energienetwerk op het bedrijventerrein

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We deden onderzoek naar netcongestie via congestiemanagement, batterijen en nieuwe contractvormen, zodat bedrijven op de bedrijventerreinen kunnen blijven uitbreiden. Er is gewerkt aan de verzwaring van het elektriciteitsnet maar dit duurt nog tot meerdere jaren (6 tot 8 jaar). Zolang de verzwaring van het elektriciteitsnet nog jaren duurt, is inzet op innovatieve tussenoplossingen noodzakelijk, zoals het aanpassen van verbruiksprofielen en energie delen. Hierbij wordt een beroep gedaan op solidariteit en creativiteit.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Samen met TenneT en Liander is gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw onderstation. Er is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd waarin verschillende locaties zijn onderzocht. De investeringsbeslissing volgt in 2026. Er blijft nauw contact met zowel TenneT als Liander om waar mogelijk te versnellen.

Een ander belangrijk resultaat is het groepscontract dat bedrijven op Azeven-Noord hebben gesloten. Hierdoor is er meer ruimte om het elektriciteitsnet uit te breiden en is er ruimte voor economische ontwikkeling in dit gebied.

Onderzoek naar batterijopslag op De Haven laat zien dat dit geen oplossing is voor een groep bedrijven die op dezelfde elektrische lus (stroomkring) zijn aangesloten. De gebruiksprofielen zijn hetzelfde, waardoor op dezelfde momenten energie nodig is. Voor andere locaties op De Haven volgt nader onderzoek, in combinatie met energiehubs en alternatieve vormen van opwek.

Het contact met de ondernemers verbeteren

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We gingen proactief met ondernemers in gesprek en hebben gereageerd op vragen die binnenkwamen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In november 2025 organiseerden we samen met Ondernemersvereniging Drachten een grote ondernemersbijeenkomst met 200 aanwezigen. Daarnaast zijn ondernemerscafés gehouden op het kantorenpark en Azeven-Noord. Op De Haven is Sociëteit De Haven nieuw leven ingeblazen: met hen zijn twee bijeenkomsten georganiseerd over het gebiedsprogramma. Daarnaast is er nauw contact met Bedrijvenvereniging (BéVé) Tussendiepen. Zij zijn betrokken bij de uitvoer van het gebiedsprogramma De Haven.

In het centrum zijn individuele gesprekken gevoerd om behoeftes en ambities te achterhalen, en zijn er meerdere bijeenkomsten georganiseerd om ondernemers met elkaar te verbinden. Hier volgen de eerste initiatieven al uit. Tientallen gesprekken met individuele ondernemers gingen over uitbreiding, vergunningen, nieuwbouw, stroom en verkeerssituaties.

4.2 Positionering en profilering Smallingerland

Wat wilden we bereiken?

Talent en bedrijven verleiden om te blijven vestigen in Smallingerland
Positionering en profilering van onze gemeente is noodzakelijk om talent en bedrijven aan te trekken én te behouden, en om partners te verleiden mee te investeren in onze ontwikkelopgaven.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Profileren van Drachten als de innovatie maakstad van Noord-Nederland

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden Drachten op de kaart zetten als innovatieve maakstad en als belangrijk gebied in de regio, onder meer via evenementen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In het najaar van 2025 is een levendig, publieksgericht programma georganiseerd, dat Drachten neerzet als innovatieve en gastvrije stad. De gemeenteraad heeft budget vrijgemaakt voor het evenementenplan dat met meerdere partners is opgesteld, zodat signatuurevenementen mogelijk zijn. Ook is de ambitie uitgesproken om te kijken naar andere financieringsmodellen. Het Ondernemersfonds is vastgesteld door de raad, waarmee ondernemers zelf kunnen besluiten middelen in te zetten voor activiteiten en evenementen.

Twee concrete mijlpalen: in april 2025 vond het eerste Nationaal Congres Autonome Systemen plaats in de Lawei, met meer dan 400 nationale én internationale bezoekers. Daarnaast is Campus Drachten officieel gelanceerd met een evenement in het SKILL gebouw.

Vestigingsklimaat en acquisitie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden bedrijven aantrekken die bijdragen aan het verdienvermogen van Smallingerland en de welvaart van onze inwoners.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In samenwerking met de NOM, het Innovatiecluster Drachten en Founded in the North zijn programmeringen op elkaar afgestemd, om aantrekkelijk te zijn voor ondernemers. Het Innovatiecluster trekt nieuwe bedrijvigheid in de sector HTSM aan; eind 2025 hebben meerdere hightech start-ups interesse getoond zich in Drachten te vestigen.

Twee toonaangevende nieuwe bedrijven in Drachten:

Certe

De grootste organisatie voor medische diagnostiek en medisch advies in Noord-Nederland heeft het definitieve startsein gegeven voor de bouw van een toekomstbestendig, centraal laboratorium op bedrijvenpark Azeven-Noord. Dit is een significante investering in hoogwaardige zorginfrastructuur in Smallingerland.

GreenInclusive

Een onderneming die lokaal geteelde vezelhenneep verwerkt tot hoogwaardige, biobased bouw- en isolatiematerialen. GreenInclusive realiseert in het Havengebied een volledige, regionaal gebonden productie- en waardeketen van teelt tot eindproduct. Dit is een Europese primeur binnen de biobased bouwsector en sluit aan op de Fryske Vezelhenneepdeal in 2024, waarbij meer dan dertig partners afspraken lokaal geproduceerde henneproducten toe te passen in minimaal duizend bouw- en renovatieprojecten.

Andere nieuwe bedrijven die in 2025 naar Drachten zijn gekomen zijn Heilig Beton, Alsema, Dratec, ESZET groep, FIBEX en Deurenexpress.

In 2025 is verder gewerkt aan de uitgifte en planvorming van bedrijventerreinen, waaronder Azeven-Noord, om te kunnen voldoen aan de aanhoudende vraag naar ruimte voor innovatieve en duurzame bedrijven. Potentiële vestigers en bedrijven die willen uitbreiden worden actief begeleid door accountmanagement, dat nadrukkelijk inspeelt op regionale proposities en economische kansen structureel is versterkt.

4.3 Thematische aanpak

Wat wilden we bereiken?

Thematische aanpak

We werken aan thema's die deze bestuursperiode extra aandacht vragen: de transitie van een lineaire naar een circulaire economie, de digitalisering van de economie en de vraagstukken rondom Mens & Werk (human capital), bijvoorbeeld op-, om- en bijscholing en inclusie op de arbeidsmarkt.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het versnellen van de transitie naar een circulaire economie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 hebben we verder ingezet op de uitwerking van de routekaart voor circulaire economie binnen het gebiedsprogramma De Haven. Door hier uitvoering aan te geven wilden we de circulaire economie als één van de speerpunten binnen het gebiedsprogramma stimuleren.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Samen met Sociëteit De Haven ontwikkelen we een aanpak om bedrijventerreinen circulair te maken, als onderdeel van het ontwikkelplan De Haven.

Daarnaast is een Europese subsidieaanvraag toegekend: samen met Port of Zwolle (leadpartner) doen we mee aan SCUBE (Start of Circular Development of Inland Ports and Better Economy) binnen het INTERREG VI A-programma Duitsland-Nederland. Dit project ontwikkelt overdraagbare oplossingen voor circulaire economie in binnenhavens, met aandacht voor juridische, organisatorische en logistieke knelpunten. Samenwerkingspartners zijn (binnen)havens, kennisinstellingen en overheden in Nederland en Duitsland.

Inclusieve arbeidsmarkt

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In Smallingerland is gebouwd aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin werkgevers en werkzoekenden elkaar beter vinden. De focus ligt op duurzame oplossingen voor personeelsvraagstukken en het vergroten van kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

We zijn gecertificeerd voor Bedrijfsadvies Inclusieve Arbeidsorganisatie (BIA). Met deze aanvullende dienstverlening helpen we werkgevers het werk slimmer te organiseren, zodat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek krijgen en HR-knelpunten worden opgelost.

Het Smallingerland Inclusief Collectief verwelkomde elf nieuwe leden en telt nu 59 werkgevers die zich actief inzetten voor een inclusieve arbeidsmarkt.

Ook stonden ontmoeting en verbinding centraal: de banenmarkt in De Lawei trok 80 standhouders en 700 bezoekers. In de Maand van de 1000 Voorbeelden werden 65 bedrijven bezocht, en de Meet & Greet verbond mensen met een arbeidsbeperking aan werkgevers. De werkgeversbijeenkomst Financieel Fit Op de Werkvloer informeerde werkgevers over financieel veerkrachtige medewerkers.

4.4 Benutten kracht van Smallingerland

Wat wilden we bereiken?

Uitbouwen van de krachtige economische pijlers van Smallingerland: (high tech) industrie, haven gerelateerde bedrijvigheid en vrijetijdseconomie

Vanuit de actieagenda Economie werkt de gemeente gericht aan drie economische pijlers van Smallingerland:

- de (hightech) industrie met het verder uitbouwen van de innovatieve maakindustrie
- haven gerelateerde bedrijvigheid en het bevorderen van verkeer over water in plaats van via de weg
- de vrijetijdseconomie met verdere uitbreiding van de toeristische sector Smallingerland

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het uitbouwen van de innovatieve maakindustrie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden de positie van Drachten als centrum van hoogwaardige en innovatieve maakindustrie in Noord-Nederland verder uitbouwen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Mede dankzij de subsidierelatie met het Innovatiecluster Drachten is goede aansluiting gevonden bij het programma Beethoven. Dit is een grootschalig investeringsprogramma van €2,51 miljard, waarin het Nederlandse Rijk en de regio tot 2030 samenwerken om de microchip-industrie te versterken.

TechnoCnoord startte met meerdere opleidingen die passen bij het hightech profiel van Smallingerland. Campus Drachten is verder ontwikkeld, wat heeft geleid tot meerdere onderwijs- en innovatietrajecten, waaronder de Hightech Startersfaciliteit. In 2025 is de uitvoeringsorganisatie van Campus Drachten van start gegaan.

Het bevorderen van verkeer over water in plaats van via de weg

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Samen met Haven Netwerk Fryslân (HNF) – een netwerk van ondernemers ondersteund door havengemeenten – wilden we transport over water stimuleren. Eén van de speerpunten was het optimaliseren van de havenoperatie.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het onderzoek van het HNF naar optimalisatie Havenoperatie is afgerond en opgeleverd. Daarnaast is een bestuurlijk overleg ingericht om de voortgang te monitoren.

Verder uitbreiden toeristische sector Smallingerland

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

In 2025 wilden we dat Platform Gastvrij Smallingerland en Toeristische Regiomarketing Zuidoost-Friesland jaarplannen opstelden met een begroting, in afstemming met de toeristische sector en betrokken partijen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De organisatiekracht van de gastvrijheidssector is verder versterkt. Concrete resultaten in 2025 zijn:

- platform Gastvrij Smallingerland heeft in afstemming met de Regiomarketingorganisatie van Zuidoost Friesland bijeenkomsten en workshops georganiseerd, waarmee de onderlinge band met ondernemers en partners verder is versterkt;
- er is nieuw promotiemateriaal ontwikkeld en verspreid, met een mooie presentatie in de nieuwe UITkrant;
- de ontwikkeling van een nieuwe Galerieroute en Skûtsjeroute is gestart, die beide in 2026 worden gelanceerd;
- in de online campagne is dit jaar speciale aandacht gegeven aan fietsers, waarbij het brede aanbod en de unieke verhalen uit de dorpen onder de aandacht zijn gebracht. Dit aanbod is ook opgenomen in de nieuwe Turfroute-camperreis in Zuidoost Friesland;
- door de samenwerking met influencers is extra aandacht gegeven aan diverse logiesaccommodaties, activiteiten en horeca;
- de Smallingerland Restaurantweek is voor de derde keer op rij georganiseerd;
- de Fietsfoodtour is verder ontwikkeld.
-

Al deze activiteiten zijn in samenwerking met het Toeristisch Informatiepunt Drachten (voorheen VVV), Open Drachten en Regiomarketing Het Andere Friesland uitgevoerd.

4.5 Investeren in duurzame regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?

Realiseren van de eigen economische beleidsambities

Steeds vaker kunnen we onze economische ambities alleen realiseren door regionale samenwerking. Lokale vraagstukken vragen om een regionale aanpak, omdat samenwerking met andere overheden, het onderwijs en het bedrijfsleven efficiënter is. Bovendien worden op steeds meer onderwerpen – zoals bedrijventerreinen, woningbouw en infrastructuur – beslissingen buiten onze gemeente genomen die wel van invloed zijn op het ontwikkelperspectief van Smallingerland. Positionering en profilering zijn noodzakelijk om talent en bedrijven aan te trekken en om partners te verleiden te investeren in onze opgaven.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Stimuleren van samenwerkingen binnen Fryslân

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden in 2025 de regionale economische samenwerking met meerdere partners nog verder verstevigen ten behoeve van de bevordering van de economische positie van Smallingerland.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het fundament met partners op regionaal, nationaal en Europees niveau is verder verstevigd. In F4 verband – de gemeenten Leeuwarden, Smallingerland, Heerenveen en Súdwest-Fryslân – is gewerkt aan de verstedelijkingsstrategie met een sterke economische pijler. In samenwerking met Europapact is een netwerkvoucher aangevraagd waardoor er betere toegang is tot samenwerkingspartners in Brussel. Met Founded in the North is gestart met het opstellen van een maatwerkprogramma voor hightech start-ups in Smallingerland. Het Innovatiepact Fryslân – waaraan de gemeente Smallingerland bijdraagt – is in 2025 gestart met de oprichting van een Economic Board Fryslân om de economische samenwerkingsstructuur verder te verstevigen.

Realiseren van een campusomgeving in Drachten

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Op initiatief van Alliantie Drachten is gewerkt aan de realisatie van een Campusomgeving in Drachten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De uitvoeringsorganisatie van Campus Drachten is samengesteld om doelstellingen uit het Ontwikkelplan Campus Drachten te realiseren. Er zijn meerdere innovatie- en onderwijstrajecten geïnitieerd en uitgebouwd. In september vond de officiële lancering van Campus Drachten plaats, inclusief de presentatie van het logo.

Realiseren van een leefbare regio met vitale kernen in een veerkrachtig landschap

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Het doel was om de lopende projecten binnen de Regio Deal Zuidoost-Friesland voor 1 oktober 2025 af te ronden.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Alle projecten zijn tijdig opgeleverd. De Regio Deal Zuidoost-Friesland is hiermee afgerond.

Versterken van de sociale cohesie, klimaat, milieu, water, landschap en biodiversiteit

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden dat in 2025 de LEADER-subsidie voor regio Zuidoost-Friesland open werd gesteld, zodat initiatiefnemers in 2025 een aanvraag in konden indienen. LEADER is een Europees subsidieprogramma voor de financiering van projecten op het platteland.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Twee projecten hebben een bijdrage gekregen: de realisatie van de historische skûtsjewerf op het Buitenstverlaat in Smallingerland, en BROEI, een regiobreed talentontwikkelingsprogramma voor plattelandsjongeren met artistieke aspiraties in Zuidoost-Friesland.

Benutten van subsidiemogelijkheden

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden aansluiting vinden bij relevante Europese netwerken, om ervaring op te doen en projectpartners te vinden voor projecten die passen bij de gemeentelijke ambities.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het college nam deel aan de European Week of Regions and Cities in Brussel om het netwerk te vergroten. Via Europapact Fryslân is een netwerkvoucher aangevraagd, waardoor de gemeente makkelijker toegang krijgt tot Europese samenwerkingspartners voor projecten die aansluiten bij de beleidsdoelstellingen van Smallingerland.

Voor cofinanciering vanuit Europa zijn een aantal prioritaire projecten aangegeven (De Haven en ICD/Campus). In dit kader hebben we in 2025 inzet gepleegd om ons netwerk in Europa uit te breiden. Dit betrof voornamelijk inzet in uren. Tegelijkertijd zijn we partner geworden in het Interreg project SCOBIE. Hiervoor hebben we een extern adviseur in de arm genomen. De afrekening van deze adviseur volgt nog. In 2026 zullen we onze inzet verder uitbreiden, waarbij onze inzet voornamelijk gericht is om voorbereid te zijn op nieuwe Europese programma's. Concreet bereiden we samen met partners een grote CEF aanvraag voor.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene toelichting

In het overzicht *algemene dekkingsmiddelen* zijn de inkomsten opgenomen die vrij besteedbaar zijn en waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Het gaat hierbij om de Algemene uitkering van het Rijk, Onroerendezaakbelasting, overige belastingen en dividendopbrengsten. Daartegenover staan de uitvoeringskosten.

Wat heeft het gekost

Baten en lasten 2025 algemene dekkingsmiddelen

Bedragen €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	175.008	184.132	184.535	-403
Baten	175.489	184.349	184.640	-291
Lasten	-481	-217	-105	-112
Totaal	175.008	184.132	184.535	-403

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder de verplichte beleidsindicatoren behorende bij de algemene dekkingsmiddelen.

Indicator	Jaar	Smallingerland	Nederland	Bron
Gemiddelde WOZ-waarde [*€1.000]	2025	291	398	CBS - Waarde onroerende zaken
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden [€]	2025	956	957	COELO - Atlas lokale lasten
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden [€]	2025	1001	1050	COELO - Atlas lokale lasten

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen voor het programma algemene dekkingsmiddelen.

Overhead

Algemene toelichting

Wat heeft het gekost
Baten en lasten 2025 programma overhead

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-25.268	-26.093	-26.020	-73
Baten	579	565	549	16
Lasten	-25.847	-26.658	-26.569	-89
Mutaties reserves	350	1.822	1.068	754
Onttrekking aan de reserves	350	3.010	2.318	692
Toevoeging aan de reserves	0	-1.188	-1.250	62
Totaal	-24.918	-24.271	-24.952	681

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder de verplichte beleidsindicatoren voor het programma overhead.

Indicator	2023	2024	2025
Formatie	8,9	9,79	10,03
Bezetting	8,9	9,77	9,83
Apparaatskosten	€919	€1.113	€1.207
Externe inhuur	17,6%	27,0%	23,6%
Overhead	8,6%	8,6%	8,9%

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Vennootschapsbelasting

Algemene toelichting

De gemeente wordt voor activiteiten die vergelijkbaar zijn met die in het bedrijfsleven fiscaal gelijk behandeld. Hierdoor vallen sommige activiteiten onder de vennootschapsbelasting.

Wat heeft het gekost

Baten en lasten 2025 vennootschapsbelasting

Bedragen €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	0	-170	-54	-116
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	-170	-54	-116
Totaal	0	-170	-54	-116

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Er zijn geen verplichte beleidsindicatoren voor het programma vennootschapsbelasting.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen aan dit programma verbonden.

Onvoorzien

Algemene toelichting

Jaarlijks is in de begroting een bedrag van € 100.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met dit budget heeft het college de mogelijkheid om snel en adequaat te handelen in onvoorziene situaties. De uitgaven worden verantwoord in de bestuursrapportage en/of jaarrekening.

Wat heeft het gekost

Baten en lasten 2025 programma onvoorzien

Bedragen €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-100	-84	0	-84
Baten	0	0	0	0
Lasten	-100	-84	0	-84
Totaal	-100	-84	0	-84

Een toelichting op het saldo vindt u in de [jaarrekening](#).

Verplichte beleidsindicatoren

Er zijn geen verplichte beleidsindicatoren voor dit programma.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen aan dit programma verbonden.

Paragrafen

Lokale heffingen

Algemene toelichting

Lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de gemeentelijke inkomsten. Het gaat om inkomsten uit gemeentelijke belastingen (OZB), de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges. Deze paragraaf geeft informatie over de opbrengsten en tariefontwikkeling van de lokale heffingen. Ook komen het algemene beleid en het kwijtscheldingsbeleid met betrekking tot de lokale heffingen aan bod. Voor 2025 is in de Kadernota 2025 een stijgingspercentage van 3,4% (het accres) van de lokale heffingen aangehouden. Hierbij geldt als wettelijk kader dat heffingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.

OZB

De onroerende-zaakbelastingen zijn verhoogd met de trendmatige ontwikkeling van 3,4%. De realisatie van de baten woningen is conform de begroting en de categorie niet-woningen heeft een meeropbrengst van € 56.000 ten opzichte van de begroting.

Afval

De tarieven voor 2025 zijn verhoogd met 0,95%. Deze tariefstijging is een stuk lager dan de indexering, omdat we gebruik maken van het geld dat in de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing zit. Het tarief voor een meerpersoonshuishouden kwam hiermee op € 298 per jaar en voor een eenpersoonshuishouden € 253,50.

Riool

De tarieven voor de rioolheffingen zijn naast de vastgestelde indexering van 3,4% extra verhoogd met 5%. Deze extra verhoging was nodig omdat we op basis van de actuele doorrekeningen van het GRP voor de komende jaren een behoorlijke investeringsopgave voorzien die de komende begrotingsjaren een forse stijging van de rioolkosten tot gevolg heeft. Daarmee kwam het tarief voor de eigenaren op € 205 en voor de gebruikers op € 116.

Parkeertarieven

De parkeertarieven zijn verhoogd met de vastgestelde indexering van 3,4%. Het tarief voor 2025 kwam hiermee op € 2,10. Gezien het winkelaanbod en de overige voorzieningen lijkt deze verhoging haalbaar.

Voor het bepalen van het dagkaarttarief voor de parkeergarage wordt uitgegaan van twee keer het uurtarief. Het dagkaarttarief voor de parkeergarage 2025 kwam hiermee op € 4,20.

Voor het bepalen van het dagkaarttarief voor de parkeerterreinen Markt, Vogelzang, Sander Israëlsplein en Kiryat-Onoplein werd uitgegaan van twee keer het dagkaarttarief van de parkeergarages. Hiermee kwam het tarief voor deze terreinen op € 8,40 per dag.

Leges

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Onder het nieuwe stelsel vindt er een verschuiving plaats van vergunningverlening naar administratieve werkzaamheden en een verschuiving van toezicht aan de voorzijde naar toezicht en handhaving achteraf. De raad heeft besloten om met ingang van 2024 een 100% kostendekkend tarief voor leges Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging in te voeren.

Begraafplaatsen

In 2025 zijn de tarieven van begraafrechten volgens de indexering verhoogd met 3,4%. De begraafrechten zijn niet 100% kostendekkend, zie hiervoor de tabel verderop.

Kwijtschelding

Kwijtschelding van de lokale heffingen kan worden verleend aan personen met een inkomen gelijk aan of lager dan de bijstandsnorm. Zelfstandigen komen niet in aanmerking voor kwijtschelding. Voor kwijtschelding komen de volgende heffingen in aanmerking: afvalstoffenheffing, het gebruikersdeel rioolheffing, de hondenbelasting (1e hond) en de ID-kaart.

Het totaalbedrag voor 2025 was na begrotingswijziging geraamd op bijna € 684.000. De kwijtscheldingen voor de rioolheffing (€ 193.000) en voor de afvalstoffenheffing (€ 473.000) drukken niet op de begroting van de gemeente. We nemen dit mee bij de bepaling van het tarief voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Omgevingsvergunning

Binnen de Legesverordening is ten aanzien van de titel *Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving*, oftewel de leges omgevingsvergunningen, het uitgangspunt dat de leges 100% kostendekkend zijn. Dit is in 2023 door de raad vastgesteld. Daarnaast is besloten om voor de milieubelastende activiteiten ook leges te heffen. In 2019 heeft de raad besloten om voor het berekenen van leges voor de Omgevingsvergunning bouw uit te gaan van een degressief stijgend legesstelsel in plaats van een lineair stelsel. Degressief wil zeggen: in steeds mindere mate stijgend; eerst wat harder, dan langzamer.

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is samen met de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking getreden. De Wkb treedt gefaseerd in werking. Er is gestart met de eenvoudigere nieuwbouwprojecten (gevolgklasse 1) en daarna volgt de verbouw, ook gevolgklasse 1. Gevolgklasse 2 en 3 bevatten de complexere bouwprojecten en monumenten en volgen hierna. Onder het nieuwe stelsel heeft een verschuiving plaatsgevonden van vergunningverlening naar administratieve werkzaamheden en meer inzet voorafgaand aan initiatieven. Ook is er een verschuiving van toezicht aan de voorzijde naar toezicht en handhaving achteraf.

Met de inwerkingtreding van beide wetten is er het nodige veranderd op het gebied van de leges. We hebben het moment aangegrepen om te kijken naar een totale herijking van de leges, met als uitgangspunt tarieven die de kosten weer 100% dekken. De baten en lasten beoordelen we binnen de gehele titel. Dat betekent in de praktijk: baten uit de ene activiteit worden deels gebruikt voor de dekking van lasten die voor een andere vergunning worden gemaakt. De legesverordening is met ingang van de Omgevingswet aangepast met nieuwe artikelen, op basis van nieuwe taken. Jaarlijks wordt gekeken of ze nog kostendekkend zijn en of ze nog aangepast moeten worden op basis van voortschrijdend inzicht.

Hondenbelasting

De tarieven zijn in 2025 verhoogd met de trendmatige ontwikkeling van 3,4%. De jaarlijkse huis-aan-huis controle heeft geleid tot een begrotingswijziging van een € 100.000, waarna de realisatie conform de begroting is.

Reclamebelasting

De tarieven zijn in 2025 verhoogd met de trendmatige ontwikkeling van 3,4%. De realisatie is conform de begroting.

Overzicht lokale heffingen

In de onderstaande tabel staan de geraamde inkomsten van de gemeentelijke heffingen.

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Verschil	Realisatie 2024
Belasting	21.026	20.993	-34	20.620
Onroerende zaakbelasting woningen	8.191	8.224	34	7.865
Onroerende zaakbelasting niet-woningen	8.966	9.022	56	9.023
Hondenbelasting	393	400	7	308
Parkeeropbrengsten (incl. naheffing)	2.567	2.406	-161	2.483
Parkeergarage (excl. abo. Houders)	637	718	81	693
Reclamebelasting	119	108	-12	108
Toeristenbelasting	154	115	-39	140
heffing/leges	19.561	20.085	524	18.787
Woonforensenbelasting	15	11	-4	11
Afvalstoffenheffing	7.252	7.181	-72	7.074
Reinigingsrechten	40	40	0	39
Rioolheffing eigenaren	9.003	8.975	-28	8.202
Marktgelden (jaarverg. Weekmarkt)	2	0	-2	0
Leges omgevingsvergunning en bouwvergunning	1.287	1.790	503	1.495
Leges burgerzaken	1.124	1.193	69	1.182
Begraafrechten	494	586	92	470
Havengelden industriehaven	155	108	-47	112
Woonschepen haven	17	15	-2	14
Ligplaats recreatieve havens (huur)	65	79	14	80
Veergelden	69	73	4	76

Omschrijving	Begroting na wijziging 2025	Realisatie 2025	Verschil	Realisatie 2024
Algemene + bijzondere regelgeving	37	35	-3	32
Totaal	40.587	41.078	490	39.407

Kostendekkendheid

De tarieven van de belangrijkste gemeentelijke belastingen en heffingen staan in onderstaande tabel. Het tabel vermeld ook of ze wel of niet kostendekkend zijn.

Bedragen * €1.000

Heffing/belasting	Verwerkingskosten, salarissen en kapitaallasten	Te compenseren btw	Aandeel concerno pslag/overhead	Overige baten en subsidies	Te dekken lasten	Opbrengsten heffingen	Percentage kostendekkendheid
Omgevingsvergunning	1.713	49	1.015	0	2.777	1.830	66%
Afvalstoffenheffing	6.123	830	1.277	546	7.683	7.220	94%
Begraven	537	39	156	0	732	586	80%
Riool Eigenaren	2.169	1.593	272	0	4.034	5.785	143%
Riool Gebruikers	3.335	409	703	618	3.829	3.190	83%

Kwijtschelding

Kwijtschelding van de lokale heffingen kan worden verleend aan personen met een inkomen gelijk aan of lager dan de bijstandsnorm. Zelfstandigen komen niet in aanmerking voor kwijtschelding. Voor kwijtschelding komen de volgende heffingen in aanmerking: afvalstoffenheffing, het gebruikersdeel rioolheffing, de hondenbelasting (1e hond) en de ID-kaart. Het totaalbedrag voor 2025 was na begrotingswijziging geraamd op bijna € 684.000. De kwijtscheldingen voor de rioolheffing (€ 193.000) en voor de afvalstoffenheffing (€ 473.000) drukken niet op de begroting van de gemeente. We nemen dit mee bij de bepaling van het tarief voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

bedragen * €1.000

Belasting	Realisatie 2025	Begroot na wijziging 2025	Verschil	Realisatie 2024
Hondenbelasting	23	18	5	18
Afvalstoffenheffing	441	473	-32	441
Rioolrechten	188	193	-5	175
Totaal	652	684	-32	634

Gemiddelde woonlasten

Voor het schetsen van een beeld van de woonlasten, die samenhangen met de hoogte van de lokale belastingdruk, wordt onderscheid gemaakt tussen de eigenaar-bewoner en de huurder. Hierbinnen wordt onderscheid gemaakt tussen een- en meerpersoonshuishoudens.

In onderstaande tabellen zijn de gemiddelde woonlasten voor het jaar 2025 weergegeven, met daarbij ter vergelijking de gemiddelde lastendruk van Fryslân en Nederland. De cijfers komen uit de Coelo Atlas van de lokale lasten 2025.

Bedragen in €

Gemiddelde woonlasten woning eigenaren	Eenpersoons	Meerpersoons
Onroerende zaak belasting	382	382
Afvalstoffenheffing	253	298
Rioolheffing	321	321
Totale woonlasten eigenaren 2025	956	1.001
<i>Landelijke gemiddelde woonlasten 2025</i>	<i>964</i>	<i>1.052</i>
<i>Fries gemiddelde woonlasten 2025</i>	<i>813</i>	<i>919</i>

Bedragen in €

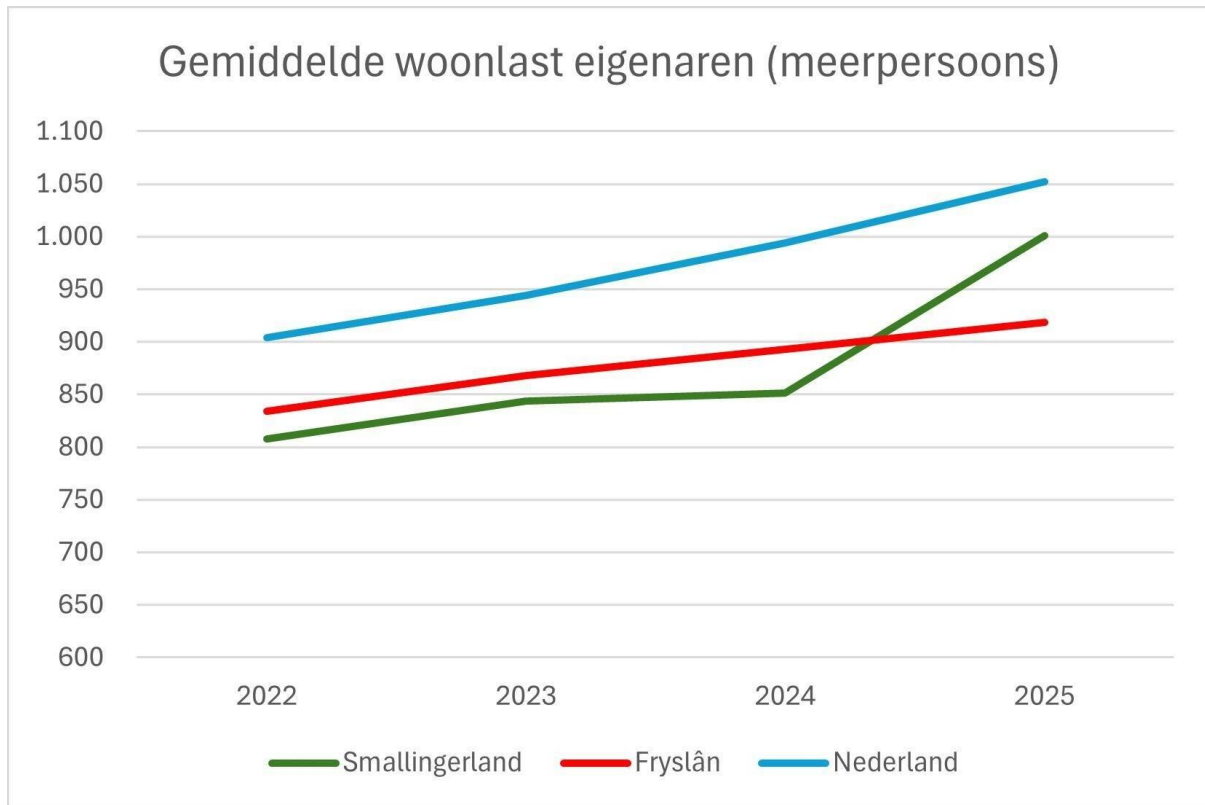
Gemiddelde woonlasten huurder	Eenpersoons	Meerpersoons
Afvalstoffenheffing	253	298
Rioolheffing	116	116
Totaal woonlasten huurder 2025	369	414
<i>Landelijk gemiddelde woonlasten 2025</i>	<i>376</i>	<i>480</i>
<i>Fries gemiddelde woonlasten 2025</i>	<i>422</i>	<i>528</i>

Ontwikkeling lokale lastendruk

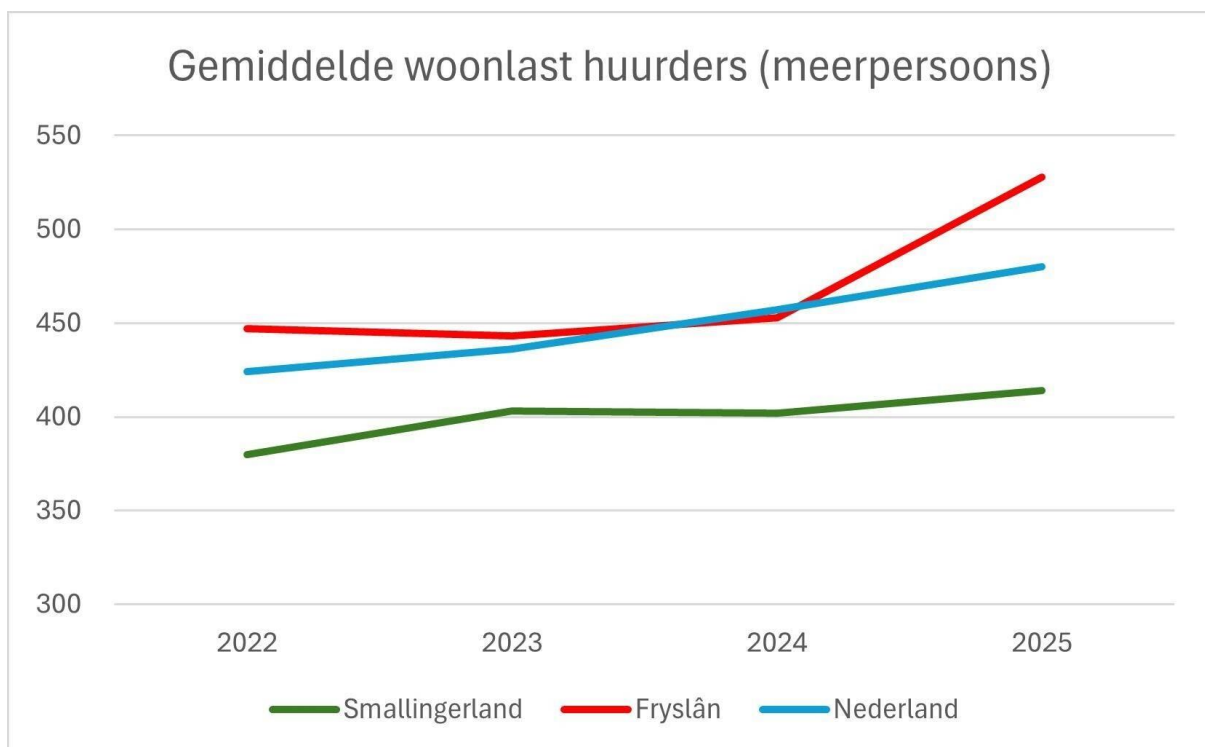
(meerpersoonshuishouden) bedragen in €

Eigenaren of huurders	Type belasting	2025	2024	2023	2022
Eigenaren	OZB	382	367	367	349
Eigenaren	Afvalstoffenheffing	298	295	295	277
Eigenaren	Rioolrechten	205	182	182	182
Huurders	Afvalstoffenheffing	298	295	295	277
Huurders	Rioolrechten	116	107	107	103

In de onderstaande grafiek zijn de gemiddelde woonlasten voor woningeigenaren van de afgelopen vier jaar opgenomen. Hierbij is de vergelijking gemaakt tussen de gemiddelde woonlasten van Smallingerland het gemiddelde van Fryslân en Nederland. Lange tijd schommelden de woonlasten van Smallingerland rond het Fries gemiddelde. In 2025 komen de gemiddelde woonlasten van Smallingerland voor het eerst boven het gemiddelde niveau van Fryslân uit. De gemiddelde woonlasten van Smallingerland blijven wel onder het niveau van het landelijke gemiddelde.

In onderstaande grafiek zijn de gemiddelde woonlasten voor de huurder opgenomen. Ook hierbij is een vergelijking gemaakt met Smallingerland, Fryslân en Nederland. De gemiddelde woonlasten voor de huurders van Smallingerland liggen een stuk lager dan de gemiddelden van Fryslân en Nederland. Daarnaast laten de woonlasten van Smallingerland een minder snelle stijging zien dan de gemiddelde woonlasten van Fryslân en Nederland.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemene toelichting

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de aanwezige risico's. Het geeft aan in welke mate onze organisatie in staat is om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Onder weerstandscapaciteit verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.

Bij de risico's kijken we naar de kans dat een gebeurtenis zich voordoet én welke impact deze gebeurtenis heeft. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn alleen de risico's van belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen is voldoende wanneer het saldo van de weerstandscapaciteit minus de aanwezige risico's positief is.

Voor een goede beoordeling en goed inzicht in het weerstandsvermogen is het belangrijk om het vermogen af te zetten tegen de risico's. De omvang van een risico is afhankelijk van twee factoren:

1. de kans dat het risico zich voordoet;
2. de impact (het financiële gevolg van het risico).

Weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit

Om de risico's financieel op te vangen, is het nodig dat we beschikken over voldoende weerstandscapaciteit. Met deze buffer kunnen we de gevolgen opvangen, zonder dat we de begroting of het beleid direct hoeven aan te passen.

Het BBV maakt onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte incidentele tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van taken op het geldende niveau.

De middelen die dat vermogen bepalen zijn:

1. de algemene reserve en de reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die kan worden gewijzigd (bestemmingsreserves);
2. de in de begroting opgenomen ramingen voor onvoorziene uitgaven voor zover hier nog geen bestemming aan is gegeven;
3. de stille reserves, voor zover deze op korte termijn materieel te maken zijn (reserves waarvan de omvang en/of het bestaan niet uit de balans blijkt, voortkomend uit de onderwaardering van activa of overwaardering van schulden bij het volgen van normale waarderingsmethoden).

De structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel in de lopende begroting op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van bestaande taken. De middelen die dat vermogen bepalen zijn:

1. de resterende (onbenutte) belastingcapaciteit;
2. bezuinigingsmogelijkheden (voor zover nog niet meegenomen in de begroting en meerjarenramingen);
3. cumulatief geraamde onvoorziene uitgaven.

Reserves maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit. De algemene reserve kunnen vrij worden ingezet voor nieuw beleid of het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Hierbij is sprake van een vastgelegde toekomstige onttrekking, terwijl er op dat moment nog geen verplichting is. De raad heeft daarmee alle mogelijkheid om de bestemming van deze reserves te wijzigen.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de optelsom van alle eerdergenoemde onderdelen van de incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Onvoorzien	X	
Algemene Reserve	X	
Bestanddelen Bestemmingsreserve	X	
Stille reserves	X	
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Vrije ruimte in de meerjarenraming (begrotingsruimte)		X
Kostenreductie (bezuinigingen)		X
Adequate beheersmaatregelen (opzet, bestaan en werking)		X

Weerstandscapaciteit gemeente Smallingerland

Onvoorzien

De gemeente Smallingerland had voor 2025 € 100.000 in de begroting opgenomen voor onvoorziene uitgaven. In 2026 wordt dit verlaagd naar € 60.000.

Algemene Reserve

De Algemene Reserve van de gemeente Smallingerland bedraagt ultimo 2025 € 40,9 mln.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves behoren tot de weerstandscapaciteit zolang er nog geen specifiek doel aanwezig is. Deze reserves kunnen we relatief eenvoudig omzetten naar de algemene reserve. Op deze manier kunnen we het weerstandsvermogen versterken. Binnen gemeente Smallingerland houden we hier geen rekening mee bij het bepalen van de weerstandscapaciteit.

Stille reserves

Een belangrijke voorwaarde is dat een deel van de reserves direct verkoopbaar is. Daarom merken we de stille reserve in aandelen (financiële vaste activa) niet aan als weerstands-capaciteit. Daarnaast genereren deze reserves structurele opbrengsten in de vorm van dividend. Op dit moment zijn de stille reserves niet bekend. We zetten deze op nihil voor het bepalen van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit

De gemeenteraad kan, na een gedegen afweging, besluiten om de onbenutte belastingcapaciteit aan te spreken.

Vrije ruimte in de meerjarenraming (begrotingsruimte)

Als de begroting en de meerjarenraming sluiten met een positief saldo, is er sprake van een begrotings-ruimte. Die kunnen we inzetten voor structurele financiële tegenvallers die eerst incidenteel zijn afgedekt. Als er sprake is van een incidenteel begrotingstekort, kunnen we gebruikmaken van eventuele reserves.

Kostenreductie (bezuinigingen)

Om mogelijke structurele risico's op te kunnen vangen, kunnen we dit oplossen met kostenreductie en/of bezuinigingen. Omdat dit afhankelijk is van nog te maken politieke keuzes, kunnen we de omvang hiervan niet meenemen in het bepalen van de weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Op basis van bovenstaande informatie is de weerstandscapaciteit als volgt:

*Bedragen * €1.000*

Weerstandscapaciteit	Bedragen
Algemene reserve per 31-12-2025	40.923
Resultaat jaarrekening 2025	8.771
Onvoorzien	60
Weerstandscapaciteit	49.754

Bij de berekening van de weerstandscapaciteit in het vermogen gaan we uit van de verplichtingen die op dit moment op de reserve liggen. Uiteraard is het mogelijk om deze verplichtingen te heroverwegen. Daarbij moeten we de kanttekening plaatsen dat er mogelijk al verplichtingen zijn aangegaan voor lopende projecten. De incidentele begrotingsruimte nemen we uit voorzichtigheid niet mee in de berekening van de stand van de algemene reserve voor het volgende jaar.

Risico's

Risico inventarisatie gemeente Smallingerland

Op de volgende pagina staat de risico-inschatting van de gemeente Smallingerland. Deze is opgesteld in maart 2025 en besproken binnen de ketens.

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
1.	Algemene uitkering	Drie keer per jaar worden circulaire ontvangen, waarbij de hoogte van de algemene uitkering wordt vastgesteld. Van tevoren weet de gemeente niet of deze positief of negatief uitvalt. Aangezien dit de grootste inkomstenbron is voor de gemeente, dient er rekening mee gehouden te worden in de risicoparagraaf.	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 250 000- € 499 999	279.375
2.	Garantstellingen	De gemeente staat garant voor verschillende geldleningen van externe partijen als HVC en woningcorporaties via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Mochten die partijen niet kunnen voldoen aan hun betalingsverplichting, dan dient de gemeente dit te betalen.	Nihil < 1% / treedt (vrijwel) nooit op.	> 1,5 miljoen	37.500
3.	Juridische procedures en schadeclaims	Het risico dat voortkomt uit lopende juridische procedures en schadeclaims. Dit ziet bijvoorbeeld toe op besluiten over ruimtelijke ontwikkeling, vergunningen of herinrichting die niet tijdelijk worden genomen door capaciteitsgebrek. Daarnaast heeft de gemeente op dit moment niet altijd voldoende capaciteit in huis om gerechtelijke procedures grotendeels zelf te kunnen behandelen, daarvoor is externe expertise nodig. Het	10-20% kans/ 1x per 5-10 jaar	> 1,5 miljoen	1.125.000

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		risico bestaat daarom dat de geraamde middelen niet toereikend zijn. Tevens is er een specifieke zaak waarbij er een kans op een schadeclaim is in verband met het besluit tot overdracht van het (school)gebouw aan de Frisia van de gemeente aan het schoolbestuur. Annex daarmee is de huuropzegging van een gebouwdeel aan een kinderopvangorganisatie. Die overweegt een claim in te dienen.			
4.	Personeel	Door onder meer de krapte op de arbeidsmarkt is het in een aantal gevallen lastig om gekwalificeerd personeel te vinden. Vacatures kunnen daarom niet altijd direct ingevuld worden. Daardoor wordt er soms ingehuurd. De kosten van inhuur zijn doorgaans hoger waardoor de personeelsbegroting niet toereikend is. Indien vacatures niet ingevuld kunnen worden loopt de gemeente het risico dat de vooraf gestelde doelen niet worden gerealiseerd.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 250 000- € 499 999	131.250
5.	Risico's informatie(voorziening)	Denk hierbij aan de volgende risico's: het in verkeerde handen vallen van (persoons)gegevens, bijvoorbeeld door hacking of phishing; het onjuist verzenden van informatie naar onbevoegde ontvangers; en het onbevoegd verkrijgen van toegang tot systemen. Daarnaast bestaan er risico's als gevolg van geopolitieke dreigingen, afhankelijkheden	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 500 000 – € 1.499.999	350.000

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		van externe diensten, calamiteiten zoals brand of systeemuitval, en onjuist menselijk handelen. Deze risico's kunnen leiden tot datalekken, verstoring van bedrijfsprocessen, reputatieschade en juridische of financiële consequenties.			
6.	Verbonden partijen en maatschappelijke instellingen	Het risico is aanwezig dat voortkomt uit financiële bijdragen aan verbonden partijen groter worden dan vooraf begroot of ingeschat.	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 250 000- € 499 999	279.375
7.	Rentestijging	Het risico dat voortkomt uit een eventuele rentestijging, bovenop de percentages waar de gemeente zelf al rekening mee houdt.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 250 000- € 499 999	131.250
8.	Kostenstijging en door boven trendmatige inflatie	Door aanhoudende prijsstijgingen (boven trendmatige inflatie) kunnen kosten hoger uitvallen dan begroot door bijvoorbeeld de actuele geopolitieke onrust. Dit brengt risico op budget- en kredietoverschrijdingen of uitstel van projecten met zich mee.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	> 1,5 miljoen	2.625.000
9.	Vertraagde of mislukte woningbouw-, onderwijshuisvesting- en overige projecten	Er is een risico dat door ontwikkelingen in de bouwsector en onvoorziene omstandigheden (zoals beschikbaarheid van uitvoerende partijen) de gemeente de ambities en projecten onvoldoende heeft kunnen vertalen naar realisatie.	10-20% kans/ 1x per 5-10 jaar	€ 250 000- € 499 999	56.250
10.	Vervanging en onvoorzien onderhoud van kapitaalgoederen	Hoewel jaarlijks onderhoud wordt uitgevoerd, bestaat er een reële kans dat één of meerdere grote componenten eerder dan gepland vervangen moeten worden of acuut falen.	1-10% kans/ < 1x per 10 jaar	> 1,5 miljoen	412.500

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		Daarnaast kan er onverwachte schade of defecten optreden.			
11.	Extreme weersomstandigheden en calamiteiten	Extreem weer zoals storm of hevige neerslag met wateroverlast, of andere calamiteiten (grote brand, ramp) kunnen plotseling grote schade toebrengen aan de openbare ruimte en gemeentelijke eigendommen. Hoewel dergelijke gebeurtenissen weinig voorkomen, moet de gemeente rekening houden met de financiële impact ervan en paraat staan om effectief te kunnen reageren.	1-10% kans/ < 1x per 10 jaar	> 1,5 miljoen	412.500
12.	Onvoldoende financiering voor klimaatadaptie en waterbeheer	Door toenemende regenval en hittegolven zijn investeringen nodig in waterberging, vergroening en hittebestendige openbare ruimte. Als hier onvoldoende financiering voor is, dan bestaat het risico dat de gemeente kwetsbaar is bij weersextremen.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 250 000- € 499 999	131.250
13.	Vliegveld Drachten	Het openhouden van het vliegveld Drachten brengt onzekerheden met zich mee over de exploitatiekosten en baten. Er is een risico dat de exploitatie niet kostendekkend is en de gemeente periodiek voor de keuze komt te staan om financiële steun te verlenen of maatregelen te nemen. Dit risico neemt toe als externe financiers of gebruikers wegvallen.	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 100 000- € 249 999	130.375
14.	Onvoldoende inkomsten uit de specifieke uitkering sport (SPUK)	De ontvangen Specifieke uitkering stimulering sport van het Rijk kan voor 2025 lager uitvallen dan de verantwoordbare gemeentelijke uitgaven voor	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 500 000 – € 1.499.999	350.000

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		sportstimulering. In dat geval is een volledige nabetaling onzeker, en is er een risico dat de gemeente het verschil zelf moet bijleggen.			
15.	Overdracht Polderhoofd kanaal naar provincie	Het beheer van de Polderhoofd kanaal moet overgedragen worden aan de provincie. Het risico bestaat dat er nog kosten gemaakt moeten worden voordat het beheer overgedragen kan worden om het Polderhoofd kanaal in vereiste staat over te dragen.	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 250 000- € 499 999	279.375
16.	Bijstelling CO2-heffing	Het risico bestaat dat de CO2-heffing over 2025 en toekomstige jaren toeneemt. Dit kent twee oorzaken. Ieder jaar analyseert Rijkswaterstaat de landelijke samenstelling van het huishoudelijk restafval om de relatieve omvang te bepalen van de brandbare fractie van fossiele oorsprong. Aan de hand van die verhouding worden de CO2-emissies van fossiele oorsprong bepaald die bij het verbranden van een ton restafval vrijkomen ("de emissiefactor"). Begin 2026 heeft Rijkswaterstaat bericht dat in Nederland de fossiele emissiefactor van het huishoudelijk restafval is toegenomen van 32,2 procent in 2024 naar 35 procent in 2025. Daarnaast is de referentieperiode vanaf 2025 door het Rijk herzien. De nieuwe referentieperiode betreft 2019-2023 (voorheen 2014-2018). De CO2-uitstoot is lager in de periode 2019-2023 waardoor de vrijstelling	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 100 000- € 249 999	130.375

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		ook lager is en er sprake is van een hogere CO2-heffing.			
17.	Nieuwe systematiek keuren en vergoeden plastic, metaal en drankenkartons (PMD)	Er komt een aangepaste systematiek voor het keuren en vergoeden van plastic, metaal en drankenkartons (PMD). De vergoeding is hierbij sterker gekoppeld aan de kwaliteit van het ingezamelde PMD en de acceptatie-eisen zijn aangescherpt. Hierdoor bestaat het risico dat er een lagere vergoeding wordt ontvangen. Als het ingezamelde PMD volledig wordt afgekeurd, moet dit verwerkt worden als restafval. Dit brengt aanvullende kosten met zich mee.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 250 000- € 499 999	131.250
18.	Jeugd	De afgelopen vier jaar is er sprake van een toename van individuele maatwerkovereenkomsten met (niet-) gecontracteerde aanbieders. Een deel van de jeugdhulp kan niet geleverd worden binnen de bestaande inkoop, o.a. door complexiteit van de hulpvraag, wachtlijsten bij gecontracteerde zorgaanbieders of het ontbreken van een passende jeugdhulpaanbieder bij de hulpvraag. Op voorhand is het niet goed te voorspellen hoeveel maatwerkaanvragen in een jaar worden gedaan door de diverse verwijzers (Gecertificeerde Instellingen (GI's) of Carins). Doordat deze trajecten veelal duurder zijn door forse inzet is niet goed te voorspellen wat het effect hiervan is op de uitgaven en de begroting.	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 500 000 – € 1.499.999	745.000

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
19.	WMO - Huishoudelijke Hulp	We verwachten een groeiende vraag naar ondersteuning als gevolg van vergrijzing (dubbele vergrijzing). Dit heeft waarschijnlijk een stuwend effect op het aantal indicaties huishoudelijke hulp. Ook is het de vraag of de partijen voldoende capaciteit hebben om aan de zorgvraag te kunnen voldoen. We proberen met sturing richting voorliggend veld, voorlichting en het benutten van eigen mogelijkheden hierop in te grijpen. Echter er blijft een reëel risico op een stijging van de uitgaven.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 250 000- € 499 999	131.250
20.	WMO - Woningaanpassingen	Uit de analyse van Companen (volkshuisvestingsprogramma) blijkt dat het aantal ouderen (85+) flink zal stijgende komende jaren in Smallerland, het betreft hier geen tijdelijke piek maar tussen 2040 en 2050 zal deze groep een stabiele omvang houden. Met name in Dorpen gaat het aantal ouderen toenemen. De analyse laat zien dat een aanzienlijk deel van deze mensen in woningen wonen welke niet geschikt of zelfs niet geschikt te maken zijn. Vanuit de woningbouw opgave wordt deels voor deze doelgroep gebouwd maar dit lijkt onvoldoende waardoor mensen aanpassingen aan woningen zullen moeten doen om in hun woning en omgeving te kunnen blijven wonen. Het leefbaar houden van de	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 250 000- € 499 999	279.375

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		woonsituatie is een Wmo verantwoordelijkheid, op dit moment worden relatief weinig aanvragen gedaan maar dit zou bij meer algemene bekendheid kunnen wijzigen. Dit zou zorgen voor een flinke toename van de uitgaven voor woningaanpassingen.			
21.	WMO - Vervoer	De huidige vervoerder van het Wmo collectief vervoer heeft aangegeven dat de feitelijke uitvoeringskosten hoger liggen dan de contractueel overeengekomen tarieven. Volgens de vervoerder wordt dit met name veroorzaakt door een relatief groot aandeel korte ritten (korter dan 5 kilometer), die binnen het huidige tariefmodel onvoldoende kostendekkend zijn. De vervoerder stelt dat voortzetting van de dienstverlening tegen ongewijzigde tarieven leidt tot structurele verliezen en een verhoogd risico op faillissement. Indien de vervoerder de dienstverlening niet langer kan voortzetten, kan de gemeente genoodzaakt zijn een nieuwe aanbesteding te moeten starten. Dit brengt het risico met zich mee dat nieuwe marktpartijen hogere tarieven hanteren, hetgeen leidt tot structurele meerkosten.	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 250 000- € 499 999	279.375
22.	Participatie - Caparis (SW)	Vanuit de Wsw worden de lonen voor SW-personeel bij Caparis bekostigd. De SW-populatie neemt jaarlijks af, waarbij nieuwe instroom afgesloten is. Caparis moet	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	> 1,5 miljoen	2.625.000

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		<p>de kosten in gelijke trend laten meebewegen met de inkomsten. Indien dit niet tijdig slaagt, levert dat een risico op voor de gemeente als aandeelhouder.</p> <p>Er ligt een voorstel voor een nieuwe CAO voor een deel van het personeel van Caparis wat valt onder de CAO Aan de slag. Dit heeft impact op de financiële positie als mede op de productiviteit.</p> <p>Uit de meest recente concept begroting 2026 blijkt een liquiditeitsprobleem op korte termijn 2027/2028. Er is geen sluitend financieel (meerjaren)perspectief voor Caparis. De begroting 2026 is door de aandeelhouders daarom ook niet goedgekeurd. Dit is voor de gemeente Smallingerland een risico, als aandeelhoudende gemeente. Het risico bestaat dat de gemeente Smallingerland een kapitaalinjectie moet doen om de bedrijfsvoering van Caparis rondom het SW-personeel en beschut werk in de lucht te houden.</p>			
23.	Participatie - Re-integratie	<p>De bijstandspopulatie is jarenlang stabiel en toont een licht dalende trend. Bijstandsgerechtigden hebben een steeds langere afstand tot de arbeidsmarkt. Er is steeds meer sprake van multiproblematiek op verschillende leefgebieden. Hierdoor is er intensievere en langdurige inzet van re-integratietrajecten vereist is.</p>	Hoge kans > 50% /1x per 2 jaar	€ 250 000- € 499 999	279.375

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		Dit heeft als risico dat het participatiebudget sneller uitgenut c.q. overschreden wordt.			
24.	Structurele formatie team opvang	Team naar Opvang wordt gefinancierd door tijdelijke middelen (SPUK-regeling) echter wordt het team ingevuld middels structurele inzet ingevuld. De gemeente Smallerland heeft, in het kader van continuïteit en kwaliteit, besloten dit risico te accepteren zodat we geen afscheid hoeven te nemen van alle medewerkers na drie tijdelijke contracten.	10-20% kans/ 1x per 5-10 jaar	€ 500 000 – € 1.499.999	150.000
25.	Gesubsidieerde instellingen	We subsidiëren een aantal grote, vitale, voorzieningen, zoals Sportbedrijf Drachten, schouwburg De Lawei, Museum Dr8888, de Bibliotheek en de M.O.S. Deze partijen zijn voor een significant deel van de exploitatiekosten afhankelijk van de gemeente. Wanneer deze partijen een tekort in de exploitatie oplopen en de gemeente moet inspringen, brengt dat een mogelijk risico mee voor de gemeentebegroting. Afgelopen jaar zijn bijvoorbeeld de kosten voor de rioolheffing gestegen, dit heeft direct grote impact op de exploitatie van de gesubsidieerde instellingen.	10-20% kans/ 1x per 5-10 jaar	> 1,5 miljoen	1.125.000
26.	Leerlingenvervoer	Specifieke casuïstiek beïnvloedt de uitgaven voor leerlingenvervoer. Op grond van de verordening zien we op meerdere kostbare trajecten juridisch geen aanknopingspunt om af te wijzen. Dit zorgt voor een	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 250 000- € 499 999	131.250

	Financieel risico	Omschrijving	Kans van optreden	Inschatting financiële gevolgen	Verwacht financieel gevolg
		toename aan kosten op leerlingenvervoer.			
27.	Onderwijshuis vesting - duurzaamheid	Aanscherping van wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid kan leiden tot hogere investeringskosten dan geraamd.	1-10% kans/ < 1x per 10 jaar	> 1,5 miljoen	412.500
28.	Onderwijshuis vesting - netcongestie	Door de toenemende netcongestie is het risico voor onderwijshuivestingsproject en aanwezig dat benodigde aansluitingen niet tijdig of niet met het gewenste vermogen beschikbaar komen. Om projecten doorgang te laten vinden kan het nodig zijn om alternatieve oplossingen te treffen. Deze oplossingen zijn niet opgenomen in de investeringskosten.	20-50% kans/ 1x per 2-5 jaar	€ 500 000 – € 1.499.999	350.000
Totaal					13.500.745

Risico's niet op geld gezet

Fiscale risico's

In 2023 is een uitgebreide fiscale risicoscan opgestart, waarvan de uitkomsten in de loop van 2024 bekend zijn geworden. Op basis hiervan hebben we stappen ondernomen om de risico's direct, maar ook in de komende jaren, te kunnen beperken. De hiervoor aangenomen fiscalist heeft inmiddels, in samenwerking met de hiervoor opgerichte fiscale commissie, diverse stappen gezet. Sommige stappen hebben direct effect, maar er zijn ook diverse procesmatige verbeteringen doorgevoerd om de fiscale risico's nu en in de toekomst af te laten nemen.

De fiscale commissie deelt kennis met de organisatie, waardoor we actualiteiten en risico's met elkaar kunnen signaleren, bespreken en aanpakken. Hiermee versterken we de samenwerking tussen de verschillende afdelingen op het gebied van fiscaliteit. We brengen de fiscale processen beter in kaart gebracht en breiden ze waar nodig uit om de kwaliteit te behouden en verbeteren. In samenwerking met externe fiscale adviseurs werken we ook aan het opzetten van een Tax Control Framework (TCF). Een TCF is het geheel van processen en interne beheersingsmaatregelen waarmee de fiscale risico's van een organisatie actief in kaart worden gebracht en beheerst worden. Door dit goed vorm te geven, en ook vast te leggen in alle processen die te maken hebben met fiscaliteit, verbeteren we de kwaliteit van de fiscaliteit.

Als organisatie hebben we inmiddels goede stappen gezet op het gebied van de fiscaliteit. Deze lijn willen we de komende jaren doortrekken, zodat we onze fiscale processen zo goed mogelijk beheersen. Momenteel is de Belastingdienst bezig met een boekenonderzoek over de jaren 2022 en 2023 voor de omzetbelasting en over het jaar 2023 voor de loonbelasting. Zij kijken naar de jaren voordat we met de fiscale procesmatige verbetermaatregelen zijn gestart. Het financiële risico is momenteel niet betrouwbaar in te schatten. Daarom hebben we geen verwacht financieel vervolg berekend.

Totaal financieel risico

De totale risico-inschatting van de verschillende domeinen binnen de gemeente Smallingerland bedraagt € 13,5 mln. Onderstaand ziet u de bedragen per domein.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we binnen een duurzaam, meerjarig sluitende begroting financiële tegenvallers kunnen opvangen, zonder aantasting van het bestaande beleid. Het geeft aan wat de relatie is tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde risico's. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door het risicoprofiel van de gemeente als geheel, inclusief de getroffen beheersmaatregelen en het vrije vermogen om tegenvallers op te vangen. De relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal, waarbij een ratio van minimaal 1,0 vereist is.

*Bedragen * 1.000*

Weerstandsvermogen	Bedragen
Weerstandscapaciteit	49.754
Risico's	13.501
Ratio	3,69

De ratio van het weerstandsvermogen kan worden beoordeeld aan de hand van de volgende tabel:

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 <> 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 <> 1,4	Voldoende
D	0,8 <> 1,0	Matig
E	0,6 <> 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Bovenstaand is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Dit is een inschatting van de huidige risico's en is uitsluitend bedoeld om het weerstandsvermogen mee te berekenen. Het is dus geen budget dat gebruikt kan worden om uitgaven die gekoppeld zijn aan het risico mee te dekken. Ten opzichte van de begroting is het risicoprofiel geactualiseerd. We moeten nu een iets grotere buffer aanhouden dan eerder voorzien. De ratio voor de gemeente Smallingerland is 3,69. Dit is uitstekend. We kunnen hiermee concluderen dat we voldoende capaciteit hebben om de risico's te dekken.

Financiële kengetallen

Het BBV schrijft een aantal verplichte financiële kengetallen voor. Deze worden hierna behandeld.

Financiële kengetallen	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	60%	70%	101%	68%	123%	139%	156%
Idem, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	69%	100%	68%	122%	138%	155%
Solvabiliteitsratio	31%	28%	19%	28%	19%	17%	16%
Bouwgroendexploitatie	3%	2%	-2%	2%	4%	2%	2%
Structurele exploitatie ruimte	0%	5%	0%	5%	2%	2%	-1%
Belastingcapaciteit	101%	95%	99%	95%	101%	101%	101%

Netto schuldquote

De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Om een grove indicatie te krijgen van de verhouding tussen schulden en inkomsten, berekenen we de netto schuldquote. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog volgens de VNG. Als de netto schuldquote boven de 130% is, bevindt een gemeente zich volgens de VNG zich in de gevarezone.

De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, is licht gedaald. Namelijk van 69% in 2024 naar 68% in 2025. De gemeente doet op dit moment een aantal grote investeringen, maar tegelijkertijd zijn de inkomsten ook toegenomen. Daardoor ontstaat er een lichte daling. Het verschil tussen de begrote netto schuldquote in 2025 (101%) naar de gerealiseerde netto schuldquote (68%) komt doordat er bij de begroting er vanuit is gegaan dat er meer geld geleend zou moeten worden. Een schuldpositie is overigens geen gevolg van onjuiste financiële keuzes, maar vloeit voort uit een door de gemeente(raad) gewenst uitvoerings-, omgevings- en investeringsniveau, in combinatie met het feit dat er geen eigen financieringsmiddelen zijn.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre de bezittingen op de balans niet met schulden zijn gefinancierd. Een lage ratio betekent dat een groot deel van de bezittingen is gefinancierd met schulden. Dit kan erop wijzen dat een gemeente weinig tot niets spaart uit exploitatieresultaten voor investeringen.

Voor de solvabiliteitsratio hanteert de VNG de signaalwaarden van 20% en 0%. Bij een ratio lager dan 20% bevindt een gemeente zich in de gevarenzone; een negatieve ratio betekent een rood signaal. De huidige ratio van 28% ligt ruim boven de signaalwaarde van 20% en wordt daarmee als voldoende beschouwd.

De solvabiliteitsratio per einde jaar is positiever dan voorzien en komt uit op 28% in plaats van verwacht 19%. Dat komt doordat we bij het opstellen van de begroting 2025 uit zijn gegaan van een lager eigen vermogen door een lagere resultaatverwachting.

Nederlandse gemeenten gaan dankzij het artikel 12 vangnet uit de Financiële Verhoudingswet niet failliet en worden nooit geliquideerd. Daarom heeft dit kengetal, ondanks deze signaalwaarde, een beperkte waarde. Ook worden investeringen met maatschappelijk nut, die niet verkoopbaar zijn, geactiveerd. Daardoor geven de reserves geen directe liquiditeitswaarde weer. Belangrijker is de vraag of de gemeente de schuld kan betalen met het huidige inkomen.

Bouwgrondexploitaties

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Wij zitten daar met 2% ruim onder en beschouwen het risico op de grondexploitaties daarom als nihil.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte laat zien of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Net als vorig jaar is onze structurele exploitatieruimte in 2025 5%. De structurele baten zijn dan dus hoger dan de structurele lasten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Een laag percentage wijst erop dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen genereren. Net als in 2024 liggen de woonlasten in gemeente Smallingerland in 2025 onder het landelijk gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemene toelichting

Onder kapitaalgoederen in de openbare ruimte verstaan wij onder andere wegen, wandel- en fietspaden, groen, bomen, speelvoorzieningen, riolering, water, straatmeubilair, verlichting en bruggen.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen heeft directe invloed op onze inwoners. Een mooie, schone, groene en veilige openbare ruimte draagt bij aan de leefbaarheid, de beleving, het aanzien en de uitstraling van onze gemeente. Het in stand houden van de kapitaalgoederen verdelen we in de volgende onderdelen:

- onderhoud (het op niveau houden voor dagelijks gebruik)
- beheer (het op niveau houden zodat de te verwachten levensduur wordt gehaald)
- vervanging (na einde levensduur)

Beleid en kaders

Beleid en kaders

De gemeenteraad heeft in 2022 de kadernotitie *Beheer kapitaalgoederen* vastgesteld, met bijbehorend kwaliteitsniveau en financiële paragraaf. Bij het beheer is het uitgangspunt het niveau 'sober en doelmatig', zodat de druk op de financiële middelen zo laag mogelijk blijft. Voor de prachtige en kleurrijke vaste planten op rotondes en in plantbakken in het centrum van Drachten is een uitzondering gemaakt, omdat we vinden dat dit de visitekaartjes van onze gemeente zijn.

Over het algemeen geldt dat we alle gemeentelijke voorzieningen duurzaam in stand gehouden, op basis van 'sober en doelmatig', tenzij het in de hoofdstukken anders wordt aangegeven. Dit kwaliteitsniveau houdt in dat we ervoor zorgen dat voorzieningen voldoen aan de minimale eisen van veiligheid en functionaliteit. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat we kapitaalvernietiging voorkomen. Kapitaalvernietiging ontstaat wanneer een voorziening eerder moet worden vervangen vanwege slecht onderhoud. Daardoor worden de totale kosten hoger. Ook kan de veiligheid niet meer worden gegarandeerd. De gemeente is aansprakelijk voor letsel en schade bij ongelukken door bijvoorbeeld te hoog liggende trottoirtegels, dode takken in bomen of verrotte steigerplanken. Het duurzaam in stand houden van voorzieningen is bovendien een wettelijke verplichting vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten).

Overzicht beheer- en beleidsplannen

Beheer- /beleidsplan	Kapitaalgoed	Vastgesteld door de raad	Actualisatie	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Notitie Beheer Kapitaalgoederen					
	Wegen	2022	2026	ja	nee
	Riolering (duikers)	2022	2026	ja	nee
	Water	2022	2026	ja	nee
	Groen	2022	2026	ja	nee
	Gebouwen	2022	2026	ja	nee
	Civiel Kunstwerken	2022	2026	ja, behalve vervanging kades*	nee
	Openbare Verlichting	2022	2026	ja	nee
	Speelvoorzieningen	2022	2026	ja	nee
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	Riolering & Regenwaterafvoer	2021	2026**	ja	nee
Beleidsplan Openbare Verlichting		2020	2025	ja	nee

* de kosten voor groot onderhoud aan de kades van Industriehaven zijn opgenomen in de begroting van 2024. De kosten voor vervanging zijn nog niet opgenomen in de begroting.

** in 2024 is de financiële paragraaf van het vGRP geactualiseerd en in de begroting van 2025 opgenomen.

Uitvoering beheer en vervanging gemeentelijke kapitaalgoederen

De gemeentelijke kapitaalgoederen worden beheerd volgens het principe van assetmanagement: "Wat is de beste oplossing op deze plek?" Daarbij zorgen we ervoor dat prestaties, risico's en kosten in balans zijn en dat we de openbare ruimte op de meest duurzame manier onderhouden en in stand houden.

Met de vaststelling van de nieuwe notitie *Beheer kapitaalgoederen 2023-2026* wordt het onderhoud, beheer en de vervanging volgens dit beleidskader en de bijbehorende budgetten in 2025 uitgevoerd. De vervangingsbudgetten 2023-2026 worden niet geïndexeerd. Dat kan leiden tot meerkosten en risico's, omdat de prijzen van materialen en uurlonen wel stijgen.

Het onderhoud, beheer en de vervanging zijn in 2025 over het algemeen binnen het beleidskader en bijbehorende budgetten van de notitie *Beheer kapitaalgoederen 2023-2026* uitgevoerd. Er zijn een aantal verschillen. Deze worden per taakveld beschreven in de verschillenverklaring.

De vervangingsopgaven voor openbaar groen, wegen en stroom- en elektrakasten zijn volgens planning uitgevoerd. De uitvoering van de grote vervangingsopgave van het riool, de openbare verlichting en een aantal civiele kunstwerken projecten (bruggen en kaden) blijft achter. Voor lopende projecten wordt er € 17,5 mln. aan rioolprojecten doorgezet naar 2026. De rioolvervanging heeft door de integrale aanpak, waarbij de koppeling met de wijkvernieuwing tot stand is gebracht,

meer tijd gekost. We willen de rioolvervanging de komende jaren op een realistisch en haalbaar tempo voltooien. Om de grote opgave goed te begeleiden, is aansturing door weg- en waterbouwspecialisten in onze organisatie een voorwaarde.

Voor de openbare verlichting (OV) is in 2025 12% minder (ca. € 60.000) aan energiekosten geboekt. Dat komt doordat er steeds minder energie nodig is. Inmiddels is ongeveer 80% van alle verlichting LED-verlichting. De kosten voor het repareren van schade aan lichtmasten waren in 2025 helaas twee keer zo hoog (ca. € 40.000 meer) als begroot. Dit komt onder andere door meer vandalisme. Handhaving heeft hier extra aandacht voor.

Uitgevoerde vervangingsprojecten in 2025

- Vervangen asfaltverharding: Nijtap – De Folgeren, Hearewei
- Vervangen asfaltverharding voor betonverharding fietspad De Hoven – De Lanen
- De belangrijkste vervangingsprojecten van rioolstelsel: Oliemolenstraat, Leidijk – Splitting en S.H. de Rooshof
- Vervangen grondkering watergangen Blauwgras, Tjaarda, Juffersgat, De Meer
- Vervangen steigers bij fietsophaalbrug De Sanding
- Vervangen beplantingsvakken en bomen in de wijken/dorpen: De Singels, De Folgeren, De Swetten, Centrum, De Haven, De Trisken, De Drait, Drachtstervaart, De Venen (Leidijk), Noord Oost, De Bouwen, Opeinde, Nijega, Rottevalle, Fennepark, Burmania
- Openbare Verlichting: vervanging en verduurzaming de Veenhoop en omgeving, vervanging armaturen diverse stroomwegen Drachten, Oudega, Bedrijventerrein (Nijtap) en een deel van het buitengebied

Risico's

Het beheer van kapitaalgoederen brengt altijd risico's met zich mee. In deze paragraaf bespreken we de belangrijkste risico's. De financiële risico's zijn meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit. Hier gaan we in de paragraaf *Weerstandsvormogen en risicobeheersing* nader op in.

Kades industriehaven Drachten

De voorbereidingen voor het herstellen van de kademuur bij Agrifirm zijn in een bouwteam samen met een aannemer uitgewerkt en voorbereid. Daarna worden de geplande onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke kademuren uitgevoerd. Er wordt met de eigenaren van de kademuren afgestemd of werkzaamheden gecombineerd kunnen worden. In de haven is bodemerrosie langs kades een risico. Dit wordt veroorzaakt door schroefbewegingen van vrachtschepen. De haven is een paar jaar geleden gebaggerd en gaten zijn gedicht. Jaarlijks wordt de bodemhoogte gemonitord en er blijkt dat er op een aantal plekken weer sprake is van bodemerrosie. Het aanvullen van de gaten wordt meegenomen in de onderhoudswerkzaamheden. Het lijkt erop dat deze extra kosten kunnen worden meegenomen in de beschikbare middelen voor onderhoud.

Inventarisatie straatmeubilair en bebording

In 2025 is alle straatmeubilair, waaronder banken, afvalbakken en verkeers- en straatnaamborden, geïnteriseerd en toegevoegd in de gemeentelijke digitale beheerpakketten. Voor deze kapitaalgoederen wordt een onderhoud- en vervangingsschema gemaakt. Eventuele financiële gevolgen nemen we mee in de volgende herziening van de notitie *Beheer Kapitaalgoederen* of indien nodig eerder in een apart voorstel.

Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP)

Het *verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan* (vGRP) is met één jaar verlengd om de continuïteit van de rioleringszorg en de overgang naar een nieuw Water- en Rioleringsprogramma (WRP) zorgvuldig voor te bereiden. Het vGRP blijft in deze periode van kracht als beleidskader en financieel kader. Tegelijkertijd werken we aan het nieuwe WRP, dat in concept wordt aangeboden bij de Kadernota 2027.

Programmering rioolvervanging en budgetopbouw

Het grootste risico voor de instandhouding van het rioolstelsel is de opstapeling van vervangingsprojecten, en daarmee ook de vervangingsbudgetten in de komende jaren. Deze opstapeling hangt samen met de omvang van de vervangingsopgave en het uitvoeringstempo van vervangingsprojecten en programma's. De programmering van projecten vraagt daardoor nadrukkelijk aandacht om de beschikbare middelen doelmatig en beheerst in te zetten, en om de vervangingsopgave in een passend tempo te blijven uitvoeren. Deze uitgangspunten worden betrokken bij het opstellen van het nieuwe WRP.

Indien het vervangingsstempo onvoldoende aansluit op de feitelijke vervangingsopgave, wordt structureel te weinig riolering vervangen. Dit leidt tot een verhoogd risico op calamiteiten in een gebied met een hoge concentratie aan vervangingsobjecten.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatieve maatregelen worden waar mogelijk samen met rioolvervanging uitgevoerd. De financiering vindt momenteel plaats vanuit de algemene middelen. In het kader van het WRP onderzoeken we hoe deze maatregelen deels kunnen worden bekostigd, bijvoorbeeld via een waterzorgheffing.

Overeenkomst OSW met Wetterskip

Overdracht Stedelijk Water (OSW)

Voor het onderhoud van watergangen krijgen we een vergoeding van Wetterskip Fryslân. Zij willen de vijverregeling wijzigen. Welke gevolgen dit heeft, is op dit moment nog niet bekend. Ook zijn de afspraken Wetterskip Fryslân over waterdiepte nog niet afgerond. Dit is onderdeel van de overeenkomst *Overdracht Stedelijk Water (OSW)*.

Het risico is dat het toekomstige onderhoudsprofiel (de diepte waar op gebaggerd wordt) van Wetterskip Fryslân per 2026 niet overeenkomt met het huidige onderhoudsprofiel. Tot nu toe is er altijd gebaggerd tot de vaste bodem, wat ook nodig is voor de doorstroming. Wanneer Wetterskip Fryslân zich houdt aan de waterdiepte, is de vraag wie de kosten voor het dieper baggeren voor de doorstroming op zich neemt. Welke gevolgen dit heeft voor het hekkelen is op dit moment ook nog niet bekend.

Onderhoud Schouwwater is geen structureel beheer

Het baggeren van schouwwater in het buitengebied hebben we niet in beheer. Wanneer zich problemen voordoen, worden we hiervoor aangeschreven door Wetterskip Fryslân. We weten vooraf niet wanneer en hoeveel dit is. In het verleden waren de kosten ongeveer € 100.000 per vier jaar. Als dit aan de orde is, worden deze kosten meegenomen in de desbetreffende bestuursrapportages.

Baggerslib meer vervuild

De bagger van de gebaggerde wateren en vaarwegen kan meer vervuild zijn dan gemiddeld. Als dit leidt tot hogere afvoerkosten, worden deze meegenomen in de desbetreffende bestuursrapportages.

Overdracht Vaarweg Oudega

De vaarweg naar Oudega zou in beheer worden overgedragen naar Provincie Fryslân, maar de provincie neemt alleen vaarwegen over die minimaal negentien meter breed zijn. Een stuk van het Alddijp is en blijft zestien meter breed, waardoor deze in beheer blijft bij de gemeente. In 2026 werken we het overzicht van alle vaarwegen bij in de *Notitie Kapitaalgoederen*.

Overdracht Vaarweg Polderhoofdkanaal

De vaarweg Polderhoofdkanaal wordt in beheer overgedragen naar Provincie Fryslân/Wetterskip Fryslân. De kosten hiervoor zijn niet opgenomen in de begroting. Afhankelijk van de afspraken over baggerdiepte kunnen de kosten worden berekend. Er wordt daarnaast gewerkt aan een overeenkomst tussen de provincie en de gemeenten Smallingerland en Opsterland, maar deze is nog niet klaar.

Exoten

Momenteel bestrijdt en beheerst de gemeente een aantal invasieve exoten in het kader van het gemeentelijk waterbeheer. Daarnaast worden invasieve exoten op kleine schaal bestreden en beheerst in het openbare groen. De totale kosten bedragen op dit moment ongeveer € 100.000.

Deze kosten worden betaald vanuit de bestaande beheerbudgetten voor de openbare ruimte. Het risico bestaat dat deze middelen in de komende jaren niet toereikend zijn.

Buurtbudget en uitbreiding speeltoestellen

Vanuit het buurtbudget worden de laatste jaren steeds meer speeltoestellen geplaatst. Buurtbudget is een eenmalig budget. Er is geen budget voor extra onderhoud aan deze toestellen. Eens per vier jaar corrigeren we dit in de notitie kapitaalgoederen beheer.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf lichten we toe hoe de gemeente het afgelopen jaar haar financiering heeft beheerd. Eerst beschrijven we de belangrijkste wettelijke kaders waarbinnen de treasuryfunctie wordt uitgevoerd. Vervolgens gaan we in op het renteschema, dat inzicht geeft in de ontwikkeling van de rentelasten van de externe financiering. Dit wordt aangevuld met een meerjarig overzicht van de ontwikkeling van de langlopende schulden en de bijbehorende rentelasten. Ook staan we stil bij de beheersing van renterisico's, waaronder de toepassing van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Daarna wordt aan de hand van een historisch kasstroomoverzicht uitgelegd hoe de financieringsbehoefte zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Tot slot wordt ingegaan op de gewaarborgde leningen, het schatkistbankieren en de ontwikkeling van het EMU-saldo.

Wettelijke kaders

Het wettelijk kader voor het treasurybeheer van decentrale overheden is vastgelegd in de Wet Fido. Deze wet stelt regels voor een solide en verantwoord financieringsbeleid en moet voorkomen dat grote schommelingen in rentelasten de financiële positie van de gemeente onder druk zet. Daarnaast vormen de financiële verordening van de gemeente Smallingerland en het Besluit begroting en verantwoording (BBV) belangrijke richtlijnen voor het treasurybeheer.

In 2022 heeft de gemeente dit kader uitgewerkt in een treasurystatuut. Dit statuut vormt de basis voor het dagelijkse treasurybeheer en zorgt ervoor dat het financieringsbeleid van de gemeente Smallingerland voldoet aan de wettelijke normen en de uitgangspunten van een verstandig en transparant financieel beheer.

Renteontwikkeling

Renteschema

Het onderstaande renteschema laat zien hoe de rentelasten van de gemeentelijke leningen zich hebben ontwikkeld en hoeveel rente daarvan is toegerekend aan de verschillende taakvelden.

Renteschema		Begroot	Werkelijk
Bedragen * € 1.000		2025	2025
	Rente		
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	4.020	3.920
b	De externe rentebaten voor de korte en lange financiering	5	-15
	Saldo rentelasten en rentebaten	4.025	3.905
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties moet worden doorberekend	148	110
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-
c3	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	4.173	4.015
d1	Rente over eigen vermogen	-	-
d2	Rente over voorzieningen	-	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen	4.173	4.015
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-5.206	-5.197
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-1.033	-1.182
	Afwijking (maximaal 25%)	19,85%	22,75%

De toerekening van de rente vindt plaats via de renteomslag. Hierbij worden de rentelasten verdeeld op basis van de boekwaarde van de investeringen. De rente wordt hiermee toegerekend aan de taakvelden die daadwerkelijk bijdragen aan de financieringsbehoefte. In 2025 is hiervoor een renteomslagpercentage van 1,8% toegepast.

Het BBV schrijft voor dat de toegerekende rente niet meer dan 25% mag afwijken van de werkelijke toe te rekenen rente. Wanneer deze afwijking groter is, is een correctie verplicht. In 2025 bleef de afwijking binnen deze norm, waardoor een correctie niet nodig was.

Renteontwikkeling 2025

In de tweede bestuursrapportage waren de rentelasten voor 2025 neerwaarts bijgesteld omdat de investeringsuitgaven lager uitvielen en aanvullende middelen via specifieke uitkeringen en het gemeentefonds beschikbaar kwamen. Hierdoor hoefde de gemeente minder leningen aan te trekken en konden de benodigde leningen bovendien tegen gunstigere tarieven dan begroot worden afgesloten. In de laatste maanden van het jaar bleek de financieringsbehoefte verder af te nemen door een gunstigere liquiditeitspositie. Hierdoor vielen de rentelasten en rentebaten nog iets positiever uit dan geraamd, wat resulteerde in een aanvullend voordeel van € 120.000 in deze jaarrekening.

Onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van de langlopende schulden en bijbehorende rentelasten.

Bedragen *€ 1 miljoen	2022	2023	2024	2025	Cumulatief
Langlopende schulden 1/1	96,3	96,3	131,2	150,2	
Langlopende schulden 31/12	96,3	131,2	150,2	170,0	
Toename langlopende schulden	0,0	34,9	19,0	19,7	73,6
Rentelasten					
Rentelasten langlopende schulden	0,91	2,04	2,99	3,74	
Mutatie jaar op jaar	0,10	1,13	0,95	0,75	2,83
Gemiddeld rente %	0,95%	1,79%	2,12%	2,33%	

De rentelasten op de langlopende schulden zijn in 2025 met € 0,75 miljoen gestegen ten opzichte van 2024. Deze toename wordt veroorzaakt door de extra leningen die zijn aangetrokken ter financiering van de investeringen. Zoals eerder toegelicht viel de stijging wel lager uit dan vooraf verwacht.

Daarnaast zien we dat de rentepercentages op nieuwe leningen hoger liggen dan op de bestaande portefeuille. Hierdoor loopt het gemiddelde rentepercentage dat over de totale leningen wordt betaald verder op.

Renterisicobeheer

Kasgeldlimiet en ontwikkeling netto vlottende schuld

De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal wordt getoetst aan de kasgeldlimiet. Voor 2025 bedraagt het totaal aan lasten in de primitieve begroting € 259,4 miljoen. De kasgeldlimiet is wettelijk vastgesteld op 8,5% van dit bedrag, wat neerkomt op € 22,05 miljoen. Uit de onderstaande tabel blijkt dat de vlottende schuld in 2025 binnen de wettelijke grens van de Wet Fido is gebleven.

Kasgeldlimiet Bedragen * € 1.000	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddelde netto vlottende schuld	7.769	11.436	2.051	6.174
Kasgeldlimiet	22.046	22.046	22.046	22.046
Ruimte onder de kasgeldlimiet	14.277	10.610	19.995	15.872

Renterisiconorm

In de Wet Fido is vastgelegd dat gemeenten zich moeten houden aan de renterisiconorm. Het doel van deze norm is het renterisico bij herfinanciering te beperken. Daarom mogen de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen samen niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De onderstaande tabel laat zien dat wij in de afgelopen jaren binnen deze norm zijn gebleven.

Renterisico norm			
Bedragen * € 1 miljoen	2023	2024	2025
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Renteherzieningen			
Aflossingen	20.111	15.978	10.273
Renterisico			
Renterisiconorm	41.715	46.309	51.873
Ruimte onder norm	21.604	30.331	41.600
Berekening renterisiconorm			
Begrotingstotaal jaar T	208.577	231.545	259.367
Percentage regeling	20%	20%	20%
Renterisiconorm	41.715	46.309	51.873

Bij het aantrekken van nieuwe leningen wordt rekening gehouden met spreiding in looptijden. Lineaire aflossing is het uitgangspunt. Dit om het renterisico te kunnen beperken en om te kunnen anticiperen op de actuele ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Kasstroomoverzicht

Historisch Kasstroomoverzicht

Om een duidelijk beeld te schetsen presenteren we hieronder een historisch kasstroomoverzicht dat de ontwikkeling van de financieringsbehoefte van 2022 tot en met 2025 weergeeft. Dit kasstroomoverzicht, opgesteld volgens de indirecte methode, bestaat uit een operationele kasstroom en een investeringskasstroom.

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom laat de inkomende en uitgaande geldstromen zien, die direct voortkomen uit de normale dagelijkse bedrijfsactiviteiten.

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom gaat over de geldstromen die voortvloeien uit investeringen en desinvesteringen (verkoop). Deze kasstroom is negatief als er meer geïnvesteerd dan gedesinvesteerd wordt.

Toekomstig kasstroomoverzicht				
Bedragen * € 1 mln	2022	2023	2024	2025
Operationele kasstroom	29,5	26,1	18,7	12,4
Investeringskasstroom	-22,8	-44,0	-53,5	-23,7
Kasstroom beschikbaar voor financiering	6,8	-17,9	-34,8	-11,2
Betaalde/ontvangen rente	-0,9	-1,6	-3,1	-3,9
Nieuwe leningen	10,0	55,0	35,0	30,0
Aflossing langlopende leningen	-10,0	-20,1	-16,0	-10,3
Kortlopende kasgeldleningen	-10,0	0,0	15,1	-5,0
Financieringskasstroom	-10,9	33,3	31,0	10,8
Netto kasstroom	-4,1	15,5	-3,8	-0,4
Banksaldo 1/1	-10,3	-14,4	1,1	-2,8
Banksaldo 31/12	-14,4	1,1	-2,8	-3,2

Het kasstroomoverzicht laat zien hoeveel geld er nodig was voor grote investeringen, zoals de bouw van het nieuwe zwembad en nieuwe schoolgebouwen. Om deze investeringen te kunnen financieren heeft de gemeente de afgelopen jaren extra leningen moeten aantrekken. De reguliere kasstroom is namelijk nodig voor de dagelijkse uitgaven en voor het betalen van rente en aflossing op bestaande leningen. Deze kasstroom kan daarom niet gebruikt worden voor nieuwe grote investeringen.

Overig

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat borg voor diverse leningen. Voor een overzicht van de gewaarborgde geldleningen wordt verwezen naar de toelichting op de niet uit de balans blijvende verplichtingen. De qua omvang grootste gewaarborgde leningen betreffen de leningen voor woningbouwcorporaties waarvoor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat. Het risicoprofiel van deze leningen is daarom laag te noemen.

Het WSW geeft garanties aan financiers van woningcorporaties voor sociale woningbouwprojecten en leningen voor maatschappelijk vastgoed. Zo kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden.

Om dergelijke garanties te kunnen geven, is een gelaagde zekerheidsstructuur opgebouwd waarin ook gemeenten een aandeel hebben. Wanneer een corporatie schade oploopt en dit niet zelf kan opvangen geldt de reserve van de WSW als zekerheid, aangevuld met de op te vragen borg van de deelnemende corporaties. Daarna worden het rijk (50%) en de gemeenten (50%) aangesproken, waarbij het zwaartepunt bij de gemeenten ligt waarbinnen de in problemen geraakte corporaties opereren. De bijdrage van gemeenten bestaan dan uit renteloze leningen aan het WSW.

Wij staan als aandeelhouder van HVC mede garant voor de aangegane geldleningen van HVC. De garantstelling heeft alleen betrekking op de leningen die zijn aangegaan voor de verwerking van afval.

Wet houdbare overheidsfinanciën en EMU-saldo

De Europese Unie stelt grenzen aan hoeveel begrotingstekort landen mogen hebben: maximaal 3% van het BBP. Nederland verdeelt deze ruimte tussen het Rijk en de decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen).

Voor de jaren 2024–2026 mogen alle decentrale overheden samen een tekort hebben van -0,5% van het BBP.

Om gemeenten duidelijkheid te geven stelt het Ministerie van BZK voor elke gemeente een EMU-referentiewaarde vast. Dat is het maximale tekort dat een gemeente in een jaar mag hebben volgens de Wet houdbare overheidsfinanciën.

Voor 2025 kreeg Smallingerland een toegestane EMU-ruimte van € 13,23 miljoen. De werkelijke uitkomst over 2025 is een EMU-saldo van € 11,94 miljoen. Smallingerland blijft daarmee binnen de toegestane norm. De gemeente heeft ongeveer € 1,29 miljoen minder tekort dan maximaal was toegestaan. Het tekort ontstaat vooral door investeringen.

Ontwikkeling EMU-saldo			
Bedragen * €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Begrotingsresultaat voor mutaties reserves	6.357	-4.538	7.367
Afschrijvingen	7.738	11.074	9.012
Investeringen	-70.870	-46.072	-27.781
Mutatie voorzieningen	-951	839	1.150
Mutatie voorraden grondexploitatie	2.971	-5.900	-1.687
EMU-saldo	-54.755	-44.597	-11.939
EMU-referentiewaarde	-10.925	-13.225	-13.225
Overschrijding/onderschrijding	-43.830	-31.372	1.286

*Er is een verschil in investeringen tussen het EMU-overzicht en het kasstroomoverzicht. In de berekening van het EMU-saldo telt de volledige investering mee. In het kasstroomoverzicht is een deel van de investering gecompenseerd door (eerder) ontvangen bijdragen van derden. De individuele EMU-referentiewaarde is geen harde norm, maar een indicatie van het aandeel dat een gemeente heeft in het gezamenlijke tekort van decentrale overheden. Het betreft een inspanningsverplichting: gemeenten worden geacht binnen hun aandeel te blijven, maar er staan geen sancties op het overschrijden van de referentiewaarde.

Bedrijfsvoering

Algemene toelichting

In Smallerland staat de mens voorop. We handelen en denken bij de uitvoering van onze taken vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers. We vinden het belangrijk om hier als ambtelijke organisatie op een goede manier invulling aan te geven. Daarvoor moet de gemeentelijke organisatie zich blijven ontwikkelen, en moet de bedrijfsvoering helpen bij het waarmaken van onze ambities. Tegelijkertijd staat onze organisatie onder druk. We hebben te maken met een hoog verzuim en krappe arbeidsmarkt, terwijl er steeds meer taken bij de gemeente komen te liggen.

Wat willen we bereiken?

Wij zijn een gemeente waar mensen voorop staan. Onze medewerkers 'maken' de organisatie: zij spelen in op de vragen die leven in de samenleving en maken daarbij afwegingen vanuit hun deskundigheid en talent. We werken samen op basis van openheid, transparantie en inlevingsvermogen, zowel intern als extern. We stellen duidelijke doelen, die we met elkaar vastleggen én bewaken. Iedereen weet wat hij kan bijdragen en neemt verantwoordelijkheid voor taken. Hierdoor zijn we wendbaar, benutten we talent en vakmanschap én zijn we effectief in het behalen van resultaten met de gewenste impact op de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om door te ontwikkelen naar een gemeente waar mensen voorop staan, hebben we gedrevenheid nodig binnen de organisatie. Maar zeker ook autonomie, informatie en faciliteiten. We vinden het belangrijk om te blijven investeren in de kwaliteit van onze medewerkers. Onze omgeving ontwikkelt zich, en dit heeft effect op onze taken en rollen. De huidige informatiesamenleving en de wisselende opgaven vragen om flexibiliteit. Tegelijkertijd willen we efficiënt blijven werken. Daarom zijn we kritisch op onze organisatie, processen en medewerkers. Nu én in de toekomst.

We hebben steeds beter voor ogen hoe we ons werk slimmer kunnen organiseren. Dit komt ten goede aan de inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeente. We werken hier programmatisch aan in het programma *Klaar voor de Toekomst*. De thema's eigenaarschap, samenwerking, waarmaken en werken vanuit de bedoeling staan hierin centraal. Met effectievere sturing en beheersing, door rechtmatiger en doelmatiger te werken, maken we (indirect) impact op onze inwoners, ondernemers en organisaties.

We zetten allerlei stappen in het verbeteren van onze bedrijfsvoering, maar we zijn nog niet op het gewenste niveau. In deze paragraaf staan de verbeteringen omschreven, onderverdeeld in thema's.

Optimaliseren van de samenwerking

SAMENWERKEN

"We werken samen op basis van openheid, transparantie en inlevingsvermogen. We benutten daarbij alle mogelijkheden om bij te dragen."

DE BEDOELING

"We hebben soms verschillende belangen, zowel intern als extern. We houden voor ogen dat we altijd werken aan een gezamenlijk doel voor de Smallingerlandse samenleving."

EENVOUDIG

"Eenvoud betekent voor ons dat we helder en duidelijk communiceren. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen."

We komen vanuit een beheerorganisatie, en werken toe naar een wendbare organisatie. Het logische gevolg hiervan is dat er wijzigingen zijn geweest in rollen, taken, verantwoordelijkheden en processen. Om vanuit eenvoud en de bedoeling te kunnen blijven werken, blijven we onze onderlinge samenwerking verbeteren en werken we aan het verduidelijken van processen. Kortom: we blijven onze organisatie professionaliseren. Met de hierna genoemde ontwikkelingen dragen we bij aan de ambities uit onze organisatievisie *De mens voorop*.

Wat wilden we bereiken?

Optimaliseren van de samenwerking

Beoogd werd om de ontwikkeling van een beheergerichte organisatie naar een wendbare organisatie verder vorm te geven. Daarbij was het doel om, in het licht van gewijzigde rollen, taken en verantwoordelijkheden en de bijbehorende processen, te werken aan meer duidelijkheid en samenhang.

Door gerichte inzet op het optimaliseren van samenwerking en het verder verduidelijken van processen werd beoogd eenvoudiger en meer vanuit de bedoeling te kunnen werken. Dit moest bijdragen aan de verdere professionalisering van de organisatie en aan het realiseren van de ambities uit de organisatievisie *'De mens voorop'*.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Procesmanagement

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om het in 2024 vastgestelde overzicht van processen en proceseigenaren te actualiseren. Daarnaast was het doel om te bepalen en te prioriteren welke processen in 2025 beschreven en geoptimaliseerd zouden worden.

Hierbij werd ingezet op het gebruik van beschikbare procesmethodieken en data-analyse, met als doel het verbeteren van de informatiehuishouding binnen deze processen. Tevens werd beoogd om beschreven en geoptimaliseerde processen beschikbaar te stellen via een proceshandboek op intranet, zodat leren binnen de organisatie wordt gestimuleerd en nieuwe collega's sneller hun werkzaamheden eigen kunnen maken.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het beoogde resultaat was het verkrijgen van een actueel en volledig overzicht van processen en proceseigenaren, met daarbij een duidelijke prioritering van de processen die beschreven en geoptimaliseerd zouden worden. In 2025 zijn stappen gezet in het actualiseren van het procesoverzicht en het bepalen van prioriteiten.

Daarnaast is een basis gelegd voor het beschrijven en optimaliseren van processen en het verbeteren van de informatiehuishouding. De verdere uitwerking en het beschikbaar stellen van beschreven processen via het proceshandboek op intranet vragen om vervolg in de komende periode. Hiermee is het beoogde resultaat deels gerealiseerd en is een fundament gelegd voor verdere professionalisering van procesgericht werken.

Tijdelijke huisvesting door verbouw gemeentehuis

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om te voorzien in tijdelijke huisvesting voor de gemeentelijke organisatie door inzet van drie locaties, passend bij de verschillende functies. Voormalig zwembad De Welle werd daarbij aangewezen voor met name publieksgerichte functies, waaronder het team Klantcontact, onderdelen van het sociaal domein en het bestuur.

Daarnaast was het doel om de overige teams van de organisatie te huisvesten in de voormalige basisschool De Sjalom. Voor de vergaderingen van de gemeenteraad werd gekozen voor De Lawei.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De verhuizing naar de tijdelijke huisvestingslocaties is in augustus en september gerealiseerd. Sindsdien werken medewerkers vanuit deze locaties. Het oude gemeentehuis is per 1 oktober overgedragen aan de aannemers voor de uitvoering van de verbouwing. Naar verwachting kan begin 2027 worden teruggekeerd naar het vernieuwde gemeentehuis.

Professionaliseren communicatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om met de beschikbare communicatiecapaciteit een grotere impact te realiseren. Daarbij was het doel om beter om te gaan met de toenemende vraag naar communicatie door het implementeren van een gestructureerde werkwijze. Deze werkwijze moest duidelijkheid bieden over wanneer communicatie-inzet wel of niet nodig is en ondersteunen bij het stellen van prioriteiten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is het startdocument *Communicatie gemeente Smallingerland* opgesteld en vastgesteld door de directie. Dit document is in samenspraak en afstemming met de drie domeinen (Fysiek, Sociaal en Bedrijfsvoering) tot stand gekomen en beschrijft de communicatieprioriteiten per keten.

Vanaf de zomer van 2025 wordt gewerkt volgens de methodiek *Communiceren met Focus*. Op basis van een impactanalyse wordt bepaald of communicatie-inzet nodig is en in welke mate. Hiermee is een eerste stap gezet in het gestructureerd en effectgericht inzetten van de beschikbare communicatiecapaciteit.

Zaakgericht werken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om het zaakgericht werken verder te herijken door de nieuw vastgestelde wettelijke kaders te implementeren. Daarbij was het doel om processen en werkwijzen aan te passen zodat deze bijdragen aan een efficiëntere dienstverlening en bedrijfsvoering, het vergroten van de transparantie van overheidsinformatie en het op orde brengen en houden van de informatiehuishouding.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het beoogde resultaat was het versterken van het zaakgericht werken door het implementeren van nieuw vastgestelde wettelijke kaders, met als doel een efficiëntere dienstverlening en bedrijfsvoering en een betere transparantie van overheidsinformatie. In 2025 zijn stappen gezet in het herijken van processen en werkwijzen, waarmee een basis is gelegd voor het verder op orde brengen en borgen van de informatiehuishouding.

De volledige doorwerking van deze aanpassingen vraagt om een meerjarige aanpak. De ingezette lijn wordt daarom in de komende periode voortgezet.

Procesverbetering WOZ taxatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om een vernieuwd taxatieverslag voor woningen in te voeren, met als doel meer transparantie te bieden richting inwoners over de vastgestelde WOZ-beschikking. Daarnaast werd ingezet op het verder optimaliseren van de processen rondom bezwaren.

Ook was het doel om de datakwaliteit van de basisregistraties verder te verbeteren en te optimaliseren, zodat de kwaliteit en betrouwbaarheid van de WOZ-gegevens en de onderlinge gegevensuitwisseling worden versterkt.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn 585 WOZ-bezwaren afgehandeld. In 2024 bedroeg dit aantal nog 829. Deze daling heeft ruimte gecreëerd om gericht te werken aan het verbeteren van de datakwaliteit en het verkleinen van verschillen tussen de basisregistraties BAG en WOZ.

Door procesoptimalisatie zijn in 2025 handmatig circa 3.800 BAG-WOZ-mutaties verwerkt. Daarnaast zijn negen lopende beroepszaken uit meerdere jaren afgehandeld. Negentien beroepszaken uit voorgaande jaren zijn in 2025 voorbereid, maar door belanghebbenden ingetrokken.

Het vernieuwde taxatieverslag voor woningen is in 2025 ingevoerd. Deze invoering, in combinatie met de overige werkzaamheden, heeft ertoe geleid dat de herwaardering voor het belastingjaar 2026 tijdig is afgerond.

De gemeente heeft in 2025 opnieuw de maximale beoordeling van vijf sterren van de Waarderingskamer ontvangen. Daarnaast is toestemming verleend om voor het belastingjaar 2026 de WOZ-waarden vast te stellen en te beschikken.

Verbouw gemeentehuis

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om door middel van een integrale verbouwing van het gemeentehuis de verouderde installaties te verduurzamen, zodat deze voldoen aan de huidige en toekomstige eisen en ambities. Daarnaast was het doel om een toekomstbestendige werkomgeving te realiseren voor de verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie, met voorzieningen en een inrichting die aansluiten bij de eisen van deze tijd.

Het project werd gefaseerd uitgevoerd. In 2025 was beoogd de aanbestedingen te doorlopen en te starten met de bouwwerkzaamheden.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Na een succesvol afgerond ontwerptraject zijn in 2025 de aanbestedingen voor zowel het bouwkundige als het installatietechnische perceel doorlopen. Dit heeft geleid tot gunning van de uitvoeringswerkzaamheden medio 2025.

Na de verhuizing naar de tijdelijke huisvestingslocaties is de bouw per 1 oktober gestart. De werkzaamheden verlopen vooralsnog conform planning.

Projectmatig werken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om het projectmatig werken binnen de organisatie te versterken en te verbeteren. Dit werd ingevuld door het positioneren en invullen van de functie van projectcontroller en het invoeren van projectcontrolling bij een eerste selectie van grote projecten, waaronder De Haven, Museum, Wijkvernieuwing en de verbouw van het gemeentehuis.

Daarnaast was het doel om te starten met het toerekenen van uren aan projecten. Hiertoe werd een separate opdracht geformuleerd en een projectleider aangesteld. Ook werd ingezet op het

vergroten van de interne capaciteit door actief te werven naar projectleiders in vaste dienst, met het oog op continuïteit en het versterken van het leervermogen van de organisatie.

Tot slot werd beoogd om de kennis van projectmatig werken organisatiebreed te versterken. Na het volgen van trainingen bij de gemeente Leeuwarden ontwikkelde het team een eigen training projectmatig werken. Deze training is in 2025 vier keer aangeboden, waaraan een brede groep medewerkers heeft deelgenomen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De functie van projectcontroller is in 2025 gepositioneerd en ingevuld. Voor de eerste grote projecten, waaronder De Haven, Museum, Wijkvernieuwing en de verbouw van het gemeentehuis, is projectcontrolling ingevoerd. Hiermee is een belangrijke stap gezet in het verbeteren van de sturing en beheersing van projecten.

Het project gericht op het toerekenen van uren aan projecten is gestart en hiervoor is een projectleider aangesteld.

Daarnaast is de continuïteit en leervermogen van het projectteam versterkt door meer projectleiders in vaste dienst aan te nemen, in plaats van extern in te huren.

Op het gebied van kennisontwikkeling is een basis gelegd voor structurele scholing in projectmatig werken. Er is een eigen training ontwikkeld en aangeboden, waarmee de principes van projectmatig werken breder binnen de organisatie zijn verankerd.

Grote projecten 2025

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om de gemeenteraad periodiek en projectgericht te informeren over de voortgang van de als 'grote projecten' aangemerkte projecten. Dit is ingevuld door het organiseren van raadsinformatiemarkten, waarin projectleiders de raad informeren over de stand van zaken en de belangrijkste ontwikkelingen per project.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn twee raadsinformatiemarkten georganiseerd. Hiermee is de gemeenteraad twee keer gezamenlijk geïnformeerd over de voortgang van de grote projecten. De gekozen werkwijze heeft de raad de mogelijkheid geboden om rechtstreeks vragen te stellen aan projectleiders en actuele informatie op te halen. Daarmee is bijgedragen aan een betere informatiepositie van de raad en aan versterking van de sturing en beheersing van risico's.

Verbeteren van de sturing en beheersing

EIGENAARSCHAP

We werken vanuit eigenaarschap. "We faciliteren het eigenaarschap van de medewerkers in de gehele organisatie. We geven vertrouwen en denken in oplossingen. Iedereen voelt betrokkenheid en neemt verantwoordelijkheid."

WAARMAKEN

"We zorgen voor duidelijke doelen die we met elkaar vastleggen en bewaken. Iedereen weet wat hij kan bijdragen en toont daarbij eigenaarschap."

De sturing en beheersing is in de gemeente Smallingerland nog niet volledig op orde. Wel hebben we in de afgelopen jaren stevige stappen gezet. Om dit volledig op orde te krijgen, moet de lijn van de afgelopen jaren doorgetrokken worden. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij we de financiële (control) functie verstevigen en de organisatie faciliteren met duidelijke kaders op het gebied van inkoop en aanbesteding. Met de hierna genoemde ontwikkelingen dragen we bij aan de ambities uit onze organisatievisie *De mens voorop*.

Wat wilden we bereiken?

Verbeteren van de sturing en beheersing

Beoogd werd om de sturing en beheersing binnen de gemeente Smallingerland verder te versterken. Daarbij was het doel de ingezette verbeteringen van de afgelopen jaren door te zetten, zodat sturing en beheersing structureel op orde worden gebracht. Dit werd gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuur en organisatie.

In het bijzonder werd ingezet op het verstevigen van de financiële (control)functie en het beter faciliteren van de organisatie met duidelijke kaders op het gebied van inkoop en aanbesteding. Hiermee werd beoogd bij te dragen aan de verdere realisatie van de ambities uit de organisatievisie *'De mens voorop'*.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inkoopbeleid en inkooporganisatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om de professionalisering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en de inkooporganisatie verder door te zetten. Daarbij was het doel om het inkoopbeleid als stevig fundament te benutten voor rechtmatig en transparant handelen en om de inkooporganisatie te versterken in haar rol bij de uitvoering en coördinatie van inkoopactiviteiten.

Concreet werd ingezet op het verzorgen van interne inkooptrainingen, het promoten, uitvoeren en controleren van inkoopprocessen, het proactief adviseren van de organisatie, het verder bestendigen van contractbeheer en deelname aan regionale inkoopkennisplatformen. Hiermee werd beoogd de kwaliteit, uniformiteit en bewustwording rondom inkoop binnen de organisatie te vergroten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn verdere stappen gezet in de professionalisering van het inkoopbeleid en de inkooporganisatie. Door het verzorgen van interne inkooptrainingen en het actief uitdragen van inkoopprocessen is de kennis en bewustwording rondom rechtmatig en doelmatig inkopen binnen de organisatie vergroot.

Daarnaast is ingezet op proactieve advisering bij inkoop- en aanbestedingstrajecten en op het verder borgen van contractbeheer. Het inkoophandboek en het handboek contractbeheer zijn door de directie vastgesteld, waarmee duidelijke en uniforme kaders zijn neergezet voor de uitvoering van inkoop en contractbeheer.

Ook is de functie van contractbeheerder verder doorontwikkeld, wat heeft bijgedragen aan een professionelere en meer gestructureerde uitvoering van contractbeheer. Door actieve deelname aan regionale inkoopkennisplatformen is kennisdeling en samenwerking versterkt. Hiermee is een stevige basis gelegd voor verdere doorontwikkeling van de inkoopfunctie, waarbij professionalisering een doorlopend aandachtspunt blijft.

Uitbreiden formatie fiscaal adviseur

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Om het kennisniveau en de kwaliteit van de fiscaliteit binnen de organisatie te verhogen is er een fiscaal adviseur aangesteld. Volgend op de risicoscan is er daarnaast een fiscale commissie opgericht waarin de belangrijkste partijen voor de fiscaliteit plaatsnemen zodat zij gezamenlijk de risico's kunnen monitoren, eventueel nieuwe risico's tijdig kunnen signaleren en om deze risico's gezamenlijk en gericht te kunnen verminderen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Met de ondernomen en geplande acties voortkomend uit de fiscale risicoscan hebben wij het vertrouwen dat we op de juiste weg zijn om de geconstateerde fiscale risico's effectief aan te pakken. We blijven de voortgang nauwlettend volgen en zullen verdere verbeteringen doorvoeren om onze fiscale processen optimaal te beheersen.

Wpg Audit

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om uitvoering te geven aan de verplichtingen uit de Wet politiegegevens door het uitvoeren van de voorgeschreven audits. Dit hield in het uitvoeren van de jaarlijkse interne audit en, indien van toepassing, het voorbereiden en laten uitvoeren van de periodieke externe audit. Hiermee werd beoogd te toetsen of de verwerking van politiegegevens door de buitengewone opsporingsambtenaren voldoet aan de wettelijke eisen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De vereiste audits in het kader van de Wet politiegegevens zijn uitgevoerd. Hiermee is inzicht verkregen in de mate waarin de verwerking van politiegegevens door de buitengewone opsporingsambtenaren voldoet aan de wettelijke verplichtingen. Eventuele aandachtspunten kunnen op basis hiervan worden opgepakt, waarmee de rechtmatigheid en zorgvuldigheid van gegevensverwerking verder worden geborgd.

Senior financieel beheer team financiën

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

We wilden een structurele invulling van de functie van senior financieel beheer, onder andere voor een soepeler verloop van de totstandkoming van onze P&C documenten.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Door de krapte op de arbeidsmarkt meldde zich in eerste instantie geen kandidaat met een volledig passend profiel. Wel diende zich een kandidaat aan met voldoende potentieel om door te groeien naar de genoemde rol. Deze kandidaat is inmiddels aangenomen.

Als beheersmaatregel is binnen het Team Financiën daarnaast een projectgroep P&C gevormd, waarbij de nieuwe medewerker is betrokken.

Rechtmatigheidsverantwoording

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om op basis van de ervaringen met de jaarrekening 2023 de geconstateerde verbeterpunten rondom de rechtmatigheidsverantwoording projectmatig op te pakken. Het doel was om de inrichting en uitvoering van de rechtmatigheidsverantwoording verder te verduidelijken, te verbeteren en structureel te borgen binnen de organisatie.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Door een projectmatige aanpak heeft de gemeente Smallingerland in 2025 diverse verbeterpunten opgepakt rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Dit heeft bijgedragen aan een beter beheerst en efficiënter jaarrekeningproces, waarbij een duidelijke kwaliteitsverbetering in de inrichting en uitvoering van de rechtmatigheidsverantwoording zichtbaar is geworden.

Externe advisering t.b.v. complexe inkoop- en accountantvraagstukken.

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om de eigen expertise op het gebied van control en interne beheersing verder te versterken, zodat de organisatie minder afhankelijk wordt van externe ondersteuning. Externe expertise zou alleen worden ingezet wanneer dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij complexe dossiers of voor het toetsen en valideren van adviezen in de vorm van een second opinion.

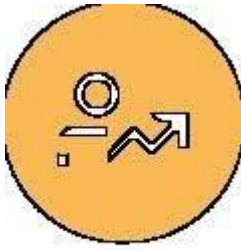
Daarnaast was het doel om, naast de reguliere controleactiviteiten, instrumenten in te zetten die bijdragen aan de bewustwording van medewerkers op onder meer het gebied van privacy en cybersecurity.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is de eigen deskundigheid op het gebied van control en interne beheersing verder versterkt. Hierdoor is de inzet van externe expertise verminderd en is externe ondersteuning voornamelijk gebruikt voor specifieke toetsing of het verkrijgen van een second opinion bij complexe vraagstukken.

Daarnaast zijn instrumenten ingezet om de bewustwording rondom privacy en cybersecurity te vergroten. Hiermee is een verdere stap gezet in het versterken van de interne beheersing en het onafhankelijk uitvoeren van de controlfunctie.

Aantrekken en behouden van goed personeel

DESKUNDIG

Wij zijn deskundig. "Onze deskundigheid is geen gegeven, maar iets waarin we onszelf altijd willen blijven ontwikkelen."

WAARMAKEN

"We zetten ons vakmanschap op de juiste manier in en zijn effectief in het behalen van resultaten voor onze samenleving."

Net als iedere andere gemeente hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Medewerkers met kennis en ervaring hebben het vaak voor het kiezen. Tegelijkertijd wordt van gemeenten verwacht dat zij steeds meer taken uitvoeren. Om nu én in de toekomst onze taken goed te kunnen blijven uitvoeren, moeten we goed personeel aantrekken en behouden. Met de hierna genoemde ontwikkelingen dragen we bij aan de ambities uit onze organisatievisie *De mens voorop*.

Wat wilden we bereiken?

Aantrekken en behouden van goed personeel

Beoogd werd om, tegen de achtergrond van een krappe arbeidsmarkt en een toenemende taakbelasting voor gemeenten, te blijven beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel. Het doel was om medewerkers aan te trekken en te behouden, zodat de gemeente haar taken ook op de langere termijn zowel kwalitatief als kwantitatief goed kan blijven uitvoeren.

Met de inzet op deze ontwikkeling werd beoogd bij te dragen aan de realisatie van de ambities uit de organisatievisie *'De mens voorop'*, waarbij aandacht is voor duurzame inzetbaarheid, aantrekkelijkheid als werkgever en continuïteit van de dienstverlening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Strategische personeelsplanning

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om strategische personeelsplanning verder te structureren en te verankeren binnen de organisatie. Daarbij was het doel om strategische personeelsplanning een vaste plek te geven in de jaarplannen van teams, zodat inzicht ontstaat in de benodigde personele bezetting, zowel kwalitatief als kwantitatief, voor het realiseren van de huidige en toekomstige opgaven.

Daarnaast werd beoogd om te starten met het in beeld brengen van de gewenste personele samenstelling voor de komende vijf jaar, inclusief mogelijke discrepanties tussen vraag en aanbod. Ter ondersteuning hiervan zijn gedurende het jaar meerdere gesprekken gevoerd tussen HR en het management om dit proces te begeleiden en richting te geven.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het beoogde resultaat was om strategische personeelsplanning in te zetten als een praktisch instrument voor het realiseren van een gezonde en toekomstbestendige personeelssamenstelling. Strategische personeelsplanning is in 2025 nadrukkelijker onderdeel geworden van de gesprekken tussen HR en het management en wordt vaker toegepast als hulpmiddel bij keuzes rondom in-, door- en uitstroom.

Hiermee is een basis gelegd voor het structureel benutten van strategische personeelsplanning. Verdere doorontwikkeling blijft noodzakelijk om blijvend aan te sluiten bij de actuele en toekomstige dynamiek van de organisatie en de arbeidsmarkt.

Ziekteverzuim

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om de ingezette koers voort te zetten om het ziekteverzuim verder te verlagen en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. Daarbij was het doel om leidinggevenden beter toe te rusten in het herkennen en aanpakken van verzuim en om dit thema structureel te verankeren in jaargesprekken.

Daarnaast werd ingezet op continue afstemming tussen HR en het management om gezamenlijk maatregelen te treffen en de voortgang te monitoren. Ook was het doel om medewerkers te ondersteunen door het aanbieden van trainingen en het uitvoeren van een risico-inventarisatie en -evaluatie, een periodiek medisch onderzoek en een medewerkersonderzoek. Deze activiteiten moesten de organisatie voorzien van bruikbare inzichten waarop in de daaropvolgende periode gericht kan worden gestuurd.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het verlagen van het ziekteverzuim draagt bij aan een gezonde en veerkrachtige organisatie. In 2025 is het ziekteverzuimpercentage gedaald van 6,8% naar circa 6,4%, waarmee de ingezette lijn succesvol is voortgezet.

Het structureel bespreken van inzetbaarheid en verzuim, in samenhang tussen HR, management en de arbodienst, heeft het vermogen versterkt om verzuim vroegtijdig te signaleren en effectiever aan te pakken. Daarnaast hebben de trainingen, de risico-inventarisatie en -evaluatie, het periodiek

medisch onderzoek en het medewerkersonderzoek concrete inzichten en handvatten opgeleverd om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers verder te verbeteren.

Medewerkerstevredenheid

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om inzicht te verkrijgen in wat er leeft en speelt binnen de organisatie, met als doel medewerkers centraal te blijven stellen en gericht beleid te kunnen ontwikkelen. Daartoe is in 2025 opnieuw een medewerkersonderzoek uitgevoerd.

Aan het onderzoek hebben 456 medewerkers deelgenomen, wat neerkomt op 74 procent van het totaal. Hiermee is een representatief beeld verkregen van de tevredenheid, betrokkenheid en ervaren ondersteuning binnen de organisatie. Het medewerkersonderzoek is gecombineerd uitgevoerd met de risico-inventarisatie en -evaluatie, zodat ook op het gebied van veiligheid en gezondheid waardevolle input is verzameld.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De resultaten van het medewerkersonderzoek leveren waardevolle inzichten op voor beleidsontwikkeling en gerichte vervolgacties. In 2025 is op alle vijftien thema's een verbetering zichtbaar ten opzichte van het vorige onderzoek in 2023. Daarnaast scoort de organisatie op veertien van de vijftien thema's hoger dan de benchmark.

Deze uitkomsten dragen bij aan een aantrekkelijke, gezonde en bevlogen werkomgeving en laten zien dat de organisatie stappen zet in lijn met de ambitie *De mens voorop*.

Tijdelijke huisvesting (sociale binding)

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om medewerkers in 2025 goed voor te bereiden op de verbouwing van het gemeentehuis en de daarmee samenhangende nieuwe manier van werken. Daarbij was het doel om medewerkers te ondersteunen bij het vaker hybride en thuis werken en oog te houden voor de effecten hiervan op sociale contacten, werkbeleving en de balans tussen werk en privé.

Daarnaast werd beoogd het welzijn van medewerkers actief te monitoren en de onderlinge verbinding tussen collega's te versterken, zodat ook tijdens deze overgangperiode aandacht blijft voor vitaliteit en betrokkenheid.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De ingezette activiteiten hebben bijgedragen aan het ondersteunen van medewerkers bij het blijven samenwerken en het behouden van onderlinge verbondenheid, ondanks de veranderingen in de werkomgeving. In dit kader zijn diverse activiteiten georganiseerd, waaronder een barbecue, een vitaliteitsmaand, gezamenlijke activiteiten, het eindejaarsfeest, bijpraatmomenten en een magazine waarin aandacht is besteed aan wat er binnen de organisatie speelt.

Daarnaast zijn teams begeleid bij het behouden en versterken van onderlinge relaties en samenwerking. De feedback en signalen uit teams laten zien dat medewerkers deze activiteiten en de aandacht voor verbinding en welzijn als positief en waardevol ervaren.

Bestendinging managementondersteuning

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om personeel aan te trekken voor de uitbreiding van de managementondersteuning en deze ondersteuning structureel in te richten. Het doel was om leidinggevendenden daar waar nodig te ontlasten, zodat zij meer tijd en aandacht kunnen besteden aan het leidinggeven en de begeleiding van medewerkers.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De benodigde medewerkers voor de uitbreiding van de managementondersteuning zijn aangetrokken. Hiermee is een eerste stap gezet in het ondersteunen van leidinggevendenden en het creëren van meer ruimte voor sturing en begeleiding van medewerkers.

De uitbreiding is in 2025 gerealiseerd met incidentele middelen, als gevolg van bezuinigingsmaatregelen in de kadernota. Er zal op korte termijn voor structurele middelen een aanvraag worden gedaan, zodat de managementondersteuning duurzaam kan worden geborgd.

Personeelsinformatie systeem

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om in 2025 de overgang naar een nieuw personeelsinformatiesysteem zorgvuldig voor te bereiden, passend bij de organisatievisie *De mens voorop*. Het doel was om medewerkers en management beter te ondersteunen met actuele, betrouwbare en toegankelijke personeelsinformatie.

Daarnaast werd beoogd dat het nieuwe systeem zou bijdragen aan efficiëntere HR-processen, betere sturing op personeelsontwikkelingen en verdere automatisering van HR-taken, zodat tijd en middelen doelmatiger kunnen worden ingezet.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De voorbereidingen hebben geleid tot een soepele overgang naar het nieuwe personeelsinformatiesysteem per 1 januari 2026. De technische en organisatorische voorbereidingen zijn in 2025 afgerond, waardoor de implementatie in 2026 kan plaatsvinden zonder onderbreking van de bedrijfsvoering.

Het systeem biedt een stevige basis voor beter datagedreven werken, meer transparantie in personeelsinformatie en verdere automatisering van HR-processen. Een aantal aanvullende functionaliteiten wordt begin 2026 ingericht, zodat medewerkers en management optimaal worden ondersteund.

HR21

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om in 2025 de volledige overgang naar HR21 te realiseren. HR21 is een landelijk functiewaarderingssysteem dat zorgt voor uniforme, actuele en marktconforme functiebeschrijvingen en -indelingen. Het doel was om te komen tot een transparante en eerlijke wijze van functiewaardering, die aansluit bij de organisatievisie *De mens voorop* en bijdraagt aan het behouden van medewerkers en het aantrekken van nieuwe collega's.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De overgang naar HR21 is in 2025 gerealiseerd binnen het hiervoor gereserveerde budget. Alle functies zijn opnieuw beschreven en ingedeeld volgens het HR21-systeem. Dit heeft geleid tot actuele, vergelijkbare en marktconforme functiewaarderingen.

Hiermee is een belangrijke stap gezet in transparant en eerlijk functiewaarderen, passend bij goed werkgeverschap en een aantrekkelijk arbeidsvoorwaardenpakket. In het medewerkersonderzoek van 2025 is een verbetering zichtbaar op het onderdeel arbeidsvoorwaarden, wat bevestigt dat de invoering van HR21 bijdraagt aan het behoud en de aantrekkelijkheid van personeel.

Wijziging organisatiestructuur

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om de organisatiestructuur te versterken in lijn met de organisatievisie *De mens voorop*. Daarbij was het doel om de werkdruk te verminderen, meer aandacht te hebben voor medewerkers en te zorgen voor duidelijke rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Daarnaast werd ingezet op het realiseren van een toekomstbestendige organisatiestructuur met een werkbare span of control van circa 30 tot 35 fte per leidinggevende. Hiermee werd beoogd leidinggevendenden voldoende tijd en ruimte te geven voor sturing, ontwikkelgesprekken en begeleiding van medewerkers.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het beoogde resultaat was dat een duidelijke en werkbare span of control zou bijdragen aan meer rust, helderheid en aandacht binnen teams. In 2025 zijn hierin de eerste stappen gezet door de organisatiestructuur te evalueren, aanvullende teamleiders te werven en beleidsafspraken vast te stellen over de maximale teamomvang.

Uit het medewerkersonderzoek van 2025 blijkt dat medewerkers meer aandacht en nabijheid van leidinggevendenden ervaren. Dit bevestigt dat de ingezette ontwikkeling effect heeft, waarbij geldt dat het versterken van de organisatiestructuur een doorlopend ontwikkelproces blijft dat blijvend aandacht vraagt.

Digitalisering

SAMENWERKEN

"We werken binnen vaste of tijdelijke teams samen om tot de gewenste uitkomsten te komen."

EENVOUDIG

"We gaan uit van een eenvoudig proces, met minder bureaucratie. We maken het niet onnodig ingewikkeld en we doen het goed."

Digitalisering biedt onze gemeentelijke organisatie veel kansen, neemt ook verwachtingen van de samenleving met zich mee. Het is een ontwikkeling die niet stopt, en waar we als organisatie in mee willen én moeten. We willen kansen benutten om eenvoudig en effectief samen te werken in een digitaal datatijdperk. Daarbij is IT en informatieanalyse ondersteunend aan het bereiken van inhoudelijke opgaven. Met de hierna genoemde ontwikkelingen dragen we bij aan de ambities uit onze organisatievisie *De mens voorop*.

Wat wilden we bereiken?

Digitalisering

Beoogd werd om de kansen van digitalisering gericht te benutten en aan te sluiten bij de verwachtingen vanuit de samenleving. Daarbij was het doel om eenvoudig en effectief te blijven samenwerken in een steeds verder digitaliserende omgeving.

Digitalisering en informatieanalyse werden daarbij gezien als ondersteunend en faciliterend aan het realiseren van de inhoudelijke opgaven van de organisatie. Door hier actief op in te zetten, werd beoogd mee te bewegen met de digitale transformatie en daarmee uitvoering te geven aan de ambities uit de organisatievisie *'De mens voorop'*.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Datagedreven werken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om in 2025 verder invulling te geven aan datagedreven werken binnen de organisatie, in lijn met de Datastrategie Smallingerland (2024) en de Datavisie Smallingerland (2023). Daarbij werd gewerkt aan het ontwikkelen van handvatten voor datamanagement, waaronder uitgangspunten, eigenaarschap en datakwaliteit, evenals aan de verdere inrichting van de data-architectuur en het technische fundament.

Daarnaast werd ingezet op het beschikbaar stellen van betrouwbare data ter ondersteuning van beleidsvorming en uitvoering.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 zijn de handvatten voor datagedreven werken deels ontwikkeld en is hiermee in de praktijk geoefend. De formele vaststelling en brede implementatie hebben in het verslagjaar nog niet plaatsgevonden en volgen in 2026.

Onderzoek dataorganisatie en tools

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om in 2025 voorbereidingen te treffen voor een toekomstbestendige data-architectuur. Dit hield in het uitvoeren van een marktverkenning en het opstellen van een projectplan, als basis voor de verdere uitvoering in een volgende fase.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is een marktverkenning uitgevoerd en is een projectplan opgesteld voor een toekomstbestendige data-architectuur. De daadwerkelijke uitvoering van het project en de inzet van het bijbehorende budget hebben in het verslagjaar nog niet plaatsgevonden en zijn gepland voor 2026.

Onderzoek ISMS-tool

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om het onderzoek naar een geschikt Information Security Management System (ISMS) af te ronden en te komen tot een onderbouwde keuze voor een ISMS-tool. Het doel was om hiermee de basis te leggen voor een gestructureerde en uniforme aanpak van informatiebeveiliging binnen de organisatie.

Daarnaast werd beoogd om de organisatie voor te bereiden op de implementatie van de ISMS-tool, zodat betrokken functionarissen beter ondersteund worden bij het uitvoeren van hun wettelijke taken op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

Het onderzoek naar de keuze voor een geschikte ISMS-tool is in 2025 afgerond. Hiermee is duidelijk geworden welke tool het beste aansluit bij de behoeften en wettelijke verplichtingen van de gemeente.

De implementatie van de ISMS-tool is voorbereid en staat gepland voor het eerste kwartaal van 2026. Daarmee is in 2025 de basis gelegd voor een gestructureerde inrichting en verdere professionalisering van informatiebeveiliging binnen de organisatie.

Automatiseringsexploitatie

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om door de doorontwikkeling van Microsoft Teams, OneDrive en SharePoint en door het project Recast, dat de digitale werkplek vormgeeft, de omvang van bestaande contracten voor Citrix, Ivanti en VMware te verkleinen.

Daarbij werd er rekening mee gehouden dat voor enkele oudere applicaties deze infrastructuur voorlopig nog nodig zou blijven. Het doel was echter om de exploitatiekosten hiervan aanzienlijk te verminderen.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is een verdere stap gezet richting een moderne digitale werkplek en is de afhankelijkheid van verouderde infrastructuur verminderd. Hiermee is een basis gelegd voor het verkleinen van bestaande contracten en het terugdringen van exploitatiekosten, waarbij alleen voor enkele oudere applicaties de oude infrastructuur voorlopig noodzakelijk bleef.

ICT Ontwikkelingen (Van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om per informatiestroom te beoordelen of deze kon worden overgezet naar de GGI-interface. Daarbij was het doel om het gebruik van Gemnet stapsgewijs af te bouwen en uiteindelijk te beëindigen.

In 2025 werd ingezet op het inventariseren van welke informatiestromen in aanmerking kwamen voor migratie naar GGI, als basis voor verdere besluitvorming en uitvoering in een volgende fase.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is inzicht verkregen in welke informatiestromen in aanmerking komen voor overgang naar de GGI-interface. Hiermee is een eerste stap gezet in het stapsgewijs afbouwen van het gebruik van Gemnet.

Gemnet is een abonnement waarvoor maandelijks kosten worden gemaakt. Door de gefaseerde overgang naar GGI kan dit abonnement op termijn worden opgezegd. Dit proces vergt meerdere jaren, waardoor het financiële effect zich geleidelijk zal voordoen.

Beschikbaarheid en stabiliteit kritische processen

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om de continuïteit en beschikbaarheid van kritische ICT-processen te borgen, in het bijzonder de telefonische bereikbaarheid en de applicaties voor Burgerzaken. Dit hield in het blijven investeren in een stabiele en toekomstbestendige technische inrichting, het toepassen van actuele technologie en het uitvoeren van noodzakelijke software-updates en technische aanpassingen.

Daarnaast was het doel om de afhankelijkheid van lokale servers te verminderen en de beschikbaarheid van deze processen te vergroten, zodat de dienstverlening aan inwoners en ondernemers betrouwbaar en robuust blijft.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

De telefooncentrale is vernieuwd en functioneert inmiddels in de cloud op basis van Microsoft Teams. Voor het klantcontactcentrum wordt gebruikgemaakt van stabiele en hoog beschikbare software. Daarnaast is de applicatie van Burgerzaken vernieuwd en beschikbaar gesteld in de cloud, waardoor de afhankelijkheid van eigen servers is vervallen.

Door de inzet van een dubbele internetverbinding en het gebruik van cloudoplossingen is de beschikbaarheid en stabiliteit van deze kritische processen vergroot. Hiermee is de continuïteit van dienstverlening aan inwoners en ondernemers beter geborgd en is het beoogde resultaat gerealiseerd.

Digitaal samenwerken

Wat wilden we daar dit jaar voor doen?

Beoogd werd om in 2025 het project Dreamwork organisatiebreed uit te rollen. Alle organisatieonderdelen van de gemeente en Carins zouden hiermee te maken krijgen. Met de verplaatsing van bestanden naar de Microsoft Teams-omgeving werd een andere manier van samenwerken en werken geïntroduceerd.

Daarnaast was het doel om alle medewerkers hierin te trainen, zodat zij op een veilige en uniforme wijze gebruik konden maken van het nieuwe digitale samenwerkingsplatform.

Wat zou het opleveren en is dit gelukt?

In 2025 is een grote mate van digitaal samenwerken binnen Microsoft Teams gerealiseerd. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in de samenwerking met externe partners wordt nu in belangrijke mate digitaal samengewerkt. Hiermee is een andere, meer uniforme en toekomstbestendige manier van werken geïntroduceerd.

Rechtmatigheidsverantwoording

Over 2025 legt het college zelf verantwoording af in de jaarrekening over de financiële rechtmatigheid. Dit is het derde jaar dat het college dit zelf doet. Deze rol is een mogelijkheid die we aangrijpen om onze processen in de bedrijfsvoering verder te optimaliseren. Hier heeft de hele organisatie, en daardoor ook de inwoners van Smallingerland, profijt van. Dit zorgt voor meer zicht, inzicht en vervolgens ook voor grip op de rechtmatigheid. Dit is volop in beweging in Smallingerland. Voor een volledige weergave wordt verwezen naar de collegeverklaring hierover. Het afgelopen jaar is op verschillende terreinen gewerkt aan de voorbereiding op de jaarrekeningcontrole en het verkrijgen van een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring. Ten opzichte van 2024 dalen de onrechtmatigheden, maar de geconstateerde onrechtmatigheden liggen boven de nieuwe (lagere) verantwoordingsgrens van 2 procent. In het jaar 2026 wordt er continu doorgewerkt aan het verminderen van de onrechtmatigheden, o.a. door het project rechtmatigheid.

Begrotingscriterium

In totaal is hiervoor een begrotingsonrechtmatigheid van € 1,1 mln opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording waarvan € 1,1 mln als acceptabel is aangemerkt. Ten opzichte van vorig jaar is de begrotingsonrechtmatigheid gedaald met € 4,3 mln. De begrotingsonrechtmatigheden zien toe op de programma's sociaal domein en dienstverlening. De onrechtmatigheden op investeringskredieten betreffen kleine afboekingen op de BTW die als bate verantwoord worden waardoor er een overschrijding op de lasten ontstaat (€ 0,1 mln) Zie voor een toelichting op de overschrijdingen de uitwerking van deze programma's elders in de jaarrekening. De begrotingsonrechtmatigheden zijn als acceptabel aangemerkt op basis van de voorwaarden die zijn opgenomen in de financiële verordening, namelijk:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling; en
3. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

De al ingezette weg op het strakker sturen op het analyseren van de budgetten (incidenteel, structureel en investering) wordt gecontinueerd.

Voorwaarden criterium

Onder het voorwaarden criterium vallen verschillende processen. Hieronder worden alleen de processen benoemd waar onrechtmatigheden boven de rapporteringsgrens zijn aangetroffen.

- Spendanalyse. De totale onrechtmatigheid is met € 1,5 mln gedaald naar € 6,1 mln. Van deze onrechtmatigheid is € 3 mln nieuw. Deze nieuwe onrechtmatigheden worden voor een groot deel veroorzaakt door vier opdrachten (€ 1,6 mln). De resterende onrechtmatigheid (€ 3,1 mln) komt uit 2024 en loopt door in 2025. Hiervan wordt € 0,9 mln veroorzaakt door de onrechtmatigheid van homogene groenopdrachten. Dit wordt in 2026 aanbesteed, zodat dit in 2027 rechtmatig wordt ingekocht. Daarnaast is één jeugdzorgopdracht verantwoordelijk voor een onrechtmatigheid van € 0,9 mln. Om het continueren van de onrechtmatigheden zoveel mogelijk te beperken, worden er gesprekken gevoerd met elke budgethouder om de geconstateerde onrechtmatigheden door te spreken en te beëindigen. Er zijn maatregelen getroffen die helpen bij het voorkomen van nieuwe onrechtmatigheden. Echter, aangezien Smallingerland een gecoördineerd inkoopmodel heeft, valt nooit volledig uit te sluiten dat er nieuwe onrechtmatigheden ontstaan.
- Jeugdwet. Er is twee keer voor de geselecteerde toekenning geen onderzoek gedaan en daardoor geen identiteit vastgesteld en geen ondersteuningsplan opgesteld. In beide gevallen is dit wel aanwezig van een toekenning in het verleden. Door extrapolatie bedraagt

de onrechtmatigheid € 0,7 mln. Carins besteedt extra aandacht aan deze checks. Uit extra steekproeven blijkt de onrechtmatigheid niet vaker voor te komen en is de verwachting dat de onrechtmatigheid in 2026 zal afnemen.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium

Vanuit het M&O beleid zijn er geen bevindingen.

Communicatie met de raad

Naast de maatregelen die de organisatie neemt om verbeteringen aan te brengen om het handelen conform wet- en regelgeving te waarborgen, dient de (tussentijdse) communicatie met de raad/auditcommissie over rechtmatigheid opgenomen te worden in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit conform de kadernota rechtmatigheid 2024. Het afgelopen jaar heeft er meerdere keren communicatie plaatsgevonden over de interne beheersing van de gemeente Smallingerland.

- Aanpassen verordeningen naar de nieuwe verantwoordingsgrens (19 november 2025 (AC) en 16 december 2025 (raad))
- Delen Board Letter en bestuurlijke reactie met raad (februari 2026)

Grondbeleid

Algemene toelichting

Deze paragraaf gaat in op het te voeren grondbeleid en de te verwachten resultaten. De inhoud van deze paragraaf is in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en gaat over:

1. de visie op het grond- en vastgoedbeleid;
2. de manier waarop het grond- en vastgoedbeleid wordt uitgevoerd;
3. een prognose van de resultaten van de totale grondexploitaties;
4. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. risico's in relatie tot het weerstandsvermogen.

Grondbeleid

Visie op grond- en vastgoedbeleid

De gemeente heeft haar ambities vastgesteld in de gemeentelijke omgevingsvisie. Daarin staan onder andere programma's die zijn vertaald naar concrete ruimtelijke opgaven, zoals op het gebied van wonen en economie.

Het huidige grondbeleid is beschreven in de Nota Grond- en Vastgoedbeleid 2026-2030. De gemeente kiest hierbij voor een gemengde aanpak: deels heeft de gemeente een actieve rol, deels laat de gemeente ruimte aan particulieren initiatieven.

Grondbeleid

Grondbeleid is een van de instrumenten waarmee de gemeente de ambities en het beleid voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving bevordert. Bij de toepassing van het gemeentelijk grondbeleid worden de volgende principes gehanteerd:

1. de gemeente bepaalt per situatie welke rol zij inneemt en welke instrumenten zij inzet, op basis van vooraf vastgestelde afwegingscriteria;
2. wanneer de gemeente grond aankoopt, gebeurt dit altijd tegen een marktconforme prijs. Een onafhankelijke taxateur stelt de waarde vast;
3. grond wordt in principe verkocht of uitgegeven tegen marktconforme prijzen. Een uitzondering geldt voor maatschappelijk vastgoed — zoals buurthuizen, jongerencentra (zonder horeca), scholen, bibliotheken, zorgsteunpunten, wijkspportvoorzieningen en sociale huurwoningen. Voor deze functies is staatssteun toegestaan en kunnen lagere grondprijzen worden gehanteerd;
4. de inzet van de grondbeleidsinstrumenten vereist dat de gemeente, conform de regels van het Besluit Begroting en Verslaglegging (BBV), voortdurend stuurt op financiële risico's en de beschikbaarheid van middelen.

Vastgoedbeleid

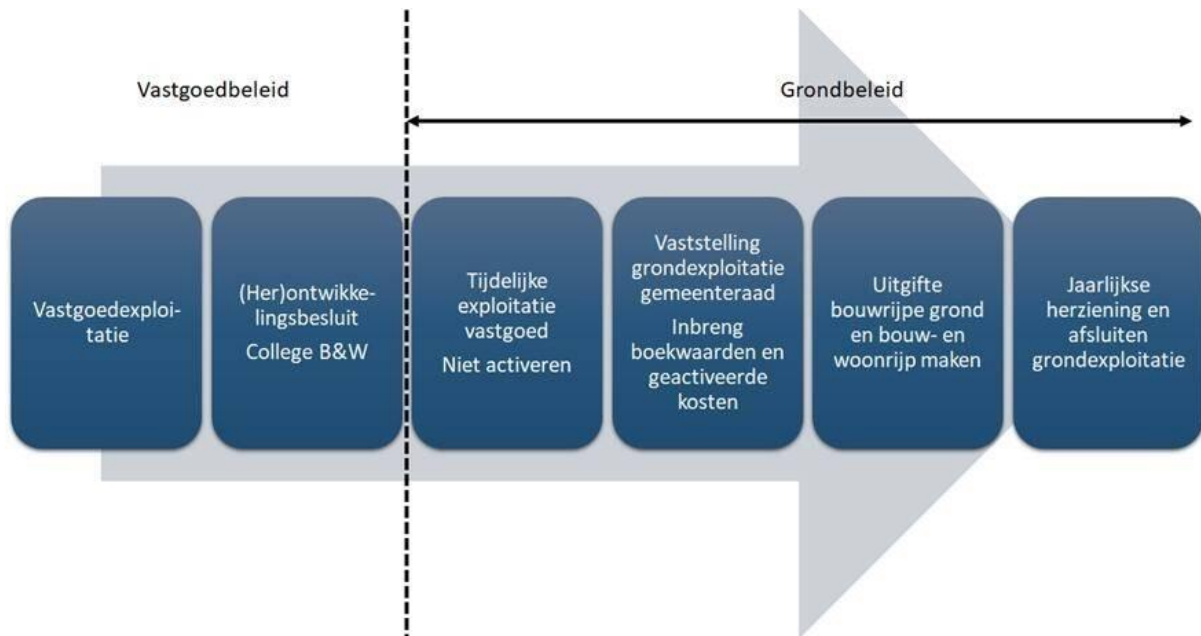
Vastgoedbeleid is net als grondbeleid een instrument om gemeentelijke ambities en doelen te realiseren. Het vastgoedbeleid richt zich op het bieden van huisvesting aan functies die relevant zijn voor het functioneren van de samenleving of de eigen gemeentelijke organisatie.

Het uitgangspunt is: de gemeente bezit geen vastgoed, tenzij daar een duidelijke reden voor is.

Samenhang tussen grond- en vastgoedbeleid

Grond- en vastgoedbeleid overlappen elkaar in twee situaties, namelijk als:

- gemeentelijk vastgoed zijn functie verliest en besloten wordt tot herontwikkeling van die locatie (sloop en realisatie nieuwe functie, zoals onder andere via de Ontwikkelstrategie gebeurt);
- bouwrijpe grond voor maatschappelijk vastgoed of gemeentelijke huisvesting wordt ontwikkeld.

Uitvoering grondbeleid

Uitvoering: boekwaarde

Onderhanden werken

Onderhanden werken zijn actieve grondexploitaties: projecten waarbij de gemeentegronden aankoopt, bouw- en woonrijp maakt en verkoopt aan particulieren of projectontwikkelaars. Deze projecten zijn door de gemeenteraad vastgesteld en zijn momenteel in uitvoering.

In 2025 zijn er drie nieuwe locaties toegevoegd aan de mastergrondexploitatie Ontwikkelstrategie: De Weeme, Drift fase 2 en De Zanding. Er zijn in 2025 geen grondexploitaties afgesloten.

Hieronder een overzicht van de projecten die momenteel in uitvoering zijn, inclusief de boekwaarde na winstneming:

Onderhanden werk: bouwgrond in exploitatie

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaar de 1-1-2025 excl voorziening	Boekingen 2025	Winst uitname	Boekwaar de 31-12-2025	Voorziening verlieslatend complex	Balans inclusief voorziening
Insteekhaven	-1.448	-466	12	-1.902	0	-1.902
Nijtap	-490	-102	21	-571	0	-571
Drachtstervaart	-411	93	0	-318	0	-318
Maartenswouden	616	12	0	628	-628	0
Vrijburgh fase 1	-231	135	44	-52	0	-52
Vrijburgh fase 2	-2.814	76	405	-2.333	0	-2.333
Vrijburgh fase 3	1.072	351	0	1.423	0	1.423
Ontwikkelstrategie	-1.690	-689	883	-1.496	0	-1.496
Totaal	-5.396	-590	1.365	-4.621	-628	-5.249

Particuliere ontwikkelingen

Particuliere ontwikkelingen zijn projecten waarbij de bouwgronden in het bezit zijn van een private partij, die de bouwgronden ook zelf ontwikkelt. De gemeente faciliteert de plannen van private partijen, als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is. De (apparaat)kosten zijn voor de ontwikkelende partij. De gemeente loopt bij deze projecten alleen risico wanneer vertraging optreedt, omdat in dat geval de plankosten oplopen.

Op dit moment lopen deze particuliere initiatieven:

- Uitbreiding Houtigehage
- In de Luwte 1
- Moleneind ZZ 95
- Susterwei De Tike
- Wetterwille
- Achterwei 14 Oudega
- Vuurboom
- Donia
- Zuidkade
- Frissel

Kostenverhaalslocaties

Bij kostenverhaalslocaties (particuliere initiatieven waarbij de gemeente kosten maakt namens de initiatiefnemer) is het uitgangspunt: budgetneutraal ontwikkelen. Alle kosten die de gemeente maakt, worden verhaald op de initiatiefnemer. Bij nieuwe anterieure overeenkomsten worden aan de voorkant duidelijke afspraken gemaakt over hoe financiële risico's bij eventuele vertraging worden opgevangen.

De totale boekwaarde voor particuliere initiatieven bedraagt per 31 december 2025 in totaal € 116.212 (positief [1]). Dat komt doordat er voor een aantal nieuwere particuliere projecten al kosten zijn gemaakt, maar de bijdragen nog ontvangen moeten worden.

[1] Een positieve boekwaarde betekent dat per ultimo er meer lasten zijn dan baten.

Financiën en risico's

De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Het resultaat van een grondexploitatie wordt bepaald door de gerealiseerde kosten en opbrengsten, verwachtingen van kosten en verkoop en parameters (rente en kosten- en opbrengstijging). Deze kunnen wijzigen, waardoor periodieke actualisatie nodig is.

Netto Contante Waarde, disconteringsvoet en rente

De eindwaarde van een grondexploitatie is het totaal van alle geboekte en voorspelde kosten en opbrengsten, inclusief rentetoerekening en effecten van indexering in de toekomst (de kosten- en de opbrengstenstijging). Die eindwaarde wordt teruggerekend door middel van de disconteringsvoet, een percentage dat jaarlijks verrekend wordt om de waarde van het complex op de peildatum (1-1-2026) te bepalen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de te hanteren disconteringsvoet 2% moet zijn. De teruggerekende eindwaarde wordt de Netto Contante Waarde (NCW) genoemd. Met deze NCW kunnen resultaten van projecten met verschillende eindjaren worden vergeleken en opgeteld.

Hiermee is deze NCW ook geschikt voor de vergelijking met de grondexploitaties van vorig jaar. In onderstaande tabel is dan ook voor de vergelijkbaarheid ok de NCW per 1-1-2025 omgerekend naar 1-1-2026. Voor exploitaties met een tekort wordt op basis van de NCW een voorziening wordt getroffen. Deze voorziening groeit per jaar naar de eindwaarde, zodat bij afsluiting van het complex de voorziening het uiteindelijke tekort dekt.

Bouwgrond in exploitatie - resultaten

Er zijn in boekjaar 2025 vanwege de afronding van de projecten geen grondexploitatie-projecten afgesloten. Wel zijn er drie locaties toegevoegd aan Ontwikkelstrategie: De Zanding, De Weeme en De Drift fase 2.

Verwachte projectresultaten

In onderstaande tabel is de resultaatverwachting van de grondexploitaties per 1 januari 2026 weergegeven. Daarbij is dit resultaat afgezet tegen de resultaatverwachting per 1 januari 2025.

De tussentijdse winstneming wordt als last in de grondexploitaties verwerkt. Winstneming is verplicht. Dit gebeurt naar rato van de voortgang van een project.

Resultaatverwachting grondexploitatie

Bedragen * €1.000

Grondexploitatie	NCW 1-1-2026 per 1-1-2026	NCW 1-1-2025 per 1-1-2026	Vershil	Winstuitname 31-12-2025	Totale winstneming t/m 2025
Insteekhaven	997	1.047	-49	12	79
Nijtap	2.351	2.404	-53	21	1.364
Drachtstervaart	21	12	9	0	0
Maartenswouden	-628	-648	19	0	0
Vrijburgh fase 1	30	49	-19	44	1.059
Vrijburgh fase 2	3.559	3.545	15	405	1.197
Vrijburgh fase 3	128	-111	239	0	0
Ontwikkelstrategie	1.875	2.064	-190	883	883
Totaal	8.333	8.362	-29	1.365	4.582

De belangrijkste oorzaken van de lagere resultaatverwachting is gelegen in:

1. de verwerking tussentijdse winstnemingen. Met name voor Ontwikkelstrategie: in deze grondexploitatie wordt voor het eerst winst genomen;
2. de aanpassingen in de parameters naar aanleiding van onderzoek, waardoor er met iets meer opbrengstenstijging en iets minder kostenstijging wordt gerekend.

Winstneming/voorziening

De tussentijdse winstneming wordt volgens de percentage- of completion-methode bepaald door de voortgang van het project. Daarbij speelt zowel de voortgang van de investeringen (kosten), als de voortgang van de opbrengsten (grondverkoppen) een rol. In onderstaande tabel is de voortgang van de investeringen en opbrengsten opgenomen.

Voortgang per project in % per 31-12-2025

Opbrengsten /kosten	Insteekhaven	Nijtap	Drachtstervaart	Vrijburgh fase 1	Vrijburgh fase 2	Vrijburgh fase 3	Ontwikkelstrategie
Opbrengsten	47%	56%	100%	99%	51%	0%	63%
Kosten	15%	61%	92%	98%	42%	20%	52%

Winsten kunnen pas worden genomen als ze daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Voor de meeste grondexploitaties geldt dat er sprake is van een gerealiseerde winst. In Ontwikkelstrategie wordt nog geen winst genomen, omdat er nog een reeks verliesgevende locaties aan toegevoegd zijn en worden.

Onderstaande tabel laat het verloop van de totale winstnemingen van de afgelopen vier jaar zien.

Winstneming uit onderhanden complexen

Bedragen * €1.000

Winstneming	Bedrag
Jaarrekening 2021	625
Jaarrekening 2022	1.304
Jaarrekening 2023	800
Jaarrekening 2024	2.287
Jaarrekening 2025	1.365

Verliesvoorziening

De grondexploitatie Vrijburgh fase 3 werd gedekt met een verliesvoorziening van € 109.196. Deze kan door het op dit moment positief verwachte resultaat naar aanleiding van de actualisatie vervallen.

Maartenswouden laat vooralsnog ook een voorzienbaar verlies zien. Dat komt doordat in de grondexploitatie Maartenswouden alleen kosten zijn opgenomen. Door een bestemmingswijziging van Kantoren naar Wonen verwachten we het voorzienbare verlies goed te maken. Hiervoor wordt een nieuwe grondexploitatie opgesteld die nog in ontwikkeling is. Het op dit moment negatieve resultaat van Maartenswouden zal ten opzichte van de bestaande verliesvoorziening hiervoor met € 12.318 moeten worden aangevuld.

De onttrekking van de verliesvoorziening ten behoeve van de per 31 december 2024 afgesloten grondexploitatie woonwagens was in boekjaar 2024 niet verwerkt, dit wordt in boekjaar 2025 verwerkt.

Onderstaande tabel laat het verloop van de verliesvoorziening in boekjaar 2025 zien.

Bedragen * €1.000

Verloop verliesvoorziening jaar 2025	Bedrag
Beginstand	-1.540
Mutatie Vrijburgh fase 3	109
Mutatie Maartenswouden	-12
<i>Subtotaal mutaties</i>	97
Eindstand	-1.443
Woonwagens	815
Stand per 31-12-2025	-628

Jaarresultaat 2025

Naast de eerder toegelichte winstneming voor het onderhandenwerk kan er sprake zijn van winst uit de mutatie op de strategische grondvoorraad. De winst is het saldo van aankopen/boekwaarde en verkopen. Dit is voor 2025 niet het geval. Verder kunnen onderdelen van het jaarrekeningresultaat van het grondbedrijf de resterende winsten van af te sluiten grondexploitaties zijn. Deze zijn voor 2025 ook niet van toepassing.

Onderstaande tabel laat het jaarresultaat 2025 van het grondbedrijf zien, de opbouw van de winstnemingen vanuit projecten is te zien in de tabel onder verwachte projectresultaten.

Resultaat grondbedrijf over 2025

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Bedrag
Totaalresultaat over 2025	1.365
Vennootschapsbelasting over 2025	-70
Aandeel in resultaat jaarrekening 2025	1.295

Er wordt tussentijdse winst genomen uit de grondexploitaties Insteekhaven, Nijtap, Vrijburgh fase 1, Vrijburgh fase 2 en Ontwikkelstrategie. Dit is in totaal circa € 1,36 miljoen. Verrekend met de te betalen vennootschapsbelasting over 2025 (€ 70.000) is dit circa € 1,29 miljoen.

Materiële vaste activa (MVA)

De hoeveelheid gronden binnen de MVA is circa 198 hectare. De hoeveelheid grond met een stellig voornemen (Ontwikkelstrategie) bedraagt circa 2 hectare en heeft een totale boekwaarde van €0,28 mln. Het overige strategisch grondbezit heeft een totale oppervlakte van circa 195 hectare en een totale boekwaarde van € 8,9 miljoen.

Risico's en relatie tot het weerstandsvermogen

Risico's

Ontwikkeling van de boekwaarden

De eerder genoemde aanpassingen bij de actualisatie van de grondexploitaties hebben gevolgen voor de ontwikkeling van de boekwaarden. In vergelijking met het beleidsplan zijn de verkoopprijzen van de bouwgrond gewijzigd, zijn de verkoopprognoses bijgesteld en zijn er drie locaties aan de exploitatie Ontwikkelstrategie toegevoegd.

Risico's en dekking

De voorraad grond en de warme gronden in de MVA worden als één geheel beschouwd en gewaardeerd tegen de boekwaarde of, als die lager is, de marktwaarde. Als marktwaarde hanteren we de agrarische waarde. De agrarische waarde van de grond loopt uiteen. Voor onze regio is de agrarische waarde rond de € 60.000 - € 70.000 per hectare. Met de referentie van € 6,30 per m² hebben we een voorzichtig gemiddelde genomen. De gemeentelijke gronden van in totaal circa 198,5 hectare hebben een totale agrarische marktwaarde van € 9,67 miljoen. De balanswaarde van de gronden is lager. Er is dus geen sprake van risico op de voorraad grond.

Voor grond dat in exploitatie is genomen (BIE), hanteert Smallingerland bij het bepalen van de risico's de beleidsregel dat het risico gelijk is aan de hoogste boekwaarde in de planperiode van vier jaar, zoals die ook gehanteerd wordt bij de perspectiefnota en het beleidsplan. De boekwaarde van de gronden in exploitatie loopt naar verwachting op tot maximaal € -10,72 miljoen (per saldo meer baten dan lasten) in de planperiode tot en met 2029. Over het geheel grondbedrijf gezien is er zodoende geen boekwaardesaldo waarvoor een risicobedrag aanhouden zou moeten worden.

Ontwikkeling reserve grondbedrijf

Bij de vaststelling van het grond- en vastgoedbeleid is besloten een reserve grondbedrijf te openen. Met de winstneming over de grondexploitaties van 2025 kan de reserve worden aangevuld.

Bedragen * €1.000

Stand reserve grondbedrijf	Bedrag
Stand reserve per 01-01-2025	1.420
Toevoeging winstneming jaarrekening 2022 vanuit Algemene Reserve	1.277
Mutatie voorziening Maartenswouden	-12
Mutatie voorziening Vrijburgh fase 3	109
Winstnemingen jaarrekening 2025 na resultaatbestemming	1.365
Saldo per 31-12-2025 na winstnemingen	4.159
Vennootschapsbelasting over 2025	70
Saldo per 31-12-2025 na winst en vpb	4.089

De reserve grondbedrijf kan worden ingezet bij:

- strategische aankopen;
- aanvullen tekorten bij onrendabele gebiedsontwikkelingen.

Verbonden partijen

Algemene toelichting

In deze paragraaf geven we informatie over de partijen waar de gemeente bestuurlijke en financiële banden mee heeft. Instellingen waarmee we alleen een subsidierelatie hebben, vallen hierbuiten. Die bespreken we hier dus niet.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft door een vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang gaat over het bedrag dat de gemeente ter beschikking heeft gesteld. Dit bedrag verliezen we bij een faillissement van de verbonden partij. Ook is dit het maximale bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld als de partij haar verplichtingen niet nakomt.

De gemeente brengt uitvoerende taken of beleidstaken onder bij een verbonden partij om kwetsbaarheid te verkleinen, kwaliteit te verhogen en/of kosten te besparen. In een aantal gevallen is deelname aan een verbonden partij wettelijk verplicht. Bij de programma's staat per verbonden partij aangegeven hoe deze organisatie een bijdrage levert aan het behalen van de beleidsdoelen.

Visie en beleidsvoornemens

De gemeente heeft geen Kadernota over verbonden partijen. We voeren een terughoudend beleid op dit gebied. Bij eventuele nieuwe verbonden partijen worden, afhankelijk van de situatie, de voor- en nadelen in kaart gebracht. Die leggen we dan aan de raad voor.

Lijst verbonden partijen

Hieronder staan alle verbonden partijen, gegroepeerd naar rechtsvorm. Afhankelijk van de bepalingen in de (oprichtings)documenten kan de raad een zienswijze geven over de begroting en/of jaarrekening van die verbonden partij.

Gemeenschappelijke regeling	Programma	Begroting	Rekening
Veiligheidsregio Fryslân	Dienstverlening	Zienswijze	Zienswijze
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	Fysiek domein	Zienswijze	Zienswijze
Bedrijvenpark Drachten Azeven	Fysiek domein	Zienswijze	Zienswijze
Recreatieschap Marrekrite	Fysiek domein	Zienswijze	Zienswijze
Sociale werkvoorziening Fryslân	Sociaal domein	Zienswijze	Zienswijze
Hûs en Hiem	Dienstverlening	Zienswijze	Zienswijze

Vennootschappen en coöperaties	Programma	Begroting	Rekening
Bank Nederlandse gemeenten (BNG)	Dienstverlening	-	-
Huisvuilcentrale HVC	Fysiek domein	-	-
Afvalsturing Friesland (OMRIN)	Fysiek domein	-	-
Caparis N.V.	Sociaal domein	-	-
Carins B.V.	Sociaal domein	Zienswijze	Ter info

Stichtingen en verenigingen	Programma	Begroting	Rekening
Data Fryslân	Dienstverlening	-	-
Vereniging Friese Gemeenten (VFG)	Dienstverlening	-	-
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	Dienstverlening	-	-
Stichting vliegveld Drachten	Fysiek	-	-

Overig	Programma	Begroting	Rekening
Sociaal domein Fryslân	Sociaal domein	-	-

In de tabel staat meer informatie per verbonden partij. Hier staat bijvoorbeeld het eigen vermogen, het vreemd vermogen en de begrote bijdrage van gemeente Smallingerland.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Fryslân

Algemene toelichting

Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. De Veiligheidsregio's zijn in het leven geroepen om de burgers beter te beschermen tegen de risico's van een ramp of crisis, in de breedste zin van het woord. Voor 2012 was rampen- en crisisbeheersing een aparte taak van iedere gemeente in Nederland afzonderlijk. Door die taak onder regionale bestuurlijke regie te plaatsen is de slagkracht en efficiency vergroot. Het regionaal organiseren van de rampen- en crisisbeheersing komt het multidisciplinair werken en de professionaliteit ten goede. De VRF werkt in opdracht van de Friese gemeenten. De burgemeesters vormen het algemeen bestuur. Het budget komt voor een gedeelte van de Friese gemeenten en voor een deel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De gemeenteraden van de Friese gemeenten beslissen over de financiële bijdragen aan de VRF. Onderdelen van de VRF is de afdeling crisisbeheersing. Deze draagt zorg voor een multidisciplinaire samenwerking bij ramp of crisis. Verder zijn ook de GGD en de brandweer bestuurlijk ondergebracht bij de VRF.

Activiteit

Regionaal organiseren van brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Elke gemeente heeft één stem (stemverhouding 1:24) in het algemeen bestuur.

Lid bestuurscommissie Gezondheid: Wethouder dhr. P. Van der Zwan

Lid bestuurscommissie Veiligheid: Burgemeester dhr. F. Veenstra

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen * €1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
10.662	12.125	87.343	83.065	3.483	7.244

Potentiële risico's

Verhoging bijdrage, echter heeft de VRF voldoende eigen vermogen om incidentele tegenvallers op te vangen.

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Algemene toelichting

Gemeenten en provincies zijn verplicht een deel van de uitvoeringstaken op het gebied van milieu onder te brengen bij een regionale uitvoeringsdienst. In de provincie Fryslân is hiervoor de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) ingericht.

Na de invoering van de Omgevingswet hebben zich in de afgelopen jaren verschuivingen voorgedaan in bedrijven en taken tussen de gemeente en de FUMO. In 2025 is een deel van de taken die voorheen door de FUMO werd uitgevoerd, weer door de gemeente zelf opgepakt. Deze herverdeling van taken had gevolgen voor de taakafbakening, de inzet van capaciteit en de financiële afspraken tussen de gemeente en de FUMO.

De wijzigingen in taken en verantwoordelijkheden zijn in 2025 verder in beeld gebracht. Daarbij is nadrukkelijk gekeken naar de borging van deskundigheid en het blijven voldoen aan de voor

vergunningverlening, toezicht en handhaving geldende kwaliteitscriteria. De gemeente heeft hierbij aandacht gehouden voor het risico dat op specifieke deskundigheidsgebieden de kritieke ondergrens wordt benaderd. Indien nodig kan dit ertoe leiden dat aanvullende taken alsnog bij de FUMO worden belegd om blijvend aan de kwaliteitscriteria te voldoen.

Op landelijk niveau liep het Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving eind 2024 af. In 2025 is vanuit de koepelorganisaties gewerkt aan een vervolg voor de verdere versterking van het VTH-stelsel. Daarbij is opnieuw aandacht geweest voor onderwerpen die ook de omgevingsdiensten raken, zoals kwaliteit en robuustheid van de organisatie, digitale informatievoorziening en inhoudelijke ontwikkelingen zoals Zeer Zorgwekkende Stoffen, circulaire economie en nieuwe taken op het gebied van onder meer CO₂-gerelateerde mobiliteit. Deze ontwikkelingen blijven van invloed op de uitvoering van taken en de samenwerking tussen de gemeente en de FUMO.

Activiteit

Milieutoezicht en handhaving bij grote bedrijven.

Bestuurlijk belang

Alle gemeenten in Friesland plus de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân.

Vertegenwoordiging in het bestuur; Wethouder mevr. M Le Roy

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen *€ 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
840	243	4.783	4.638	-468	839

Potentiële risico's

Voor incidentiele risico's heeft de FUMO voldoende eigen vermogen beschikbaar. De ontwikkelingen op het gebied van VTH kunnen leiden tot een bijstelling van de deelnemersbijdrage.

Recreatieschap Marrekrite

Algemene toelichting

'De Marrekrite' bestaat sinds 1957 en is een samenwerkingsorgaan (GR) van de provincie Fryslân en bijna alle Fryske 'vaste wal' gemeenten. Marrekrite heeft als doel de recreatief-toeristische basisinfrastructuur in Fryslân zo goed mogelijk te laten functioneren, nadrukkelijk rekening houdend met de belangen van natuur en landschap. Zij richt zich met haar diensten zowel op de eigen inwoners (recreanten) als op bezoekende toeristen van buiten de provincie.

Sinds de oprichting is het realiseren en onderhouden van aanlegvoorzieningen in het buitengebied de hoofdactiviteit. In 2012 is die taakstelling verbreed met activiteiten op 'land', waaronder het beheer en onderhoud van de provinciale fiets- en wandelknooppuntnetwerken. Deze en andere taken worden uitgevoerd door een compact team van 10 medewerkers, die deels op kantoor werken en die deels de buitendienst bemannen (7.5 fte). Daarnaast kan De Marrekrite vanouds teruggaan op een flink aantal trouwe vrijwilligers.

Volgens onafhankelijke kwaliteitsmetingen behoort Fryslân met de door De Marrekrite beheerde recreatieve basisinfrastructuur al vele jaren tot de top in Nederland. Om haar taken naar behoren uit te kunnen voeren, werkt De Marrekrite nauw samen met tal van organisaties zoals provinciale en gemeentelijke diensten, waterschappen, natuurorganisaties en ondernemers. In het bestuur worden bestuurders afgevaardigd die de portefeuille 'Recreatie en toerisme' (R&T) in hun pakket hebben. De

R&T-gedeputeerde van de provincie Fryslân is voorzitter van zowel het dagelijks bestuur (DB), als het algemeen bestuur (AB). In het DB hebben, naast deze gedeputeerde, 5 wethouders zitting vanuit de deelnemende gemeenten. In het AB zijn alle deelnemers vertegenwoordigd. Dat zijn er 14. Collectiviteit is het uitgangspunt. Alle deelnemers hebben één stem, ongeacht hun grootte of bijdrage. Het DB vergadert viermaal per jaar, het AB twee keer.

Activiteit

Beheer en onderhoud van aanlegvoorzieningen in het buitengebied.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Bestuur bestaat uit de provincie Fryslân en 13 deelnemende gemeenten.

Bestuursleden vanuit Smallingerland:

Wethouder dhr. S. Hoekstra

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
4.256	4.135	4.733	8.343	157	97

Potentiële risico's

De omvang in deze deelname is beperkt. Het beschikbare eigen vermogen is groot, waardoor het risico voor de gemeente Smallingerland verwaarloosbaar is.

Hûs en Hiem

Algemene toelichting

Hûs en Hiem' is een samenwerkingsverband van Friese gemeenten. De rechtsvorm is een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Hûs en Hiem geeft op verzoek van de gemeenten onafhankelijk en deskundig advies over ruimtelijke kwaliteit, welstand en monumentenbeleid. Het bestuur van de GR wordt gevormd door de wethouders van de deelnemende gemeenten. Uit hun midden kiest het Algemeen Bestuur één wethouder als voorzitter. Naast het Algemeen Bestuur kent de organisatie van Hûs en Hiem een Dagelijks Bestuur, dat leidinggeeft aan het bureau van de organisatie. Het budget van Hûs en Hiem wordt gefinancierd door de deelnemende gemeenten. Jaarlijks wordt de jaarrekening van het afgelopen jaar en de begroting van het komende jaar voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft het recht een zienswijze op deze begroting in te dienen.

Hûs en Hiem is na de invoering van de Omgevingswet nog steeds aangewezen door de deelnemende gemeenten als gemeentelijke adviescommissie. De raad kan in het kader van de Omgevingsvisie keuzes maken hoe zij met het welstandsbeleid en de advisering wil omgaan. Dat betekent dat er bepaald kan worden welke diensten de gemeente zal afnemen. In 2025 maakte de gemeente nog gebruik maken van de diensten van Hûs en Hiem. Wel dient de raad voor de periode vanaf 2026 hierover een keuze maken.

Activiteit

Welstandsadvisering en monumentenzorg.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Wethouder Mevr. M. Le Roy

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Bijdrage
383	491	425	412	119	134

Potentiële risico's

We zijn afnemer van diensten, derhalve zijn de risico's beperkt.

Sociale werkvoorziening Fryslân

Algemene toelichting

De 'Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân' (GR Sw Fryslân) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf. De GR Sw Fryslân heeft tot doel de wet Sociale werkvoorziening (Wsw) en daaruit voortvloeiende voorschriften uit te voeren voor de acht aangesloten gemeenten. De uitvoering van de Wsw heeft het bestuur van de GR opgedragen aan Caparis NV. Het bestuur van de GR wordt gevormd door leden van de colleges van B&W van de aangesloten gemeenten. Het bestuur voert de regie op de uitvoering van de Wsw. Door de wijziging in de eigendomssituatie van Caparis NV en de daaruit voortvloeiende dienstverleningsovereenkomsten is het beleidsaspect buiten de GR komen te liggen. De overlegvorm van de GR is hiertoe beperkt tot de momenten van financiële besluitvorming over de bedrijfshuishouding van de GR. Daartoe vergadert de GR gemiddeld drie keer per jaar, waarbij ook de algemeen directeur van Caparis NV aanwezig is als adviseur van het bestuur.

Activiteit

Gemeenschappelijke regeling in het kader van de gemeentelijke taak van de Wet sociale werkvoorziening en opdrachtgever voor Caparis NV.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur

Gemeenschappelijke regeling met acht verschillende gemeenten. Elke gemeente heeft één lid in het bestuur.

Wethouder Dhr. P. van der Zwan

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen *€ 1.000					
Eigen vermogen begin stand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
0	0	2.	6	0	3

Potentiële risico's

Risico is afhankelijk van de CAO stijging en de Rijksvergoedingen

Bedrijvenpark Drachten Azeven

Algemene toelichting

In de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenpark Drachten Azeven exploiteren de gemeenten Smallingerland en Opsterland gezamenlijk het bedrijventerrein. Alle beschikbare bouwkavels zijn in de verkoop. Jaarlijks worden de verkoopverwachtingen vastgesteld en zo nodig bijgesteld. Om te kunnen blijven voldoen aan de vraag naar bedrijventerreinen is in 2024 de uitbreiding Noord fase 3 in exploitatie genomen en is de grond verworven voor fase 4 die later in exploitatie wordt genomen.

In 2025 is het werkingsgebied in Zuid uitgebreid met circa 10 hectare en is de grond hiervoor ook verworven.

Activiteit

Beheren en exploiteren van Bedrijvenpark Drachten Azeven.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Tien bestuursleden, vijf van gemeente Smallingerland en vijf van gemeente Opsterland.

Burgemeester dhr. F. Veenstra

Wethouder dhr. R. Hartogh Heys van de Lier

Raadslid mevr. M. de Voor-Veenstra

Raadslid dhr. R. Kooistra

Raadslid mevr. J. Mast-Nikkels

Financieel belang

Eenmalige investering

Financiële gegevens

Bedragen * €1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
6.593	7.225	5.007	4.056	632	0

Potentiële risico's

Eind 2025 bedraagt het geïnvesteerd vermogen circa € 10 miljoen. Naar verwachting wordt dit in de jaren daarna terugverdiend door verkoop van bouwkavels. Als de verkopen in de komende jaren gaan tegenvallen dan is er een buffer van circa € 6,6 miljoen beschikbaar om eventuele verliezen/afboekingen op te vangen.

Vennootschappen en coöperaties

Caparis NV

Algemene toelichting

De 'Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân' (GR Sw Fryslân) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Weststellingwerf. De GR Sw Fryslân heeft tot doel de wet Sociale werkvoorziening (Wsw) en daaruit voortvloeiende voorschriften uit te voeren voor de acht aangesloten gemeenten. De uitvoering van de Wsw heeft het bestuur van de GR opgedragen aan Caparis NV. Het bestuur van de GR wordt gevormd door leden van de colleges van B&W van de aangesloten gemeenten. Het bestuur voert de regie op de uitvoering van de Wsw. Door de wijziging in de eigendomssituatie van Caparis NV en de daaruit voortvloeiende dienstverleningsovereenkomsten is het beleidsaspect buiten de GR komen te liggen. De overlegvorm van de GR is hiertoe beperkt tot de momenten van financiële besluitvorming over de bedrijfshuishouding van de GR. Daartoe vergadert de GR gemiddeld drie keer per jaar, waarbij ook de algemeen directeur van Caparis NV aanwezig is als adviseur van het bestuur.

Activiteit

Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening.

Bestuurlijk belang

Aandelen

Financieel belang

7.000 aandelen á € 1 per stuk

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen 31-12-2023	Eigen vermogen 31-12-2024	Vreemd vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 31-12-2024	Resultaat 2024	Jaarlijkse bijdrage
7.594	6.260	20.089	20.720	1.035	13.001

De jaarrekening 2025 van Caparis was nog niet bekend ten tijden van het opmaken van deze jaarrekening.

Potentiële risico's

Het eigen vermogen van Caparis is voldoende groot om eventuele risico's eerst zelf op te kunnen vangen.

Carins B.V.

Algemene toelichting

Gemeente Smallingerland is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet en de wet Gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Eind 2018 is Carins opgericht om voor de gemeente Smallingerland de toegang tot de ondersteuning binnen deze wet- en regelgeving uit te voeren. De statuten van Carins omschrijven de betrokkenheid van de gemeenteraad. In drie overeenkomsten is in 2021 de opdracht aan Carins, de te leveren prestaties in deze opdracht en de samenwerking met de gemeente vastgelegd en ondertekend door beide partijen. De gemeente Smallingerland is de enige aandeelhouder van Carins, vertegenwoordigd door de wethouder met financiën in de portefeuille. De wethouder met het sociaal domein in de portefeuille is betrokken op inhoud van lokaal beleid en de wetgeving waarbinnen Carins opereert.

Activiteit

Ondersteunen van de inwoners van Smallingerland op basis van de Wmo en jeugdwet.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Financieel belang

100% eigenaar

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
1	1	1.950	2.518	0	9.360

Potentiële risico's

De gemeente is 100% eigenaar van Carins en zal tekorten moeten aanvullen, conform afspraken in de uitvoeringsovereenkomst.

HuisVuilCentrale (HVC)

Algemene toelichting

Deze partij is verantwoordelijk voor het afvalbeheer van onder andere de gemeente Smallingerland. We zijn met andere gemeenten aandeelhouder van HVC. Dit vloeit voort uit het feit dat zij ons huishoudelijk afval verwerken. Als aandeelhouder staan wij – mede – garant voor de aangegane geldleningen van HVC. De garantstelling heeft alleen betrekking op de leningen die zijn aangegaan voor de verwerking van afval.

Activiteit

Overslag, transport, bewerken en verwerken van afval (duurzaam afvalbeheer).

Bestuurlijk belang

Stemrecht

Financieel belang

Aantal aandelen + balanswaarde 78 aandelen á € 45,45. Garantstellingsprovisie ontvangen over 2023 € 131.617,00.

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
257.583	277.924	966.359	1.031.417	20.318	2.436

Potentiële risico's

HVC is een gezond bedrijf, de risico's als aandeelhouder zijn zeer beperkt.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Algemene toelichting

De Bank Nederlandse Gemeenten N.V. is een Nederlandse bank en fungeert voor gemeenten als diens huisbankier. Al het betalingsverkeer van de gemeente Smallingerland loopt in principe via de BNG. Daarnaast hebben we diverse langlopende financieringen (leningen) lopen bij de BNG. De gemeente heeft geen bestuurlijk belang in de BNG. We zijn naast de Nederlandse Staat, provincies en andere Nederlandse gemeenten aandeelhouder van de BNG.

Activiteit

Bank voor de Nederlandse gemeenten.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Directeur dhr. S van der Berg

Stemrecht

Financieel belang

110.292 aandelen á €2,50. In 2022 heeft de gemeente € 251.000 dividend ontvangen.

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
4.615.000	5.721.000	107.459.000	110.819.000	254.000	0

Potentiële risico's

De BNG heeft een gezonde financiële positie. De risico's als aandeelhouder zijn zeer daarom beperkt.

Afvalsturing Friesland (OMRIN)

Algemene toelichting

Sinds 2007 wordt ons huishoudelijk afval niet meer verwerkt door Afvalsturing Friesland N.V.. We zijn nog wel aandeelhouder.

Activiteit

OMRIN voert geen activiteiten meer uit voor de gemeente Smallingerland.

Bestuurlijk belang

Stemrecht

Financieel belang

362 aandelen á € 450. In 2023 heeft de gemeente € 173.000 aan dividend ontvangen.

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
84	84	131.744	132	3	0

Potentiële risico's

Afvalsturing Friesland is een gezond bedrijf, de risico's als aandeelhouder zijn zeer beperkt.

Stichtingen en verenigingen

Data Fryslân

Algemene toelichting

Coöperatie DataFryslân is een samenwerking tussen publieke en private organisaties met als doel om elkaar te versterken in de realisatie van maatschappelijke opgaven. DataFryslân draagt hieraan bij met organiseren van jaarlijkse data-events voor brede kennisdeling over maatschappelijke ontwikkelingen. Ook door uitvoeren van dataonderzoek voor gezamenlijk leren van dataonderzoek en de toepassing ervan met nieuwe technologie. Verder levert dataonderzoek inzicht op voor actief inspelen op maatschappelijke opgaven en draagt dataonderzoek bij aan datagedreven beleid en daardoor effectieve dienstverlening voor inwoners van Friesland. De oprichters van de coöperatie zijn Rijksuniversiteit Groningen, NHL/STENDEN, het Fries Sociaal Planbureau, Provincie Fryslân en gemeenten Leeuwarden, SudWest Fryslân en Smallingerland. De publieke en private organisaties die in aanmerking komen voor lidmaatschap hebben een maatschappelijke functie.

Activiteit

Coöperatie van publieke en private organisaties, platform voor stimuleren datagedreven beleid en daardoor effectieve dienstverlening voor inwoners van Friesland.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in het bestuur.

Directeur, Dhr. S. van der Berg, functie in het bestuur secretaris

Vertegenwoordiger algemene leden vergadering: Wethouder, dhr. S. Hoekstra

Financieel belang

n.v.t.

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
Niet opgenomen	nmb	Niet opgenomen	nmb	nmb	66

Jaarrekening 2025 van Data Fryslân is ten tijden van opstellen van deze jaarrekening nog niet bekend

Potentiële risico's

Er worden geen financiële risico's gelopen.

Vereniging Friese Gemeenten (VFG)

Algemene toelichting

De VNG is een vereniging die de belangen behartigt van alle Nederlandse gemeenten en zij biedt een platform voor opinievorming en vernieuwing in gemeenteland. Zij heeft ook als doel om de lokale overheid te versterken. De VFG is de Friese equivalent. Via VNG bijeenkomsten worden bijvoorbeeld geregeld gezamenlijk oproepen gedaan aan het Rijk of wordt kennis gebundeld en beschikbaar gesteld voor gemeenten. Gemeenten dragen bij aan deze verenigingen door middel van een jaarlijkse contributie.

Activiteit

Belangenbehartiger, advisering en platform voor Friese gemeenten.

Bestuurlijk belang

Wethouder, dhr. P van der Zwan, vicevoorzitter/ secretaris

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
p.m	p.m	p.m	p.m	nmb	39

Jaarrekening 2025 van de vereniging Friese Gemeenten is ten tijden van het opmaken van deze jaarrekening nog niet bekend.

Potentiële risico's

Naast de jaarlijkse contributie zijn er nagenoeg geen risico's.

Stichting Vliegveld Drachten

Algemene toelichting

Stichting Vliegveld Drachten (SVD) is opgericht op 10 juli 1980. De Stichting heeft als statutair doel: "het exploiteren van en het voeren van beheer over een vliegveld te Drachten en het verrichten van alle activiteiten welke daarvoor bevorderlijk kunnen zijn of daarmee verband houden". Op 14 november 2023 is door de gemeenteraad besloten dat de plannen uit het kader 'Toekomst Vliegveld Drachten' haalbaar en realiseerbaar zijn. Dit betekent dat voor de komende 50 jaar het terrein van Vliegveld Drachten gebruikt kan worden als vliegveld op basis van een nieuwe erfpachtovereenkomst tussen de gemeente en de SVD. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de bouw van hangaar woningen op het perceel mogelijk te maken in combinatie met vliegveld gerelateerde bedrijven. De SVD is en blijft verantwoordelijk voor de exploitatie van het vliegveld. Ook zal SVD verantwoordelijk worden voor het sluiten van de erfpachtovereenkomsten met particulieren en bedrijven op het vliegveld terrein.

Activiteit

Exploitatie van vliegveld Drachten.

Bestuurlijk belang

Bruikleenovereenkomst grond. Gemeente voert het secretariaat uit voor de stichting.

Financieel belang

Er wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd waarbij ook het financieel belang in beeld wordt gebracht.

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen 31-12-2023	Eigen vermogen 31-12-2024	Vreemd vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 31-12-2024	Resultaat	Jaarlijkse Bijdrage
3	-57	156	152	-60	23

De jaarrekening 2025 van het vliegveld is ten tijden van opstellen van deze jaarrekening nog niet bekend

Potentiële risico's

Dit is onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek.

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Algemene toelichting

De VNG is een vereniging die de belangen behartigt van alle Nederlandse gemeenten en zij biedt een platform voor opinievorming en vernieuwing in gemeenteland. Zij heeft ook als doel om de lokale

overheid te versterken. De VFG is de Friese equivalent. Via VNG bijeenkomsten worden bijvoorbeeld geregeld gezamenlijk oproepen gedaan aan het Rijk of wordt kennis gebundeld en beschikbaar gesteld voor gemeenten. Gemeenten dragen bij aan deze verenigingen door middel van een jaarlijkse contributie.

Activiteit

Belangenbehartiger van alle gemeenten en biedt een platform voor opinievorming en vernieuwing.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging directeur, dhr. Siebren van der Berg

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen 31-12-2023	Eigen vermogen 31-12-2024	Vreemd vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 31-12-2024	Resultaat 2024	Jaarlijkse Bijdrage
56.307	60.360	91.235	166.973	-634	98

Jaarrekening 2025 van de VNG is ten tijde van opmaken van deze jaarrekening nog niet bekend.

Potentiële risico's

Naast de jaarlijkse contributie zijn er nagenoeg geen risico's.

Overig

Sociaal Domein Fryslân

Algemene toelichting

'Sociaal Domein Fryslân' (SDF) is opgericht in 2015 en verzorgt voor alle Friese gemeenten inkoop, contractmanagement, beleidsvoorbereiding en verwerking van diverse (wettelijke) taken op de terreinen van Wmo en Jeugdwet. De rechtsvorm die ten grondslag ligt aan de samenwerking is een centrumregeling met gemeente Leeuwarden als centrumgemeente.

Activiteit

Inkoop, contractmanagement en verwerking van diverse (wettelijke) taken op de terreinen Participatie, Wmo en Jeugd, voor alle gemeenten in Fryslân uit te voeren.

Bestuurlijk belang

Gemeente Leeuwarden is de mandaat gemeente.

Financieel belang

Jaarlijkse bijdrage op basis van het inwonersaantal

Financiële gegevens

Bedragen * € 1.000					
Eigen vermogen beginstand	Eigen vermogen eindstand	Vreemd vermogen beginstand	Vreemd vermogen eindstand	Resultaat	Jaarlijkse bijdrage
0	nrb	0	nrb	nrb	536

De jaarrekening 2025 van sociaal domein fryslân is ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening nog niet bekend.

Potentiële risico's

Blijkt achteraf dat de kosten groter zijn dan vooraf begroot zal de gemeente een naheffing krijgen.

Wet Open Overheid

Algemene toelichting

Inwoners hebben recht op informatie van de overheid. De Wet open overheid (Woo) regelt dat. De wet geldt sinds 1 mei 2022 en vervangt de voormalige Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

De Woo heeft drie doelen:

- een transparanter en actief openbaar makende overheid;
- het dienen van het belang van openbaarheid;
- publieke informatie openbaar maken.

Deze doelen versterken de democratische rechtsstaat, ondersteunen de inwoner en het bestuur, en stimuleren de economische ontwikkeling.

De Woo verplicht de gemeente om stapsgewijs meer informatie actief openbaar te maken. De focus ligt daarbij op:

- het actief openbaar maken van informatie;
- het passief openbaar maken van informatie;
- het op orde brengen en houden van de informatiehuishouding.

Actief openbaar maken van informatie

De Wet open overheid verplicht de gemeente om informatie actief openbaar te maken. Dat betekent dat de gemeente zelf informatie beschikbaar stelt, zonder dat iemand erom hoeft te vragen. Onder deze openbaarmaking vallen zeventien informatiecategorieën, onderverdeeld in vier tranches. De categorieën zijn op grond van een Koninklijk Besluit vastgesteld en voorzien van een deadline. De gemeente Smallingerland houdt zich aan deze planning. De tabel laat de voortgang zien.

In de onderstaande tabel staan de zeventien informatiecategorieën met het bijbehorende artikelnummer van de Woo. Vervolgens staat beschreven welke informatie we openbaar moeten maken. Tot slot staat de voortgang weergegeven.

Is de status **oranje**, dan loopt de voortgang vertraging op. Deze vertraging wordt veroorzaakt door aanpassingen in de planning door het rijk en ligt buiten onze invloed. Is de status **groen**, dan ligt de voortgang op koers.

Naam	Voortgang	Toelichting op de voortgang	Planning verplicht	Tranche
Wetten en algemeen verbindende voorschriften	●	zoeken.officiëlebezoekmaken.nl	01-05-2027	1
Anderen algemeen verbindende voorschriften	●	www.overheid.nl		1
Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag	●		01-05-2027	2
Organisatie en werkwijze	●	www.smallingerland.nl		1
Bereikbaarheidsgegevens	●	www.smallingerland.nl		1
Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken	●	https://smallingerland.notubiz.nl/dashboard		2
Vergaderstukken decentrale overheden	●	https://smallingerland.notubiz.nl/dashboard		2

Naam	Voor tgan g	Toelichting op de voortgang	Planning verplicht	Tranche
Agenda's, besluiten en besluitenlijsten van bestuurscolleges	●	Openbare besluitenlijsten - Smalingerland		2
Adviezen van adviescolleges	●			2
Convenanten	●		01-05-2027	3
Jaarplannen en verslagen	●	www.smalingerland.nl	01-05-2027	2
Verplichting tot verstrekking van subsidies, anders dan met een beschikking	●		01-05-2027	3
WOO verzoeken	●	www.smalingerland.nl		3
Vergaderstukken van de Staten-Generaal	✓	Deze categorie is niet van toepassing voor gemeenten.		-
Onderzoeksrapport	●		01-05-2027	3
Beschikkingen	●		01-05-2027	4
Klachtoordelen	●	www.smalingerland.nl		-

Passief openbaar maken van informatie

Naast de elf verplichte informatiecategorieën die de Woo voorschrijft kan de gemeente ook andere informatie openbaar maken of verzoeken van burgers ontvangen om informatie openbaar te maken. De Woo schrijft een wettelijke afhandelingstermijn voor van maximaal 42 dagen voor het uitvoeren van een informatieverzoek.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 16-12-2025 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2025. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde € 5,840 mln) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 250.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting gegeven.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te verkopen staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de voorbereidingskosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en

- de voorbereidingskosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa; na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie en kunnen dan worden overgeboekt naar de desbetreffende BIE (Bouwgronden In Exploitatie), dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat of moet een voorziening worden getroffen; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 10.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verordening, zoals laatstelijk vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 16-12-2025. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode en starten in het jaar na gereedkomen van het actief. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaar (2023) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd én;
- de (toekomstige) bestemming(en)/functies (ontwikkeling) betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden én;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid én;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk én;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelingsmogelijkheden..

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen. De toegerekende rentelasten moeten als volgt worden bepaald:

- in het geval van projectfinanciering van een grondexploitatie: het rentepercentage van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering
- indien er geen sprake is van projectfinanciering van een grondexploitatie: de omslagrente conform de notitie Rente van de commissie BBV

De rentetoerekening vindt plaats op basis van de bruto-boekwaarden van de grondexploitaties van de BIE per 1 januari. Ook over grondexploitaties waarbij de verantwoorde opbrengsten hoger zijn dan de kosten, waardoor de boekwaarde van een BIE negatief is, wordt rente (in dit geval een baat) toegerekend.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. De resterende looptijd van de grondexploitatie is tien (10) jaar of minder
2. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
3. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
4. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op contante waarde. De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2025: 2%).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De grondslag voor de voorziening dubieuze debiteuren is een dynamische bepaling met een statische toetsing.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Bro; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde/het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het “jaarlijks vergelijkbaar volume” is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Baten en lasten

Resultaatbepaling

De lasten en baten worden tegen de nominale waarden volgens het “matching principe” toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord op het moment dat deze voorzienbaar zijn. Winsten worden eerst verantwoord nadat ze werkelijk gerealiseerd zijn.

Dividendopbrengsten

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personele lasten

Arbeid gerelateerde verplichtingen worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten, zoals bijvoorbeeld vakantiegeld en verlofaanspraken, toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Eigen bijdragen in het kader van de WMO

De eigen bijdrage in het kader van de WMO worden door het CAK geïnd en aan de gemeente afgedragen. Op basis van de overzichten van het CAK kunnen de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordeeld worden met de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten is het niet mogelijk om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel vast te stellen.

Balans

Op de volgende pagina's ziet u de balans van de gemeente Smallingerland. De balans geeft inzicht in de bezittingen, schulden en het vermogen van de gemeente aan het einde van 2025 en 2024.

Activa	31-12-2025	31-12-2024	Passiva	31-12-2025	31-12-2024
<u>Vaste activa</u>			<u>Vaste passiva</u>		
Immateriële vaste activa			Eigen vermogen		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	2.574	2.008	Reserves:		
Totaal Immateriële vaste activa	2.574	2.008	- Algemene reserve	40.923	37.613
			- Bestemmingsreserves	46.024	39.912
Materiële vaste activa			Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	8.771	10.825
Investeringen met een economisch nut	213.516	209.866	Totaal eigen vermogen	95.718	88.350
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	54.214	48.473			
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	31.753	26.096	Voorzieningen	10.765	9.370
Totaal materiële vaste activa	299.483	284.435	Totaal voorzieningen	10.765	9.370
Financiële vaste activa			Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Kapitaalverstrekkingen aan:			Onderhandse leningen van:		
- deelnemingen	450	450	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	169.973	150.247
Overige langlopende leningen	1.875	1.870	Waarborgsommen	179	179
Totaal financiële vaste activa	2.325	2.320	Totaal vaste schulden	170.152	150.426
<u>Totaal vaste activa</u>	<u>304.382</u>	<u>288.763</u>	<u>Totaal vaste passiva</u>	<u>276.635</u>	<u>248.146</u>
<u>Vlottende activa</u>			<u>Vlottende passiva</u>		
Vorraden			Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		

Activa	31-12-2025	31-12-2024	Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Grond- en hulpstoffen	7	0	Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	10.000	15.000
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-5.249	-6.121	Banksaldi	3.126	2.739
Totaal voorraden	-5.242	-6.121	Overige schulden	8.716	17.442
			Totaal netto-vlottende schulden	21.842	35.181
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar					
Overige vorderingen	6.938	5.742	Overlopende passiva		
Overige uitzettingen	13	13	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.568	6.484
Vorderingen op openbare lichamen	400	0	De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.351	5.755	- Europese overheidslichamen	0	60
			- Het Rijk	23.502	25.435
Liquide middelen			- Overige	1.614	329
Kassaldi	1	2	Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	6.198	3.142
Banksaldi	46	31	Totaal overlopende passiva	38.882	35.450
Totaal liquide middelen	47	33			
			Totaal vlottende passiva	60.724	70.631
Overlopende activa					
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen:					
- Europese overheidslichamen	252	126			
- Het Rijk	5.759	6.774			
- Overige Nederlandse overheidslichamen	946	983			

Jaarrekening 2025

Activa	31-12-2025	31-12-2024	Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	23.864	22.464			
Totaal overlopende activa	30.821	30.347			
Totaal vlottende activa	32.977	30.014			
Totaal Activa	337.359	318.777	Totaal passiva	3	77

Verstrekke borg- en/of garantstellingen per 31-12-2025 €745mln.

Belastingvordering

Aan de actiefzijde van de balans wordt buiten de balansstelling het bedrag opgenomen waarvan het recht bestaat op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Het recht op verliescompensatie is in 2025 nihil.

Vaste activa

Toelichting op de balans

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat een aantal onderdelen uit de balans moet worden toegelicht. Deze toelichting treft u hieronder aan.

Immateriële vaste activa

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investeringen	Desinvesteringen	Overige mutaties	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Kosten onderzoek en ontwikkeling	2.008	987	0	-350	71	0	2.574
Totaal	2.008	987	0	-350	71	0	2.574

Materiële vaste activa met economisch nut

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investeringen	Desinvesteringen	Overige mutaties	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden strategisch	12.217	0	0	-2.544	0	0	9.673
Gronden en terreinen	2.708	866	17	253	0	51	3.759
Waarvan in erfpacht uitgegeven	0	155	0	0	0	0	155
Warme gronden	0	1601	0	2.698	0	0	4.299
Woonruimten	0	13	0	0	0	0	13
Bedrijfsgebouwen	180.016	6929	189	-495	939	4.998	180.324
Grond-, wegen en waterb. Werken	3.724	1428	0	-283	252	117	4.500
vervoermiddelen	2.135	525	25	0	16	317	2.302
Machines, apparaten en installaties	6.677	1125	0	0	1.306	842	5.654
Overige materiële vaste activa	2.389	1119	0	0	0	671	2.837
Totaal	209.866	13761	231	-371	2.513	6.996	213.516

Onder de categorie gronden en terreinen zijn ultimo 2025 in totaal 2 in erfpacht uitgegeven gronden opgenomen voor een bedrag van € 155.000.

De warme gronden betreffen de volgende locaties:

- Diverse panden Moleneind ZZ Drachten
- Valaatserend Drachten
- Diverse panden Zuidkade Drachten.

Materiële vaste activa: economisch nut met heffing

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Desinvesterings	Overige mutaties	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	967	56	0	0	0	0	1.023
Bedrijfsgebouwen	212	15	0	0	0	50	177
Grond-, weg- en waterb. Werken	44.912	7.056	0	0	0	1.051	50.917
vervoermiddelen	1.952	69	0	0	0	268	1.753
Machines, apparaten en installaties	124	0	0	0	0	21	103
Overige materiële vaste activa	306	0	0	0	0	65	241
Totaal	48.473	7.196	0	0	0	1.455	54.214

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Desinvesterings	Overige mutaties	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Maatschappelijk nut na 2017							
Gronden en terreinen	9	165	0	0	11	0	163
Bedrijfsgebouwen	27	52	0	0	0	0	79
Grond-, weg- en waterb. Werken	25.601	6.235	0	0	597	519	30.721
Machines, apparaten en installaties	278	373	0	0	0	19	632
Maatschappelijk nut voor 2017							
Overige materiële vaste activa	181	0	0	0	0	23	158

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Desinvesteringen	Overige mutaties	Bijdragen derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
(Speelvoorzieningen)							
Totaal	26.096	6.825	0	0	608	561	31.753

Er is geen sprake van waardeverminderingen op de materiële vaste activa.

Financiële vaste activa

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Overige mutaties	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekkingen aan:	450	0	0	0	450
HuisVuilCentrale Alkmaar	4	0	0	0	4
Bank Nederlandse Gemeenten	276	0	0	0	276
Afvalsturing Friesland NV	163	0	0	0	163
Caparis NV	7	0	0	0	7
Leningen uitgegeven aan:	1.870	116	0	112	1.875
Overige langlopende leningen	1.870	116	0	112	1.875
Totaal	2.320	116	0	112	2.325

Vlottende activa

Grond- en hulpstoffen

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2025
Voorraad brandstof	0	7	0	7
Totaal	0	7	0	7

Onderhanden werk

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025 excl voorziening	Vermeerderingen	Verminderingen	Winst uitname	Boekwaarde 31-12-2025	Voorziening verlieslatend complex	Saldo 31-12-2025
Insteekhavens	-1.448	82	548	12	-1.902	0	-1.902
Nijtap	-490	114	216	21	-571	0	-571
Drachtstervaart	-411	93	0	0	-318	0	-318
Vrijburgh fase 1	-231	135	0	44	-52	0	-52
Maartenswouden	616	12	0	0	628	-628	0
Vrijburgh fase 2	-2.814	648	572	405	-2.333	0	-2.333
Vrijburgh fase 3	1.072	351	0	0	1.423	0	1.423
Ontwikkel strategie	-1.690	1.462	2.151	883	-1.496	0	-1.496
Totaal	-5.396	2.897	3.487	1.365	-4.621	-628	-5.249

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid.

Grondexploitaties, nog te maken kosten

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Balanswaarde 31-12-25	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren rente kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Nog te realiseren rente opbrengsten	Verwacht resultaat (- is positief)
Insteekhavens	-318	303	0	0	-6	-21
Nijtap	-1.902	3.786	0	-2.812	-131	-1.058

Omschrijving	Balanswaarde 31-12-25	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren rente kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Nog te realiseren rente opbrengsten	Verwacht resultaat (- is positief)
Drachtsterv aart	-571	2.198	2	-4.076	-150	-2.595
Maartensw ouden	628	0	13	0	0	641
Vrijburgh fase 1	-52	152	0	-130	-1	-31
Vrijburgh fase 2	-2.333	4.119	0	-5.269	-771	-4.254
Vrijburgh fase 3	1.423	5.856	77	-7.272	-104	-19
Ontwikkelst ratie	-1.496	3.034	118	-3.232	-239	-1.815
Totaal	-4.621	19.449	210	-22.789	-1.402	-9.152

Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar

Bedragen * 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Stand 31-12-2025	Voorziening oninbaarheid	Saldo 31-12-2025
Overige vorderingen	5.742	9.160	2.222	6.938
Overige uitzettingen	13	13	0	13
Vorderingen op openbare lichamen	0	400	0	400
Totaal	5.755	9.573	2.222	7.351

Ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren moest een bedrag van ruim € 70.000 als oninbaar worden afgeboekt.

Schatkistbankieren

De verplichting tot schatkistbankieren is vastgelegd in de Wet Fido. Dit betekent dat gemeenten hun kasoverschotten – voor zover die boven een bepaald drempelbedrag uitkomen – moeten onderbrengen bij de rijksoverheid. Door deze middelen centraal te beheren, worden de onderlinge schulden tussen het Rijk en decentrale overheden verrekend, wat leidt tot een lagere EMU-schuld van de collectieve sector.

Gemeenten mogen hun overtollige middelen tot een vastgesteld drempelbedrag buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor gemeenten met een begrotingstotaal onder de € 500 miljoen is dit drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente kwam dit in 2025 neer op € 5,187 miljoen.

In het afgelopen jaar heeft de gemeente in geen enkel kwartaal de drempel overschreden.

Bedragen * €1.000

Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	517	77	1.128	1.554
Drempelbedrag	5.187	5.187	5.187	5.187
Ruimte (+) overschrijding (-)	4.670	5.110	4.059	3.633

Liquide middelen

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Saldo 31-12-2025
Kassaldi	2	1
Banksaldi	31	46
Totaal	33	47

Overlopende activa

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Toevoegingen	31-12-2025
Europese overheidslichamen	126	0	126	252
Eindafrekening ESF+ Samen aan de slag 2023	126	0	0	126
ESF, Actieve inclusie 2024 - 2025	0	0	126	126
Het Rijk	6.774	-1.971	956	5.759
Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (SISA B2)	388	-388	322	322

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Toevoegingen	31-12-2025
*SPUK investeringen sport BTW (SISA H4)	5.872	-1.446	0	4.426
Kwijtschelding publieke schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen (SISA G12)	418	-137	-44	237
Bekostigingsregeling opvang Oekraïne (SISA M16)	96	0	426	522
Realisatiestimulans (J17)	0	0	252	252
Overige Nederlandse overheidslichamen	983	0	-37	946
Herhuisvesting watersportvereniging	37	0	-37	0
Zwemcentrum de Welle	946	0	0	946
Totaal	7.883	-1.971	1.045	6.957

**Voor de Specifieke Uitkering Stimulering Sport heeft de gemeente twee separate afrekeningen op de balans staan over de jaren 2024 en 2025. Het jaar 2024 betreft een vordering op het Rijk en het jaar 2025 een schuld aan het Rijk. De gemeente heeft ervoor gekozen om vanwege de separate afwikkeling van deze posten ze ook op die wijze te presenteren in de jaarrekening.*

Overig nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025
Nog te ontvangen bedragen	16.991	17.228
Afrekening fair-deal Caparis N.V. 2019	911	0
Nog te ontvangen bedragen SDF	1.418	990
Nog te ontvangen bedragen HVC/Verpact	131	390
Nog te ontvangen Carins	389	754
Nog te ontvangen Toeristenbelasting	142	141

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025
Nog te ontvangen afrekening Tozo	29	17
Nog te ontvangen SPUK IZA niet overheid	704	30
Voorlopig resultaat VRF 2025	0	461
Verwachte afrekening GI's 2025	0	408
Nog te ontvangen BCF	13.256	13.989
Diverse nog te ontvangen posten	11	48
Overige overlopende activa	445	657
Overige overlopende activa	445	657
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.028	5.979
Vooruitbetaalde facturen Caparis	2.639	3.417
Vooruitbetaalde kosten VNG	99	102
Vooruitbetaalde kosten Software	549	656
Vooruitbetaalde kosten subsidieregeling verduurzaming woningen	967	305
Vooruitbetaalde huur	0	507
Vooruitbetaalde kosten overig	774	992
Totaal	22.464	23.864

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit middelen die niet zijn geleend, maar die voortkomen uit het saldo van bezittingen en verplichtingen. Het vormt een financiële buffer voor de gemeente. Het eigen vermogen wordt verdeeld in:

- De algemene reserve
- Bestemmingsreserves

Reserves

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Resultaat bestemming	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025
Algemene reserve	37.613	10.298	4.351	11.339	40.923
Algemene reserve	37.613	10.298	4.351	11.339	40.923
Bestemmingsreserves	39.912	527	13.362	7.776	46.024
Reserve onderwijshuisvesting	2.552	0	435	0	2.987
Egalisatiereserve automatisering	81	0	0	81	0
Reserve frictiekosten concern	176	0	0	76	100
Reserve projecten in uitvoering	8.323	149	9.925	5.668	12.729
Reserve toerisme, recreatie en landinrichting	266	0	0	0	266
Reserve onderhoud onderwijshuisvesting	572	0	0	8	564
Reserve rioleringen	1.687	0	0	154	1.533
Reserve veranderbudget sociaal domein	581	0	0	0	580
Reserve civiele werken	615	178	202	0	995

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Resultaat bestemming	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025
Reserve Coronacompensatie	1.520	0	0	1.520	0
Onderhoudsreserve vastgoed	2.119	0	0	137	1.982
Reserve centrumontwikkeling	20.000	200	0	132	20.068
Reserve grondbedrijf	1.420	0	2.548	0	3.968
Reserve stimuleren woningbouw	0	0	252	0	252
Totaal	77.525	10.825	17.713	19.115	86.947

Algemene reserve

Omschrijving reserve

De algemene reserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. De belangrijkste functie is het vormen van een buffer voor onvoorziene financiële tegenvallers. De algemene reserve wordt gevoed door resultaatbestemming.

Onttrekking

€ 11.339

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking van € 9.937.000 die is toegevoegd aan de reserve projecten in uitvoering en een onttrekking van € 1.277.000 die is toegevoegd aan de reserve grondbeleid.

Toevoeging

€ 14.649

Omschrijving toevoeging

Betreft € 10.298.000 van het jaarrekening resultaat van 2024, een toevoeging van € 1.520.000 door het vrijvallen van de reserve coronacompensatie en € 2.831.000 eenmalig begroot voordeel opvang Oekraïense vluchtelingen.

Reserve onderwijshuisvesting

Omschrijving reserve

Betreft een egaliseringsreserve waar het exploitatie saldo van onderhuisvesting wordt verrekend met de reserve. Regelmatig wordt het meerjarenperspectief geactualiseerd. Op basis daarvan en noodzakelijke en wenselijke investeringen wordt het budget en daarmee de geplande toevoegingen en onttrekkingen aan deze reserve bepaald.

Onttrekking

€ 0

Toevoeging

€ 435

Omschrijving toevoeging

Betreft een toevoeging van € 435.000 voor toekomstige investeringen door een positief exploitatiesaldo op onderwijshuisvesting.

Egaliseringsreserve automatisering

Omschrijving reserve

De egalisatiereserve automatisering wordt gebruikt voor het opvangen van schommelingen binnen de budgetten van automatisering. Overschotten worden gestort in de reserve, tekorten in enig jaar worden ten laste van de reserve gebracht

Onttrekking

€ 81

Omschrijving onttrekking

Betreft de vrijval van de automatiseringsreserve van € 81.000 voor een tekort in 2025.

Toevoeging

€ 0

Reserve frictiekosten concern**Omschrijving reserve**

De reserve frictiekosten is bedoeld voor het opvangen van incidentele loonkosten als gevolg van personele mutaties, vervanging bij ziekte, seniorenverlof, zwangerschap- en ouderschapsverlof en eventuele andere tijdelijke (loon)kosten als gevolg van fricties. Deze reserve is ook bedoeld ter dekking van risico's voor de werkhervattingsregeling gedeeltelijk arbeidsgeschikten.

Onttrekking

€ 76

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking van € 76.000 voor de dekking van frictiekosten.

Toevoeging

€ 0

Reserve projecten in uitvoering**Omschrijving reserve**

In deze reserve worden alle projecten met eenmalige dekking gestort. Deze projecten mogen maximaal 2x overgeheveld worden. Voor een derde overheveling is een expliciet besluit van de gemeenteraad noodzakelijk. De werkelijke kosten in het jaar worden onttrokken aan de reserve.

Onttrekking

€ 5.668

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking ter dekking van gemaakte kosten van incidentele budgetten.

Toevoeging

€ 10.074

Omschrijving toevoeging

Betreft een toevoeging vanuit de algemene reserve voor diverse projecten van € 9.937.000, een resultaatbestemming 2024 van € 149.000 voor de aanpak van de dienstverleningsbelofte en overige verschillen van € -13.000.

Reserve toerisme, recreatie en landinrichting**Omschrijving reserve**

Het beschikbaar houden van middelen voor projecten op het gebied van toerisme en recreatie, alsmede landinrichting.

Onttrekking

€ 0

Toevoeging

€ 0

Reserve onderhoud onderwijshuisvesting

Omschrijving reserve

Het egaliseren van de lasten voor (groot) onderhoud van onderwijshuisvesting.

Onttrekking

€ 8

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking voor het egaliseren van de lasten voor het onderhoud van onderwijshuisvesting.

Toevoeging

€ 0

Reserve rioleringen

Omschrijving reserve

Het afdekken van onderzoekskosten en projecten op het vlak van hemelwateropvang en grondwaterstandregulering in het kader van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

Onttrekking

€ 154

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking voor reparaties aan de riolering.

Toevoeging

€ 0

Reserve veranderbudget sociaal domein

Omschrijving reserve

Geormerkt geld om veranderingen in het sociaal domein te bewerkstelligen.

Onttrekking

€ 0

Toevoeging

€ 0

Reserve civiele werken

Omschrijving reserve

Het egaliseren van lasten voor onderhoud van civiele kunstwerken, dat door de jaren heen sterk fluctueert.

Onttrekking

€ 0

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking voor het onderhoud van civiele kunstwerken.

Toevoeging

€ 380

Omschrijving toevoeging

Betreft een resultaatbestemming 2024 van € 178.000 voor het baggeren van vaarwegen en € 202.000 toevoeging voor het onderhoud van civiele kunstwerken.

Reserve coronacompensatie

Omschrijving reserve

Ingesteld om kosten of minder opbrengsten gerelateerd aan de Coronapandemie op te kunnen vangen.

Onttrekking

€ 1.520

Omschrijving onttrekking

De reserve coronacompensatie is destijds ingesteld om financiële gevolgen van de coronapandemie op te vangen. Inmiddels zijn de daarmee samenhangende activiteiten afgerond en zijn er geen aanvullende uitgaven meer voorzien vanuit deze reserve. Het restant van het saldo in de reserve coronacompensatie valt daarom vrij en wordt overgeheveld naar de algemene reserve. Hiermee wordt het budget weer beschikbaar gesteld voor bredere inzet ten behoeve van de gemeentelijke doelen.

Toevoeging

€ 0

Onderhoudsreserve vastgoed**Omschrijving reserve**

Het egaliseren van de lasten voor (groot) onderhoud van gebouwen die in eigendom zijn bij de gemeente, met uitzondering van onderwijshuisvesting.

Onttrekking

€ 137

Omschrijving onttrekking

Betreft lasten ten behoeve van restauratie toren N.H. kerk, luifel begraafplaats de Waldhof en diverse kleinere mutaties met betrekking tot onderhoud vastgoed.

Toevoeging

€ 0

Reserve centrumontwikkeling**Omschrijving reserve**

Ingesteld ter dekking voor het gebiedsprogramma Centrum. De middelen in deze reserve kunnen ook gebruikt worden voor een nog te vormen bestemmingsreserve kapitaallasten, ter dekking van afschrijvingslasten van investeringen in het centrum.

Onttrekking

€ 132

Omschrijving onttrekking

Betreft een onttrekking ter dekking van gemaakte kosten met betrekking tot het voorbereidingskosten centrum.

Toevoeging

€ 200

Omschrijving toevoeging

Betreft een resultaatbestemming 2024 van € 200,000 voor het museum Dr8888.

Reserve grondbedrijf**Omschrijving reserve**

Deze reserve wordt ingezet voor een specifiek doel gerelateerd aan ontwikkeling binnen grond- en vastgoedbeleid.

Onttrekking

€ 0

Toevoeging

€ 2.548

Omschrijving toevoeging

Betreft een toevoeging van € 1.277.000 miljoen vanuit de algemene reserve, winstneming grondbedrijf van € 1.174.000 en een vrijval van de voorziening grondbedrijf van € 97.000.

Reserve stimuleren woningbouw

Omschrijving reserve

De middelen van de bestemmingsreserve worden ingezet om de woningbouw in onze gemeente te stimuleren.

Onttrekking

€ 0

Toevoeging

€ 252

Omschrijving toevoeging

Betreft een toevoeging van het ontvangen bedrag uit de SiSa 'Realisatiestimulans' aan de reserve.

Voorzieningen

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Vrijgefallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2025
Ter egalisatie van kosten	679	11	766	81	1.353
Voorziening spaarverlof	221	0	91	0	312
Degeneratiekosten	458	11	430	81	796
Regeling vervroegd uittreden	0	0	245	0	245
Van derden verkregen middelen	2.878	1.115	1.752	0	3.515
Voorziening afvalstoffenheffing	1.820	475	0	0	1.345
Riolering art. 44-2	1.058	640	1.752	0	2.170
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	626	626	0	0	0
Riolering art 44-1d	626	626	0	0	0
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.187	0	951	241	5.897
Wethouderspensioenen	5.187	0	951	241	5.897
Voorziening wachtgeld	0	0	0	0	0
Totaal	9.370	1.752	3.469	322	10.765

Voorziening spaarverlof

Omschrijving voorziening

Personeel kan sinds 2022 verlofsparen. Dit betekent dat je nu verlof koopt en dit in een later jaar inzet. Wettelijk is voorgeschreven dat hiervoor een voorziening gevormd moet worden.

Vrijgevallen bedragen

€ 0

Toevoeging

€ 91

Omschrijving toevoeging

Betreft een dotatie aan de voorziening voor toekomstige verplichtingen met betrekking tot spaarverlof.

Aanwendungen

€ 0

Degeneratiekosten

Omschrijving voorziening

We ontvangen vergoedingen voor herstel op het moment dat andere partijen werkzaamheden op ons grondgebied uitvoeren. Deze opbrengsten worden gestort in de voorziening ter dekking van de herstelwerkzaamheden.

Vrijgevallen bedragen

€ 11

Omschrijving vrijgevallen bedragen

Dit betreft een vrijval van € 11.000.

Toevoeging

€ 430

Omschrijving toevoeging

Dit betreft een dotatie van de opbrengst leges.

Aanwendungen

€ 81

Omschrijving Anwendungen

Dit betreft een aanwending voor herstraten.

Regeling vervroegd uittreden

Omschrijving voorziening

Betreft een voorziening voor de regeling vervroegd uittreden waar medewerkers gebruik van kunnen maken.

Vrijgevallen bedragen

€ 0

Toevoeging

€ 245

Omschrijving toevoeging

Betreft een toevoeging voor toekomstige verplichtingen met betrekking tot de regeling vervroegd uittreden.

Aanwendungen

€ 0

Voorziening afvalstoffenheffing

Omschrijving voorziening

Voorziening ter egalisatie van het saldo. Er is sprake van een maximaal 100% kostendekkend bij afvalstoffen. Wanneer er meer geheven wordt dan er kosten zijn wordt dit in de voorziening gestort. Op het moment dat er meer kosten zijn dan dat er aan heffingen is opgelegd komt dit ten laste van de voorziening.

Vrijgevallen bedragen

€ 475

Omschrijving vrijgevallen bedragen

Betreft een onttrekking voor de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing.

Toevoeging

€ 0

Aanwendungen

€ 0

Riolering art. 44-2

Omschrijving voorziening

De egalisatievoorziening riolering (conform art. 44 lid 2 BBV) dient om schommelingen in de rioolheffing op te vangen en een stabiel tarief voor onze inwoners te waarborgen. Jaarlijks worden overschotten uit de rioolheffing aan deze voorziening toegevoegd, terwijl tekorten hieruit worden gedekt. Tekorten en/of overschotten ontstaan door een schommeling in onderhoud, investeringsuitgaven en/of doorberekende kapitaallasten. Deze onttrekkingen en/of toevoegingen aan de voorziening zijn volledig in lijn met de kaders van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Hiermee wordt gewaarborgd dat de ontvangen rioolheffingen uitsluitend en doelmatig worden besteed aan de uitvoering van de gemeentelijke watertaken

Vrijgevallen bedragen

€ 640

Omschrijving vrijgevallen bedragen

Betreft een tekort aan middelen voor rioolheffing gebruikers.

Toevoeging

€ 1.752

Omschrijving toevoeging

Betreft een overschot aan middelen voor rioolheffing eigenaren.

Aanwendungen

€ 0

Riolering art. 44-1d

Omschrijving voorziening

De spaarvoorziening riolering (conform art. 44 lid 1d BBV) is specifiek bedoeld voor het sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen aan het rioolstelsel. In tegenstelling tot de egalisatievoorziening, is deze voorziening strikt gekoppeld aan een vastgesteld beheerplan waarin de verwachte kosten voor grootschalige vervangingen zijn opgenomen. Jaarlijks voegen we een deel van de rioolheffing toe aan deze post om de noodzakelijke middelen voor de toekomst op te bouwen. Bij de daadwerkelijke uitvoering van deze investeringen wordt het benodigde bedrag aan de voorziening onttrokken. Dit zorgt ervoor dat de kapitaallasten van grote projecten direct worden gedekt en niet leiden tot plotselinge stijgingen van de woonlasten. Vanaf 2025 wordt deze spaarvoorziening niet meer gevoed omdat we ons momenteel in de piek van investeringen bevinden. Daardoor heeft sparen geen functie meer

Vrijgevallen bedragen

€ 626

Omschrijving vrijgevallen bedragen

Betreft een vrijval van de voorziening voor de uitvoering van investeringen.

Toevoeging

€ 0

Aanwendungen

€ 0

Wethouderspensionen**Omschrijving voorziening**

Betreft een voorziening voor toekomstige pensioenverplichtingen van (voormalig) wethouders.

Vrijgevallen bedragen

€ 0

Toevoeging

€ 951

Omschrijving toevoeging

Betreft een dotatie aan de voorziening voor toekomstige pensioenverplichtingen van wethouders.

Aanwendungen

€ 241

Omschrijving aanwendungen

Betreft reguliere aanwending voor de pensioenen van wethouders.

Voorziening wachtgeld**Omschrijving voorziening**

We zijn verplicht een voorziening te treffen voor wachtgeldverplichtingen van gewezen wethouders.

Vrijgevallen bedragen

€ 0

Toevoeging

€ 0

Aanwendungen

€ 0

Vaste schulden looptijd van 1 jaar of langer

*Bedragen * €1.000*

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2025	Rentelast voor het begrotingsjaar
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	150.247	30.000	10.273	169.973	3.737
Waarborgsommen	179	0	0	179	0
Totaal	150.426	30.000	10.273	170.152	3.737

In 2025 zijn er 2 leningen aangetrokken voor € 30 miljoen.

Schatkistbankieren

In de paragraaf Financiering is een nadere toelichting gegeven op het schatkistbankieren.

Overschrijding van de voor de gemeente geldende wettelijke norm van € 5,187 miljoen heeft zich in 2025 niet voorgedaan.

Waarborgsommen

Het saldo per 31 december 2025 betreft € 53.000 woningbedrijf, € 12.300 afvalpassen, bankgaranties van € 108.000 en € 5.700 waarborgsommen voor planschadeverzoeken.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Vermeerderingen/ Verminderingen	Saldo 31-12-2025
Kasgeldleningen	15.000	-5.000	10.000
Banksaldi	2.739	387	3.126
Schulden aan crediteuren	17.442	-8.726	8.716
Totaal	35.181	-13.339	21.842

Overlopende passiva

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2025
Europese overheidslichamen	60	0	-60	0
Overige subsidies < € 100.000	60	0	-60	0
Het Rijk	25.435	28.564	-30.498	23.502
SPUK Wet Inburgering (SISA A38)	1.122	1.115	-1.068	1.169
RMC voortijdige schoolverlaters (SISA D12)	735	933	-1.372	296
Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2020-2024 (SISA D12A)	16	845	-350	511
NPO-gelden (SISA D14 - covid onderwijsvertragingen)	115	0	-75	40
Rijksbijdrage OAB (SISA D8)	1.055	2.177	-2.145	1.087
Regeling Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 (SISA E84)	232	0	-32	200
TOZO 2022 (SISA G4)	231	0	-139	92
*Spuk Sport 22037 (SISA H4)	0	2.086	-1.569	517
SPUK Breed - GALA (SISA H30)	219	1.094	-1.000	314
SPUK Integraal Zorgakkoord-doelen 2023 (IZA) (SISA H35)	4.547	5.855	-9.243	1.159
Woningbouwimpuls (SISA J9)	5.788	0	-533	5.255
Aanpak Energiearmoede (SISA J55)	1.746	0	-321	1.425

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2025
Regiodeal Fietsveerpont-Verbindingen (SISA J75B)	67	0	-67	0
Integrale gebiedsaanpak OPFM (SISA J75B)	564	0	-564	0
Regiodeal ZO-Fryslân duurzaamheid (SISA J75B)	298	0	-298	0
SPUK Uitkering Lokale Aanpak Isolatie NIP (SISA J94)	5.288	2.266	-688	6.866
Klimaat en energiebeleid (SISA K28)	1.236	1.995	-1.309	1.922
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (SISA M16)	0	8.164	-8.164	0
Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvang voorzieningen (SISA M30)	0	880	0	880
RVO, duurzaam maatschappelijk vastgoed	1.237	0	-1.237	0
RVO, DUMAVA school de Zwaai Splitting 17	664	0	0	664
RVO, DUMAVA Leerweg 4 Drachten	0	113	0	113
RVO, DUMAVA uitbouw en renovatie Museum Dr8888	0	542	-3	539
Overige subsidies < € 100.000	275	499	-321	453
Overige Nederlandse overheidslichamen	329	2.338	-1.053	1.614
Parkhaven	102	0	-102	0
Klimaatadaptie	172	0	-30	142
Waterfront 2 Drachten 2024-2026	0	1.101	0	1.101
Hearrewei de Tike provincie Fryslân	0	200	-200	0
Natuurvriendelijk isoleren provincie Fryslân	0	226	-226	0
ZomMw-Ondersteuning regionale samenwerking Friesland 2025 en 2026	0	758	-387	371
Overige subsidies < € 100.000	55	53	-108	0
Verplichtingen die volgende begrotingsjaar tot betaling komen	6.484	0	1.084	7.568

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2025
Verplichtingen die volgende begrotingsjaar tot betaling komen	6.484	0	1.084	7.568
Vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.142	3.056	0	6.198
Vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.142	3.056	0	6.198
Totaal	35.450	33.958	-30.527	38.882

**Voor de Specifieke Uitkering Stimulering Sport heeft de gemeente twee separate afrekeningen op de balans staan over de jaren 2024 en 2025. Het jaar 2024 betreft een vordering op het Rijk en het jaar 2025 een schuld aan het Rijk. De gemeente heeft ervoor gekozen om vanwege de separate afwikkeling van deze posten ze ook op die wijze te presenteren in de jaarrekening.*

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie over de feitelijke situatie per balansdatum van de belangrijkste niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Bedragen * €1.000.000

Omschrijving	% Borgstelling	Oorspronkelijk bedrag	Begin 2025	Nieuw	Aflossing	Eind 2025
Geborgde corporatieleeningen via het WSW		744,0	658,2	75,1	1,0	732,3
Stichting Woon Friesland	0%	485,6	444,8	37,2	0,2	481,8
Accolade	0%	258,4	213,4	37,9	0,8	250,5
Gegarandeerde leningen en borgstellingen:		14,0	13,2	0,2	1,1	12,3
HVC	2,11%	11,0	11,9	0	0,9	11,0
Overige:	0%	3,0	1,3	0,2	0,2	1,3
Totaal		758,0	671,4	75,3	2,1	744,6

Naast de gewaarborgde leningen zijn er nog enkele (potentiële) verplichtingen, die zich minder lenen voor opname in het onder de balans weergegeven bedrag voor niet uit de balans blijvende verplichtingen. Deze worden hieronder beschreven.

Ontwikkeling achtervangpositie WSW

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) geeft garanties aan financiers van woningcorporaties voor sociale woningbouwprojecten en leningen voor maatschappelijk vastgoed. Zo kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden.

Om dergelijke garanties te kunnen geven, is een gelaagde zekerheidsstructuur opgebouwd waarin ook gemeenten een aandeel hebben. Wanneer een corporatie schade oploopt, en dit niet zelf kan opvangen, geldt de reserve van de WSW als zekerheid, aangevuld met de op te vragen borg van de deelnemende corporaties. Daarna worden het rijk (50%) en de gemeenten (50%) aangesproken, waarbij het zwaartepunt bij die gemeenten ligt waarbinnen de in problemen geraakte corporaties opereren. De bijdrage van gemeenten bestaan dan uit renteloze leningen aan het WSW.

Openbaar onderwijs

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid te zorgen voor voldoende openbaar onderwijs. Als de openbare schoolbesturen in financiële problemen komen zou dit voor ons financiële consequenties kunnen hebben. Op basis van de laatst bekende jaarrekening en meer jaren prognoses kan geconcludeerd worden dat beide openbare schoolbesturen (OPO Furore en Singelland) financieel voldoende gezond zijn.

Kredietbank Nederland

Door een aantal beleidswijzigingen op het gebied van schuldhelpverlening zal de gemeente niet meer garant hoeven te staan voor leningen of schuldsaneringen bij de Kredietbank Nederland. Dit leidt tot een steeds verdere afname van de gemeentelijke garantstelling. Onze verwachting is dat dit bedrag in enkele jaren terugloopt naar nul als gevolg van de nieuw gekozen beleidslijn.

Niet in de balans opgenomen activum

Een substantieel deel van de collectie van het Museum Dr8888 is in ons bezit.

Meerjarige inkoopverplichtingen

De inkoopovereenkomsten met een materieel belang, waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden, moeten worden toegelicht. Voor de jaarrekening 2025 geldt dat er 3 overeenkomsten zijn met een combinatie van

- Een contractwaarde is groter dan 2 miljoen euro
- De resterende looptijd na balansdatum is langer dan 1 jaar, excl. verlengingsopties die in de toekomst nog benut kunnen worden.

Bedragen * €1.000

Omschrijving overeenkomst	Einddatum (excl. verlengingen)	Contractwaarde
Groenonderhoud Caparis	31-12-2029	2.350
Verbouw gemeentehuis Perceel 1(van Wijnen)	31-03-2028	5.700
Verbouw gemeentehuis Perceel 2 (Harwig)	31-03-2028	8.580
Totaal		16.630

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving programma	Begroting voor wijziging baten	Begroting voor wijziging lasten	Begroting voor wijziging saldo	Begroting na wijziging baten	Begroting na wijziging lasten	Begroting na wijziging saldo	Realisatie baten	Realisatie lasten	Realisatie saldo
Dienstverlening	1.122	-13.293	-12.172	1.574	-14.314	-12.740	1.503	-14.634	-13.131
Sociaal domein	43.887	-156.291	-112.404	56.508	-172.752	-116.243	56.569	-173.466	-116.897
Fysiek domein	33.321	-60.619	-27.298	38.631	-73.939	-35.308	37.954	-56.939	-18.985
Economie	431	-2.734	-2.303	315	-2.994	-2.679	310	-2.391	-2.080
Subtotaal programma's	78.761	-232.937	-154.177	97.028	-263.999	-166.970	96.336	-247.430	-151.093
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	17.578	257	17.835	17.678	-1.238	16.440	17.758	-1.257	16.501
Algemene uitkeringen	157.326	0	157.326	166.121	0	166.121	166.313	0	166.313
Dividend	585	0	585	555	0	555	554	0	554
Saldo van de financieringsfunctie	0	-738	-738	-5	1.021	1.016	15	1.152	1.167
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	175.489	-481	175.007	184.349	-217	184.132	184.640	-105	184.535
Overhead	579	-25.847	-25.269	565	-26.658	-26.094	549	-26.569	-26.020
Venootschapsbelasting	0	0	0	0	-170	-170	0	-54	-54
Onvoorzien	0	-100	-100	0	-84	-84	0	0	0
Subtotaal	579	-25.947	-25.369	565	-26.912	-26.348	549	-26.623	-26.074
gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	254.829	-259.365	-4.539	281.942	-291.128	-9.186	281.525	-274.158	7.368

Omschrijving programma	Begroting voor wijziging baten	Begroting voor wijziging lasten	Begroting voor wijziging saldo	Begroting na wijziging baten	Begroting na wijziging lasten	Begroting na wijziging saldo	Realisatie baten	Realisatie lasten	Realisatie saldo
Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves									
Dienstverlening	1.543	0	1.543	3.818	-2.163	1.654	3.685	-2.163	1.522
Sociaal domein	2.686	-2.830	-144	4.826	-4.763	63	3.581	-5.199	-1.618
Fysiek domein	2.014	0	2.014	20.373	-7.915	12.457	7.967	-8.255	-288
Economie	845	0	845	2.100	-845	1.255	1.565	-845	720
Algemene dekkingsmiddelen	350	0	350	3.010	-1.188	1.822	2.318	-1.250	1.068
Subtotaal mutaties reserves	7.438	-2.830	4.608	34.127	-16.874	17.251	19.116	-17.712	1.404
Gerealiseerde resultaat	<u>262.267</u>	<u>-262.195</u>	<u>70</u>	<u>316.069</u>	<u>-308.002</u>	<u>8.067</u>	<u>300.641</u>	<u>-291.870</u>	<u>8.771</u>
Voorgestelde resultaatbestemmingen									2.057
Voorgestelde storting algemene reserve									6.714

Analyse begrotingsafwijkingen dienstverlening

Overzicht baten en lasten

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-12.171	-12.740	-13.131	391
Baten	1.122	1.574	1.503	71
Lasten	-13.293	-14.314	-14.634	320
Mutaties reserves	1.543	1.655	1.522	133
Onttrekking aan de reserves	1.543	3.818	3.685	133
Toevoeging aan de reserves	0	-2.163	-2.163	0
Totaal	-10.628	-11.085	-11.609	524

Bedragen * 1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten		204
0.1 Bestuur		98
Voorziening Wethouderspensionen	Het begrote bedrag was bedoeld als een vrijval uit de voorziening voor Wethouderspensionen om hieruit de uitkeringen te betalen. De vrijval is niet nodig geweest omdat de betaalde uitkeringen rechtstreeks op de voorziening in mindering zijn gebracht. Dit is budgetneutraal, omdat dit ook is meegenomen bij de bepaling van de toevoeging aan de voorziening dat je terugleest hieronder bij de toelichting op de lasten.	98
0.10 Mutaties reserves		132
Mutaties eenmalige middelen	De werkelijke onttrekkingen uit de reserve projecten zijn een gevolg van de mutaties in de exploitatie. Dit zijn eenmalige budgetten die gedekt worden door een onttrekking van de reserve projecten in uitvoering.	132
0.2 Burgerzaken		-69
Hogere legesinkomsten	De legesopbrengsten zijn hoger in verband met een grotere afname van de producten, met name van de reisdocumenten.	-69
Overige verschillen		43
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	43
Lasten		320
0.1 Bestuur		750
Dotatie voorziening Wethouderspensionen	De pensioenvoorziening voor wethouders is, zoals ieder jaar, bijgewerkt op basis van nieuwe	813

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	actuariële berekeningen. De voorziening is daarnaast aangepast vanwege de geplande overdracht van de pensioenverplichtingen aan het ABP in 2028. Om aan de huidige eisen van het ABP te voldoen (dekkingsgraad), is er nu een extra storting van € 912.000 nodig. De normale dotatie en de inhoudingen waren al begroot.	
Overige verschillen	Dit zijn verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-63
0.2 Burgerzaken		74
Hogere kosten afdrachten reisproducten.	Door de grotere afname van producten waarvan met name met name reisdocumenten, zijn de afdrachten hoger.	120
Overige verschillen	Dit zijn verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-46
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		-388
Veiligheidsregio Fryslân	De lasten voor de bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân (VRF) zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het positieve resultaat dat de Veiligheidsregio Fryslân in 2025 heeft gerealiseerd en de afrekening op basis van de werkelijke loon- en materiële kosten en het gerealiseerde resultaat op treasury. In de financiële verordening van de VRF is vastgelegd dat het daadwerkelijke financieringsresultaat en de werkelijke indexatie van loon- en materiële kosten worden verrekend met de deelnemende gemeenten. Voor 2025 pakt deze afrekening positief uit voor de deelnemers. Van het positieve resultaat van de VRF wordt ongeveer een derde gereserveerd voor de uitfasering van PFAS-houdend blusschuim. Het overige deel van het resultaat gaat terug naar de deelnemers.	-385
Overige verschillen	Dit zijn verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-3
1.2 Openbare orde en veiligheid		-88
Aanpak mensenhandel	Is een reserveringspost voor de aanpak van mensenhandel (opvang van eventuele slachtoffers) en is een wettelijke verplichting. De werkelijke kosten hangen mede af van het aantal slachtoffers dat in het desbetreffende jaar geholpen moet worden. Dat is lager geweest dan begroot.	-60
Overige verschillen	Dit zijn verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-28
Overige verschillen		-28
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	-28

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Totaal		524

Analyse begrotingsafwijkingen sociaal domein

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-112.404	-116.244	-116.897	653
Baten	43.887	56.508	56.569	-61
Lasten	-156.291	-172.752	-173.466	714
Mutaties reserves	-144	63	-1.618	1.681
Onttrekking aan de reserves	2.686	4.826	3.581	1.245
Toevoeging aan de reserves	-2.830	-4.763	-5.199	436
Totaal	-112.548	-116.181	-118.515	2.334

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten		1.185
0.10 Mutaties reserves		1.246
Mutaties eenmalige middelen	De werkelijke onttrekkingen uit en toevoegingen aan de reserves zijn een gevolg van de werkelijke mutaties in de exploitatie. Veelal zijn dit eenmalige budgetten die gedekt worden door een onttrekking van de algemene reserve of de reserve projecten in uitvoering.	1.246
4.2 Onderwijshuisvesting		-68
Onderwijshuisvesting	De huuropbrengsten voor de door het Sportbedrijf geëxploiteerde gymzalen van het Sportbedrijf waren € 29.000 hoger dan begroot. Dit wordt gecompenseerd door een hogere huurbijdrage aan het Sportbedrijf. Voor de rest € 39.000 in totaal, diverse kleinere afwijkingen op de baten.	-68
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken		-162
RMC voortijdige schoolverlaters	Vooruitlopend op nieuwe wetgeving is extra ingezet op het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. Deels door formatie, maar ook door extra trajecten voor jongeren, training van medewerkers en het organiseren van een regionale bijeenkomst rondom schoolaanwezigheid. Tegenover deze hogere baten staan eveneens hogere lasten, waarbij de middelen vanuit het Rijk voldoende waren om de verschillen op te vangen.	-154
RMC projecten	Bij deze projecten zijn inkomsten ten onrechte in de huidige begroting opgenomen. Het gaat om € 50.000, dat al in 2021 en 2022 is ontvangen en	50

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	uitgegeven, waardoor het niet opnieuw als inkomsten kan worden verantwoord.	
RMC regionale maatregelen VSV en JIKP	Vanuit het budget RMC regionale maatregelen VSV en JIKP is, vooruitlopend op nieuwe wetgeving, extra ingezet op onder andere een procesregisseur op het regionale programma Van School naar Duurzaam Werk. Tegenover deze hogere baten staan eveneens hogere lasten, waarbij de middelen vanuit het Rijk voldoende waren om de verschillen op te vangen.	-53
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-5
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		101
Onderwijsroute	De baten voor de specifieke uitkering Onderwijsroute zijn hoger uitgevallen dan begroot, omdat er sprake was van een hoger aantal deelnemers aan de Onderwijsroute dan vooraf ingeschat. Tegenover deze hogere baten staan eveneens hogere lasten van hetzelfde bedrag. Dit resulteert in een budgetneutraal saldo, waarbij de middelen vanuit het Rijk voldoende waren om de verschillen op te vangen.	-56
Transitiekosten Oekraïne	Gemeenten kunnen jaarlijks een voorschot aanvragen bij het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De werkelijke transitiekosten vielen hoger uit dan begroot. Gemeenten worden echter volledig gecompenseerd voor deze extra kosten. Tegenover deze hogere baten staan eveneens hogere lasten.	-189
Leefgeld Oekraïne	Voor het leefgeld is een te hoog voorschot aangevraagd. De werkelijke uitgaven vielen lager uit dan begroot, doordat steeds meer Oekraïense vluchtelingen werken en daardoor geen recht meer hebben op leefgeld.	320
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	26
6.3 Inkomensregelingen		258
Bijstand thuiswonende personen abw 65-	De BUIG-inkomsten vallen hoger uit dan begroot doordat de definitieve rijksbijdrage hoger is vastgesteld dan eerder geraamd. Dit komt door bijstellingen in het macrobudget en het objectieve verdeelmodel op basis van geactualiseerde cijfers.	-145
Loonkostensubsidie	De definitieve toekenning is gebaseerd op realisatiecijfers en geactualiseerde inzichten, die afwijken van de aannames bij het opstellen van	124

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	de begroting. Hierdoor is de bijdrage vanuit het Rijk neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de oorspronkelijke raming.	
BBZ kapitaal	In de begroting is uitgegaan van een positief saldo, terwijl de realisatie een negatief resultaat laat zien. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de terugbetalingen op verstrekte leningen lager zijn uitgevallen dan begroot. Daarnaast zijn afboekingen op oninbare vorderingen gedaan en zijn hogere verstrekkingen gerealiseerd, waardoor het verwachte positieve effect op het saldo is uitgebleven.	282
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-3
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)		-181
Rolstoelen	Door een overeengekomen terugkoopregeling van depotvoorraden zijn extra incidentele inkomsten ontvangen, waardoor de baten hoger zijn uitgevallen dan vooraf was begroot.	-174
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-7
Overige verschillen		-9
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	-9
Lasten		1.149
0.10 Mutaties reserves		435
Onderwijshuisvesting	De afwijking op de baten en lasten van onderwijshuisvesting, wordt met uitzondering van de afwijking op het onderhoud, in de reserve onderwijshuisvesting gestort (totaal: €427.000). Er is € 8.000 onttrokken aan de reserve onderhoud onderwijshuisvesting.	435
4.2 Onderwijshuisvesting		-330
Onderwijshuisvesting	De kapitaallasten voor het nieuwe schoolgebouw van SBO Noorderkracht zijn € 400.000 lager uitgevallen. Dit komt doordat de afschrijvingstermijn voor nieuwbouw per 1 januari 2025 is verlengd. Daarnaast wordt er niet langer afzonderlijk afgeschreven op technische installaties in schoolgebouwen. De kosten voor het huren van onderwijshuisvesting waren € 206.000 hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een huurbijdrage van ruim € 177.000 aan de internationale schakelklas van OSG Singelland, vanwege de tijdelijke huisvesting van extra leerlingen. Ook de huurbijdrage aan het	-330

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	<p>sportbedrijf voor de gymzalen was ongeveer € 29.000 hoger.</p> <p>In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) was voor 2025 een bedrag van € 110.000 opgenomen voor onderzoek naar verduurzamingsmogelijkheden in schoolgebouwen die nog niet aan de (B)ENG-norm voldoen en niet zijn opgenomen in de planning voor nieuwbouw of renovatie. Dit onderzoek moet nog uitgevoerd worden en dus schuiven deze kosten op.</p> <p>De afrekening van de kosten voor aanpassingen aan de tijdelijke huisvesting van de leerlingen van het Sint Lukas viel lager uit dan begroot, wat een voordeel van € 133.000 oplevert. Wel verwachten we komend jaar aanvullende kosten .</p> <p>Daarnaast zijn er diverse kleinere verschillen die per saldo tot een nadeel van € 107.000 hebben geleid.</p>	
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken		428
Voor- en vroegschoolse educatie	Alle activiteiten op het gebied van de voor- en vroegschoolse educatie zijn succesvol afgerond. Er is meer uitgegeven dan begroot. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de restantbetalingen voor Proeftuin De Wiken en de pilot Peuterplus. In eerdere jaren zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld, waarvan een deel nog moest worden uitbetaald. De extra uitgaven worden volledig gecompenseerd door een rijksbijdrage die voldoende is om dit te dekken.	393
Overig lokaal onderwijsbeleid	De subsidie voor Opgroeien in een kansrijke omgeving van € 144.000 is in 2025 betaald vanuit preventieve gezondheidszorg. Hierdoor zijn de beschikbare middelen binnen dit budget niet volledig benut.	-174
Peuterwerk	Er wordt minder gebruikgemaakt van de subsidieregeling voor de inkomensafhankelijke ouderbijdrage, wat heeft geleid tot een onderschrijding.	-81
RMC voortijdige schoolverlaters	Vooruitlopend op nieuwe wetgeving is extra ingezet op het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. Deels door formatie, maar ook door extra trajecten voor jongeren, training van medewerkers en het organiseren van een regionale bijeenkomst rondom	136

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	schoolaanwezigheid. Tegenover deze hogere lasten staan eveneens hogere baten, waarbij de middelen vanuit het Rijk voldoende waren om de verschillen op te vangen.	
RMC regionale maatregelen VSV en JIKP	Vanuit het budget RMC regionale maatregelen VSV en JIKP is, vooruitlopend op nieuwe wetgeving, extra ingezet op onder andere een procesregisseur op het regionale programma Van School naar Duurzaam Werk. Tegenover deze hogere lasten staan eveneens hogere baten, waarbij de middelen vanuit het Rijk voldoende waren om de verschillen op te vangen.	53
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	101
5.1 Sportbeleid en activering		-55
SISA H30 Sport, bewegen en cultuur	Een deel van de BRC-middelen was gereserveerd voor de koppeling aan cultuur. Deze koppeling heeft recent pas vorm gekregen, waardoor de middelen niet volledig zijn besteed. Deze zijn overgeheveld naar 2026.	-34
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-21
5.4 Musea		-333
Museum Dr8888	Op 9 april 2024 heeft de raad ingestemd met de uitbreiding en renovatie van het Museum Dr8888. Daarbij heeft de raad besloten de in de begrotingen 2024 t/m 2027 gereserveerde middelen voor het nieuwe museum beschikbaar te houden. In 2025 gaat het om € 300.000. We voegen deze toe aan de reserve Centrumontwikkeling om deze daar op een later moment weer aan te onttrekken voor het in genoemd raadsbesluit genoemde doel, dekking van de gemeentelijke kapitaalslasten en beheer- en onderhoudskosten van dit project.	-300
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-33
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		326
Plusbudget keten sociaal domein	Op het plusbudget keten sociaal domein ontstaat een voordeel. Dit komt doordat het plusbudget, dat is ingezet ter dekking van de effecten van de invoering van de HR21-functiewaardering, bij de administratieve verwerking per abuis dubbel is afgeboekt binnen het keten fysiek domein. Hierdoor ontstaat een voordeel in het sociaal domein en een even groot nadeel in het fysiek domein, waardoor dit	-118

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	per saldo geen effect heeft op het totale resultaat.	
Kinderopvang	In de begroting is uitgegaan van een te hoge inschatting. De werkelijke kosten zijn lager uitgevallen, doordat in 2025 minder SMI-indicaties zijn afgegeven dan in het voorgaande jaar.	-80
Sociale Koers	Een deel van het programmabudget over 2024 is overgeheveld naar 2025. Hieruit zijn meerdere projecten opgestart of gerealiseerd en daarmee is het grootste deel van het budget besteed. Daarnaast is focus aangebracht in de projecten die nog opgepakt moeten worden en is bepaald welke projecten voorlopig niet uitgevoerd worden. Het resterende programmabudget over 2025 wordt in 2026 ingezet op specifieke projecten en randvoorwaardelijke programmaonderdelen.	-323
Onderwijsroute	De lasten voor de specifieke uitkering Onderwijsroute zijn hoger uitgevallen dan begroot door een hogere instroom in de Onderwijsroute dan vooraf ingeschat. Tegenover deze hogere lasten staan eveneens hogere baten van hetzelfde bedrag. Dit resulteert in een budgetneutraal saldo waarbij de middelen vanuit het Rijk voldoende waren om de verschillen op te vangen.	56
Verstevigen vrijwilligersnetwerk	In verband met de opstartfase van het project Versterken vrijwilligersnetwerk wordt een deel van het beschikbare budget doorgeschoven naar 2026.	-70
Overlastgevende asielzoekers	Dit budget betreft een decentralisatie-uitkering dat in het laatste kwartaal van 2025 beschikbaar is gekomen. In november heeft het college besloten over de besteding via het plan van aanpak Jongeren op COA-locaties. Uitvoering van dit plan is gestart in december en de uitvoering loopt door in 2026.	-100
Vluchtelingen Oekraïne	De overschrijding van het budget in 2025 is voornamelijk het gevolg van kosten die vooraf niet waren begroot. In de meeste gevallen gaat het om incidentele uitgaven. Het betreft met name onvoorziene extra inzet van beveiliging, hogere energielasten, verhuiskosten voor 180 Oekraïense vluchtelingen en de organisatie van Nederlandse taallessen in het kader van integratie. Daarnaast zijn er diverse kleinere afwijkingen binnen de lasten die de overschrijding verklaren.	1.369

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	De aanvullende lasten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen worden echter volledig door het Rijk gecompenseerd.	
Transitiekosten Oekraïne	Gemeenten kunnen jaarlijks een voorschot aanvragen bij het Rijk voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De werkelijke transitiekosten vielen hoger uit dan begroot, wat heeft geleid tot een overschrijding. Gemeenten worden echter volledig gecompenseerd voor deze extra kosten. Tegenover deze hogere lasten staan eveneens hogere baten.	189
Leefgeld Oekraïne	Voor het leefgeld is een te hoog voorschot aangevraagd. De werkelijke uitgaven vielen lager uit dan begroot, doordat steeds meer Oekraïense vluchtelingen werken en daardoor geen recht meer hebben op leefgeld.	-320
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-186
Onderhoud wijkcentra en dorpshuizen	Het voordeel op de wijkcentra en dorpshuizen is grotendeels ontstaan doordat er minder onderhoud is uitgevoerd dan oorspronkelijk was begroot. Het niet-bestede deel wordt toegevoegd aan de reserve Onderhoud vastgoed.	-91
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		-618
Carins	In de begroting voor 2025 is rekening gehouden met een verwachte CAO-loonstijging van 4%. De uiteindelijke CAO-verhoging kwam uit op 3,5%. Daarnaast is in de loop van het jaar incidenteel extra budget beschikbaar gekomen door een aanpassing in de regeling rondom verlofuren (vitaliteitsuren). Ook de invoering van een vernieuwd roostersysteem heeft bijgedragen aan een efficiëntere inzet van personeel. Verder is gedurende het jaar een voordeel ontstaan op de personele inzet. Dit komt enerzijds door een lagere inhuur van extern personeel dan begroot en anderzijds door meevallers binnen andere personele regelingen. Deze ontwikkelingen hebben gezamenlijk geleid tot een onderschrijding.	-458
Gebiedsteams activiteiten	Het bestedingsplan voor de POK-middelen 2023-2025 loopt door. Een deel van de geplande activiteiten vindt later plaats dan oorspronkelijk voorzien, waardoor een deel van het	-111

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	beschikbare budget wordt doorgeschoven naar 2026.	
Toeslagenaffaire	Het aantal nieuw aangemelde gedupeerden, zowel kinderen als ex-partners, valt lager uit dan de eerdere prognoses van de UHT deden vermoeden.	-51
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	2
6.3 Inkomensregelingen		623
Bijstand thuiswonende personen Abw 65-	De hogere uitgaven aan bijstand hangen samen met een lichte toename van het aantal uitkeringsgerechtigden en een stijging van de gemiddelde uitkeringslast per persoon. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de indexatie van de bijstandsnorm die hoger uitvalt dan begroot.	770
Loonkostensubsidie	De hogere uitgaven aan loonkostensubsidie worden verklaard door een toename van het aantal ingezette trajecten. Omdat het gebruik van deze regeling afhankelijk is van de ontwikkeling van de doelgroep en plaatsingsmogelijkheden bij werkgevers, kent de subsidie een dynamisch karakter en is deze lastig te begroten. Een groter gebruik leidt direct tot hogere lasten.	246
Wet IOAW	De uitgaven voor de IOAW vallen lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden met ongeveer 21%, waardoor de lasten zijn afgenomen. In de begroting is uitgegaan van een hoger volume, wat resulteert in een positief verschil tussen de ontvangen rijksmiddelen en de gerealiseerde uitgaven.	-227
Bbz kapitaal	Het aantal verstrekte leningen ligt hoger dan begroot, maar de gemiddelde omvang per lening is lager. Hierdoor is het totaal aan Bbz-kapitaalverstrekkingen lager uitgevallen dan verwacht.	-213
Tijdelijke overbrugging zelfstandige ondernemers (Tozo)	De extra uitgaven op Tozo hangen samen met terugvorderingen en afrekeningen uit voorgaande jaren. Het betreft de afrekening van het Rijk voor verstrekte coronamiddelen aan ondernemers, waarbij een bedrag moet worden terugbetaald. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden.	55
Bijzondere bijstand	De lagere uitgaven zijn het gevolg van een lagere vraag naar bijzondere bijstand dan vooraf begroot. Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van het uitgavenniveau van het	-99

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	voorgaande jaar, maar de werkelijke vraag bleek hier uiteindelijk onder te liggen.	
Uitvoeringskosten bijstandsverlening	Er is sprake van een toename van het nadelige financiële effect als gevolg van de afboeking van oninbare debiteuren.	65
Bijstand aan personen in inrichtingen	Het aantal inwoners met een inrichtingsnorm is gelijk gebleven, maar de bijstandsnormen zijn in 2025 geïndexeerd met ongeveer 3%. De indexatie is hoger dan de indexatie die bij de begroting is doorgevoerd. Dit leidt tot een overschrijding.	70
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-44
6.4 WSW en beschut werk		-207
Uitvoering WSW	Er is meer uitstroom dan begroot in de doelgroep met een WSW-indicatie die bij Caparis aan de slag is. Deze verschillen worden veroorzaakt door natuurlijk verloop, zoals uitstroom door ziekte of overlijden, en door verhuizingen.	-298
Beschut Werken	Er zijn meer inwoners met een beschut werk-indicatie gestart via of bij Caparis dan vooraf begroot.	91
6.5 Arbeidsparticipatie		-768
Participatiebudget	In 2024 is een nieuwe aanbesteding voor re-integratiedienstverlening voorbereid die per 1 januari 2025 inging. Deze aanbesteding kent een ander afrekenstelsel: eerder gold een vaste prijs per traject, maar vanaf 2025 wordt afgerekend per uur. Door dit nieuwe stelsel is er meer sturing mogelijk op het aantal in te zetten uren en de totale kosten, wat een direct effect heeft op het budget. Daarnaast liepen in het begin van het jaar trajecten uit de oude aanbesteding met vaste prijzen tegelijk met trajecten uit de nieuwe aanbesteding. Dit zorgde ervoor dat er minder trajecten werden ingezet dan begroot. Ook bleek de prognose voor 2025 te hoog doordat lasten in het voorgaande boekjaar onjuist waren toegekend, waardoor eerder een tekort werd verwacht.	-716
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-52
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)		225
Hulp bij huishouden	In 2025 zijn verschillende beheersmaatregelen afgesproken met contractpartners om de	225

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	stijgende kosten te beperken. De kosten namen onder andere toe door een tariefverhoging, maar ook door extra toestroom van cliënten. De verhoging van het tarief is succesvol opgevangen door de beheersmaatregelen. In de tweede helft van 2025 nam het aantal cliënten echter toe wat heeft geleid tot hogere uitgaven dan begroot.	
6.712 Begeleiding (WMO)		76
Begeleiding individueel	Door de jaarlijkse indexatie is het tarief voor individuele begeleiding verhoogd. De verzilvering op de indicaties is door de sturing op voorliggend veld en de focus hierop in de aanbesteding verlaagd. Het aantal cliënten met een indicatie is in 2025 gelijk gebleven aan 2024.	76
6.713 Dagbesteding (WMO)		-114
Begeleiding groep	Het aantal indicaties voor dagbesteding is verder gedaald. Zowel de verzilvering op de indicaties als het aantal indicaties is licht afgenomen.	-148
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	34
6.791 PGB WMO		-200
Begeleiding PGB	Het budget voor begeleiding via PGB is in 2025 verhoogd vanwege de verwachte stijging in aanvragen. Deze verwachting hing samen met de WMO aanbesteding, waarbij een aantal contractpartners is afgevallen. Sommige van deze aanbieders probeerden hun cliënten via een PGB te behouden. In de praktijk zijn de uitgaven echter lager dan begroot. Dit komt onder andere doordat minder cliënten hun PGB-aanvraag hebben doorgezet, of omdat aanbieders niet konden voldoen aan het vastgestelde kwaliteitskader.	-176
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-24
7.1 Volksgezondheid		-250
Preventieve gezondheidszorg	In 2025 zijn de lasten voor de bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân (VRF) lager uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het positieve resultaat dat de VRF over 2025 heeft gerealiseerd en de afrekening op basis van de werkelijke loon- en materiële kosten, evenals het gerealiseerde resultaat op treasury. In de financiële verordening van de VRF is vastgelegd dat het daadwerkelijke financieringsresultaat en de werkelijke indexatie	-231

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	<p>van loon- en materiële kosten worden verrekend met de deelnemende gemeenten. Voor 2025 pakt deze afrekening positief uit voor de deelnemers.</p> <p>Van het positieve resultaat van de VRF over 2025 wordt circa een derde gereserveerd voor de uitfasering van PFAS-houdend blusschuim. Het overige deel van het resultaat gaat terug naar de deelnemers.</p>	
Gezondheid, Goed voelen - Gezonde leefstijl	De onderbesteding wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een deel van de middelen in 2025 niet is ingezet vanwege de beschikbaarheid van tijdelijke middelen vanuit de SPUK GALA-regeling. Deze middelen zijn eerst benut voor de uitvoering van activiteiten binnen dit beleidsveld. Daarnaast is het accres niet volledig doorgezet naar de uitvoeringspartijen, waardoor een deel van het beschikbare budget niet tot besteding is gekomen.	-70
Regionale samenwerking IZA	De kosten in 2025 zijn hoger dan vooraf was ingeschat. Het betreft een subsidie voor 2025 en 2026, waarbij het resterende deel van de subsidie in 2026 wordt ingezet. Tegenover deze hogere lasten staan eveneens hogere baten, waarbij de middelen voldoende waren om de verschillen op te vangen.	105
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-54
Diverse taakvelden jeugd		1.979
Jeugd	Hoewel we als gemeente steeds meer grip krijgen op de factoren die het stijgende jeugdhulpgebruik en de oplopende kosten verklaren, blijven we tegelijkertijd geconfronteerd worden met de tekortkomingen van het huidige systeem. Voor complexere hulpvragen zijn we afhankelijk van regionaal – en soms zelfs landelijk – zorgaanbod. Binnen het gecontracteerde aanbod is echter niet altijd passende ondersteuning beschikbaar, waardoor steeds vaker maatwerk nodig is. Ook de landelijke afbouw van de gesloten jeugdzorg heeft impact in Friesland. Het beschikbare zorgaanbod is onvoldoende om deze afbouw op te vangen, waardoor moet worden uitgeweken naar duurdere alternatieven. In vergelijking met 2024 is het aantal ingezette maatwerktrajecten met 25% gestegen. Daarnaast zijn de kosten per maatwerktraject toegenomen. Dit alles heeft geleid tot een overschrijding.	1.979

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Overige verschillen		-68
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	-68
Totaal		2.334

Analyse begrotingsafwijkingen fysiek domein

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-27.298	-35.308	-18.985	-16.323
Baten	33.321	38.631	37.954	677
Lasten	-60.619	-73.939	-56.939	-17.000
Mutaties reserves	2.014	12.458	-288	12.746
Onttrekking aan de reserves	2.014	20.373	7.967	12.406
Toevoeging aan de reserves	0	-7.915	-8.255	340
Totaal	-25.284	-22.850	-19.273	-3.577

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten		13.082
0.10 Mutaties reserves		12.406
Mutaties eenmalige middelen	De werkelijke onttrekkingen uit en toevoegingen aan de reserves zijn een gevolg van de werkelijke mutaties in de exploitatie. Veelal zijn dit eenmalige budgetten die gedekt worden door een onttrekking van de algemene reserve of de reserve projecten in uitvoering.	12.406
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		-493
Grondverkopen	Aan het einde van het jaar hebben nog diverse verkopen van grond en een parkeerterrein plaatsgevonden die niet begroot waren.	-493
0.63 Parkeerbelasting		159
Baten parkeervoorzieningen	In 2025 heeft een administratieve overboeking plaatsgevonden van baten uit parkeervoorzieningen naar parkeergarages (€ 31.000 incl. btw) en zijn correcties doorgevoerd die betrekking hebben op voorgaande jaren (€ 39.000). Daarnaast zijn er in 2025 regelmatig storingen in de betaalzuilen geweest en is een daling in het aantal parkeerbewegingen geconstateerd, mogelijk als gevolg van veranderingen in de invulling van het winkelgebied. Dit is ook terug te zien in de weekenden en tijdens koopavonden en heeft geleid tot lagere opbrengsten (€ 82.000).	152
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	7
2.2 Parkeren		-87

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten parkeergarage	In 2025 heeft een administratieve overboeking plaatsgevonden van baten uit parkeervoorzieningen naar parkeergarages (€ 26.000 excl. btw) en is er sprake van administratieve correcties uit 2024 en 2025 (€ 61.000).	-87
2.4 Economische havens en waterwegen		65
Industriehaven	De lagere inkomsten uit de Industriehaven worden veroorzaakt door het terugdraaien van de gewijzigde Verordening havengelden, waardoor correcties (creditnota's) zijn doorgevoerd, en het niet doorgaan van de tariefverhoging. Hierdoor zijn de opbrengsten lager uitgevallen dan begroot.	65
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		1.709
Grondexploitaties bedrijven	De winstneming Grex bedrijven valt € 793.000 lager uit dan verwacht omdat een grondverkoop in de Insteekhaven vertraging heeft opgelopen. Hierdoor was er minder voortgang dan verwacht. Er staat een lagere toevoeging aan de reserve grondbeleid tegenover. Per saldo heeft dit geen resultaat effect. De opbrengst van grondverkoop is € 1.077.000 minder dan begroot omdat de grondverkoop in de Insteekhaven van ongeveer 25.000 m2 vertraging heeft opgelopen. Inmiddels is deze in 2026 wel verkocht. Hier staat een lagere toevoeging aan de balans tegenover, wat per saldo geen resultaat effect oplevert. Er zijn gronden in erfpacht uitgegeven. Hier staat een niet begrote bate tegenover ad € 161.000.	1.709
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-341
Baggeren vijvers	In 2025 is er een bijdrage ontvangen van het Wetterskip Fryslân voor het achterstallig baggeren van 2024 en 2025. Baggeren vijvers is onderdeel van de rioolheffing en daarom is deze extra bijdrage in de voorziening riolering gestort (via taakveld 7.2).	-300
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 op dit taakveld en worden niet nader toegelicht.	-41
7.2 Riolering		527
Riolering	De onttrekking aan de voorziening riolering valt voor het gebruikersdeel van de riolering € 539.000 lager uit dan begroot. Dit komt doordat de exploitatie en het beheer van de riolering in 2025 positiever is verlopen dan verwacht. De lasten bleven lager dan begroot, zoals	527

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	toegelicht in de verschillenverklaring bij de lasten. Daarnaast waren er extra baten, waaronder een aanvullende bijdrage van het Wetterskip Fryslân, van € 298.000. Deze bijdrage betreft de verrekening van achterstallig onderhoud in het kader van baggerwerkzaamheden over de jaren 2024 en 2025. Hier moet in 2026 ook nog werk voor uitgevoerd worden. Hoewel deze bate is verantwoord op taakveld 5.7, maakt deze wél deel uit van de riolering. Daarnaast zijn er nog diverse kleinere afwijkingen met per saldo lagere baten van ongeveer € 12.000.	
7.3 Afval		-130
Inzameling huisvuil	Door lagere opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en hogere verwerkingskosten is in 2025 € 125.000 meer nodig uit de egalisatievoorziening.	-125
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 op dit taakveld en worden niet nader toegelicht.	-5
7.4 Milieubeheer		249
Lokale Aanpak Isolatie	Er zijn aanvragen gedaan om te isoleren voor € 1,1 miljoen. Deze werkzaamheden zijn niet in 2025 afgerond. Dit komt door langere wachttijden bij uitvoerende bedrijven, als gevolg van de krappe arbeidsmarkt en langere levertijden van materialen. Dit betreft een SiSa-regeling en is budgetneutraal.	466
SoortenManagementPlan	De werkzaamheden van het SoortenManagementPlan lopen voor op schema, waardoor een deel van de lasten al in 2025 terecht zijn gekomen. Omdat dit een SiSa-regeling betreft, is deze post budgetneutraal.	-201
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-16
7.5 Begraafplaatsen en crematoria		-92
Baten begraafplaatsrechten	In 2025 is er een hogere opbrengst van € 92.000 voor de begraafplaatsrechten door een toename van het aantal eerste uitgiftes van grafrechten ten opzichte van 2024. Daarnaast zien we dat er relatief vaker is gekozen voor langere uitgiftetermijnen, zoals 20 en 40 jaar.	-92
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		132
Grondexploitaties wonen	De winstneming Grex wonen valt € 863.000 hoger uit dan verwacht. Dit komt doordat voor het eerst winst is genomen op de Ontwikkelstrategie. Bij het opstellen van de	132

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	begroting was er rekening gehouden met een aanzienlijk lagere winstneming vanwege ingerekende risico's, maar een groot deel van deze risico's bleken niet meer van toepassing. Tegenover deze winstneming staat een hogere toevoeging aan de reserve grondbeleid, waardoor dit per saldo geen resultaat effect heeft. De opbrengst uit grondverkoop is € 1.242.000 minder dan begroot. Dit wordt verklaard doordat een aantal particuliere kavels in Vrijburgh 1 en 2 in 2025 niet is verkocht, terwijl dit wel was verwacht. Tegenover deze lagere opbrengst staat een lagere toevoeging aan de balans, waardoor ook dit per saldo geen resultaat effect heeft. De verkoop van Donia en Frissel heeft niet in 2025 plaatsgevonden en wordt doorgeschoven naar 2026. De hiervoor begrote subsidieopbrengst van ad € 198.000 is daarom niet gerealiseerd.	
8.3 Wonen en bouwen		-1.045
Particuliere initiatieven	De baten van particuliere initiatieven zijn € 256.000 hoger dan begroot. Hier staan hogere kosten tegenover. De leges omgevingsvergunning zijn € 503.000 hoger dan begroot omdat er incidenteel grote of complexe vergunningsaanvragen zijn geweest die niet elk jaar voorkomen.	-759
Realisatiestimulans	We ontvangen van het rijk een bijdrage om nieuwe woningen te realiseren.	-252
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-34
Overige verschillen		23
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	23
Lasten		-16.659
0.10 Mutaties reserves		340
Mutaties eenmalige middelen	De werkelijke onttrekkingen uit en toevoegingen aan de reserves zijn een gevolg van de werkelijke mutaties in de exploitatie. Veelal zijn dit eenmalige budgetten die gedekt worden door een onttrekking van de algemene reserve of de reserve projecten in uitvoering.	340
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		-160
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	25
Centrumvisie	Het budget voor centrumvisie van € 185.000 is niet gebruikt in 2025. Dit wordt doorgeschoven naar 2026.	-185
0.4 Overhead		118

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Salarissen plusbudget keten fysiek	Op het plusbudget van de keten fysiek domein ontstaat een nadeel van €118.000. Dit komt doordat het plusbudget, dat is ingezet ter dekking van de effecten van de invoering van de HR21-functiewaardering, bij de administratieve verwerking per abuis dubbel is afgeboekt bij het plusbudget binnen de keten fysiek domein en niet is afgeboekt binnen het sociaal domein. Hierdoor ontstaat een voordeel in het sociaal domein en een even groot nadeel in het fysiek domein. Per saldo heeft dit geen effect op het totale resultaat.	118
2.1 Verkeer en vervoer		-5.868
Aanpak zwerfafval	Als gevolg van een wettelijke verandering van het zwerfafvalfonds naar de UPV/SUP regeling zijn de bijbehorende financiële middelen laat in 2025 ontvangen, waardoor er geen mogelijkheid was om deze doelmatig te besteden. Besteding vindt plaats in 2026 en nemen we mee in de eerste bestuursrapportage.	-280
Oudega aan het Water	De voor het project Oudega aan het Water gereserveerde eenmalige middelen (€ 3,98 miljoen) zijn in 2025 niet besteed. Dit is enerzijds het gevolg van voortschrijdend inzicht in de administratieve verwerking van het project, en anderzijds doordat een aanzienlijk deel van de geraamde uitgaven naar verwachting in latere jaren zal plaatsvinden. In 2026 wordt dit verder uitgewerkt, wat mogelijk aanleiding geeft tot een nadere administratieve bijstelling. Vooralsnog wordt uitgegaan van voldoende ruimte binnen de bestaande investeringskredieten. De niet-bestede middelen blijven beschikbaar binnen de bestemmingsreserve Projecten in uitvoering, met het oog op de dekking van toekomstige exploitatielasten die voortvloeien uit dit project.	-3.980
Openbare verlichting	Doordat nieuwe armaturen voor de openbare verlichting voorzien worden van LED panelen leidt dit tot lagere energielasten.	-65
Bruggen en tunnels	Onderhoud aan bruggen en tunnels leidt tot sterk fluctuerende kosten. Hiervoor gebruiken we de reserve civiele werken. Er wordt in 2025 € 150.000 toegevoegd aan deze reserve.	-150
Draagkracht bruggen	In 2021 is besloten om maatregelen te nemen voor het versterken, vervangen of slopen van enkele bruggen. Eén brug moet nog worden aangepakt: de brug bij de Flearbosk (de Veenhoop) wordt vervangen. Het resterende	-58

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	budget van € 58.000 wordt voor deze werkzaamheden overgeheveld naar 2026.	
Bijdrage snelfietsroute	De doorfietsroute Drachten - Heerenveen is in voorbereiding voor uitvoering. We brengen daarbij, met de gemeenten Opsterland en Heerenveen, in beeld welke onderdelen we gaan aanleggen. Uitvoering is voorzien eind 2026 of begin 2027. De gereserveerde bijdrage van € 1.170.000 aan Opsterland wordt overgeheveld naar 2026.	-1.170
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-165
2.2 Parkeren		-135
Parkeergarages	Bij de exploitatie zijn de energiekosten € 40.000 lager uitgevallen. Daarnaast is het groot onderhoud € 76.000 lager dan begroot omdat het onderhoud aan de roltrappen is uitgesteld tot 2026. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve onderhoud gebouwen.	-116
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-19
2.4 Economische havens en waterwegen		-2.598
Baggeren vaarwegen	In 2025 zijn een paar kleinere vaarwegen gebaggerd. Grotere projecten staan gepland voor 2026. Het resterende budget van € 281.000 wordt meegenomen in het voorstel resultaatbestemming 2025, met het voorstel aan de raad om deze middelen beschikbaar te stellen voor de exploitatie in 2026.	-281
Onderhoud economische vaarwegen, walkanten	Voor de jaarlijks fluctuerende bedragen voor onderhoud aan economische vaarwegen maken we gebruik van de reserve civiele werken. Er wordt in 2025 € 82.000 toegevoegd aan deze reserve.	-82
Onderhoud kade Haven Drachten	In de begroting was € 2 miljoen opgenomen voor groot onderhoud aan de kades. De kades in de Haven vormen een geheel, maar het eigendom en de typologie is versnipperd. Sommige eigenaren hebben inmiddels zelf onderhoud gepleegd. Ook vragen de verschillende typen kades om een andere aanpak. Dit maakt dat de voorbereiding meer tijd heeft gekost dan vooraf gepland. Nu de eigendommen en staat van onderhoud bekend zijn maken we een plan van aanpak voordat we overgaan tot uitbesteding van de werkzaamheden. Het resterend budget van € 1,98 miljoen wordt overgeheveld naar 2026.	-1.980

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Ontwikkeling industriegebied de Haven	De voorbereidende werkzaamheden voor het opstellen van een ontwikkelplan van industriegebied de Haven loopt het komende jaar door. We hevelen het resterende budget over naar 2026.	-236
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-19
2.5 Openbaar vervoer		-378
Novex/Lelylijn	De onderzoeken naar de komst van de Lelylijn heeft nog niet geleid tot een definitieve keuze door het Rijk Het plan staat nu on hold. In afwachting van de beslissing van het nieuwe kabinet hevelen we het budget over naar 2026.	-340
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-38
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		-916
Grondexploitaties bedrijven	De kosten van de grondexploitaties bedrijven zijn € 882.000 lager dan begroot. Dit komt hoofdzakelijk doordat in de grondexploitatie Nijtap was geraamd dat de grondwaarde van fase 2 opnieuw in de grondexploitatie zou worden ingebracht, maar deze verwerking heeft in 2025 niet plaatsgevonden. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere toevoeging aan de balans, waardoor dit per saldo geen effect heeft.	-882
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-34
5.2 Sportaccommodaties		-1.578
Zwemcentrum de Welle exploitatie	Het nieuwbouw zwemcentrum is pas in 2025 in gebruik genomen, waardoor er in dat jaar nog geen afschrijvingslasten zijn verantwoord. De afschrijving start pas in het jaar na ingebruikname. Het hierdoor ontstane voordeel wordt via de resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve projecten in uitvoering.	-1.256
Zaalsportaccommodaties algemeen	Het voordeel op de zaalsportaccommodaties algemeen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er minder onderhoud is uitgevoerd dan oorspronkelijk begroot. Het niet-bestede deel wordt toegevoegd aan de reserve onderhoud vastgoed. Daarnaast is het beschikbare budget voor incidentele subsidies niet volledig benut.	-78
Subsidie Sportbedrijf	De subsidie voor de combinatiefuncties is gedekt vanuit de Brede SPUK (GALA). De energielasten over 2024 zijn pas in 2025 vastgesteld Daaruit bleek dat het Sportbedrijf een bedrag verschuldigd was aan de gemeente Smalingerland. Hierdoor ontstaat een onderschrijving van € 342.000.	-342

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	98
5.5 Cultureel erfgoed		-81
Groot onderhoud Toren NH kerk	Voor het groot onderhoud aan de Toren van de NH kerk was € 150.000 gereserveerd. De in 2025 gemaakte kosten waren € 112.000. Het restant van € 38.000 vloeit terug in de reserve onderhoud gebouwen.	-38
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-43
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-436
Onderhoud zwemgedeelte Smalle Ee	Afgelopen jaar zijn voorbereidingen getroffen voor de planvorming voor het opwaarderen en het noodzakelijke onderhoud aan het dagrecreatieterrein c.q. zwemvoorziening bij Smalle Ee. Ook is afstemming geweest met de medewerkers van de provincie Fryslân. Dit jaar zullen de benodigde vergunningen worden aangevraagd, zodat de maatregelen dit najaar kunnen worden uitgevoerd. Het resterend budget wordt overgeheveld naar 2026.	-79
Alde Feanen Oudega	De gemeente Smallingerland is vertegenwoordigd in de Gebiedscommissie De Alde Feanen, die samen met de provincie Fryslân plannen heeft opgesteld voor de derde module van de herinrichting. Er zijn afspraken gemaakt over de financiële bijdrage van de gemeente. De werkzaamheden, gericht op natuurversterking en beleving, omvatten onder meer een vogelkijkhut, wandelpad en kanoroute. De uitvoering is gestart en wordt naar verwachting in 2026 afgerond.	-66
Openbaar groen	Het onderhoud openbaar groen wegens areaaluitbreiding is aan de begroting toegevoegd. De praktijk leert dat de onderhoudskosten voor nieuw areaal later in het jaar of in het volgende jaar tot uitdrukking komen. Dit levert in het jaar van areaaluitbreiding een voordeel op.	-51
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-240
7.2 Riolering		137
Riolering	Er is afgelopen jaar minder geïnvesteerd in de vervanging van de riolering dan in de begroting was voorzien. Omdat de daadwerkelijke investeringen lager uitvielen, kon er ook minder btw aan deze investeringen worden toegerekend. De rioolheffing was echter wel gebaseerd op de hogere, begrote btw-	137

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	<p>toerekening. Hierdoor is ongeveer € 1miljoen meer via de rioolheffing gedekt dan uiteindelijk nodig was. Dit verschil moet volgens de geldende regels in de voorziening riolering worden gestort en vloeit niet naar algemene middelen.</p> <p>Er was afgelopen jaar € 825.000 eenmalig beschikbaar voor (i) onderzoek naar de hoofdwatgangen riolering(€ 475.000) en (ii) voor reparaties aan de riolering (€ 350.000). Dit wordt gedekt uit de reserve riolering. Het onderzoek heeft niet plaats gevonden en was bedoeld voor inspecties van grotere riolen, waaronder het kokerriool over het hele tracé. De uitgebreide inspecties bleken niet zinvol omdat de grotere rioolstrengen binnenkort worden vervangen. De inspectie van het kokerriool bleek ook 5 tot 10 keer duurder dan geraamd, waardoor dat geen reële optie was. Met putinspecties hebben we voldoende inzicht gekregen.</p> <p>Er is wel € 154.000 uitgegeven voor inspectie en reparaties aan de riolering. Per saldo waren de eenmalige kosten € 671.000 lager dan begroot. Omdat deze eenmalige kosten aan de reserve riolering worden onttrokken en de werkelijke onttrekking dan ook lager is, is het financieel effect uiteindelijk nihil.</p> <p>Er is vanaf 2025 ook structureel extra budget toegevoegd voor beheer en reparatie van de riolering om het einde van de levensduur of het moment van vervanging van verouderde rioolstrengen te kunnen halen. Omdat de kosten voor reparaties van riolering in 2025 dus uit de reserve riolering zijn gedekt, is hier sprake van een voordeel van € 310.000. Er waren extra kosten van totaal € 110.000 in verband met de inhuur van externe expertise voor de invoering van de waterzorgheffing. De kosten voor de exploitatie van de rioolgemalen vielen € 50.000 lager uit dan begroot door lagere energiekosten en minder onderhoud.</p> <p>Daarnaast nog diverse kleinere afwijkingen met per saldo hogere lasten van € 43.600.</p>	
7.4 Milieubeheer		-1.435

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Middelen geluidswal	Bij de geplande overdracht van geluidswal Drachtstervaart aan de provincie Fryslân is bij de provincie vertraging ontstaan doordat beroep tegen de sluitingsverklaring is ingediend. Daarnaast zijn er twee Woo-verzoeken bij de gemeente ingediend. Voor de definitieve afronding van de overdracht is het noodzakelijk dat het beschikbare budget in 2026 behouden blijft.	-341
Lokale Aanpak Isolatie	Er zijn isolatieaanvragen gedaan voor een bedrag van € 1,1 miljoen. Deze werkzaamheden zijn niet in 2025 afgerond. Dit is te verklaren door lange wachttijden bij uitvoerende bedrijven als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt en langere levertijden van materialen. Dit betreft een SiSa-regeling en is budgetneutraal.	-466
Warmtetransitie	Dit budget was bedoeld voor de wijkuitvoeringsplannen (WUP's). Door het mislukken van geothermie liepen deze plannen vertraging op. Ook het opnieuw opstarten van de wijkgerichte aanpak duurde door een capaciteitstekort langer dan verwacht. In 2026 wordt dit traject voortgezet. Het budget wordt overgeheveld naar 2026.	-132
Klimaatadaptatieplan	De subsidieregeling voor regenwaterbenutting bleef achter, doordat het terugverdienmodel minder aantrekkelijk bleek bij lage drinkwaterprijzen en de regeling te weinig bekend was. Daarom is eind 2025 een promotiefilm ontwikkeld en wordt in 2026 extra ingezet op communicatie en promotie. Werkzaamheden aan de groenblauwe structuren konden niet volledig worden uitgevoerd door gebrek aan werkvoorbereiders en ecologen. Voor 2026 is hiervoor extra capaciteit geregeld via een projectopdracht. Ook is een plan van aanpak met kostenraming opgesteld en een realistische planning uitgewerkt. Het resterende budget 2025 wordt overgeheveld naar 2026.	-173
Duurzaamheidsvoucher	De duurzaamheidsvouchers waren deels bedoeld voor ondersteuning van inwoners bij de gemeentebrede aanpak en deels bij wijkuitvoeringsplannen. Door het mislukken van geothermie en de wisselingen binnen het programma (door personeelstekort), zijn de wijkuitvoeringsplannen nog niet opgestart. Nu het warmteprogramma gereed is, is het de intentie om op korte termijn met de wijkuitvoeringsplannen te starten. Daarnaast	-332

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	willen we verkennen of het wenselijk is om het ondersteuningsaanbod te verbreden. Het budget wordt overgeheveld naar 2026.	
SoortenManagementPlan	De werkzaamheden van het SoortenManagementPlan liggen voor op schema, waardoor een deel van de in 2026 begrote lasten in 2025 terecht zijn gekomen. Omdat dit een SiSa-regeling betreft, is deze post budgetneutraal.	201
Waterbespaarkit	Het college heeft in december 2025 de inhoud, werkwijze en daarmee ook de toewijzing van het budget voor de waterbespaarkit vastgesteld. De uitrol van de waterbespaarkit vindt plaats in 2026 waardoor het noodzakelijk is om het budget over te hevelen naar 2026.	-150
Milieubeleid algemeen	In 2025 zijn de lasten voor de bijdrage aan de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) hoger dan oorspronkelijk begroot. Per saldo is er sprake van een overschrijding van € 58.000. Dit betreft een aandeel in het negatieve rekening resultaat wat de FUMO heeft gerealiseerd over 2025. Daarnaast zijn de kosten voor de basis en plustaken hoger uitgevallen dan begroot.	58
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-100
8.1 Ruimte en leefomgeving		-2.200
Ontwikkeling openbare ruimte de Swetten	De incidentele middelen voor de ontwikkeling van de openbare ruimte van de Swetten worden in 2026 overgebracht naar de grondexploitaties van de Utwyk, Handwerkerszijde en Kuiperssingel. Het restant van € 243.000 wordt overgeheveld naar 2026.	-243
Wijkvernieuwing	In 2025 zijn de eerste structurele middelen beschikbaar zijn gesteld voor het project wijkvernieuwing/wijkverbetering. Na een analyse- en inventarisatiefase is in de loop van 2025 besloten om de wijk de Venen als eerste aan te pakken. Een deel van de in 2025 beschikbaar gestelde middelen valt vrij in de algemene reserve.	-489
Raadhuisplein	In de planning voor de herinrichting van het Raadhuisplein wordt in 2026 het winnende ontwerp verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp. In het najaar van 2026 wordt gestart met de aanbesteding zodat in 2027 de uitvoering kan beginnen. Het resterend budget € 401.000 van het voorbereidingskrediet Raadhuisplein wordt overgeheveld naar 2026.	-401

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Netcongestie	In 2024 en 2025 zijn diverse pilots gestart ter bestrijding van de netcongestie. Het resterend budget wordt in 2026 gebruikt voor onderzoeken naar energiehubs, verdere uitbreiding van groepscontracten en het opzetten een integrale werkgroep. Ook zal er in overleg met netbeheerders communicatie nodig zijn naar mkb en consumenten over congestie op laagspanningsnet (kleinverbruikers).	-100
Programma Omgeving	Het budget voor het programma Omgeving is bedoeld om initiatieven in beweging te brengen. Het kan worden ingezet voor verkennende onderzoeken of voor projecten in de initiatieffase, voordat de raad hierover een definitief besluit heeft genomen. Voor 2026 zal dit in ieder geval betrekking hebben op de campusontwikkeling, de wijkverbetering en de herijking van de omgevingsvisie.	-534
Ruimtelijk ontwikkelperspectief	De planning voor het ruimtelijk ontwikkelperspectief bestrijkt meerdere jaren. De middelen worden in 2026 ingezet voor de afronding van het MER/OER-onderzoek (externe advisering), de inhuur van een adviesbureau voor ondersteuning bij het opstellen van het voorkeursalternatief en het ontwerp-ROP, de inhuur van een strategisch adviseur ruimtelijke en economische ontwikkeling (waaronder de projectleiding van het ROP) en overige kosten zoals locatiehuur voor inloopbijeenkomsten en materiaal- en drukkosten.	-287
Gebiedsprogramma Centrum	De incidentele middelen voor de gebiedsontwikkeling in het centrum zien toe op de tijdelijke inrichting van het Raadhuisplein en de overige voorbereidingen op de investeringen voor het centrum. De planning bestrijkt meerdere jaren. De resterende middelen worden overgeheveld naar 2026.	-131
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-15
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		-1.578
Grondexploitaties wonen	De ingeschatte verliesvoorziening ad € 730.000 blijkt nog niet nodig te zijn, omdat de grondexploitatie waarvoor deze hoofdzakelijk geldt nog actief is. De kosten van de grondexploitaties wonen zijn € 614.000 hoger omdat de geraamde werkzaamheden in Vrijburgh fase 2 vertraging hebben opgelopen. Hier staat een hogere toevoeging aan de balans	-1.578

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	tegenover. Per saldo heeft dit geen resultaat-effect.	
8.3 Wonen en bouwen		131
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-37
Particuliere initiatieven	De kosten van particuliere initiatieven zijn € 94.000 hoger dan vooraf ingeschat. Hier staan hogere opbrengsten van onder andere salariskosten tegenover.	168
Overige verschillen		-22
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	-22
Totaal		-3.577

Analyse begrotingsafwijkingen economie

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-2.312	-2.679	-2.081	-598
Baten	431	315	310	5
Lasten	-2.743	-2.994	-2.391	-603
Mutaties reserves	845	1.255	720	535
Onttrekking aan de reserves	845	2.100	1.565	535
Toevoeging aan de reserves	0	-845	-845	0
Totaal	-1.467	-1.424	-1.361	-63

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten		541
0.10 Mutaties reserves		536
Mutaties eenmalige middelen	De werkelijke onttrekkingen uit de reserve projecten zijn een gevolg van de werkelijke mutaties in de exploitatie. Dit zijn eenmalige budgetten die gedekt worden door een onttrekking van de reserve projecten in uitvoering.	536
Overige verschillen		5
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	5
Lasten		-604
3.1 Economische ontwikkeling		-551
ICD 2025-2027	De gemeente is een verplichting aangegaan voor het verstrekken van een subsidie aan het Innovatiecluster Drachten voor € 400.000 per jaar. Deze verplichting geldt tot en met 2027. De afspraak is om voorschotten op deze subsidie te verstrekken bij het halen van bepaalde ambities. Het restantbudget van 2025 wordt overgeheveld zodat dit gebruikt kan worden om de voorschotten op de subsidie in 2026 vast te stellen.	-333
Cofinanciering Europa	Voor cofinanciering vanuit Europa zijn een aantal prioritaire projecten aangegeven (De Haven en ICD/Campus). In dit kader hebben we in 2025 ingezet op het uitbreiden van ons netwerk in Europa. Dit betrof voornamelijk inzet in uren. Tegelijkertijd zijn we partner geworden in het Interreg project SCOBÉ. Hiervoor hebben we een externe adviseur aangenomen. De afrekening	-161

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	van deze adviseur volgt. In 2026 breiden we onze inzet verder uit, waarbij ons hoofdzakelijk voorbereiden op nieuwe programma's vanaf 2028. Concreet bereiden we samen met partners een grote Connecting Europe Facility (CEF) aanvraag voor. Het restant van € 161.000 wordt overgeheveld naar 2026.	
Open Drachten	Om de ontwikkeling van het merk Drachten en de programmering van evenementen te versterken, schuift het resterende budget uit 2025 door naar 2026. Uitgestelde plannen en moeilijk te plannen activiteiten kunnen daardoor, samen met partners, alsnog uitgevoerd worden.	-62
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	5
Overige verschillen		-53
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	-53
Totaal		-63

Analyse begrotingsafwijkingen overhead

Bedragen* €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	-25.268	-26.093	-26.020	-73
Baten	579	565	549	16
Lasten	-25.847	-26.658	-26.569	-89
Mutaties reserves	350	1.822	1.068	754
Onttrekking aan de reserves	350	3.010	2.318	692
Toevoeging aan de reserves	0	-1.188	-1.250	62
Totaal	-24.918	-24.271	-24.952	681

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten		708
0.10 Mutaties reserves		692
Mutaties eenmalige middelen	De werkelijke onttrekkingen uit en toevoegingen aan de reserves zijn een gevolg van de werkelijke mutaties in de exploitatie. Veelal zijn dit eenmalige budgetten die gedekt worden door een onttrekking van de algemene reserve of de reserve projecten in uitvoering.	692
0.4 Overhead		-88
Caravancommissie	Het betreft hier een herstel van enkele jaren en gaat over de verwerking van de administratie van de caravancommissie in de administratie van de gemeente. Dit leidt tot een positief resultaat. De commissie is inmiddels opgeheven.	-54
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-34
0.8 Overige baten en lasten		103
Algemene baten en lasten	De verkoop van een oude kolkenzuiger is begroot op algemene baten lasten, maar geboekt op het juiste taakveld riolering. Dit geeft hier een nadeel van € 40.000. De doorschuif btw van de Marrekrite en VRF werd voorheen op algemene baten en lasten geboekt. Dit is vanaf 2025 zoals het hoort rechtstreeks in mindering gebracht op de betreffende bijdragen. Dit geeft op algemene baten en lasten een nadeel van € 104.000. Voor de rest zijn er diverse kleinere afwijkingen met per saldo een voordeel van € 41.000.	144
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-41

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Overige verschillen		1
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	1
Lasten		-27
0.10 Mutaties reserves		62
Mutatie reserve grondbedrijf	De werkelijke mutatie reserve grondbedrijf staat opgenomen bij programma Fysiek. Dit veroorzaakt een verschuiving.	62
0.4 Overhead		-959
Keurmeesterschap	Het incidentele budget voor het keurmeesterschap is in 2024 beschikbaar gesteld voor het keuren van alle elektrische bedrijfsmiddelen. Vanwege een capaciteitsgebrek en de verbouwing van het gemeentehuis zijn de middelen nog niet volledig benut en wordt het restant overgeheveld naar 2026.	-94
Onderhoud gemeentehuis	Wegens de verbouwing van het gemeentehuis is er minimaal regulier onderhoud gepleegd in 2025. Dit levert een voordeel op van € 12.000. Ook is het budget voor groot onderhoud niet volledig ingezet. Het restant van € 45.000 is toegevoegd aan de reserve onderhoud vastgoed.	-57
Salarissen	De salarisbegroting is gedurende het jaar in de bestuursrapportages met € 2,72 miljoen verhoogd, vanwege extra inhuurlasten die niet binnen de primitieve salarisbegroting werden opgevangen. Ten opzichte van deze aangepaste begroting zijn de uiteindelijke salarislasten € 125.000 gunstiger uitgevallen. De overige inhuurkosten van € 4,65 miljoen werden gedekt uit de € 5 miljoen aan ruimte die binnen de salarissen is ontstaan. Die ruimte werd veroorzaakt door (i) lagere inschalingen van nieuwe medewerkers, (ii) niet-ingezette vacaturegelden, (iii) kortingen vanwege ouderschapsverlof en langdurig ziekteverzuim, (v) aankoop van verlof en (vi) ontvangen UWV-compensaties. Daarnaast konden bepaalde salarislasten worden doorbelast aan projecten. Daartegenover stonden hogere kosten voor (i) onkostenvergoedingen (€ 184.000), (ii) een hogere WKR-eindheffing (€ 51.000) en (iii) een storting in de voorziening verlofsparen (€ 91.000). Verder is niet alle beschikbare ruimte uit het generatiepact benut, wat een aanvullend voordeel opleverde van € 80.000. Tenslotte waren er nog diverse kleinere afwijkingen die gezamenlijk resulteerden in een voordeel van € 16.000. Per saldo resulteert dit in een gunstig	-247

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	resultaat op de salarislasten bij deze jaarrekening. Het gunstige resultaat van € 125.000 is verantwoord als een last van € 122.000 op taakveld 0.8 en als een bate van € 247.000 op taakveld 0.4.	
Teamleider	Op 1 januari 2025 is er een budget beschikbaar gesteld voor het aantrekken van een teamleider. De vacature is uiteindelijk in het najaar van 2025 pas ingevuld, hierdoor ontstaat een voordeel van € 78.000.	-78
Kantoor software	Er waren extra licenties van Microsoft nodig en daarnaast was er sprake van uitbreiding van licenties door meerdere medewerkers. Ook zijn de licenties duurder geworden door forse indexaties.	100
Telefonie en data	De kosten van data voor mobiele telefonie zijn sterk gedaald. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de invoering van een nieuwe telefooncentrale en de overgang naar Teams voor bellen.	-56
Overgang naar de Cloud.	De overgang van diverse applicaties naar de Cloud gaat gestaag, maar nog niet alles is over. Het project wordt in 2026 verder voortgezet en de resterende middelen worden meegenomen naar 2026.	-76
Digitaal samenwerken	In de projectcalculatie zijn kosten opgenomen voor de inhuur van training, digicoaching en migratie. Daarnaast is er rekening gehouden met kosten voor het huren van een trainingsruimte vanwege de tijdelijke huisvesting. Doordat we training, digicoaching en migratie met eigen medewerkers kunnen invullen zijn in 2025 kostenreducties gerealiseerd. Ook voor trainingsruimte is geen huur verschuldigd, wat een kostenreductie oplevert. Het project is nog niet afgerond en het restantbudget wordt meegenomen naar 2026.	-156
Personeelsinformatiesysteem	Het grootste verschil wordt veroorzaakt doordat er minder inzet nodig was van de ingehuurde projectleider, door grote zelfstandigheid van het projectteam. Het project is nog niet afgerond en het restantbudget wordt meegenomen naar 2026.	-108
E-depot en data-organisatie en tools	Voor het onderzoek naar e-depot mogelijkheden is een bedrag van € 5.500 gebruikt. N.a.v. dit onderzoek zijn trajecten opgestart die in 2026 verder zullen gaan. De resterende middelen zijn hiervoor nodig.	-101
Digitalisering dossiers	Het project is voortgezet met de inzet van één digitaliseringsmedewerker. Daarom is het	-94

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	budget niet volledig uitgeput. Om de werkzaamheden te kunnen voortzetten wordt het restantbudget meegenomen naar 2026.	
Oninbaar verklaarde vorderingen	Dit betreffen de daadwerkelijk afgeboekte vorderingen. Het begrote bedrag is een raming van het gemiddelde saldo over meerdere jaren. Dit jaar is er € 75.000 minder afgeboekt dan begroot.	-75
Voorziening dubieuze debiteuren	Aan het einde van het jaar stellen we de berekeningen van de voorziening voor dubieuze debiteuren op en deze mutatie bedroeg in 2025 € 276.000 negatief (last).	276
Budget verbetering sturing en beheersing	Dit betreft een eenmalig budget bestemd voor de verbetering van processen, optimalisatie van de inrichting van de financiële administratie en opleiding en inwerken van (nieuwe) medewerkers. Dit loopt door in 2026 waarbij de resterende middelen zullen worden ingezet.	-196
Toegankelijke gemeentelijke website	In 2025 is gewerkt aan de startnotitie communicatie, een toegankelijke gemeentelijke website deel van uitmaakt. De startnotitie is gemaakt met de bestaande formatie. Er is zodoende nog geen beroep gedaan op het gereserveerde budget voor de toegankelijkheid van de gemeentelijke website. In 2026 komt de vervolgstap waarbij het gereserveerde budget alsnog in gezet zal worden.	-86
Tijdelijke huisvesting gemeentehuis	Voor de realisatie van de tijdelijke huisvesting tijdens de verbouwing van het gemeentehuis is budget beschikbaar gesteld. Er is voor gekozen om het voormalig zwembad De Welle en voormalig basisschool de Sjalom in te zetten als tijdelijke locaties. Om deze locaties geschikt te maken voor de betreffende periode bleken aanpassingen nodig aan de gebouwen, de installaties en de inrichting. Met name de kosten voor de bouwkundige aanpassingen en de aanschaf en plaatsing van apparatuur voor ventilatie en verwarming zijn hoger uitgevallen dan vooraf was voorzien. Ook zijn er tijdelijke units bijgeplaatst om extra werkplekken te creëren. Daarnaast was het als gevolg van het intensieve voorbereidingstraject nodig om via externe inhuur een verhuiscoördinator in te zetten. De overschrijding van de kosten is voornamelijk van toepassing op 2025. Daarnaast zal er mogelijk via de eerste bestuursrapportage nog een geringe correctie op de budgetten voor 2026 en 2027 worden voorgesteld.	172

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Onderhoud gebouw gemeentehuis	In verband met de verbouwing van het gemeentehuis, zijn de kosten van onderhoud lager uitgevallen dan begroot.	57
Sociaal ondersteunend	Het in de kadernota 2025–2028 opgenomen budget voor het in lijn brengen van de formatie leidinggevenden met de groei van de organisatie is in 2025 niet volledig ingezet. Er is een nadere uitwerking nodig van het meest passende aansturingsmodel. Het budget blijft beschikbaar en wordt op een later moment ingezet.	-111
Toerekening Overhead	Aan de opvang van Oekraïners en het grondbedrijf is meer overhead toegerekend dan begroot was. Dit levert in totaal een voordeel op van € 224.000 op het onderdeel overhead.	-224
Voormalig personeel	De kosten voor voormalig personeel zijn circa € 290.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is gedeeltelijk veroorzaakt doordat het vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht is gesteld om een voorziening voor de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) in te stellen. Op basis van het aantal medewerkers die op dit moment gebruik maakt van deze regeling is vastgesteld dat een voorziening van € 245.000 noodzakelijk is. Deze zal bij de jaarrekening ingesteld worden, en de toevoeging van het voorgenoemde bedrag aan de voorziening levert een nadeel op. Daarnaast zijn de overige kosten met betrekking tot het voormalig personeel, zoals WW-, ZW- en WGA-verplichtingen circa € 45.000 hoger dan eerder was ingeschat.	290
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-95
0.8 Overige baten en lasten		869
Onderzoek btw	In 2025 is onderzocht hoe groot de balansposten voor btw en BCF precies moesten zijn. Uit dit onderzoek bleek dat er in het verleden een aantal onjuiste boekingen zijn gedaan, waardoor de bedragen op de balans niet aansloten bij wat de gemeente aan btw en BCF moest betalen of ontvangen. Dit heeft geleid tot een correctieboeking van ongeveer € 701.000.	701
Salarissen	De salarisbegroting is gedurende het jaar in de bestuursrapportages met € 2,72 miljoen verhoogd, vanwege extra inhuurlasten die niet binnen de primitieve salarisbegroting werden opgevangen. Ten opzichte van deze aangepaste begroting zijn de uiteindelijke salarislasten € 125.000 gunstiger uitgevallen. De overige inhuurkosten van € 4,65 miljoen werden gedekt	106

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
	<p>uit de € 5 miljoen aan ruimte die binnen de salarissen is ontstaan. Die ruimte werd veroorzaakt door (i) lagere inschalingen van nieuwe medewerkers, (ii) niet-ingezette vacaturegelden, (iii) kortingen vanwege ouderschapsverlof en langdurig ziekteverzuim, (v) aankoop van verlof en (vi) ontvangen UWV-compensaties. Daarnaast konden bepaalde salarislasteren worden doorbelast aan projecten. Daartegenover stonden hogere kosten voor (i) onkostenvergoedingen (€ 184.000), (ii) een hogere WKR-eindheffing (€ 51.000) en (iii) een storting in de voorziening verlofsparen (€ 91.000). Verder is niet alle beschikbare ruimte uit het generatiepact benut, wat een aanvullend voordeel opleverde van € 80.000. Tenslotte waren er nog diverse kleinere afwijkingen die gezamenlijk resulteerden in een voordeel van € 16.000. Per saldo resulteert dit in een gunstig resultaat op de salarislasteren bij deze jaarrekening. Het gunstige resultaat van € 125.000 is verantwoord als een last van € 122.000 op taakveld 0.8 en als een bate van € 247.000 op taakveld 0.4.</p>	
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 op dit taakveld en worden niet nader toegelicht.	46
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	16
Overige verschillen		1
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	1
Totaal		681

Analyse begrotingsafwijkingen Vpb

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	0	-170	-54	-116
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	-170	-54	-116
Totaal	0	-170	-54	-116

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Lasten		-116
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		-116
Vennootschapsbelasting	De vennootschapsbelasting bestaat voor het grootste deel uit het resultaat van de grondexploitaties. Het resultaat van de grondexploitaties kan fluctueren en is sterk afhankelijk van het moment van verkoop/overdracht. Het resultaat was lager dan op basis van eerdere gegevens is ingeschat. Daarnaast heeft een bijstelling plaatsgevonden van de bedragen over 2022 en 2023, naar aanleiding van de definitief ingediende aangiftes over deze jaren. Deze vielen ook lager uit dan initieel ingeschat.	-116
Totaal		-116

Analyse begrotingsafwijkingen onvoorzien

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-100	-84	0	-84
Totaal	-100	-84	0	-84

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Lasten		-84
0.8 Overige baten en lasten		-84
Niet gebruikt onvoorzien	Via de tweede bestuursrapportage is een bedrag van € 16.000 overgezet naar het taakveld waar deze kosten betrekking op hebben; de rest van het budget is niet gebruikt.	-84
Totaal		-84

Analyse begrotingsafwijkingen algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * €1.000

Baten/Lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo
Exploitatie	175.008	184.132	184.535	-403
Baten	175.489	184.349	184.640	-291
Lasten	-481	-217	-105	-112
Totaal	175.008	184.132	184.535	-403

Bedragen * €1.000

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Baten		-292
0.62 OZB niet-woningen		-56
OZB niet-woningen	<p>Op het moment van de tariefberekening van de onroerendezaakbelasting (OZB) waren de niet-woningen slechts voor 60% definitief gewaardeerd. Voor het resterende deel is destijds gewerkt met voorlopige schattingen. De uiteindelijk vastgestelde WOZ-waarden bleken hoger uit te vallen dan de eerder ingeschatte waarden.</p> <p>Daarnaast heeft in 2025 de start van een actieve controle op leegstand van niet-woningen geleid tot extra aanslagen OZB-gebruik, wat eveneens aan hogere opbrengsten heeft bijgedragen.</p>	-56
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		-192
Gemeentefonds	<p>Door de definitieve vaststelling van maatstafaantallen (zoals bijstandsontvangers en leerlingen) en de aanpassing van de uitkeringsfactor voor 2024 zijn eerdere uitkeringsjaren neerwaarts gecorrigeerd, wat heeft geleid tot een nadeel van € 195.000 op de inkomsten uit het gemeentefonds.</p> <p>Daarentegen vallen de inkomsten uit het gemeentefonds in 2025 € 387.000 hoger uit door mutaties uit de decembercirculaire, voornamelijk als gevolg van wijzigingen in taakmutaties en decentralisatieuitkeringen. Omdat deze mutaties niet meer in de begroting konden worden verwerkt, komen zij nu tot uitdrukking in het rekeningresultaat.</p>	-192
Overige verschillen		-44

Onderwerp	Toelichting	Bedrag
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	-44
Lasten		-111
0.5 Treasury		-131
Rente	In de tweede bestuursrapportage zijn de rentelasten voor 2025 naar beneden bijgesteld, omdat werd verwacht dat er minder leningen aangetrokken hoefden te worden dan oorspronkelijk begroot. Dit kwam door lagere investeringsuitgaven en de ontvangst van extra middelen via specifieke uitkeringen en het gemeentefonds. De leningen die wel zijn afgesloten zijn bovendien tegen gunstigere rentetarieven verkregen. In de laatste maanden van het jaar zijn de rentelasten op de externe financiering (€ 100.000 lager) en rentebaten (€ 20.000) nog iets gunstiger uitgevallen, wat heeft geleid tot een aanvullend voordeel van € 120.000 op de begrote rente.	-100
Overige verschillen	Dit betreft verschillen kleiner dan € 50.000 en worden niet nader toegelicht.	-31
Overige verschillen		20
Verschillen kleiner dan €50.000	Verschillen kleiner dan € 50.000 worden niet nader toegelicht.	20
Totaal		-403

Wet Normering Topinkomens

De WNT (Wet Normering Topinkomens) is van toepassing op de gemeente Smallingerland. Het voor de gemeente toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 en heeft betrekking op leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Bedragen in €

Gegevens	GJ Fokkema	S vd Berg
2025		
Functiegegevens		
	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	JA	JA
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.176	156.726
Beloningen betaalbaar op termijn	24.855	28.703
Subtotaal	149.031	185.429
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	149.031	185.429
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		
2024		

Gegevens	GJ Fokkema	S vd Berg
Functiegegevens		
	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	JA	JA
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	117.814	149.384
Beloningen betaalbaar op termijn	23.827	28.512
Subtotaal	141.641	177.896
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	141.641	177.896
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

SISA

SISA

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

[SISA | Jaarrekening 2025](#)

Incidentele baten en lasten

Toelichting

In onderstaande tabel van Incidentele baten en lasten staan bedragen > € 100.000 toegelicht. Deze grens staat nog niet in de financiële verordening opgenomen, dit zal in 2026 aangepast worden.

Incidentele baten en lasten

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
Dienstverlening		899	947
Exploitatie		-755	-575
Baten		297	247
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	37	37
Versterken digitale weerbaarheid Fryslân	Lasten tijdelijke subsidieregeling	260	210
Lasten		-1.052	-822
Adviseur Dienstverlening	Dit betreft een incidenteel budget voor de tijdelijke inzet van een adviseur om de dienstverlening een impuls te geven alsmede een incidenteel budget voor het opstellen van de participatiebeleid.	-181	-181
Bevrijdingsdag	Dit betreft een tijdelijk budget voor de organisatie van de Bevrijdingsdag 2025.	-114	-105
ICT ontwikkelingen (van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)	Dit betreft een tijdelijk budget voor de transitie naar de Cloud van een aantal software toepassingen.	-150	-74
Lasten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	-348	-252
Versterken digitale weerbaarheid Fryslân	Baten tijdelijke subsidieregeling	-260	-210
Reserve		1.654	1.522
Onttrekkingen		3.818	3.685
algemene reserve	Toevoeging aan reserve projecten	1.543	1.543
reserve projecten in uitvoering	Toevoeging aan reserve projecten ter dekking van uitgaven.	754	622
reserve Coronacompensatie	Vrijval reserve coronacompensatie	1.520	1.520

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
Toevoegingen		-2.163	-2.163
algemene reserve	Toevoeging vrijval reserve coronacompensatie	-1.520	-1.520
reserve projecten in uitvoering	Dekking uitgaven incidentele middelen	-643	-643
Economie		-134	-35
Exploitatie		-1.389	-755
Lasten		-1.389	-755
1-M Ontwikkelplan Campus Drachten (K)	Enmalige kosten Ontwikkelplan Campus Drachten	-114	-64
Cofinanciering Europa	Om proactief te kunnen anticiperen op de kansen die Europese en Nationale subsidieprogramma's bieden voor het versnellen van onze eigen ambities zijn eenmalige middelen beschikbaar gesteld in de begroting 2024 en 2025. Dit budget kan ingezet worden voor genoemde gemeentelijke (co)financiering van de geïdentificeerde kansrijke projectinitiatieven.	-161	0
Lasten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	-66	-37
Majeure evenementen	Vanaf de begroting 2024 zijn er voor 3 jaren incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de organisatie van majeure evenementen om de gemeente op de kaart te zetten bij een groter publiek. Het streven is om de evenementen na deze periode door een nieuw op te zetten centrumorganisatie te laten organiseren.	-125	-125
Open Drachten	Betreft een tweejarig budget voor een kwartiermaker en het effectueren van de implementatie van de organisatie Open Drachten, met als doel om Open Drachten als zelfstandige organisatie te laten functioneren.	-237	-175
Subsidie ICD 2023-2024	Voor de doorontwikkeling van het Innovatiecluster Drachten is in er in de begroting 2023 tot en met 2025 een bijdrage gereserveerd	-687	-354
Reserve		1.255	720
Onttrekkingen		2.100	1.565
algemene reserve	Toevoeging aan reserve projecten	825	845
reserve projecten in uitvoering	Toevoeging aan reserve projecten ter dekking van uitgaven.	1.275	720

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
Toevoegingen		-845	-845
reserve projecten in uitvoering	Dekking uitgaven incidentele middelen	-845	-845
Fysiek Domein		-219	-883
Exploitatie		-12.676	-595
Baten		3.436	3.756
1-M-SISA Verkeersmaatregelen SPV 2022-2023	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	11	0
1-M-SISA-J75B Regiodeal Duurzaamheid via Opsterlan	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	148	125
1-M-SISA-J75B Uitkijkpunt Meer Oudega	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	146	146
1-M-SISA-J94 SPUK Lokale Aanpak Isolatie NIP	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	1.154	688
1-M-SISA-K28 SoortenManagementPlan (SMP) (K)	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	245	446
1-M-SISA-K28 Tijd. Reg. klimaat- en energiebeleid	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	1.108	1.089
Aanpak zwerfafval en fysiek wijkbeheer	Lasten tijdelijke subsidieregeling	324	331
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	0	11
WFD - Skutsjecentrum Drachten	Eenmalige bijdrage Skûtsjecentrum Drachten	200	200
Grondverkopen	Grondverkopen van diverse locaties	100	469
SISA J17 Realisatiestimulans	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	0	252
Lasten		-16.112	-4.351
1-M-P Raadhuisplein (definitieve inrichting)	Vorbereidingskosten Raadhuisplein	-533	-132
1-M-SISA Verkeersmaatregelen SPV 2022-2023	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-11	0
1-M-SISA-J75B Regiodeal Duurzaamheid via Opsterlan	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-148	-125
1-M-SISA-J75B Uitkijkpunt Meer Oudega	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-146	-146
1-M-SISA-J94 SPUK Lokale Aanpak Isolatie NIP	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-1.154	-688
1-M-SISA-K28 SoortenManagementPlan (SMP) (K)	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-245	-446
1-M-SISA-K28 Tijd. Reg. klimaat- en energiebeleid	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-1.112	-1.089
Aanpak zwerfafval en fysiek wijkbeheer	Baten tijdelijke subsidieregeling	-324	-45
Budget voorbereiding ontw. Industriegeb. De Haven	Voor de uitwerking van de ambities voor de ontwikkeling van industriegebied De Haven is door de gemeenteraad een incidenteel budget beschikbaar gesteld in 2024.	-395	-159
Budgetoverheveling eenmalige middelen Oudega aan het water	Dit budget moet beschikbaar blijven voor het geval we de investeringslasten van het Meer moeten opnemen in de	-3.980	0

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
	exploitatie. Daar ligt namelijk nog een eigendomsvraagstuk, of het onder gemeente of provincie valt.		
Duurzaamheidsvoucher	De duurzaamheidsvouchers waren deels bedoeld voor ondersteuning van inwoners bij de gemeentebrede aanpak en deels bij wijkuitvoeringsplannen. Door het mislukken van geothermie en de wisselingen binnen het programma (personeelstekort), zijn de wijkuitvoeringsplannen nog niet opgestart. Nu het warmteprogramma gereed is, is het de intentie om op korte termijn wel met de wijkuitvoeringsplannen te starten. Daarnaast willen we verkennen of het wenselijk is om het ondersteuningsaanbod te verbreden.	-350	-18
Gebiedsprogramma centrum	Nadat de centrumvisie in 2022 door de raad is vastgesteld zijn er vanaf 2023 voor de vier volgende jaren middelen ter beschikking gesteld ten behoeve van het uitvoering van het Gebiedsprogramma Centrum.	-409	-190
Geluidswal	In overleg tussen GS en B&W is afgesproken dat de geluidswal per 1 januari 2025 aan de provincie zou worden overgedragen. Door vertraging bij de provincie wordt de overdracht nu in 2026 afgerond. Daarom is het noodzakelijk dat het beschikbare budget voor de definitieve afrekening van de nazorgheffing in 2026 behouden blijft.	-252	89
Kade onderhoud de Haven	In de begroting 2024 is er 2 miljoen opgenomen voor het incidenteel groot onderhoud van de kades in de Haven. De kades worden momenteel nader geïnspecteerd en de nodige maatregelen worden in beeld gebracht.	-1.977	3
Klimaat-adaptatieplan	De middelen hebben we nodig om subsidies voor de subsidieregeling regenwaterbenutting te kunnen geven en uitvoering te geven aan de verbetering van de groenblauwe structuren. Voor de uitvoering daarvan is een plan van aanpak met kostenraming gemaakt.	-307	-134
Lasten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	-792	-396

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
Lelylijn naar programma Fysiek en taakveld 2.5	Via het raadsbesluit van 25 april 2023 is er een éénmalig budget beschikbaar gesteld van € 300.000 in 2023 en € 350.000 in 2024 om actief en flexibel te participeren in het provinciale NOVEX programma en in de NOVEX-Lelylijn organisatie.	-358	-18
Netcongestie	In de begroting 2024 en 2025 is twee keer incidenteel € 100.000 beschikbaar gesteld om oplossingen voor de netcongestie via concrete pilots met bedrijven en onderwijsinstellingen te realiseren.	-200	-98
Ontwikkeling openbare ruimte De Swetten	Incidentele middelen voor de planontwikkeling van de openbare ruimte van de wijk de Swetten.	-243	0
Programmabudget Omgeving	Met het programma omgeving geeft het college uitvoering aan de Omgevingsvisie. Door een programmatische aanpak sturen we doelgericht op voortgang, integraliteit en het afmaken van projecten. Kortom, het programma geeft richting en focus in het dagelijks werk. Het is een noodzakelijke tussenstap van een abstracte Omgevingsvisie naar uitvoering.	-585	-116
Reparaties vrijvervalstelsel GRP	Eenmalige kosten reparaties vrijvervalstelsel GRP	-350	-154
Ruimtelijk ontwikkelperspectief	In 2025 is door de raad een incidenteel budget toegekend voor het Ruimtelijk Ontwikkelperspectief (ROP). Het ROP moet de gemeentelijke organisatie gaan helpen bij het maken van integrale ruimtelijke afwegingen rondom de thema's wonen, werken en energie. Het dient de brug te vormen tussen de 'abstracte' Omgevingsvisie en het 'concrete' Omgevingsplan waarin de algemene regels van de gemeente voor de fysieke leefomgeving moeten landen.	-425	-125
Snelfietsroute Drachten-Heerenveen	De doorfietsroute Drachten - Heerenveen is in voorbereiding voor uitvoering. We brengen daarbij met de gemeenten Opsterland en Heerenveen in beeld welke onderdelen we gaan aanleggen. Uitvoering is voorzien eind 2026 / begin 2027.	-1.170	0
Toekomstvisie vliegveld Drachten	Door de complexiteit van het overdragen van vliegveld Drachten aan de stichting Vliegveld is er sprake van extra	-100	-100

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
	werkzaamheden door deskundigen en heeft er in 2025 een eenmalige bijraming plaatsgevonden.		
Warmtetransitie	Betreft een tijdelijk budget vanuit 2024 en 2025 voor personele inzet. Door capaciteitsgebrek is de besteding nog niet volledig benut. Dit staat gepland voor 2026.	-197	-65
Waterbespaarkit	Het college heeft in december 2025 de inhoud, werkwijze en daarmee ook de toewijzing van het budget voor de waterbespaarkit vastgesteld. De uitrol van de waterbespaarkit vindt plaats in 2026 waarvoor het noodzakelijk is om het budget over te hevelen naar 2026.	-150	0
WFD - Skutsjecentrum Drachten	Bijdrage regiodeal Skûtsjecentrum Drachten	-200	-200
Reserve		12.457	-288
Onttrekkingen		20.373	7.967
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	10	46
algemene reserve	Toevoeging aan reserve projecten	6.968	6.668
reserve projecten in uitvoering	Toevoeging aan reserve projecten ter dekking van uitgaven.	11.334	967
reserve grondbeleid	Dekking verliesvoorziening grondbedrijf	685	0
reserve rioleringen	Dekking kosten GRP	825	154
reserve Centrumontwikkeling	Eenmalige kosten voorbereiding Raadhuisplein	550	132
Toevoegingen		-7.915	-8.255
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	-12	0
reserve projecten in uitvoering	Dekking uitgaven incidentele middelen	-5.254	-5.254
reserve grondbeleid	Toevoeging winstneming grondexploitaties	-2.451	-1.665
reserve grondbedrijf OWS	Toevoeging winstneming grondexploitaties	-199	-883
reserve civiele werken	Verschil tussen begroot en werkelijke lasten onderhoud civiele kunstwerken	0	-202
reserve stimuleren woningbouw	Toevoeging aan reserve stimuleren woningbouw	0	-252
Overhead		-785	-1.348
Exploitatie		-2.608	-2.415
Lasten		-2.608	-2.415

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
Aanbesteding implementatie personeelsinformatiesysteem	Dit betreft een tijdelijk budget voor implementatie van de nieuw personeelsinformatiesysteem (You Force).	-192	-85
Digitaal samenwerken	Dit betreft een tijdelijk budget voor implementatie van de nieuwe samenwerkingsomgeving (Microsoft Teams).	-272	-117
Digitalisering dossiers	project loopt nog	-176	-82
Klaar voor de toekomst	Wordt gebruikt om tijdelijke inhuur langer aan te houden zodat vaste mensen kunnen worden ingewerkt en de inhuur hun projecten kunnen afronden.	-192	4
Lasten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	-393	-259
Onderzoek e-depot	Dit betreft een tijdelijk budget voor onderzoeken naar een e-depot en naar dataorganisatie en tools.	-107	-6
Opzetten keurmeesterschap	Aangezien de gemeente tot 2024 niet aan de wettelijke verplichting voldeed om elektrische apparatuur periodiek te keuren is er een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de eerste inventarisatie, registratie en keuring.	-115	-21
Tijdelijke huisvesting verbouw gemeentehuis	Dit betreft een tijdelijk budget (voor de jaren 2025 tm 2027) voor de tijdelijke huisvesting gedurende de verbouw van het gemeentehuis.	-900	-900
Verstoring kasritmeprognose tijd. Huisvesting	Dit betreft een tijdelijk budget (voor de jaren 2025 tm 2027) voor de tijdelijke huisvesting gedurende de verbouw van het gemeentehuis.	-250	-250
Onderzoek BTW	In 2025 is onderzocht hoe groot de balansposten voor btw en BCF precies moesten zijn. Uit dit onderzoek bleek dat er al jarenlang onjuiste boekingen waren gedaan. Daardoor sloten de bedragen op de balans niet meer aan bij wat de gemeente in werkelijkheid aan btw en BCF moest betalen of ontvangen. Om dit weer recht te zetten, is een correctieboeking gedaan van iets meer dan € 701.000.	-11	-701
Reserve		1.822	1.068
Onttrekkingen		3.010	2.318
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	63	129
Lasten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	0	76

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
algemene reserve	Toevoeging aan reserve projecten	350	350
reserve projecten in uitvoering	Toevoeging aan reserve projecten ter dekking van uitgaven.	2.597	1.762
Toevoegingen		-1.188	-1.250
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	62	0
reserve projecten in uitvoering	Dekking uitgaven incidentele middelen	-1.250	-1.250
Sociaal Domein		-3.570	-4.758
Exploitatie		-3.633	-3.141
Baten		8.864	8.949
1-M Subs Regionale samenwerking IZA	Lasten tijdelijke subsidieregeling	300	405
1-M-SISA-B2 Toeslagenaffaire	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	300	322
1-M-SISA-G10 Wet Inburgering 2021	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	765	770
1-M-SISA-G13 Def. uitkering Onderwijsroute 2022	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	100	156
1-M-SISA-H21 versterking clientondersteuning	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	48	48
1-M-SISA-H30 Gezondheid - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	435	395
1-M-SISA-H30 Onderst onderdelen - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	36	25
1-M-SISA-H30 Sociale basis - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	240	230
1-M-SISA-H30 Sport, bewegen en cultuur - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	383	349
1-M-SISA-H35 SPUK Int. Zorgakk-doel 23 - IZA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	5.726	5.700
1-M-SISA-H35 SPUK IZA Lokaal (Frlza)	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	232	232
1-M-SISA-J55 Aanpak energiearmoede	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	300	321
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	0	-6
Lasten		-12.497	-12.090
1 M Gezinshulp	Budget voor pilot Gezinshulp	-1.511	-1.713
1-M Subs Regionale samenwerking IZA	Baten tijdelijke subsidieregeling	-300	-405
1-M-SISA-B2 Toeslagenaffaire	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-300	-249
1-M-SISA-G10 Wet Inburgering 2021	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-765	-770
1-M-SISA-G13 Def. uitkering Onderwijsroute 2022	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-100	-156
1-M-SISA-H21 versterking clientondersteuning	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-48	-50
1-M-SISA-H30 Gezondheid - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-435	-395
1-M-SISA-H30 Onderst onderdelen - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-36	-25
1-M-SISA-H30 Sociale basis - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-240	-230

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
1-M-SISA-H30 Sport, bewegen en cultuur - GALA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-383	-349
1-M-SISA-H35 SPUK Int. Zorgakk-doel 23 - IZA	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-5.726	-5.700
1-M-SISA-H35 SPUK IZA Lokaal (Frlza)	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-232	-252
1-M-SISA-J55 Aanpak energiearmoede	Specifieke uitkering voor een beperkte periode.	-300	-321
Afboeken sint lucas	Het betref hier de het afboeken van de restant boekwaarde van de oude Sint Lukas school i.v.m. de sloop hiervan.	-245	-189
Beleidsadv sociaal domein (borging armoedepact)	In de begroting zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de borging van het armoedepact. Met het armoedepact worden ambities nagestreefd die passen binnen de Sociale Koers, onze visie op het Sociaal Domein. Deze middelen zijn beschikbaar voor de periode tot en met 2025.	-116	0
Betrekken sport en cultuur bij preventie	In de begroting zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het betrekken van sport en cultuur bij preventie. Deze middelen vloeien voort uit de ambities uit het coalitieakkoord 'Samen werken aan een sterk Smallerland' (2022–2026) en zijn beschikbaar voor de periode tot en met 2026.	-200	-200
Borging Armoedepact	In de begroting zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de borging van het armoedepact. Met het armoedepact worden ambities nagestreefd die passen binnen de Sociale Koers, onze visie op het Sociaal Domein. Deze middelen zijn beschikbaar voor de periode tot en met 2025.	-135	0
Lasten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	-656	-601
Programmabudget Sociale Koers	In de begroting zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het programmabudget Sociale Koers. Deze middelen vloeien voort uit de visie op het Sociaal Domein 'De Kracht van Smallerland – onze Sociale Koers' en zijn beschikbaar voor de periode tot en met 2026.	-609	-392
Verstevigen vrijwilligersnetwerk	In de begroting zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het verstevigen vrijwilligersnetwerk. Met het verstevigen vrijwilligersnetwerk worden ambities nagestreefd die passen binnen de Sociale Koers, onze visie op het Sociaal Domein. Deze middelen zijn beschikbaar voor de periode tot en met 2026.	-161	-91

Omschrijving	Toelichting	Begroot	Werkelijk
Reserve		63	-1.618
Onttrekkingen		4.826	3.581
Baten < € 100.000	Bedragen kleiner dan € 100.000 worden niet toegelicht	0	8
algemene reserve	Toevoeging aan reserve projecten	1.881	1.933
reserve projecten in uitvoering	Toevoeging aan reserve projecten ter dekking van uitgaven.	2.022	1.597
reserve onderwijshuisvesting	Dekking verschil begroot - werkelijk onderwijshuisvesting	773	0
reserve onderhoudsreserve vastgoed	Dekking verschil begroot - werkelijk onderhoudskosten	150	42
Toevoegingen		-4.763	-5.198
algemene reserve	Resultaat overheadtoerekening SPUK Oekraïne	-2.830	-2.830
reserve projecten in uitvoering	Dekking uitgaven incidentele middelen	-1.933	-1.933
reserve onderwijshuisvesting	Verschil tussen begroot en werkelijke lasten onderwijshuisvesting	0	-435
Totaal		-3.809	-6.078

Het overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves is niet van toepassing. en daarom niet als bijlage opgenomen.

Baten en lasten per taakveld

Baten en lasten per taakveld

Bedragen *€1.000

Taakveld	Omschrijving	Begroot lasten	Begroot baten	Saldo	Werkelijk lasten	Werkelijk baten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen		-217	184.349	184.132	-105	184.640	184.535
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
0.5	Treasury	1.013	550	1.563	1.144	569	1.713
0.61	OZB woningen	-662	8.191	7.529	-708	8.224	7.516
0.62	OZB niet-woningen	-502	8.966	8.464	-469	9.022	8.553
0.64	Belastingen overig	-66	521	455	-72	512	440
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	166.121	166.121	0	166.313	166.313
Dienstverlening		-16.478	5.393	-11.085	-16.796	5.187	-11.609
0.1	Bestuur	-3.271	98	-3.173	-4.021	0	-4.021
0.10	Mutaties reserves	-2.163	3.818	1.655	-2.163	3.685	1.522
0.2	Burgerzaken	-2.440	1.124	-1.316	-2.513	1.193	-1.320
0.4	Overhead	-86	0	-86	-47	0	-47
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-4.451	0	-4.451	-4.063	0	-4.063
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.494	297	-2.197	-2.405	254	-2.151
5.6	Media	-1.573	56	-1.517	-1.584	55	-1.529
Economie		-3.840	2.415	-1.425	-3.236	1.875	-1.361
0.10	Mutaties reserves	-845	2.100	1.255	-845	1.565	720
3.1	Economische ontwikkeling	-2.417	2	-2.415	-1.866	8	-1.858
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-120	7	-113	-84	7	-77
3.4	Economische promotie	-458	306	-152	-441	295	-146
Fysiek domein		-81.854	59.005	-22.849	-65.192	45.921	-19.271
0.10	Mutaties reserves	-7.915	20.373	12.458	-8.255	7.967	-288
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1.510	1.025	-485	-1.350	1.518	168
0.4	Overhead	118	0	118	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	-83	2.875	2.792	-69	2.716	2.647
2.1	Verkeer en vervoer	-15.558	479	-15.079	-9.691	524	-9.167
2.2	Parkeren	-2.261	688	-1.573	-2.126	775	-1.351
2.3	Recreatieve havens	-65	87	22	-39	102	63
2.4	Economische havens en waterwegen	-2.962	185	-2.777	-363	120	-243
2.5	Openbaar vervoer	-425	69	-356	-46	73	27
3.1	Economische ontwikkeling	-158	10	-148	-149	0	-149
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.680	2.506	826	-764	797	33
5.2	Sportaccommodaties	-6.727	1.685	-5.042	-5.149	1.647	-3.502
5.5	Cultureel erfgoed	-787	202	-585	-706	201	-505
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-8.180	497	-7.683	-7.744	838	-6.906
6.3	Inkomensregelingen	-322	0	-322	-316	0	-316
7.2	Riolering	-6.115	10.182	4.067	-6.252	9.655	3.403
7.3	Afval	-6.566	9.254	2.688	-6.612	9.384	2.772
7.4	Milieubeheer	-6.544	2.680	-3.864	-5.109	2.431	-2.678
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-589	494	-95	-574	586	12
8.1	Ruimte en leefomgeving	-7.357	53	-7.304	-5.157	13	-5.144
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-4.401	4.302	-99	-2.823	4.170	1.347
8.3	Wonen en bouwen	-1.767	1.359	-408	-1.898	2.404	506
Onvoorzien		-84	0	-84	0	0	0

Taakveld	Omschrijving	Begroot lasten	Begroot baten	Saldo	Werkelijk lasten	Werkelijk baten	Saldo
0.8	Overige baten en lasten	-84	0	-84	0	0	0
	Overhead	-27.847	3.574	-24.273	-27.819	2.867	-24.952
0.1	Bestuur	-211	0	-211	-211	0	-211
0.10	Mutaties reserves	-1.188	3.010	1.822	-1.250	2.318	1.068
0.4	Overhead	-26.254	274	-25.980	-25.295	362	-24.933
0.8	Overige baten en lasten	-194	290	96	-1.063	187	-876
	Sociaal domein	-177.513	61.334	-116.179	-178.665	60.148	-118.517
0.10	Mutaties reserves	-4.763	4.826	63	-5.199	3.581	-1.618
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-10.261	517	-9.744	-9.930	585	-9.345
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-6.379	3.448	-2.931	-6.807	3.610	-3.197
5.1	Sportbeleid en activering	-757	383	-374	-702	349	-353
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-4.498	0	-4.498	-4.493	0	-4.493
5.4	Musea	-925	149	-776	-593	150	-443
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-18.298	10.195	-8.103	-18.625	10.094	-8.531
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	0	0	0
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-748	0	-748	-766	0	-766
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-10.278	548	-9.730	-9.660	570	-9.090
6.3	Inkomsregelingen	-41.456	32.248	-9.208	-42.079	31.989	-10.090
6.4	WSW en beschut werk	-12.968	0	-12.968	-12.761	0	-12.761
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.950	126	-4.824	-4.182	126	-4.056
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-3.258	113	-3.145	-3.232	294	-2.938
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-7.200	600	-6.600	-7.425	600	-6.825
6.712	Begeleiding (WMO)	-5.300	0	-5.300	-5.376	0	-5.376
6.713	Dagbesteding (WMO)	-2.162	0	-2.162	-2.048	0	-2.048
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.751	Jeugdhulp ambulante lokaal	-2.824	0	-2.824	-5.359	0	-5.359
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal	-14.176	0	-14.176	-16.454	0	-16.454
6.753	Jeugdhulp ambulante landelijk	-215	0	-215	-124	0	-124
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-1.250	0	-1.250	-205	0	-205
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-8.151	0	-8.151	-6.845	0	-6.845
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-226	0	-226	-143	0	-143
6.791	PGB WMO	-801	0	-801	-601	0	-601
6.792	PGB Jeugd	-571	0	-571	-645	0	-645
6.811	Beschermde wonen (WMO)	-242	1.344	1.102	-199	1.360	1.161
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-271	109	-162	-264	82	-182
6.821	Jeugdbescherming	-2.748	0	-2.748	-2.419	0	-2.419
6.822	Jeugdreclassering	-367	0	-367	-313	0	-313
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-630	0	-630	-626	0	-626
7.1	Volksgezondheid	-10.840	6.728	-4.112	-10.590	6.758	-3.832
	Vpb (vennootschapsbelasting)	-170	0	-170	-54	0	-54
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-170	0	-170	-54	0	-54
	Totaal	-308.003	316.070	8.067	-291.867	300.638	8.771

Overige gegevens

Hier moet de accountantsverklaring komen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 16 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 5.480.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 8.053.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 5.480.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van €1.114.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Tabel geconstateerde afwijkingen	x € 1.000
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	1.034
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	80
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	1.114
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. Het vastgestelde beleid is vastgelegd in de financiële verordening.	1.114
Voorwaardencriterium	
5. Spendanalyse	6.064
6. Wmo	158
7. Jeugdwet	717
8. Subsidies	-
M&O criterium	
9. Geen bevindingen	
Totaal onrechtmatigheden	8.053
Waarvan acceptabel	1.114
Waarvan niet-acceptabel	6.939

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Smallingerland,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders inzake de aanbieding van de jaarstukken voor het dienstjaar 2025;

Gelet op artikel 257 van de Gemeentewet;

Besluit:

1. De jaarstukken 2025 vast te stellen met een positief resultaat voor bestemming van € 8,8 mln.
2. Het positief saldo als volgt te bestemmen:
 - a. € 6,743 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve
 - b. € 2,057 miljoen te bestemmen volgens de resultaatbestemmingstabel in raadsvoorstel
3. Het saldo van de reserve frictiekosten ad € 0,1 mln vrij te laten vallen en het saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve
4. De financiële effecten hiervan te verwerken in de 4e begrotingswijziging 2026.

Drachten, 30 juni 2026

Burgemeester, Griffier,

F. Veenstra G.J. Fokkema

Bijlagen

Projecten in uitvoering

Onderstaande tabel geeft een overzicht van lopende projecten (investeringskredieten). Het saldo Over te hevelen naar 2026 wordt toegevoegd aan de projectengelden 2026.

Bedragen * €1.000

Kredietnummer	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Over te hevelen naar 2026
7210116	SBO scholen voorbereiding bwr	85	1.584	0	1.584	578	1.006
7025105	Verwerving plangebied Zuidkade	2.500	346	0	346	0	346
7025108	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	430	430	1.522	1.952	66	1.885
7025109	Uitbouw en renovatie museum Dr8888	12.510	12.381	0	12.381	313	12.068
7025122	TD28-camerasysteem	0	0	12	12	0	12
7025123	TD28-Toegangs- en terreinvoorzieningen (25 jaar)	0	0	54	54	0	54
7025124	T28-toegangs- en terreinvoorzieningen (10 jaar)	0	0	54	54	0	54
7025126	6 panden Vogelzang en De Kaden	0	0	2.273	2.273	0	2.273
7025127	17 panden San.Israëlplein/Moleneind en vogelzang	0	0	3.953	3.953	0	3.953
7030125	Smartphones '24 (K)	75	41	0	41	0	41
7030128	Opzetten keurmeesterschap 2024	20	14	0	14	2	12
7030132	Vervanging bureaus en overig meubilair	0	0	147	147	42	105
7030133	Vervanging bureaustoelen	0	0	85	85	35	50
7030144	Inkoopstation Tussendiepen (fase 2)	0	0	51	51	55	-3
7120101	Vervanging Peugeot Partner	0	0	42	42	0	42
7210135	IBOR 2025 OV masten	0	188	270	458	48	410
7210136	IBOR 2025 OV armaturen	0	295	300	595	104	491
7210137	nr 54 Mercedes Benz Sprinter V-78-HVL Wijkbeh.	0	0	50	50	48	1
7210341	Vervanging auto B&W (auto 43)	50	65	0	65	0	65

Kredietnummer	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Over te hevelen naar 2026
7210343	Houtversnipperaar (2ehands) auto 152	18	18	0	18	0	18
7210350	Truck Container Wissel nr.10	80	80	0	80	0	80
7210356	Sneeuwplough 219 tbv auto 26	13	13	0	13	0	13
7210357	opzetnatstrooier 203 (tbv.nr. 172)	70	70	0	70	0	70
7210359	Houtversnippercombinatie	0	0	195	195	0	195
7210360	Bestelauto/kipper 69	0	0	110	110	0	110
7210361	Bestelauto VW Transporter	0	0	43	43	0	43
7210362	Werktuigdrager nr. 22	0	0	44	44	0	44
7210363	Werktuigdrager nr. 22	0	0	44	44	0	44
7210364	Strooiauto 171	0	0	50	50	0	50
7210365	Vervanging rollentestbank	0	0	75	75	0	75
7210405	Rotonde Zuiderhogeweg	1.750	1.750	0	1.750	1.534	216
	Oudega	6.935	3.785	305	4.090	598	3.493
7210411	Fietsoversteken SPV 2 (2022-2023)	63	63	0	63	21	42
7210412	Leerpark	145	417	0	417	53	365
7210413	Trottoir Drachtster Heawei	150	150	0	150	0	150
7210414	Vervanging veegmachine 17 Ravo GRP 2024	0	0	250	250	0	250
7210415	Vervanging veegmachine 17 Ravo vegen 2024	0	0	250	250	0	250
7210419	Vervanging divers gladheidsmaterieel	50	50	0	50	0	50
7210422	Auto/kraan/kipper nr. 65 (was vh 61)	100	100	0	100	0	100
7210425	Auto met laadbak en kraan,VW Pickup nr. 66	45	45	0	45	0	45
7210426	Waterlelie-Folgerenlaan (rotonde) (2024)	110	110	0	110	0	110
7210427	Stimuleren Fietsverkeer	687	687	0	687	0	687
7210428	Meerwaarde traject Sportlaan	0	0	1.500	1.500	8	1.492
7210429	Wijkgerichte vervanging openbare ruimte	0	0	24	24	0	24
7210430	Zitmaaier 121	0	0	12	12	0	12
7210431	Auto 73 (Wijken)	0	0	21	21	0	21
7210432	Auto 73 (Schoon)	0	0	21	21	0	21

Kredietnummer	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Over te hevelen naar 2026
7210434	Sneeuwploeg 222	0	0	13	13	0	13
7210435	Sneeuwploeg 223	0	0	13	13	0	13
7210436	Werktuigdrager 41 (schoon)	0	0	44	44	0	44
7210437	Werktuigdrager 41 (Wijken)	0	0	44	44	0	44
7210496	Wegen vervangen asfaltverharding Hearrewei	0	0	50	50	-62	112
7210497	Vervangen wegen asfaltverharding Boerestreek	0	0	50	50	0	50
7210498	Bijdrage elementenverharding i.r.t. koppelproject	0	0	240	240	0	240
7210499	Vervangen elementenverharding De Knobben	0	0	360	360	0	360
7210501	Vervangen betonverharding Bildreed	0	0	50	50	0	50
7219011	WGA-Bouwen betonklinkers	0	0	400	400	0	400
7219021	WGA-Overige dorpen betonklinkers en tegels	0	0	471	471	0	471
7219511	WGA-Bouwen gebakken klinkers	0	0	1.767	1.767	0	1.767
7230305	Passantenhaven Moleneind	187	177	0	177	105	71
7241001	Aankoop kadepercelen de Haven	150	150	0	150	0	150
7241002	Vrbr. vervanging/opwaarderen kademuren de Haven	500	500	-175	325	0	325
7241003	Terugkoop grond Oosterzandinghaven	69	69	0	69	0	69
7241004	Vrbr. Kadeherstel Meerpaal 9 Agrifirm	0	0	850	850	81	769
7241012	Grond in erfpacht Oosterzandinghaven	0	0	315	315	0	315
7410108	nieuwbouw St. Lukas : act nr 7410098	880	29	11.810	11.839	133	11.706
7410109	Verbouw Gemeentehuis	809	285	857	1.142	482	659
7410118	VSO de Zwaai	100	100	200	300	10	290
7410119	Basisschool de Trisken	0	0	100	100	0	100
7410120	Verbouw gemeentehuis (bouwkundige onderdelen)	0	0	7.558	7.558	888	6.670
7410121	Verbouw gemeentehuis (installaties)	0	0	7.018	7.018	-655	7.673
7410122	Verbouw gemeentehuis (inrichting)	0	0	1.014	1.014	317	697
7410123	Verbouw gemeentehuis (audiovisuele middelen)	0	0	70	70	0	70
7410125	Gomarus	0	0	2.908	2.908	233	2.675
7410126	MFC It Swin	0	0	287	287	66	221

Kredietnummer	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Over te hevelen naar 2026
7520128	Wielersbaan: vervangen asfaltbaan	180	167	0	167	90	77
7520129	Wielersbaan: vervangen elementbaan	125	121	0	121	32	89
7520130	Wielersbaan: vervangen hekwerken en overige	125	125	0	125	5	120
7520132	IBOR 2025 Vervangen bomen/bospl.	0	47	284	331	271	60
7520133	IBOR 2025 Vervangen heesters/hagen	0	26	162	188	133	55
7520134	IBOR 2025 Vervangen vaste planten/rozen	0	15	76	91	65	27
7520135	Kunstgrasveld renovatie VV ONB 2025	0	0	413	413	384	29
7520136	Kunstgrasveld renovatie Quick'20 2025	0	0	112	112	0	112
7520div	Nieuwbouw De Welle	35.279	8.845	0	8.845	3.893	4.952
7550002	Lift gemeentehuis publieksruimte	0	0	81	81	77	4
75% Diversen	Waterfront Drachten	1.667	1.079	70	1.149	94	1.055
7570125	Vervangen wegen project Nijtap Ibor 2023-2026	150	0	150	150	107	43
7570127	Vervangen wegen project Ringweg Ibor 2023-2026	300	159	0	159	0	159
7570128	Vervangen wegen verzamel Ibor 2023-2026	55	55	39	94	0	94
7570130	Vervangen wegen project Het Noord Ibor 2023-2026	0	0	475	475	0	475
7570134	Vervangen wegen prj. Div fietspaden Ibor 2023-2026	200	200	0	200	0	200
7570136	Vervangen Asfaltlagen verzamel Ibor 2023-2026	60	271	50	321	0	321
7570144	Vervangen wegen beton Postlaan-Biskopswei (2024)	535	529	240	769	2	767
7570145	Vervangen wegen prj Folgester L. Ibor 2023	0	-20	500	480	0	480
7570152	Taakveld 2.1 Verv. bruggen en tunnels IBOR 23-26	7	7	354	361	21	340
7570153	Taakveld 2.3 Recreatieve havens IBOR 2023-2026	131	112	0	112	26	86
7570154	Taakveld 2.4 Vaarweg en industriehavens IBOR 23-26	769	703	687	1.390	211	1.179
7570155	Taakveld 5.7 Niet vaarwegen IBOR 2023-2026	183	1.301	267	1.568	278	1.290
7570162	Vervangen/onderzoek Duikers Ibor 2023-2026	81	132	81	213	0	213
7570163	Ontsluiting Ziekenhuis Nij Smellinghe	670	316	0	316	10	306
7570166	Doorfietsroute Drachten-Heerenveen	630	588	0	588	27	561
7570169	Speelvoorzieningen 2025 (openbare ruimte)	0	175	371	546	374	172

Kredietnummer	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Over te hevelen naar 2026
7570172	Speelvoorzieningen 2025 (speeltuinverenigingen)	0	0	89	89	0	89
7570177	Vervangen Beton verzamel/onderzoek Ibor 2025	0	0	185	185	0	185
7570178	Quick wins Centrumgebied	400	400	0	400	191	209
7579011	WGA-Bouwen Vergoening	0	0	1.531	1.531	0	1.531
7710% div	GRP	12.091	9.677	14.641	24.317	6.904	17.413
7720121	Mobiele kraan	0	0	220	220	0	220
7740001	Natuurlijk begraven veld 2024	100	45	6	51	57	-6
7740002	Natuurlijk begraven ontmoetingsruimte 2024	30	11	4	15	15	0
7810001	Renovatie van Haersmapark	1.040	971	0	971	698	273
7810010	Vergroening centrum: Raadhuisplein	150	150	0	150	0	150
7810011	Herinrichting rotonde Oliemolenstraat - Lange West	210	210	0	210	1	209
7820050	Aankoop warme gronden (en panden)	0	0	0	0	0	0
7820101	ontwikkelstrategie (grondexploitatie) investering	500	-456	2.137	1.681	775	906
7820202	Vorbereidingskrediet gebiedsontw. Boornbergum	0	0	400	400	141	259
7830203	Vervanging 2 Elektr. Auto V&H (120)	0	0	42	42	0	42
7830204	Vervanging 2 Elektr. Auto V&H (130)	0	0	42	42	0	42
7830206	Units onconventioneel wonen	0	0	300	300	13	287
Totaal		84.249	49.953	72.080	122.032	19.998	102.034

Afgesloten projecten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van afgesloten projecten (investeringskredieten).

Bedragen * €1.000

Kredietnum	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Resultaat na afsluiting
7025112	Moleneind ZZ 35 Drachten	0	0	345	345	341	4
7025113	Moleneind ZZ 37 Drachten	0	0	180	180	173	7
7025Div	Moleneind diverse panden	0	0	1.083	1.083	1.087	-4
7030129	Grond Tussendiepen 28	0	0	880	880	865	15
7030130	Desktop computers, beeldschermen, laptops '25 (K)	0	0	115	115	116	-1
7030131	Smartphones '25 (K)	0	0	75	75	71	4
7030149	Aanschaf headsets	0	0	34	34	33	1
7210131	Uitbreiding openbaar gebied Maartenswoude	85	66	5	71	71	0
7210342	Vervanging VW transporter met kraan (auto 49)	60	32	0	32	13	19
7210353	Bestelbus 59 VW ID.Buzz V-01-LGT	60	60	-15	45	45	0
7210358	heftruck (schoon, wijken, garage) 76	100	100	0	100	24	76
7210400	Herstr de Bouwen, voorbkr UWV-straten	60	83	0	83	0	83
7210402	Aanpassing kruising Eikesingel – Sportlaan	605	-137	550	413	124	288
7210410	Herinrichting kruising Overstesingel-Kuinder	63	167	0	167	154	13
7210420	Fietsvriendelijk Wolwarren/Headammen	235	235	0	235	199	36
7210433	Renault Zoe ZP-874-H (nr. 613)	0	0	11	11	11	0
7210500	Betonverharding fietspad De Hoven - De Lanen	0	0	100	100	100	0
7220106	in/uit terminal en deurlezer parkeergarage RHP	38	19	0	19	19	0
7220107	Vervanging slagboom parkeergarage RHP	23	11	1	11	11	0
7241010	Grond in erfpacht Bakboord 28	0	0	70	70	70	0

Kredietnum	Omschrijving	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 31-12-2024	Beschikbaar gesteld in 2025	Totaal krediet 2025	Bedrag werkelijk	Resultaat na afsluiting
7241011	Grond in erfpacht Bakboord 32 A15734	0	0	85	85	85	0
7410104	Nieuwbouw SBO	32.145	721	0	721	529	192
7520131	Automatische beregeningsinstallaties	0	0	368	368	314	54
7570101	Damwand Gaasterdiep	200	324	5	328	328	0
7550001	Oorlogsmonumenten	175	175	49	224	217	7
7570113	Hoogwerker MAN Ruthmann BB-359-S nr 29	272	645	-245	400	370	30
7570120	Torenstraat	630	-102	102	0	0	0
7570147	Vervangen wegen beton Wolwarren (2024)	120	120	0	120	120	0
7570121	Wijkvernieuwing de Bouwen; vrb en uitv. Blauwgras	70	172	0	172	0	172
7720122	Aanschaf rolemmers 2025 restfractie	0	0	12	12	8	4
7720201	Aanschaf rolemmers 2025 oud papier	0	0	12	12	13	-1
7720301	Aanschaf rolemmers 2025 g.f.t.-fractie	0	0	12	12	16	-4
7730103	Graafmachine JCB JS145W (nr 82)	0	0	20	20	20	0
7810013	Wijkgerichte aanpak de Venen 2024	150	53	0	53	32	21
7810015	Gebiedsprogramma centrum	0	0	5.000	5.000	0	5.000
Totaal		35.091	2.744	8.854	11.596	5.579	6.016

PDF versie

Pdf vorm van de begroting en infographic

Voor het geval u het toch fijner vindt de jaarstukken in pdf vorm door te nemen of deze integraal te printen is hieronder de pdf versie opgenomen.

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

[PDF versie | Jaarrekening 2025](#)